

భాగవతకథా గ్రంథమాల

వేణు వాదనము

(గోవర్గవలీల)

గ్రంథకర్త :

శ్రీ ౧౦౮ వ్రభుగత్త బ్రహ్మచారిగారు

అనువాదకుడు :

శ్రీ రామ్ శరణ్ కుంధుర్తి వేంకట నరసయ్య

ప్రకాశకులు :

భాగవతకథా గ్రంథమాల,

బుద్ధాం P. O. (గుంటూరు జిల్లా)

బ్రాంచీలు: బందరు, తణుకు, చిక్కవరం.

కాపీరైటు]

1870

[వెం : 10-00

పోల్ డిస్ట్రిబ్యూటర్లు :

నటరాజ పబ్లికేషన్స్
ఏటారు రోడ్ * విజయవాడ

మ ద్ర :
బాబు ప్రెస్, తెనాలి.
1970

విషయ సూచిక

వేణువాదనము	1
రూపమాధురీ - వేణుమాధురీ	9
తపస్వియగు వేణువు	16
మహామోహకమగు మురళీధ్వని	32
తన్మయమును జెందించు వేణువు	41
అచరములను నచరములుగ నొనరించు వేణువు	49
వ్రజనవికల కాశ్మాయనీ వ్రతము	66
వస్త్రావహరణ రీతి	76
వ్రజబాలికల వ్రతసాఫల్యము	90
వ్రజబాలికల వరప్రాప్తి	103
బుభుక్షితి గోపబాలురు	118
వివ్ర వత్సల నవ్నమును యాచించుట	130
ద్విజ వత్సలకు దామోదరుని దర్శనము	144
ద్విజవత్సల ఆనువమప్రేమ	163
యాజ్ఞిక విప్రుల వశ్యాత్వావము	175
గోపకులింద్రయాగమున కుద్యమించుట	192
శ్రీకృష్ణుడు కర్మవాదము నుపదేశించుట	201
గోపర్థన పూజావస్తావము	241

గోవర్ధనపూజ	249
వ్రజవాసులపై వింధ్రుని కోపము	258
గోవర్ధనధారి వనమాలి	284
ఇంద్రుని గర్వఘటన	274
శ్రీకృష్ణనందింధమున గోపకులశంక	283
నందుని మాటల గోపకు లంగీకరించుట	292
ఇంద్రుడు నందనుని క్షమింపవేడెను.	303
గోవుల ఇంద్రుడు గోవిందుడు	315
వరుణునిపై శ్రీకృష్ణుని అనుగ్రహము	322
గోపకులకు వైకుంఠదర్శనము	335

వేణు వాదనము

౯౩౧

శ్లో॥ ఒద్వాపీడం నటవర వపుః కర్ణయోః కర్ణికారమ్
 బిభ్రద్వాసః కనక తపిరం వైజయంతీంచ మాలామ్ ।
 రంధ్రా న్నేణోరధర సుధయా పూరయన్ గోపబృందై
 ర్బృందారణ్యం స్నోన రమణం ప్రావేశద్గీతకీర్తిః ।

శ్రీభాగ. ౧౦ స్కం. ౨౧ అ. ౫ శ్లో.

మ. శ్రేణోఽంచిత కర్ణికారకముతో స్వర్ణాభ చేలంబుతో
 నవతినాయిల కేకి పింఛకముతో నంభోజ దామంబుతో
 స్వవశుండై మధురాధరామృతముచేవంశంబుఁబూరించుచు
 న్నువిదా మాధవుఁ డాలవెంట వనమం దొప్పారెడిం
 జూచితే ।

— శ్రీమదాంధ్రభాగవతము

యాపాకర్షణము జరుగుచునే యన్నది స్వర, శబ్ద,
 ధ్వని, సంగీతాదులకును నొక ప్రబలమగు నాకర్షణముకలదు,
 ఇంక నా ధ్వనికి ఉద్గమస్థానమైనవాడే ఆకర్షకుడై పు
 డింకఁ జెప్పవలసిన దేముండును? విషమునిచ్చి అందఱును
 బంపఁగలడు. అమృతమును ద్రావించి మృతులుగా నొనర్చు

టచే విశేషమున్నది. అస్త్రశస్త్రములచే నందఱనుఁగాయపఱచ
వచ్చును, కాని సుఖదశబ్దమును విసపించి మూర్ఛితుల నొన
ర్చుటయే నిజమగు శూరత్వము. ఒకానొకప్పుడు భక్తు
లతోఁ దమతమ ఉపాస్యదేవతల విషయమున వాదవివాదము
జరిగెను. అది ముదిరి దెబ్బలాటలవఱకు వచ్చెను. రాజు కడ
కభియోగమునకై వచ్చిరి. రాజుట్ల ననుఁ:- “నేనిట్లు మీ ఆభి
యోగమునకు నిర్ణయమొనర్పఁజాలను. మీరు మీమీ
యిష్టమూర్తులను దయారుచెసికొనిరించు.” ఆజ్ఞకాఁగానే
అందఱును దమ ఇష్టదైవముల నాయథ వాహనములతోఁ
గూడ మూర్తులను తేసి తెచ్చిరి. ఒక డెద్దుమీఁద నెక్కి,
చేతిలోఁ ద్రిశూల, ఖడ్గ, చాపాదులను దీసికొని యుండెను.
ఒక తె సింహముపై నను, ఏనుఁగు మీఁదను, గాడిదమీఁదను,
కుక్కటము మీఁద నెక్కి, చేతులలోఁ బదునగు గరపాల
మును బట్టుకొని యుండెను. ముండమాలను ధరించియుండెను.
ఇంకొకఁ డెలుకపైఁ గూర్చుండి, చేతిలోఁ బరశువున బట్టు
కొని యుండెను. మఱియొకఁకి నాలుగు చేతులు. నాలుగు
చేతులలో శఙ్ఖ, చక్ర, గదా, పద్మాదులను ధరించెను.
ఇంకొకఁడు ధనుర్బాణములను ధరించి యుండెను. ఇంకొకఁడు
వంకరి కాళ్ల వాడు, మూడుచోట్ల వంకరలు కలవాడొక
బోలుబొంగు కట్టచు, ననిమిది ఛిద్రములు కలవానినిఁ గాం

చెను. రాజు సమస్త ఇష్టదైవములను గాంచి యిట్లనెను:-
'పీఠందఱును వివిధాస్త్ర శస్త్రముల నేల గ్రహించిరి?'

భక్తులిట్లనిరి:- 'దుష్టుల నణచుటకై మాయుష్టదైవము
అస్త్రశస్త్రములను సదా ధరించుచుండును. దుష్టులను దమన
మొనర్పకున్న శిష్టరక్షణ మెట్లు జరుగఁ గలదు?'

రాజు మురళీధరుని మనోహరమూర్తినిఁ జూచి యిట్ల
డిగెను:- 'ఈతని అస్త్రాయుధము లేవి?'

భక్తులిట్లనిరి:- 'మహారాజా! ఈతని కస్త్రమనుఁడు,
ఆ యుధ మనుఁడు అదిమురళియే, ఈధ్వని గొప్పగొప్ప సహృద
యుల నాకర్షించుచుండును విహ్వలురుగను, వికలురుగను
నొనర్చును.'

రాజిట్లనెను:- 'అయితే నాకీ యిష్టదైవ మే నచ్చినాఁడు
మధుర మధుర మునిళిని మ్రోగించుచుండును. ఈతనిఁ
గాంచిన భయములేదు, సంకోచములేదు. సఖ్యరసము వారికి
సఖుండగును, వాత్సల్యరసము వారికిఁ గొనుకగును. మధుర
రసము వారికిఁ బ్రేక్షుండగును.'

ఇంతకు సారాంశ మేమనఁగా శ్రీకృష్ణుఁడు అస్త్ర
శస్త్రాయుధములు లేకయే మురళీ ద్వారా అంపఱ హృదయ
ములను గదలించివేయును. ఈతని త్రిభువన మోహన రూప
మందెంతటి ఆకర్షణము కలదో, అంతటి యాకర్షణ మీతని

వేణునాదమందు కలదు. అందువలన గోపికలు వేణువునందు
సవతి మత్సరమును జూపుచుందురు. దాని సౌభాగ్యము
గూర్చి సదా ప్రశంసించుచుందురు.

సూర్యుడిట్లనెను:- 'మునులారా! ప్రాణులకు సుఖము
నొసంగు శరద్వృత్తువునందు గోపవేషమును ధరించి గోవులను
వెంటఁ బెట్టుకొని శ్యామసుందరుఁడు బ్రదావనమందు బ్రవే
శించెను, సాయంకాలమున కాలఁడు తిరిగి వచ్చి, గోవృత్తు
దగ్గఱకు వచ్చి వేణువు నూచును. అది ప్రజాంగనలు పచ్చుట
కది శుభసూచనయూ యనుచుండును. శ్యామసుందరుఁ
డింకను ప్రజమునకు దూరమున నున్నాఁడు. వారి కన్నులా
నిని రూపసుధ కొఱకు ఉప్పిట్లారు చుఁడెను; కాని వేణునాద
మాధురిచే వారి శరీరములు వికసితిము లయ్యెను. ఈ వేణు
నాదము కోటికందర్ప దర్ప దళన పలువగు ప్రజపల్లభులందని
వారి మనస్సులకు రాఁగానే, వారికిఁ బ్రేమ భావముద్దీప్త
మయ్యెను ఈ వేణు నాదమును గూర్చి చర్చ జరుగవలయు
నని యందులో హాకరికి కోరిక కలిగెను. కలుగఁగానే పలుకు
టకుమ్యక్తయై యిట్లనెను:- 'సఖులారా! చూచితిరా
శ్యామసుం.....'

ఆమె 'శ్యామ' అను వాక్యమును బలికినది కాని
'సుందరు'ఁడను శబ్దమును బూర్ణముగఁ బలుకఁ జాలక పోయి

నది చలన చిత్రములవలె జిత్తవోరుచి చారు చిత్రము
స్వరము రాగానే ఆమె చిత్రము చ చలమయ్యెను, స్వర
వేగముచే నామె వాక్కు గుద్దమయ్యెను. కంఠము గద్దదిక
మయ్యెను. ఆమె యేదో పలుకవలె ననుకొనును, కాని
వాక్కురాలేదు. స్వరము గద్దదిక మగుటచే నాగిపోయెను.
ఏమియును మాటలాడఁ జాలక పోయెను.

హృదయ భావములు ముఖముమీఁద స్పష్టముగ
గోచరించుచు. గుర్తింపఁ దగిన భుక్తభోగులు వాని నెఱుంగఁ
గలరు. గోవికలయొక్క యీ ప్రేమాద్రేక దశను గాంచి,
మఱియొక సఖ ఆమెకానందిమును గలిగించుటకై శ్రీకృష్ణుని
యొక్క పై వేషమును వర్ణించెను. భావ సమాధియందు -
ప్రేమ ప్రబలత యందు-ప్రియతముని గుణ శ్రవణమందొక
విధమగు మధుర మధురమగు సుఖము కల్గును. ప్రేమ
తరింగములెఱపి హృదయమందెంతి శీవముగ లేచునో, ఆమె
కలతి మూర్ఖులుగును. ఇప్పుడు మాటలాడుట కుద్యుక్త
యైన సఖ సఖుండఱిచో చర్చ శేష్. ఆమెకుని యదీమె
అనుపమానురాగము మిగిలిన సఖులందఱును నామెకుఁ జెలిక
తైలు. తమ స్వామివిప్రేమలో వికలయగుటను గాంచి అందఱును
వంతులవారిగా నామెకు శ్రీకృష్ణరూపమాధు. తో వేణుసూధురీ
రసమునుగూడ పాన మొనరింపఁ జేయు చుండెను. ఈ వేణుగీఁము
రాసలీలకు స్పృహభూమిక. రాసోత్సవమునకై ప్రథమమున

రంగభూమిక యెల్లుంపించింపబడునో, అదేవిధముగ వేణువు నూచి వనమాలి రాసనొకట మీరందఱును సిద్ధముగ నుండ వలయును. ఒకానొక దినమున విల్లై వేణువు వారింపఁబడుచు ఆ శబ్దమును పినఁగానే మీరు మీ మీ స్వహముల నుండి బయలుదేరి రావలసియుండునట హెచ్చరిక చేయుచున్నట్లుండెను. ఇచ్చట గోపికలు నేను గొప్ప బ్రహ్మాక్షి తాము సిద్ధపడుచుండిరి అభి: పూర్వముగ వభ్యాసమొనర్చుచుండిరి. ఏలననగా మాకాత్మగా వాడననగా నంద దివ్యసుఖమును సహించు నావిద్య మేమి నరకుండును ప్రేమ పూర్వము క్రమముగ నుత్తరోత్తర ప్రవృత్తిల జేయును. ఎ తవఱకు ప్రవృత్తిల జెందునో, నానికేమియను మాన్దులేదు. పద్దు లేదు, అంటులేను, పాతు లేదు అట్లు వృద్ధి పొందుచునేయుండును

ప్రేమకావ భారతి భారతనూతి నుండు నాముఖ్యురారు రాధికాదేవితో జేర్చుచు నొక అనురాగవతియును సఖముల్లుకెను:- 'కములా నా ఈ సుమధుర మోహక స్వరమును వినుగా నోనును. చిత్తములును కలిగి నున్ననైనఁ దన ముంఠియందు నుడువమోహను ను తిల మధరామృతా చ్యుతియును బైవజిలఁపింపి, నానితో నూచి, యారసమును నువారముగ భాషింపఁడలనుండు వెదఁజల్లుచు, గోవుల పెంబు ప్రవహించునట్లు ప్రవేశించుచున్నాడట తోచుచున్నది,

ఇది విన్నగానే అదజరను కోరగాంచ మయ్యెను.
అందుకు శ్రీశ్రీష్ట నృత్యాదికలు విరుద్ధ భీరులైరి.
ఒకతె యిట్లునెను:- 'శ్యామసుందరుడు చురళి నెట్లుది
యందును నభి.'

అమె యిట్లునెను:- 'నభి! శ్యామసుందరుడు దాగి కలె
వేటా! కచ్చురి శోభించును. అందు కత్తి నూరు ముగ్గు
మార్పు చేయించును: కాని మనకాలిగొడవేమిట? సర్వ
శ్రేష్ఠముగ నుండిను మాళిమీదల బరిష్టిత పింఛముండి
వలెను. కర్ణములందు కర్ణికార కలనీయక సుమముల పెట్ట
బడినవలెను. బ్రహ్మకర్తమగు బీతాంబరమును ధరింపవల
యును. సుహృద సభానుమోదన హరిష యశో... మొన
ర్పించవలెను. గోవులు గంగదోలు భారముచే మందు
బావుచుండినవలెను. అతియ వేణువు నూచుచు ముసి ముసి
నవ్వులు నవ్వుచు, నయిత నానందంపం జేయుచు, బ్రేమ
రసమును వర్షింప జేయచు వ్రజలందు బ్రవేశించుచుండ
వలెను. అదివి ధ్యానమునకే శోభయోగ్యమైనదిగ నుండును.
అనబడిన నేమిట తోడన శ్రీశ్రీష్టుండ వలెము నుండవలెము.
నకు వచ్చుచున్నట్లున్నది.' అని యిట్లు పలుకుచు నామెయు
మూర్ఛిత యైనది.

సూతరు యిట్లునెను:- 'మునులారా! హృదయమందు
ప్రియకమున తీవ్రస్మృతి యున్నచో, ధ్యానమందు ప్రియుని

ప్రత్యక్ష దర్శనము గుఱును. ధ్యానమందు మనహృదిని మనోమయ మూర్తి నాలింగనము చేసికొనుచున్నట్లున్నది. ఆ మానసిక సమాగుమి మింతటి సుఖవముగ నుండునో, ఎన్నడును నేకాంతిమిని నేకాగ్రచిత్తులైరి తన యిష్టదైవమును ధ్యానింపని వాచూహింపఁ జాలరు ఆ గోపికలు చిత్త్యసిద్ధలు. వారికి నేర్పవలసిన సమీయునులేదు, వారన్నటిని నెర్చినారు. అందువలన వారు తమలోఁదాము శ్రీకృష్ణుని రూపమాధురిని, వేణుమాఘురిని గూర్చిచ్చించుచుచు లోలోన మనమోహనుని మనోహరమూర్తి నాలింగన మొనర్చుకొనసాగిరి. మునులారా! గోపికలు వేణువు నుద్దేశించి, తమ మనోభావముల నెట్లు వ్యక్తపరచిరో, ఆ వర్ణనమును నేను ముందుచేసెదను. ఈ విషయము చాల గంభీరమైనది. గురసమైనది. దానిలోఁ బ్రాకృతి భోగబుద్ధి కలిగెనా, అంతయును బేడయును బెల్లయుఁ గును. ఇది నాధారణ శ్రీపురుషుల విషయముకాదు—ప్రాకృత భావములుకావు. ఇది దివ్యాతి దివ్య మధురాతి మధుర అలౌకిక అప్రాకృత రసము. ఇందులో విషయ వాసనా గంధము కూడలేదు. పిశుద ప్రేమచర్చ సంసకృష్టకథ.'

రూపమాధురీ - వేణుమాధురీ

౯౩౨

శ్లో॥ అక్షజ్ఞాతా ఫలమిదం న పరం విదామః

సఖ్యః పశూనసు వివేళయతోర్వయన్యైః ।

వక్త్రం ప్రజ్ఞేష సుతయోరను వేణు జుష్టమ్ ।

యైర్వా నిపీతమనురక్త కటాక్ష మోక్షమ్ ॥

శ్రీ భాగ. ౧౦ స్కం. ౨౧ అ. ౩ శ్లో॥

ప । నవ గోస్థాశ్చ రంగులందుః బరిమా

నంద మిత్రోః జూత ప

ల్లవ నీలోత్పల పించపద్మదళమా

లా వస్త్ర సంపన్నులై

కవయై వేణువు లూడుచున్ బహునటా

కారంబులం గేళితాం

దవసుల్ సేనెదరీ కుమారములు వే

డ్కం గామినుల్ గంటిరే ।

క । ఓ చెలువలార వినుడి,

వాచాశలకంబులేల వర్తింపంగా

లోచనముల కలిమికి ఫల,

మీ చెలువురం జూడంగలుగు టితియసుండి ।

శ్రీ మదాంధ్ర భాగవతము

ప్రియుని సంసర్గమున నే వస్తువున్నను నది ప్రియముగ నుండును, ప్రియుని బ్రేమించువారును బ్రియముగ నుండురు, పైఁగాఁ బ్రియతమునకుఁ బ్రియమైన వారి ప్రియతను గూర్చి యింకఁ జెప్పవలసినదేముండును, మనకు బ్రియుని చర్చయును, స్మృతియు నేల యానందానుభవమును గలుగఁ జేయుననఁగా, నాతని ప్రతి చేష్టయు సుఖదముగను, ఏమణి యముగను, ఆపాదాకర్షముగ నుండును, స్వాభావికముగ సుందరవస్తువు వైపునకుఁ జూచినచోఁ జత్తిము దానివైపు నకు స్వాభావికముగ నాకర్షింపఁబడును. కాని యెవని అంగములన్నిటినుండి సౌందర్యము పెల్లుబికి వచ్చుచుండునో; ఎవని సుఖకర సరసస్వర వేణు సరసత్వమందు లీనమై సరస తమ మైనదో, దానిని గూర్చి యెవరు విశదముగ వర్ణింపఁ గలరు!

సూతుఁడిట్లనెను:- 'మనఃసారా! ఇప్పుడు కన్నులను మూసికొనుఁడు. భావజగత్తునందా మహాభాగ్య కాలినులగు గోపికల మానసిక చిత్రములను లిఖించుకొనుఁడు. అత్యంత సుందరలగు వందలకొలది వ్రజాంగనలు ఖండక శృంగారము లొనర్చుకొని, వస్త్రాభరణములచే సుసజ్జితలై, పచ్చని లతలతో నాదృతములైన నిభృత వికుంజములందు నిత్యమును బోయి కూర్చుండురు. అచ్చటఁ గూర్చుండి కృష్ణకథలను కెన్నుకొన చుండఁ నందఁడనుని రూపమాధుని వర్ణించు

కొనుచుందురు. ఆతని వంశీధ్వనిని గూర్చి మరలమరలఁ బ్రశంసించుకొనుచుండును. నిత్యనియమాను నారముగ చేయు వారు కూర్చుండిరి. మధ్యలోఁ బరమసుందరియును, అమ్మతానురాగవతియు, నలౌకికముగు యువతి ప్రేమ సమాధియందచేతనయై పడియుండెను. ఆమెకుఁ చైతన్యమును గలిగించుటకేకైకాపథము శ్రీకృష్ణలీలామాధురియును రూపమాధునికి సంబంధించిన నద్భుతరసమే, ఆ రసమును వారామె కర్ణరూపములగు బాసపాత్రిలందు గ్రమముగఁ గ్రుమ్మరింపఁ దలంచుచుండిరి. వారందఱును నాదివ్యాపిదివ్య రసపానము నిచ్చించుచుండిరి. వారత్యంతోత్కృతతతోఁ దమ కర్ణరూపములగు చక్షరములందు నిప్పుకొని, రూపరమాను రాగవతియుగు యువతితో యథేష్టముగ బాసమొనర్చుచుండిరి. ప్రథమమున నొకతె ఆరసమును గ్రుమ్మరించును. అందఱును దాని ననురాగముతోఁ బాసమొనర్చుచుందురు. ఆ రసమును మిగులనీయరు. ఇంకొకతె క్రమ్మరించును. ఈ విధముగ నారసపాన ప్రసంగము చిరకాలము వఱకు జరుగుచునే యుండును. ఈ రసమాదు లీలా, రూప, వేణుగానాదుల సమ్మిశ్రవణమున్నను, వేణుమాధురియే యిందాధిక్యముగ నుండును. ఈ సమయమున నీరసమే విశేష రుచికరముగ నుండును.

ఒక సఖ రసమును చందఱ శ్రోత మాపములగు పాప పాశ్రలంకు శోమును యిట్లనెను:- 'సఖులారా! ప్రపంచమున నొక వస్తువుకంటె నింకొక వస్తువు సు దరమైనది. కన్నులు సుందర వస్తువు గాంచి వికసించును. వెలుంగును, కాని మన నేత్రములొక సర్వశ్రేష్ఠముగు దృశ్యమును గాంచి సర్వ సుతుష్టిని జెందుచున్నవి. ఆ దృశ్యమును గాంచిన తరువాత నే కన్నులీ దృశ్యమును గాంచినవో అదియే కన్నులనఁ బడుటకు యోగ్యములైన వన్నియు, ఆ దృశ్యమునకు వంచితములైనవి మృతదేహముందలి వెళ్లుకొని వచ్చిన కన్నులో, కన్నుల యాకాశము జెందిన నెమలి కన్నులో, చిత్రములలో వ్రాయబడిన విశాల నేత్రములో నయముండవలయును గాని యథార్థములగు కన్నులు కావరు సిద్ధాంతమునకు వచ్చినవి.'

ఆ సఖులలో నింకొక ర్తుక యిట్లనెను:- 'ఏమమ్మా! నీవు మహిమ జాలనిదియును, చూడఁగ నే నేత్రములు సఫలములైనవి యునగు నే దృశ్యమును నీ కన్నులు చూచినవో చెప్పిన మేమును విని మా కన్నులకు గూడ సఫలమొనర్చుకొందుము.'

ఆ సఖయే యిట్లనెను:- 'సఖీ! ఆ దృశ్యమును నీవు చూచితివి. ఆ దృశ్యమును గాంచియే మీఁల్లు వాకిలిని వదలి అబునిలు దిరుగుచున్నారు, ఏడ్చుచున్నారు, వ్యాకుల

తను జెందుచున్నాడు సాయంకాలమునకు శ్యామసుందరుడు
గోవులను మేపుకొని యిటికి రాగలడు. బలరామాది సఖు
లొని వెంట నుండును. ముందుగా నావుల మంద పోవుచుం
డును. వారి వెనుక మందహాసము లొనర్చుచు, మురళీ గాన
మొనర్చుచు బలరాచు కృష్ణులు వచ్చుచుండురు. వారి వెనుక
ఆరి లోక విశుక విరుచావళులను బలుకుచు గోపబాలురు
వచ్చుచుండురు. పణిచు కటాక్ష యుక్తములై, మురళీ
శోభితిమై కమలమును, చంద్రుని దిగ్గజమును ముఖ
మృతము నెవరు తిదేక దృష్టితో గన్ను లార్చక పడుపునిడఁ
బాసముచేయదురో, వారి నేత్రములే నార్థకములు. ఈదృశ్య
మును గాంచి నేత్రములే నేత్రములు. ఇదేలగాదు! శ్యామ
సుందరుడు వనముచుండి యొక వయ్యారి ముగళో వచ్చును.
అని యిట్లు పలుకుచు శ్యామసుందరుని హాసవమున నధిక
ముగఁ బాపమొనర్చుటచే నా సఖ యున్నత్ర యయ్యెను.
ఆమె కింత మనరుద్ధమయ్యెను. ఆమె యింక మాటలాడఁ
జాలక పోయెను.

అప్పుడింకొక సఖ యిట్లనెను:- 'రామ కృష్ణుల శోభను
గూర్చి చెప్పనదే మున్నది. మాకు వీరు గోపకులు కారనియు,
దివ్యనటులనియు గ్రీడించుటకై యీ సరస సుఖం బబ్బందా
వన భూమి యందవలించి రనియు భావించుచున్నాము. ఈ
ప్రజలందఱు మంతియును రంగభూమి - నాట్యస్థలి. ఇందు

నిత్య నూతనముగ నభియ మొనర్చు ప్రధాన నటులు వీరే ఈ గోపబాలకులు వీరికి నహాయముగ నటన మొనర్చు నితిర ప్నానం. సామంతకాల శత్రుగుణుల నెఱియించు కారము లతో నచ్చెవరు! ప్రతిమునఁ బ్రవేశించు నాశని నేమ మోతో యిహోదముగ చుండును. సుఖకరమగును. ఇద్దరి మస్తకముల మీఁద నెమలి యీతల కిరీటములు శోభాయమానముగ గూడును. కంఠమునందు సువర సుగంధిత పుష్పముల లుంఘును అ మహో నామామందును శులపీ. కుంద, ము దార, పారిజాత, కమలాది దేవవృక్షములకు సుబంధించిన పుష్పములను, గుఱ్ఱ, గుఱ్ఱ నూతన మాయిది చిగుళ్లను గూర్చి యిటునై యున్నది. ఇది స్థలకములములచే నామాల లత్యంత సుందరములుగ చున్నవి, మధుగోధముల ముక్తి దలు వారిపై గుఱారవ మొనర్చు చుండును. అప్పుడు మాలలే గీతారవ మొనర్చు చున్నట్లుండును. బలరాముఁడు నీలపు శట్టు వస్త్రములను శట్టునొలఁగూడెను. కృష్ణుఁడు పీతాంబరమును ధరించెను. ఇద్దరును గీతములను బాడుచు, వేణువులూడుచు గోష్ఠమునకు మందగతితో వచ్చుచుండును. అది ఆలంకరించుకొని రంగస్థలము మీఁదకు నటనము చేయ వచ్చుచున్నట్లుండును. అభినయ మొనర్చు చున్నట్లుండును ఈ గోపకుల అభినయము దర్శనియము.

అది శ్రీకృష్ణుని పట్టికెళ్ళు:- 'చూతా! శ్రీకృష్ణుని శోధను పట్టించుచు నందు బలరాముని శోభావర్ణనమును గూడ యేల కలిపినది?'

శ్రీకృష్ణుని సూతుఁడెట్లు నెను.- 'స్వామీ! ఈ ప్రేమ పడక అట్లే వంకరగ మండు ఇందు పక్షియై టకును భావ గోపనముచును, గోపికయైకై ఉద్దేశ్యము శ్రీకృష్ణుని మామమాధురీ, వేణుమాధురీని పట్టించుటయే యనుట సత్యము; కాని భావగోపనమి కొఱకు ఆమె యిద్దరి పేర్లను సూచించినది. ప్రేమభావ వేణు, దానిలోఁ జెప్పటొకటిగను, దాని యభిప్రాయము వేటొకటిగను నుండును. ఆ గోపికలు శ్రీకృష్ణుని వేణువును గూర్చి ప్రశంసించుచుండిరి. ఆమె మరల నిట్లు ప్రారంభించినది:- 'సఖలారా! మనము ప్రపంచమున నిద్దరినే మరిమ భాగ్యశాలినులుగ నెన్నవలెను. అందులో నొకటి ప్రజరేణువులు, రెండవది, యీ మనసవతి యగు వేణువు. ఇద్దరును శ్రీకృష్ణుని శరీరమాన కంటుకొని పోవుచును. శ్రీకృష్ణుఁడు వనమనకుఁ బోవునపు డును, తిరిగి వచ్చునపుడును, ప్రజరేణువు లెగిరి ఆతని శరీరము మీఠించు, వండుట నెలకేళముల మీఠను నంటుకొనును. దాని కంటుకొనును గాని వేణువు మాత్రము. ఆతని యధరామృతమును మనముందే అందఱు

మను జూచుచుండగానే సర్వజ్ఞయై పానము చేయును. దాని
 భాగ్యము నేరినవచ్చును. ఎవని యధరామృతపానము
 నొక్క నారి చేసి నున్నతులై పోవుదును. అట్టి యెడ నది
 సరితిమి పానమొనర్చుచు విసుగును జెడదదు. మదింపదు,
 దీసి పొగరుచు జూడుచు'

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మూనులారా! శ్రీకృష్ణుని
 యధరామృతస్పృశి రాఁగానే అసఖ మూర్ఛితయై పడిపో
 యెను. చైతన్యము లేకట్లయ్యెను. అప్పడి కొకి సఖచెప్పట
 కుద్యమించెను.'

—//—

తపస్విని యగు వేణువు

౯౩౩

శ్లో॥ గోవ్యః కిమాచరదయం కుశలం స్మవేణు
 ర్దామోదరాధర సుదామపి గోపికానామ్ ।
 భుంక్తే స్వయం యదవశిష్టరసం హృదిన్యో
 హృష్యత్స్వచోఽశు ముముచుస్తరవో యథాదా

౨౨ర్యాః ।

శ్రీభాగ గం. పం. ౨౧ అ. ౯ శ్లో॥

మ. ఒకరిన్ వ్రేతల కించు కేవి యను లేకండ-గ నోపాలకృ
 ప్తుని కెమ్మొని సుధారసంబు గొనుచుం జోన్మంబుగా
 మోయుచుం
 దనపర్వ-బులు నేతపర్వములుగాదర్పించెబూర్వంబునన్
 వనితా యెట్టి తపంబుసేసె నొకొ యీవంశంబు వంశంబు
 లోన్ ।

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము.

ఒక నాధువు కాశ్యపగల చరణ పాదుకలనుగాంచి
 ఒక భక్తుడు మిక్కిలి యేడ్చెను, మిక్కిలి యేడ్చెను.
 ఎందుల కేడ్చుచుంటివని అడుగంగా నాతిఁ డిట్లనెను:- 'నేనీ
 చరణపాదుకల భాగ్యమును గాంచి యేడ్చు చున్నాను.
 ఆహా! నేను కొయ్యగానైన నుండియుండినచో నాధవున
 కేదైన పనికి వచ్చెను వాడనుగదా! ఈ శరీరముతో
 నేనాధమగు నాధుసేవయును జరుగలేదు, జీవితము తినుట,
 త్రాగుట, నిద్రించుటలోనే గడచినది చచ్చిన నీ శరీరము
 శ్రింభిపోవును. పురుగులుపడును. ఈ కష్టయే ధన్యమైనది.
 ఎడియును నాధుచరణముల కంటుకొనినది. నాధువుల కుప
 యోగపడినది. 'ఈ శరీరముయొక్క సార్థకత నేవలోనే
 కలదు. భగవంతునకుఁగాని భక్తులకుగాని వినియోగపడిన
 ఎస్తువు యొక్క జన్మము సఫలమైనది. భగవంతునితో

సంబంధము కలిగిన వస్తువులన్నియును దివ్యమాలు, చిన్మయములు. శ్రీకృష్ణుని పీఠపటము, ఆదిని కట్ట, నమలి పింఛము మొదలీ ఇవన్నియును జడములు కావు. చిన్మయములు. పూర్వ జన్మములలో ననంతముగఁ దపస్సెవరు చేసిరో వారికే భగవానుని శరీరముతో నిత్యసంస్పర్శము ప్రాప్తించును. భగవంతుని సాన్నిధ్యమున నాతిని నిత్యపార్షదులేయుందురు.

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! శ్రీకృష్ణుని రాగమున నార్దులైన గోపికలు ఒరిస్పరము వేణునాద శ్రవణము కావించి వేణుమాధురిని గూర్చి చర్చ జేసికొను చూడిరి. 'ఒక సఖ యిట్లనెను:- 'సఖులారా! మనము శ్రీకృష్ణుని యథరామృత పానము కొఱకెంతోయ్యవిఘ్నము చున్నాము కదా! ఒక్కనారి యైనను మన యోగముల కమర మొనర్చు నారసము తగిలించుచో మనము కృతార్థులము కాఁగలము. మనమా దివ్యాతి దివ్య రసముకొఱకు నిరంతర ముత్కంఠితులమగు చుండుము. ఈ వేణువు నిర్భయయై దానినిఁ బాన మొనర్చుచున్నది. సాధారణముగ నథరామృతపాన మేకాంశమున జనసూన్య స్థానమందు జేయఁ బడును; కాని యీ సిగ్గుమాలినది దీశి కాలములను బాటించుటలేదు. అన్ని సమయములందు, అందఱముందు శీల సంకోచములను వీడి, నిర్భయయై శ్రీహరి యథరామృతపాన మొనర్చుచుండును దీని తల్లి డండ్రులు ధన్యులు. దీనికులము

ధన్యమైనది. ఏలననగా నిది శ్యామసుందరు నీవిధముగ వశమొనర్చుకొనినది. శ్రీకృష్ణుడు దీని కమ్ముడు పోయి న్లున్నది. ఒక్కతామైనను దీనిని వదలి యాతఁడుండఁ జాలఁడు, రాత్రులందు దీనినిపక్కయందుంచుకొనియే నిద్రించును. వనమునకుఁ బోయినచోఁ జంకలో దోపుకొనును. దీనికివృక్షమైనపుడు ఆతిని యధర శయ్యయందు నిద్రించును. శ్రీకృష్ణుడు దీనియెడల నెంతగా సంకోచించు ననగా నది యూరి యధరశయ్యపై నున్నంతి వఱకును నాతఁడొంటి కాల్చిపై నిలుచుండును. కోమలాశికోమలములగు వ్రేళ్ళతో మెల్ల మెల్లఁగా దీని సాదములొత్తు చుండును. దీనినిఁ దననోటి గాలించే నూది గాలివీచుచుండును. ఇట్టిసాభాగ్యమేళింపఁగిని కులవతికిని లభింపదు. దీనియందు మమకారము కలిగియుండుటచేతనే, దీని కథీనుఁ డగుట చేతను—నందనంద నునకు ‘మురళీధర, వంశీధర, మురళీ మనోహరాది నామములు వచ్చినవి.’

ఒక సఖి యిట్లడిగెను:- ‘ఓయమ్మా ! సఖి ! ఈ మురళీయేవంశమున యిట్టినది ?’

ఆసఖియే యిట్లనెను.- ‘అక్కా ! ఈ కులట యొక్క వంశ మేమింత గొప్పదికాదు. పెద్దరు చెట్లను నాటుట అశుభమని తలఁచెదరు. బుదినుంతుఁ డగువాఁ డెవఁడును

దమయింట నెఱిగి యెఱిగి వెరుగును నాటఁడు. ఆ వెరుగు యొక్క వ-శముననే యీ వేణువు పుట్టినది. నేలలో నుండి పుట్టినది కావున దీని తల్లి స్పృధిని. మేఘములందలి నీగుచ్చే బెరిగినది కావున మేఘమే దీనికితండ్రి. నదుల నీటిని, సరోవర జలములను బాసమొనర్చి పెరుగుటచే దీనికి దాదిగానైనవి. ముందుగా దీని తల్లి బ్రతుకును గూర్చివినుఁడు. నిత్యమును జరాచర జీవుల నుత్పన్న మొనర్చుచుండును, కాని యీమే కుమారికగానే యుండును. ఒకవారి యీమెను అసురుఁ డొక్కఁడు పాతాళమునకు లేవ నెత్తుకొనిపోయెను. ఏవో విధముగ నేడుపంది రూపమును ధరించి భగవానుఁడు దీనిని మరలఁదెచ్చివాఁడు. ఈ భూమికొక్కఁడు కాఁడు. అనేకులు పతులు. అందఱును దీనిని నాది నాది యనుకొనుచుఁ జచ్చి పోవుచుందురు; కాని యిది యెవ్వఁని కాకుండును, ఎచ్చట నైన బహుభర్తృక ఒక్కరిదగువా? ఆమె యెన్నడు నొక్కనిఁ బ్రేమింపదు. రోజున కొకరినిఁ గోరుచుండును. ఒకరిని వదలి యింకొకనిఁ జేపట్టుచు. మరల నాతనిని వదలి వేయును. ఇది యీ మురళీమాలి విషయము. దీని తండ్రి యగు మేఘముల బ్రతుకును వినుఁడు. ఈతఁడు మిక్కిలి నిష్ఠుఁడు. శరణాగత ధ్యానిమొరప్పఁడు. చాతకమెంతో యాశతో 'వీఘా వీఘా' యనుచుండును. దానికన్యగతి యీ మేఘుడే. కాని యీతఁడు దానిమీఁద రాళ్లను

వర్షించును. దక్షిణచేనది కొట్టుకొని కొట్టుకొని చచ్చును; కాని నిఘ్నగుఁడు దానినోట స్వాతి చినుకునొక్క దానినైన వేయఁడు. దీని వంశమును గూర్చి వినుఁడు. దీని వంశము లోనివారు పరస్పరము బోరాడుకొని తగులఁబడి చచ్చుచుందురు. అవియే తగులఁ బడుటకాదు. వనమునంతను తిరులఁ బెట్టును. జీవజంతువులను దగులఁబెట్టును. గృహబంధనములీ వానముచే బంధించును. చచ్చినవానిని స్థానమునకుఁ గొనిపోవునవివియే. ఇది దీని వంశమువారి బ్రతుకు, నదులను గాంచుఁడు. అవి యెల్లపుడును వంశరగ నడుచును ఎఱివించును దయచూపవు. పొలములను ముంచును. దీని లోపలకుఁబోయిన వారిలను ముంచును. ఇది యీ ముఠియొక్క వంశపరిచయము. కావున నిజమైన నుచ్చవంశమునఁ బుట్టిన దుదుమా ? అట్టిది కాదు; కాని దీనిని గృష్ణుఁడు స్వీకరించివాఁడు, దగ్గఱకు తీసినాఁడు. అందువలన దీని వంశములన్నియును మాటుపడినవి. గొప్పవారు చేపట్టినవారి కులగోత్రముల నడిగెడు వారుండరు.'

ఆ గోపిక యిట్లనెను:- 'ఓయమ్మా ! ఈ కృష్ణుఁడు మాత్రమేమి కలీనుఁడమ్మా! కొందఱిని నందనుఁడనుఁ డును, కొందఱు పసుదేవ నందనుఁ డందురు. కొందఱు దేవకీ నందనుఁ డనియుఁ గొందఱు యశోదా నందనుఁ డనియు నునురు. కొందఱు గోపాలక గొల్లఁడందురు. కొందఱు యదు

సందని వాస్తేయుఁ డందురు. ఆభీరజాతి యేనుంత గొప్పజాతి కాదవ్వచ్చు. ద్విజాతులకు పాలు, పెరుగు, నేయి మొదలగు రసముల నమ్మకూడదు. నిషేధము కలదు ఇదియే మన మనన్మత్తి కావుననే జతకుడిఁనది 'కొందు దొడ్డే' 'వారికి పాములకు వీరికి పెనములేదు' అయినను సేతవి దుర్లభమగు నథరామృతపాన మొనర్చుటది నాథాంజన పుత్రాభిముఖము నుజయు చేప్పనలయును. గృహస్థుని యథరామృతము మీఁన సంపూర్ణాభికారము గోపకలమగు మనకుఁ గలదు. మనము యథేష్ఠముగఁ బానము చేసిన తరువాత మిగిలిన నితరుల కీమనఁబును. ఇది మన కృపపై నాథారపడి మున్నది పరమాశువులగు పాలు తమ యుచ్ఛిష్టమును నకు ఆశ్రీకుల నొసంగుచు మరు ఇచ్చట సీ విషయము విచారితమైనది. మన నవతీయగు నీ మురళి, ముందుగా గడుపురిండ్ల నథరామృతమును ద్రాగి, మిగిలిన యుచ్ఛిష్టమును మనకు వదలి యథరమునుండి తొలఁగిపోవును. ధనము నకు యథార్థముగు యజమానురాండవరో వారి కెంగిలియా, దానికి ప్రథమోపభోగమా శ్యామసుందరుని కడ గంగ తలక్రిందులుగఁ బ్రవహించుచున్నది. చూచుట కేమైన సుందరముగను, పచ్చపచ్చగ నిచ్చిద్రముగ నున్నదందుమా అట్లుకాదు. దీనికంటికాదు ఎనిమిది చిద్రములు కలవు.

ఇన్ని దోషములన్నను దీక్షిట్టి పదవిప్రాప్తిచుటకును, నింటి యమూల్యముగు విధి నుపభోగించుటకును నేదైన హేతువుండి తీరవలయును. పూర్వజన్మ తపస్సులేక యింతటి సౌఖ్య గ్యము ప్రాప్తింపదు.'

అంత నాసఖి యిట్లనెను:- 'అక్కా! నీవు చెప్పినది నిజమే. పరులధనమునకు న్యామిని యగుట నీవు చెప్పినట్లది నిషేధలమే. ఈ వేణువు లెవ్వరును జేయజాలకంతటి తపం బొందినది. వెదురు వేటు కఠోరముగ నుండును ఆకఠోర జడిమునుండి యిది బోలుగా వచ్చినది అనగా నిది కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద-మత్సర, దుఃఖాహంకారాది సమస్త దోషములను దశలోనుండి తొలగించుకొని, బోలు గనై, యేకాంతవనమునందు వాస మొనర్చుచు జరికాల మింటియందే యుండి నాధన చేసినది. మొదట దీని నాధన అప్యయుగ నుంచెను. వాప్రదేశముం దేకాంతముగ నాధన చేయుచు జేయుచు నిది పక్వమైనది. ఇప్పుడు దీనికి పరీక్ష ఆరంభమైనది. కఠినకరిములు తీక్షణశస్త్రముచే దీనిని గోసినవి. తన వంశమునుండి వేటొనర్చెను. అయినను నిది యేడ్వలేక, గోలవెట్టలేదు. తేలి భూమిమీఁద బడినది. ఆ సర్దియ హస్తములే యీ శరీరముమీఁద వస్త్రరూపమున నున్న ఆకులను దీని పాత్రవైచెను. దీనిని బొత్తుగా దిగంబరగ నొనర్చెను. ఆ సన్నావస్థయందును నిదేమియను నభ్యం

తనము పెట్టలేదు. దేగంగొట్టినవారు దీనిని గన్నులకుఁ బెట్టుకొని, యెంతి తపస్సును జేసినదో, దీనిలో నింకేమైన వక్రతకలదో లేదో చూచెను. కావున దీనిలో నేదైన వక్రత యుండెనా, దాని నగ్నిపై గాల్చి-అగ్నిపరీక్ష నొనర్చి- తొలగించివైచెను. పైననున్న గణుపులను జెక్కివైచెను. మధ్యకుఁ దేగంగొట్టి యెండలో నెడించెను. దీని ముఖము నుండి 'తూ, తూ, అను శబ్దమైనను రాలేదు. నగ్నముగఁ దేగంగొట్టఁబడి యెండలోఁ బడి యుండెను. ఎండినది. అప్పటికిని దేగంగొట్టినవారికి దయలేదు. దీని యంగ ప్రత్యంగ ములను బరమాతోఁ ఛేదించెను. ఒకటియను రెండునుగాదు, దీని కెనిమిది ఛిద్రములు చేయఁబడెను. ఇది తన యెడిన శరీరమును జెక్కించుకొనెను ఇప్పటికది పరీక్షలో నుత్తీర్ణమైనట్లెన్నఁబడెను. ప్రియుఁడు పరీక్షకొఱకు దీని నధరముపై నుంచుకొని దీనికి మాఁము నభివృద్ధికావించుచు పట్లను కొనెను:- 'ఇంతకష్టమును సహించియును నిది దుఃఖపడలేదు దుఃఖ విషయమున నొక్కమాటైన నోటఁబలుకదు. అందు వలనఁ బ్రాణవల్లభుఁడు ఛేదించిన దీని శరీరముమీఁద నూడెను. ప్రియుఁడూడుటతో నిది నవ్వి, గానమొనర్చుచు మధుర స్వరములను వెలువఱచుచుండెను.' ప్రియుఁడు దీని యీ తపస్సుచే ముగ్ధుడయ్యెను. తన తను మన సర్వస్వమును దీని కర్పించెను. దీనికిఁ గింకరుడయ్యెను. కష్టము

సహింపనిది యింతటి మమకారముండు. కష్ట సహిష్ణుత
నామా హృదయముగూడ కరిగిపోవలయు. పైగా శ్యామ
సుందరుడు సహృదయుడు. ఈ ముగళి కాయము సౌభాగ్య
ప్రదానమును గావించెను. ఇంతవఱకట్టిదాని నెవరును
బాధలేదు లక్ష్మీయును నా సౌభాగ్యముకొరకు తపించు
చుండును. అందువలన దీవి కులములోని వారందఱును బరమ
ప్రముదితులైరి. తమ వంశములో నెవరైన సౌభాగ్యశాలిను
లుండిరా ఆకులములోని వారందఱును బ్రముదితులగుదురు.
గర్విపడెదరు, మన వంశములోనింతటివాడు పుట్టినే, వంశ
విభ్యాతిని గలగించినే మని చెప్పకొని యుబ్బిపోయెదరు.

ఏ వంశములో నీ వేణువు పుట్టినదో ఆ వంశము
యొక్క జడరూపమగు ముఖములద్వారా అది నదీజలరూప
మగు దుగ్ధపాన మొనర్చెను. దాని తన పాలనిచ్చి పెంచి
పెద్దదానిని జేయఁగానే అది పట్టపురాణియైన నా దాది
యొక్క శరీరమున రోమములు నిక్కబొడుచును. అదే విధ
ముగ నీ నదులు తమ పెంపుడుకుమార్తె గోపాలుని యధ
రామృతమున కధికాణియై ప్రాణప్రియమైనదని తెలిసికొని
వికసించిన కమలములద్వారా రోమాంచిత మైనట్లు గోచ
రించుచుండెను. ఇది యే వంశములోఁ బుట్టినదో, ఆ వంశ
వృక్షములు వంశము శౌభాగ్యశాలినియని గ్రహించి ప్రేమా
శ్రువులను విడుచునట్లు మదిధారలను విడుచుచుండెను. పచ్చ

పచ్చగనున్న గరికరూపమగు రోముమూలద్వారా పృథివి తన పుత్రికా ప్రభావమునకుఁ బ్రసన్నయై రోమాంచితి యొనఱ్ఱుండెను. మేఘములు గర్జించి గర్జించి చిన్నచిన్న పుష్పవర్షమును గుఱిపించుచుఁ దన పుత్రిక సౌభాగ్యమునకు మఱిసి పోవుచున్నట్లుండెను. ఒక్కతె విష్ణుప్రియ యొన్నచో సందఱకును సుఖముకలుగును అందఱను బ్రముదితలగుదురు.'

ఇది విని శౌసకుఁ డిట్లనెను:- 'సూతా! నీవు చేయు గోవికలయొక్క అనుపమాను రాగ కర్ణము కర్ణములకు మిక్కిలి సుఖదముగ నున్నది; కాని దీని యర్థమేమో మాకు తెలియుటలేదు.'

ఇది విని సూతుఁడు పకపక నవ్వి యిట్లనెను:- 'స్వామీ! ప్రేమవాక్కుల కర్థముండదు. ఆ వాక్కులు నిరర్థకములుగ నుండును. ప్రేమాలాపము ప్రేమ ప్రవృద్ధి కొఱకే చేయఁబడుచుండును. ఇట్టివర నారీనులు రాత్రులందేకాదు, ఒకరోజు, రెండురోజులునుగాదు; ఒకవత్సరము రెండు వత్సరములుకాదు జీవితకాలమంతయును మాట్లాడుకొనుచుందురు. ఇంతసేపు మాటలాడినదానికేమి యర్థమని వీరినడుగుము.'

శ్రీకృష్ణ చరిత్రమునకుఁ బ్రాణము రాసలీల రాగలీల ప్రేమకుఁ బరాకాష్ఠలీల. ముందుగా నేనా లీలను వర్ణింపవలెను,

శ్రీకృష్ణుని బాలలీలలిప్సటికి సమాప్తమైనట్లే ఇచ్చడాతని
 రసయయమగు ప్రేమలీలలను సూత్రపాతముగఁ జెప్పవలెను.
 వేణువేణు రాశలీలలకు భూమిక. మధుర రసోపాసకులీలీలకు
 సస్యోత్కృష్టముగ నె. చెదరు అనుకోధార లీలలును. బాలలీల
 లును అవ్యస్థులీలలును చాకి ప్రసాదానుసారముగఁ జెప్పఁ
 బడిన నుపలీలలందురు. ఈ లీలలవలన మధుర లీలలకుఁ
 బోషణము కల్గును స్వామీ! ప్రాణునికిచ్చప్రేమప్రాప్తియే.
 జీవి ప్రేమ లేకయే తిరుగుచున్నాఁడు. ప్రేమ లేకయే ప్రాణి
 వికలుడగుచున్నాఁడు. జీవి యెవనినైనఁ బ్రేమించినవో
 నా ప్రేమ స్థిరమైనదికాదు. నేను మనలో నేదియో గుణ
 ముగిసిన ప్రేమించుటయు ఆ గుణము లేకున్న ద్వేషించు
 టయు జరిగినది ప్రేమకాదు. గుణముల యెడలఁ గల
 ఆకర్షణము. ప్రేమ యెప్పుటికిని వశింపదు, తగ్గదు, దివసిన
 సవర్థమానమగును ప్రతిక్షణమును బ్రవర్థమానమగుటయే
 ప్రేమస్వరూపము. అది సాంకారిక స్త్రీ పురుషులందు గలు
 గుట అశుభవము మధుర రసోపాసకులిట్లందురు:- ఆప్రేమ
 ఒక్క నందనందనుని మీఁదనే చెల్లును. దానిని గోపికలే
 చేయఁగలరు. గోపికయనునది శరీరమునకుఁ బేరుకాదు.
 దానికి స్త్రీపుం నపుంసక భేదములేదు. గోపీ అనునదొక
 బావనా, అది స్త్రీ లింగ శబ్దము, అందువలన స్త్రీ వాచక
 ముగఁ బ్రయోగించఁ బడినది. నందనందుని మీఁదఁగల

ప్రేమకు కారణ ముండదు అది స్వాభావికము, దినదిన ప్రపర్థమానమగును. ప్రేమ విచిత్ర వస్తువుకాదు మనము నిత్యమును దల్లి, తండ్రి, సోదరులు, తోబుట్టువులు, దారా పుత్రాదులు, మిత్రులు, బంధు బాంధవులు వీరిపైఁ బెట్టుకొను ప్రేమయే యిదియను, భేదమేమనఁగా సత్వర వస్తువులపైఁ బెట్టుకొనిన ప్రేమకు మోహమందురు, అవి నాశియగు నచ్యుతుని యందు బెట్టుకొనిన ప్రేమకుఁ బ్రేమ యందురు. ప్రాకృత స్త్రీ పురుషులకున్న ప్రేమ కామమగును. ఆ ప్రేమనే గోపికలు శ్రీకృష్ణునియందు బెట్టుకొనినఁ బ్రేమయను సంజ్ఞ కలుగును. గోపికల కామమే ప్రేమ. కావున మధుర రసము నుపాసించువారు గృహస్థుఁ ప్రేమకు శిక్షణాలయ మందురు. పాఠశాలలో ఫలకముమీఁద నీరునున్నముతో వ్రాయట అభ్యసించుట్లు, మాటి మాటికిని వ్రాయఁచుఁ జెరుపుచు నట్లభ్యాస మొనర్చిన నలవాటు పడునట్లు, తరువాత మరలఁ గాగితముమీఁద వ్రాయఁగా స్థిరపడును. గృహస్థులు గృహస్థాశ్రమమున నుండి ప్రేమించుట నేర్చుకొనిన, దానిని శ్రీకృష్ణుని మీఁదకుఁ ద్రిప్ప వచ్చును. ఈ రాస, గోపీ ప్రేమములందు ప్రాకృత స్త్రీ పురుషుల కామ భావమున వ్యవహరింపఁ బడినట్లు శబ్దమును భావమును బ్రయోగి పఁ బడును; కాని యీ శ్రీకృష్ణ సంబంధముగు భావ మాప్రాకృతము, జీవులకు విషయములందు స్వాభావిక

కుచి యుండును. అదువలన వ్యాసభగవానుఁ డీ ప్రేమ ప్రసంగమును నందఱ మనస్సు లొకర్పింపఁ బడునట్లు వర్ణించి యున్నాఁడు. పిల్లలకు చేదు మందును బెట్టవలయుననుచో దానిమీఁద బంచదారను బొదుగుదుము అందుఁ బంచదారను బెట్టుట తాత్పర్యముకాదు. అచ్చటఁ జేదు మందును బెట్టుటయే తాత్పర్యము. కాని చేదు వస్తువులు సాధాణముగ నకుచిగనుండును. కావున నీ కథలు ప్రాకృత శ్రీ పురుషుల ప్రేమవలెఁ గనఁబడునుగాని దీనిలోగూడ రహస్య మిమిడియున్నది. దాని వలన జీవి యీ మాయక జగత్తునుండి లేచి చిన్మయజగత్తులోఁ బ్రవేశించును, ఘట, పట, అహంకార, ప్రకృతి, పంచభూతములు, పంచీకరణము మొదలగు నీ శుష్క విషయము లేవని హృదయమున నిండి యున్నవో, ఆ శుష్కహృదయముల కీ విషయములన్నియును దిక్మకగనుండును. ఈ విషయములన్నియును సరసతా విప్రములైనవి. మీరు స్పష్టముగఁ జెప్పుఁడు. మీ యా జ్ఞయైనచో గోపికల యీ నిరర్థక ప్రలాపములను జెప్పెదను లేనా వేతొక కథా ప్రసంగము నొనర్చెదను,”

అంత శౌనకుఁడు శీఘ్రముగ నిట్లనెను:— ‘నూతా! నీవేమి మాట మాటలాడుచున్నావు: వేణు గృహస్థులను కాకున్నను నూ హృదయములు నీరసములుకావు. మాకిది క్రొత్తకథయును గాదు. నారదుని నోట మేము రాగానుగ

భక్తినిగూర్చి శిక్షణమును బొందితిమి, శ్రీకృష్ణుని రహస్యమయ లీలను మేమనేక సారులు వినియుంటిమి.

ఇది విని చెవులమీఁదఁ జేతులను బెట్టుకొని సూతుఁ డిట్లనెను. - 'స్వామీ! స్వామీ! మీకు శుష్క హృదయము గల విముక్తమానులగు జ్ఞానులని నా యభిప్రాయము కాదు. నేనట్లు తలఁచియుండినచో నీ రహస్యమయ ప్రసంగ వదలియుండినచో నీ రహస్యమయ ప్రసంగమును వదలి యుండెడువాఁడనే. రాగాదుగ భక్తికథికారులు గృహస్థులే యవికాదు నా యభిప్రాయ మేమనఁగా గ్రహస్థాశ్రమమందు సోదగునట్లు ప్రేమింపవలయునో, తండ్రి నెట్లు ప్రేమింపవలయునో, భార్యనెట్లు ప్రేమింపవలయునో, భర్త నెట్లు ప్రేమింపవలయునో బాగుగాఁ దెలియును. ఈ మార్గమును పత్ని కావలయునుగదా! కాముకులీ దాకిరారు. హృదయమునఁ గాయభావ మున్నంతవఱకు శ్రీకృష్ణ ప్రేమ యుండదు. కామ భావమునుండి మున్నతులైనవారే యాచూర్ణమునకు నిజమగు నధికారులు. మీరీ లీలలను శ్రవణ మొనర్చుటకు నిజమగు నధికారులు. మాకు సందేహము శుక మహర్షి బాలబ్రహ్మచారి, ఆసిఁడే యీ రస శాస్త్రమున నిధికారులు. ఆ పరమహంస చక్రచూడామణియే యాదివ్యాధివిస్య రుగ్ధుల మొనర్చుటకును, అట్లానంపఁ జేయుటకును నిధికారులు. మా గురువి పరమాచార్యులగు నారవ

మహర్షి స్వప్నాద్ సుండితును విరక్తుడు; కాని యీ రస ప్రచార ప్రసాదము లీ ప్రపంచమున నాతివి ద్వారానే జరిగినది. అతని గురువులగు సనక, సనందన, సత్కుమార, సనానూలను నీ నల్లకను బాల బ్రహ్మచారులే. సదా ఏమి సంవత్సరములపాఠై యుందును. భగవంతుని మధుః లీలల మీఁద నీ కుమారులకున్న యాసక్తి యింకె పరికృత నుండునా? మీరాచార్యులు. మీరీ సరస ప్రసంగ మునకు విరుద్ధ మనుకొనినచో దీనిని వదలివేయఁగల ననియే నా యభిప్రాయము.

శౌనకఁడిల్ల నను:- 'అట్లుకాదు సూతా! విడివ వలసిన పనియేమున్నది? నా స్తికుఁడును, కుతిర్క మొనర్చువాఁడును దీనిని జదువనే చదువఁడు. విషయాభిలాష కలవాఁడీ కృష్ణుఁడు ప్రాకృత పురుషుఁడని భావించి, యీ లీలలను బ్రాకృతి లీలలని భావించి చదువును. అప్పుడు వానికి మనోరంజన మగును, నానా రిః శ్రేమ వృద్ధి బొందును. అతని హృదయము సరసమగును. శ్రీకృష్ణుని సాక్షాత్తుగ భగవంతుఁగ భావించి, యివి అతని లీలలని భావించి చదివినచో నాతని కంతయును గల్యాణమే. ఆతఁడీమాయక జగత్తునొండి లేచి అప్రాకృత దివ్యలోకమున కధికారియగును. కావున నీ లీలలు ముక్త విషయాముముత్తు, జ్ఞానలంకారము హిత కరముగను, మనోరంజకముగను నుండును. నీ పెంత విస్తార

ముగ వర్ణించి జేయఁ గలుగుదువో అంతటి విస్తారముగ వర్ణింపుము. మాకు దీని శ్రవణముచే బ్రహ్మానంద సుఖానుభవము కలుగును.'

సూతుఁడట్లనెను:- 'మంచిది, స్వామీ! వేణువు విషయములలో నితర గోపిక లేయుత్పేక్ష లొనర్చిరో, యిప్పుడు నేను వానిని ఎర్పించెదను. మీరు దత్త చిత్తులరై శ్రవణమొనర్చుడు.'

—//—

మహామోహకమగు మురళీధ్వని

F38

శ్లో! ధన్యాః స్మ మూఢమతయోఽపి హరిణ్య ఏతా
యా నంద నందన మోహిత విచిత్రవేషమ్ ।
ఆకర్ణ్య వేణురణితం సహకృష్ట సారాః
పూజాం దధుర్విరచితాః ప్రణయావరోక్తైః ॥

శ్రీభాగ. ౧౦ స్కం. ౨౧ ఆ. ౧౧ శ్లో.

ఉ! కానల నుడుచున్ సరస గాన వివేక విహీనజాతులై
వీనుల నేడు కృష్ణముఖ వేణురవామృతధార సోఁకినన్

మేరులు మేఠేలన్ మఱచి మిత్తని చూపి-

మృగావళుల్

మానిని చూడవచ్చు బహుమానము సేసె

గృతార్థ చిత్తలై ।

— శ్రీమదాంధ్రభాగవతము

ప్రేమలోఁ బ్రాణి అస్తవ్యస్తముగఁ బరులొసర్చు
టయు, సస్తవ్యస్తముగ నాలోచించును. ఆతఁడేమిచేయునో,
యేమి ఆలోచించునో వానికి తెలియదు. వాని దృష్టిలో
జడచేతనములు, అచర సచరముల భేదభావములేదు భంగ
తిరంగములందు మానవుఁడు లోపించిన నట్లే యాలోచిం
చును, నవ్విన నదేపనిగ నవ్వును. ఏడ్చిన నట్లే యేడ్చును,
ఏధోరణి పట్టిన నాధో. ణియే ఆని ప్రియుని విషయము
స్మరణకు వచ్చినచో, దానిమీఁదనే జాములకొలఁది యాలో
చించును. ఉత్పేక్షించును. ఉవ్విళ్ళూరుచుండును. ప్రేమ
మార్గమందు స్మరించుటలోను, జింతించుటలోను, ఆలో
చించుటలోను గలదో, అది కలయకలోలేదు. శారీరక సమ్మే
ళన సుఖము కుణీకము. అస్థిరమైనది. మానసిక సమ్మే
ళనము నిత్యనిరంతరము జరుగుచునే యుండును. దాని నెవ
రును నాశమొనర్పజాలరు. దానిని ధ్యాన, ధారణ, సమా
ధులను పేర్లతో నే నేరుతోనైన బిలుపుము, సమస్త విషయ
ములకుండి చిత్తవృత్తిలఁ దొలిగించి, ప్రియతముని యుండే

నిరంతరము విచ్చిన్నముగఁ దైల భారావతుగా లగ్న మొన ర్చుటయే ప్రేమకు పరాగతి. ఇదియే పరాకాష్ఠ.

సూత్రుఁ డిట్లనెను:— 'మునులారా ! శ్రీకృష్ణునిమరళీ ధ్వసని విని మత్తలైన గోవికలు కరస్పృము కథనోపకథనము లొనర్చుకొనుచుండిరి. వారిలో నొకర్తుక యిట్లనెను:— 'గళి! మన మీ బృందావనమందలి అతి సరస పావన భూమినిఁ బ్రపంచమందు ధన్యతమమైనదిగ భావించు చున్నాము. ఆహ! ఈ భూమియొక్క సౌభాగ్యమునుగూర్చి యేమని చెప్పవలయును? ఎంత చెప్పినను నది యత్యల్పమే కాఁగలదు. దేవకీ నందనుఁడు తన అనావృత అరుణ చరణ ముల నీమె నక్షుఃస్థలమందుంచిదీని నొత్తినపుడు సమస్త వనో పవనములు' పుష్పించును. అది బృందావన ప్రదేశ భూమి యొక్క సమస్తాంగములను రోమాంచమైనట్లుండను. సఖు లారా! ఈతఁడా పుణ్యమయమగు భావన భూమి మీఁదిఁ ద్రిభంగ లలిత గతితో నిలుచుండి మురళిని వాయించినచో, కపోలములను విచిత్రముగఁ బెట్టి దానిలో నూదినపుడు మన యావైరిణి పాడిఁదొడఁగును. అప్పుడికఁ జెప్పవలసిన పని లేదు. వనమందు విచించు మయూరములు భ్రమను జెంది పోవును. ఏలననఁగా నవి అది నెమ్మదిగ గర్జించు మేఘ గర్జన మనుకొనును మేఘ గర్జనమును వినఁగానే హృదయమునఁ జేమ తరంగము లెగురును. మనస్సు వశమం దుండదు.

అప్పుడవి యాడకుండఁ జాలవు కావున నవి అప్పుడు తమ చిత్ర విచిత్రములగు బురులను విప్పి నృత్య మొనర్చును. వాని నృత్యమును గాంచియు, విచిత్రవేణు రవమును వినియుఁ జరాచర ప్రాణులన్నియును స్తబ్ధములగును. వాని గతి యాగి పోవును. ఎచ్చటికచ్చ టనే నిలువఁబడిపోవును. దీనిని విచిన వారందఱకును నాత్మ విస్మృతినిఁ జెందించు శక్తి యీ వైశిణ్యుడు వేణువునకుఁ గలను. ఈ కులట బ్రహ్మకంటె నన్నివిషయము లందుచు మించిపోయినది.'

అంత నొక సఖి యిట్లనెను:- 'ఓసీ! నీవీ వీణను బ్రహ్మ కెటు పోల్చితివి! బ్రహ్మకు నాల్గు ముఖములు కలవు. ఆతని నలు ముఖములతో నాల్గు వేదముల నుప దేశించును.'

ఇది విని యా సఖి యిట్లనెను:- 'సఖీ! బ్రహ్మకు నాలుగు ముఖములు కలవు ఈ రండకు నాల్గింటికి బదులుగా నెనిమిది ఛంద్రములు కలవు. ఇవియే ముఖములు. ఈ యెనిమిది ముఖములతో నిది కులుకుచుఁ గర్జించు నపు డీ విశ్వమంతయును విమోహిత మగును.'

ఆసఖి యిట్లడిగెను:- 'నాభికమలనానఁ గూర్చుండి బ్రహ్మకు స్మర్యోదయించు భగవానుఁ డుప దేశించెను. ఈ మురళికింకెంతి మోహతోప దేశము నొసంగిన దెవరు ?'

అంతేనిదివఱక మాటలాడుచుండినగోపికయిట్లనెను -
 'అనీ! నలువకు నాభికమలమందొక నారియే నారాయణుఁ
 దుపదేశించెను. అప్పుడాతఁడెల్లో జ్ఞానియయ్యెను. ఈచొంగ
 నోటిదానికి శ్యామసుందరుఁడు సదా ముఖకమలమునఁ బెట్టు
 కొని నిరంతర ముపదేశించుచుండును. ఇంక దీనిజ్ఞానమునకు
 లోతెక్కడిది ?

అడుగుచుండిన సఖయిట్లడిగెను:- 'సఖీ! ఇది చెప్పు
 మమ్మా! బ్రహ్మ కమలముపైఁ గూర్చుండి యీ చరాచర
 సృష్టిని రచించెను. ఈ మురళి యేకమలము మీఁదఁ
 గూర్చుండి సృష్టి జేయుచున్నది ?'

సమాధానమును జెప్పుచుండినది యిట్లనెను:- 'ఓనీ
 పిచ్చిదానా! నీకీమాత్రము తెలియదంటే. కమలాసనుఁ
 దొక్క కమలమీఁదనే కూర్చుండును. ఇది శ్రీకృష్ణుని
 కరముల ద్వయమందు సదా కూర్చుండి యుండును. ముఖ
 కమలమును శయ్యగా నొనర్చుకొనును.'

ప్రశ్నించునది యిట్లనెను:- 'బ్రహ్మ వాహనము
 హాస. దానిపై నాతఁడెక్కి యెగురును. ఈ వంశముయొక్క
 వాహన మేహాస ?'

గోపిక యిట్లనెను:- 'అనీ! బ్రహ్మ ఒక్క హాస
 మీఁదనే యెక్కును. ఈ స్వైరిణి సమస్త గోపికల మానస

హంసలను దనకు వాహనముగాఁ జేసికొనినది దానిపై నెక్కి దాని యిష్టము వచ్చిన చోట్లకుఁ ద్రిప్పించు.'

ప్రశ్నించునది యిట్లనెను:- 'బ్రహ్మ తన పుత్రికయగు సగన్వతీ విషయమునఁ దన పరుసఖాయలను వదిలినట్లు వినుచున్నాము.'

కసరి సఖ యిట్లనెను:- 'ఇదిమాత్ర మేమివ్రతనిష్ఠ కలదిలే. ఇది యధరామృత లోభముచేఁ దన కులప్రతిమును ద్యజించినది. ఇది తన, శిఖా, సూత్ర, వస్త్రాదులన్నిటినిద్యజించినది. దిగ్బరయై అధరామృత పానమును సంపాదించుచు జక్కఁగాఁ బానముచేయును. ఈ కారణము లన్నిటిచే నేని వేణువును బ్రహ్మకు పి.తల్లి యనుకొనుచున్నాను.'

ప్రశ్నించునది యిట్లడిగెను:- 'సఖి ! దీనికి వంశమను పేరెట్లు వచ్చినది ?'

గోపిక యిట్లనెను:- 'వాసములలోఁ బుట్టుటచే దీనికి వంశమందురు. నిజమునకు వంశమను పేరు చేపలను బట్టు యంత్రమునకుఁ జేరు.'

ఒక వాసమునకు దారమును గట్టి దానికి గాలమును దగిలించెదరు ఆ గాలమునకేదైనఁ దిరువస్తువును బిడినో, మాంసపు ముక్కనో, ఎఱ్ఱనో గ్రుచ్చి దానిని జలాశయమునఁ దిడుచెదరు చేప లోభముచే నావస్తువును గాలముతో

ప్రొంగును వారి కళయిన గాము గుచ్చుకొనును. చేరి
పలకు బట్టుచాచి దారిని లాగి వశపరచుకొనును.
ఈ విధముగ కేయి బట్టచాచి విహాయెక్క వంశమును
అది నుండినది గాదునుతో, మధుర స్వరూపగురుభోజ్య
పదార్థములను చేజివులరు బట్టును, ఈ శబ్దము చెవులలో
పడెనా పాములు పశపకును. కావున విది గాలమువంటిది.

సోమక ముట్ల నెను - 'సఖి! ఈ వంశమందఱను
బట్టువా! శ్రీ హరికినా ?'

సోమక ముట్ల నెను - 'ఈ మాయ అందఱ మీందను
గావును; వారి శ్రీలక్ష్మణమయమకి కోయలముగ నుండును.
అందువలన శాస్త్రజ్ఞులీమెంబలయనిరి, వీరామాదక ధ్వనిని
నిది శ్రీమయుగ నడిగినులై మాధురీజాలమునఁ బడుచును.
ఒకవారిపడెనా నులల బయటపడుట అసంభవము. పట్టిన
దిరుదాని పొయట వంశీభావయగు వనమాలి యెఱుంగఁడు.
ఈవిఁడు పట్టుపెఱుంగును గాని విడుచుట యెఱుంగఁడు.
ఏడ్పించుట తెలియునుగాని ఎవ్వించుటెరుగఁడు. ఏడ్పించుట
నోకే ఆదిక కానందము కలదు సఖి! బ్రహ్మ మనల నేల
శ్రీ :చుగాఁ కేరీనాను ? పురుషులు శ్రీ గా నేలజేసివాఁడు?
అనుషహరికి శ్రీ గా నొచ్చెనను, మహావ్రతయమున లోక
లజ్జ, మలలజ్జ, వేదిలజ్జ మొదలగు ననేక వ్యర్థపులజ్జల నేల

నింపినాడు. మనకంటె మృగములే శ్రేష్ఠములు. వంశీధ్వని విని నిశ్చేష్టలై నిలుచుండి యామాధుర్యమును బాసమొనర్చును పెద్ద పెద్ద కొమ్ములుగల నీనిపతులుకృష్ణానాట మృగములును వీని ప్రక్కన నిలుచుండినవి. వీనికి వాసిని గాంచిన శీలసంకోచములేదు. వీనికి వాస్తవైన విశ్వాసము గాని, ఈర్ష్యగానిలేదు. భార్యాభర్త లిద్దరును వెంట వెంట నిలుచుండి వేణుమాధురిని మత్తులై వాసిము చేయుచుందురు. ఇవియును స్త్రీలే. మనమనమయమున వనమనకుఁ బోయిన నూఱు ప్రశ్నలనడిగెదరు. ఏలఁ బోయితిరి? అచ్చట నేమున్నది? ఈ సమయమునఁ బోవలసిన పనియేమి న్నది? ఈ యభాగ్యుల నిట్లడుగువారెవరు?—'శ్యామసుందరుని వేణునాదమును వినుట పనికాదా? బిధజెందుచున్న హృదయమాలందు సరసవేణు ధ్వనిని ధరించుట అనుచితి కార్యమా? ఏ రూప మాధురి మనలను దనవశమొనర్చుకొనినదో, యే వంశీకటకము మనలను మోసమొనర్చుచున్నదో ఆ వైపునకు మన మవశులమై పరువిడిన నపరాధమేమి చేయుచున్నాము? మూఢమతి కలిగి పశుజాతిలో పుట్టిన నాటవిక హరిణములు, తమ దమ ప్రణయ కటాక్షముల ద్వారా తమ పతుల సమాక్షమున కపపాలుండగు ప్రభువునకుఁ బ్రేమ పూర్వకముగఁ బూజింపుచుండ, నా నంద నందనునకుఁ దమ ప్రణయోప హారిములను

సమర్పించి గలిగియుండఁగా, మనము మనుష్య జాతిలోఁ బుట్టియును, నాతని చర్చను జేయఁజాలకున్నను, ఆతని యెడలఁ గృతిజ్ఞతను బ్రకటింపకున్న నిదెట్టి విడంబనము? ఎట్టి వివశత! ఈలోక లజ్జకును కుల మర్యాదకును హద్దు కలదా! మరళి శబ్దమును విని, దాని గానమునకు వశపడి మనము పోయినా మనుకొనుము. దానికి మన యపరాధ మేమియును లేదు. మురళియొక్క యపరాధము, దానిని విచించి పరివేయవచ్చును. దానిని వ్రజమునుండి తొలఁగింప వచ్చును లేదా దొంగను గొట్టక, దొంగ తల్లిని గొట్టవల యును. ఒక్క వేణువును విచించేయక వ్రజమందుండిన పెదురు వేణువుల నన్నిటిని నాశనము చేయుదు. ఇంక పానములు నుండివు, వేణువు నుండదు. లోకులు చేయవలసిన యథార్థోపాయమును జేయరు. మన కపవాదములను బెట్టుదురు. ఇంతిటి మోహకమగు వేణునాదమును వినిన నెవరి హృదయము కలగదు. ఎవఁడు నీకు నీకు కారు??

సూతుఁడెట్లనెను:- ‘మునులారా! ఇట్లు చెప్పుచుండఁగా నా సఖికి శ్యామసుందరుని త్రిభువన మోహన రూపము స్మృతికి వచ్చెను ఆ సమయమున నామె మూర్ఛితయై క్రిందఁ బడెను. ఇప్పుడింకొక సఖి మాటలాడుట కుద్యమించెను.’

తన్మయమును జెందించు వేణువు

౯౩౫

శ్లో॥ గావశ్చ కృష్ణ ముఖ నిర్గత వేణుగీతః
 పీయూషము త్తభిత కర్ణపుటైః పిబంత్యః
 కాదా స్తుత స్తన పయకవలాన్మ తస్థ
 రోవిందమాత్మని దృశ్యాశ్రుకలాః స్పృశంత్యః ।

శ్రీభాగ ౧౦, సం, ౨౧ అ, ౧౩ శ్లో॥

ఉ॥ తల్లుల చన్నుఁ బాలు మును ద్రావు తటిం దమకర్ణ పీఘలన్
 వల్లభమైన మాధవుని వంశరవామృతధార సాచ్చి సం
 ద్రుశ్లక పాలురాచివక దూట్రక మానక కృష్ణమీదదృ
 గ్వల్లులు సేచ్చినిల్చె నదె వత్సము లంగనలార కంటిరే॥

శ్రీ మదాంధ్ర భాగవతము

ప్రేమను బశుపత్నులును గుర్తించునను సామెత
 కలను, పశుపత్నులేకాదు, పాదపపాపాములును ప్రేమకు
 వశీభూతములగును. భరతుని యలాకిక ప్రేమనుగాంచి
 కామద చిత్రకూట పర్వతపాపాణములును గరిగినవని చెప్పు
 దురు. మదనమోహన మురళీధరుని వేణునాదమును విని
 గోవర్ధనగిరి శిలలు కోమలములై పోయినవంట, నేటికిని
 వానిమీద గోపబాలురయొక్కయు, శ్రీకృష్ణునియొక్కయు

గోవులయొక్క యాచరణచిహ్నములుకలవు. గోవర్ధన పర్వత ప్రదక్షిణ మొనర్చు మహాభాగవతులు యాత్రీకులకా సాభాగ్య శాలినులగు తిలలు గోచరించును. శ్రీకృష్ణుని వేణునాదము నాభాగధ్వనికాదు, అది విశ్వమును విమోహింపఁ జేయు మధురాది మధుర ధ్వని.

సూతుఁడీట్లనెను:- 'యనులారా, ఆ వంశీనినాదముచే నుత్కృతలై నా వ్రజాంగనలు ఎరస్పర మొకరి కొకరు శ్రీకృష్ణుని యాచ మాధురివి, వేణుమాధురిని, లీలామాధురిని గూర్చి వర్ణించుకొను చుండిరి. వారిలో నొకర్తుక యిట్లనెను:- 'సఖి! భగవానుఁడు శ్రీ జాత కి లిటి మచ్చరము నేలఁ బెట్టినాఁడు వీరి మనస్సునకు క్షణములో సవతి మచ్చరము వచ్చుచుండును. వీరు తమ ప్రతిస్పర్ధిని హీనమొనర్చుటకై సిద్ధపడుచుందురు. శ్రీలకే యని చెప్పవల ? ప్రాణిమాత్రులకే ఒక్కని సనేకులు కోరుచుండిరి మన ప్రేమఁడుఁడని వాని నధికముగఁ బ్రేమించుచున్నాఁడను భావముల్పిన్న మగును. కొందఱు తమ యశాద్ధర్మమునను, జపలత్వమునను వాక్పబుద్ధిమునను, సేవా శుశ్రూషల చేతను, ఇతిర అను కూలాచరిణముల చేతను దమ స్వామిని మొగమోటము పెట్టుదురు. ముఖమోటస్థులకు శీల సంకోచములు డవు. వారిచ్చెడిమి మాటలాడఁ దఁచిన మాటలాడుదుగు ఎవరి నైన సనిమానించెదరు. స్వామియును వారికి లొంగిపోవును.

వానికి మొగ మోటము పడుచుండును. మొగ మోటస్థులు
 వానిని సర్వథా తమ యధీనము కావించు కొందురు. స్వామి
 మనస్సుతో నెవఁడైనఁ బ్రేమింపఁ దలంచినచో నీ మొగ
 మోటస్థులట్లు చేయవలయును. ఈ ముఠి శ్రీకృష్ణుని మొగ
 మోటము కలది, ఈ బొంగ ముఖముది శ్యామసు దరునిఁ
 దనకు వశమొనర్చుకొనినది. బుద్ధిమంతులగువారు సీతశాస్త్ర
 ములందు సనుస్త విషయములను జక్కఁగ నాలోచించి
 వ్రాసిరి. తన కల్పాతి అల్ప ప్రతిస్పర్ధినైనను దుర్బలాతి
 దుర్బల శత్రువునైన నెన్నడును నల్పముగ భావింపరాదు.
 అనేక ఛద్రములు కలిగిన నీ బొంగు ముక్కయగు వేణువు
 మనలనేమిచేయఁ గలకులే నుని యిదివఱకు తలఁచెడువారిము
 మనమెక్కడ? ఈ చిన్న క్షు ముక్క యెక్కడ? కాని యిది
 మనయందఱ చెవులకు గోసినది క్షిప్తుని యధరామృతమును
 ద్రావి యిది బలిసినది. చిన్నదయ్యుఁ బోకిరిపెనది. బక్కదె
 యుండి బలిసినది దీనిలో నేనోమాయయన్నది. ఇదివఱలో
 గృష్ణుఁడు మాధురియే మనలను వికలలుగ నొనర్చెడిది
 ఇప్పుడీ మాధురికితోడుగా వేణు మాధురియను గలిసి
 నది! ఈసమయ లిద్దఁలను గలసి దిగ్విజయ మొనర్చ సంకల్పిం
 చిరి. వీరీ ప్రపంచము నంతను తమ వశమొనర్చు కొనుటకు
 సిద్ధపడినారు మే మందఁకను మర్త్యలోక స్త్రీలము.
 మాలో సత్తి సౌందర్య మేదియునులేదు. కాని యీ శ్యామ

సుందరుని శ్వభావము సుఖకరమైనది. ఏ స్త్రీ యీతనిఁ గాం-
 చినను వశపడిపోవు సంతానము, ఆనందితముగను, ప్రపుల్లిత
 ముగను, తమ స్వస్వమును సమర్పించునట్లుగను నీతని
 యచూపచూపము మోహకముగను, ఆకర్షణముగను నున్నది,
 ఇది యిట్లుండఁగా నీ సత్పురిమగు వేణువు పూడుపై నుప్పది
 నట్లు చేయుచున్నది. చూడుఁడు, ఎదురుగ విమానముల
 మీఁద సురసుందరులు తమ భర్తలతోఁ గూడ కూర్చుండి
 యున్నారు మనవతి మన యెదుట నుండినచో మననోటి
 నుండి ఒక్క శబ్దమునైనను వెలువర నెడు వారముకాము.
 ముసుగుచుండి కన్నులనెత్తియైనను జూచెడు వారముకాము.
 కాని యీ దేవాంగనల సౌభాగ్యము సంతాన బ్రశంసించి
 నను జాలఁడు, వీరు శ్యామసుందరుని రూపసుధను నయన
 ములవ్యాపకమైతెప్పలార్పక పాము చేయుచున్నారు.
 కిర్ణ సూపములగు పానపాత్రములందు వేణుధ్వని రూపమగు
 నానవముచుబోసి, దానినిఁ గంఠములోనికిఁ బోయుచున్నారు.
 ఈ పెండు దివ్యరసములను బాని మొనర్చుటచే వీరి హృదయ
 ములు ద్రవించుచున్నవి. శరీరము రోమాంచ మగుచున్నది.
 మన్మథుఁడు వీరి యంగ ప్రత్యంగములందు ప్రవేశించి వీరిని
 లతలవలెను గదిలించి వైచినాఁడు. దీనికిఁ బరణామి స్వరూ-
 పముగ పరికొప్పులు తమకు దాసు యూడిపోయెను ముఖ
 ముండిలమందు స్వేద బిందువులు ముత్యములవలె మెఱయు

చుండెను. కొప్పులలోఁ దుఱిమిన పుష్పములు స్వతఃరాలిపోవుచుండెను. వీరి కంటి వస్త్రములు జారిపోయెను. శిరస్సున నుండిన చీర భుజముమీఁదకు వచ్చెను. ఇదంతయును జరుగుచుండినది తమ తమ పతుల ముందటనే. కాని వీరి కేమియును దెలియదు. వీరు మధన మోహముని మధురాతి మధుర మాధునికి మోహితలైరి' ఇట్లు పలుకుచుండగా సఖయొక్క హృదయమును గొట్టుకొననాగెను. శరీరమందు కంపముదయించెను. ఆమె తనకుఁదానే తన శరీరమును జాట్టుకొని మూర్ఛితయై నేలపైఁ బడిపోయెను. ఆమెను తన శరీరస్పృహలేదు.

ఆమె యొక్క యీ స్థితినిఁగొంచి యింకొక సఖ యిట్లనెను:- 'అయ్యా! నా సఖకెట్టి దశకలిగింది! అట్లే కలుగవలెను. ఈమె సహృదయగు స్త్రీ, బుద్ధిమంతురాలు మనుష్య స్త్రీగాఁ బుట్టినది. ఈ పశుజాతిలో నున్న గోవులను జూడుదు. ఇని మధన మోహము ముఖసిస్సృత వేణుగీతిరూపముగు నమృతమును విక్కబొడిచుకొనిన శ్రవణపుట ములద్వారా పానమొంది ఆత్మ విస్మృతిని జెందియున్నవి. వీనికిఁ దమ శరీర స్పృహలేదు. నయనముల నుండి నిరంతరము ప్రేమాశ్రువులను స్రవించుచు నీరవముగను నిస్తబ్ధముగను నిలుచుండినవి. వీని రోమములన్నియును ముండ్రవలె నిక్కఁబొడుచుకొనినవి: దీనివలన నివి శ్యామసుందరుని మధు

రామమును మూర్తిని నయనమునవ్వారా అంతఃకరణము నకుఁ గొనిపోయి దానిని గట్టిగా నాలింగనము చేసికొని నల్లుకుఁ బోయిచుండెను విలసదంగా అంతఃకరణములో నా వాదించినట్లు జరుగకన్న నిట్లు రోమములు నిక్కంబొందుకొనెడికి జరుగఁజాలదు. ఈ దూడలు తమ నోటి నోరే పచ్చిని నట్లే నోటినుండుచుకొని మెదలక నిలిచి యున్నవి. వృక్షమునాది శ్వేతపుష్పములు రాలినట్లే నత్పము పోటిని దీ వా నకుఁ గనుకలు రాలిచుండెను. మన స్తుల్యో శ్రీ శ్రీస్తురాలిని మొందుకొనిన నీ గోవులును గోవుములును భక్తములు భగవానుని ఆ లింగన స్మరణము రాగాన ఆ గోపిక శరీరమందును సులకరాసాగెను. శరీరము పిండియొడిగెను. హృదయస్పంద మెక్కువయ్యెను. ఆమె నుచు మూర్ఛితయై పడిపోయెను.

అప్రసంగిక సభ యిట్లనెను,- ఈ పితామహుడగు విభాత సమస్త నివశితలను నీ వివశితకే నృజించెనాయేమి? వినినది యాపుంషహాసవంత కతోరముగ నొనర్చినాడు. మా కన్నియును దెలియుదు. కతోర హృదయాలను జూచుటయును బాపము. ఈ శ్రీశ్రీస్తుఃకును నేమియును దీసివైచిన గతోరులయెగాని. ఈతల హృదయము సేవస్తువులతోఁ జేయఁబడి నచోకాని యిది కోపమును గాదు, కరగను గరగదు. ఇప్పుడు చూడఁడు-ఆలియ లిక్కుముడై వేరువుచు వాయించు

చున్నాడను కల ప్రాచీనమునో ననున్నదై వానిని అని
 తీవ్రపంచపు గోడలేదు. ఇంక నీచులపై నేమందును.
 మేము బాగుగా నీ మోహక మునీశ్వరమును వినఁజాలము.
 నవరాజమందలి అనేక ప్రతిబాధములు మాపైఁ బడివి.
 మాకంటె నీ బృందావన మందలి గట్లయందు నివసించు
 వక్రులే ధన్యులు. చూచుచు - ఇవి యెట్లు కిరీట మెరిలక
 కూతలఁ నాపి శ్రీకృష్ణుని వేణువాదమును నెక్కాగ చిత్ర
 ముతో శ్రవణము చేయుచున్నవో! ఆతఃపైపు నిర్వికేష
 దృష్టితోఁ జూచుచున్నవి. శాంతత, దాంతత, ఏకాగ్రత,
 తన్మయత, నిర్నిమేషతను గాంచిన నవి పూర్వజన్మమునందు
 మునీశ్వరులని మాకుఁ దోచుచున్నది. ఎంతో సౌభాగ్య
 శాలినుల! కాంబట్టియే బృందావన పాదపములందలి జన్మిం
 చుట సంభవించినది. నిత్యమును యమునా జలమును బాగము
 చేయు భాగ్యము కలిగినది. శ్రీ శ్యామసుందరు నచ్చటఁ
 గూర్చుండినఁ జక్కఁగ దర్శింప వీలగునో అట్టియన్నతి ఫల
 పుష్ప సమన్వితములగు బానిసైఁ గూర్చుండి శ్రీకృష్ణుని
 రూపమాధుని యధేష్టుముగఁ బానమొనర్చు చుండను.
 ఇదియే వానికి ముఖ్యాహారము. వీని సౌభాగ్యమును గూర్చి
 యేమని వర్ణింపవలయును. వేము వికలతా కారణమున
 బాగుగా శ్యామసుందరుని మురళీధ్వనిని వినఁజాలకున్నాము.
 ఆతని యనునను సౌందర్యమును సావధానముగ నిర్నిమేష

నమ్మిపో, కానమును జేయఁజాలకున్నాము.' ఇట్లు పలుకుచుండ నామెకను భావసమాధి కలిగినది.

దీనిని గాంచి యింకొకటి యిట్లనెను:- 'శ్యామసుం దుని రూప మాధుర్య కారణమున నీ బృందావన మందలి పక్షులకెట్టి సమాధి కలిగినదో అది ఆశ్చర్యకరమగు విషయముకాదు ఏమైనఁ గాఁడు పక్షులైనను నివిప్రాణమును ధరించిన జీవులే. సజేతన ప్రాణులకుఁ బ్రేమకలుగుట స్వభావము. ఈ అచేతన నదులను గూడ కాంచుడు. శ్రీకృష్ణుఁ రూపమాధురి, వేణుమాధురిచే నివియును గామ వికారముచేఁ బీడితులైనట్లున్నవి.'

ఇంకొక తె యిట్లనెను:- 'నళి ! నీకెట్లు తెలిసినది?'

ఆమె యిట్లనెను:- 'ఓసీ! పిచ్చిదానా! స్త్రీవయ్యాను నీవి విషయమును గుర్తింపఁ జాలవా? ఇవి తరంగ రూపములగు దీని భుజములచేఁ గమల కుసుమములను గానుగలుగ నుపార్పించునట్లున్నవి. మానసిక లింగముచే నిష్పాదు నిస్తబ్ధముగనుండి ప్రాణనాథుని పాదపద్మములస్పర్శ నివి తమతరంగములచేఁ జేయుచున్నవి. అవి అతని యుగళ చరణములను బ్రత్యక్షింప మొనర్చుచున్నట్లుండెను. వికసించిన కమలరూపములగు నేత్రములచే నాతనిఁ గాంచు చున్నట్లుండెను. శ్రిమర రూపమగు నాభిని సలబ్ధభావముతో నుపాయాంతర

మునఁ జూపించుచున్నట్లుండెను. ఈ విధమునఁ బలుకుచు
 బలుకుచు నొకటి యొక్క స్థితిగతును విచిత్రమయ్యెను.
 ఇంక నామె పలుకఁ జాలక పోయెను.'

సూతరుఁ డిట్లు నెను:- 'ముచులారా . మీకు పనుగు
 పుట్టలేదుదా! సరే, ఇంక నొక్క ప్రపంగమును జెప్పి
 యీ మధురాతిమధుర వేణుమాధుర రసము ప్రవహించు
 చుండఁగోవిడి, దీనికంటెను సధిక స్వాదిప్తయగు పంజిక
 రసమును మీకు రుచిచూపించెదను.'

అచరిములను సరిచములంగ నొనరించు వేణువు

౬౩౬

శ్లో! హంతాయ మాది రణలాహరిదానవరో
 యద్రమకృష్ట చరణస్పర్శ శ్రమోదః ।
 మానంతనోతి సహగోగణయోస్తయోర్యత్
 పానీయ సూర్యవహనందక కడమూలైః ।

శ్రీ భాగ. గం స్కం. ౨౧ అ, ౧౮ శ్లో

మ! జలక్ష్మష్టాంఘ్రి సరోజ సంగమమః చే

భాసిల్లుచున్ ధ్యమై

ఫలపుష్పంబులఁ గావికల్ గురిసి

సంభావించి మిన్నందుచున్

జలఘాసంబులగోవులందనిపి

చంచద్భాజరోమాంచమై

వెలసెం జూడఁగదమ్మ యీగిరి

పురోవీధిన్ సరోజాననా ।

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము.

జీవునకు శ్యామసుందరునితో స్వయముగ సంబంధమున్నను, బరంపరగ సంబంధమున్నను వాని జీవితము సఫలమగును. సాధకనకుఁ దన సత్కర్మ గు పతియొక్క పూర్ణ ప్రేమ ప్రాప్తించి నపుడును, అతని ప్రేమించు వాని సాంగత్యము లభించినను వాని జీవితము సఫలమగును. గొప్ప గొప్ప మహాపురుషులయొక్క చరిత్రపాదుకలను మనమేల శిక్షింపవలె నుచుకొనుచున్నాము? వారినిఁ గన్నులలో నేలఁ బెట్టుకొనుచున్నాము. ఎందువల్లననఁగా వీరికెన్నడైనను నాదిన చరిత్ర పుర్వక కలిగినదియే. ఈ యద్భుతవంతులవై. మహాపురుషుల పాదములు పడినవి. ఏ వస్తువులతో నాత్మార్తుగ నదిసందర్శని నున్నది. కలిగినదో ఆ వస్తువు

లను గూర్చి యేమని చెప్పవలయును. ఒకానొక భక్తుడుం
డెనువాడు. శ్రీకృష్ణ ప్రేమవ్యాకులుండై మాటి మాటికిని
కోదన మొనర్చు చుండెనువాడు. కోదన మొనర్చుచు
నాతడు మాటిమాటికిట్లను చుండెను:- 'నేను బృందావన
మునకుఁ బోయెదను. బృందావనమునకుఁ బోయెదను.' ఒకా
నొకఁడిట్లనెను:- 'బృందావనముం దిప్పుడేమున్నది ? నంద
నందనుండు తన ప్రకటలీల నుపసంహరించి నాడు. అచ్చట
నిష్ఠుడు సాక్షాత్తుగ శ్రీకృష్ణ దర్శన మగుట కతినము.'
ఆరిండేప్పుచు నేప్పుచు విట్లనెను:- 'భగవంతుని లీల
నిత్యము. అది నిరంతరమును జరుగుచుండును. నాకు శ్యామ
సుందరుని దర్శనము ప్రత్యక్షముగఁ గలుగకున్నను, నే గోవ
ర్ధన పర్వతము మీఁద నిందందచుండు తన చరణములతో
బోయి కోవులను గాంచెనో ఆ పర్వతమును దర్శింపవచ్చును
గదా ! శ్యామసుందరుండు నిత్యమును స్నానముచేసినట్టియు,
ఆవులును నీరును బట్టి నట్టియు యమునానది దర్శన మగును
గదా ! అచ్చుకుండు తన యరుణ చరణ కమలములచే
నరాచరించుచుండెను పరమపావనమును బృందావన భూమిని
దర్శింపవచ్చునుగదా ! నాకిదిమాత్రము తీసివేసినదా ? ఇట్టి
సాభాగ్య మందఱును లభింపను.'

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులానా ! మహాభాగ్యవతు
లగు నీ గోపికల అనురాగవర్ణమును నే నెంతని చేయఁ

గారు? వారు స్త్రీష్ట్రాప్తుల మునశీష్టమని చివి యెంతో
 కన్నయ్యలైరి వాడెంతో చెప్పబడు లేచి మరలం దమప్రియుని
 మావనూధుని స్మరింపరాగానా జన్మకన్మతిం జెందెదరు.
 అంతటి కష్టమును పాపమయ మగు వాస్తవధానయొక్క
 ముఖమును జూచుటయే. అందులకు నందఱును నామె
 నోవాచ్చును నగునాగ పరివారములను నిమగ్నయగును.
 అది జరిగిపోవును. అది జరిగి తేలించుటకుఁబూతుకొనును.
 మొదటి గామె అట్లు కన్మతిం జెంది తేలెడవ యామె
 యిట్లు నను.- 'అబలా! చూడుము. నభయమును నీల క్షు
 ములేని నిరక్షరాగ నా కాదున్నావీ?'

బిచ్చుక యిట్లు నను.- 'శేను కథ! మా కేమియును
 చెల్లినట్లెందు నీ వాడుమును నాచే చెప్పెము.'

అది నామెతో యిట్లు నను.- 'గోప గాలురనోడను,
 అలరామునితోడను. ఈ చూలి నోవులమెట కాల్గకు పాద
 కక్షలు శోయే శ్రమణుని చేయించుడుటను మేఘములు
 నాచెరు కెండ్లనోవు, కాత్రిఁ బుడిచి యెండు ఘోరముగ
 నుండును. అకారణమున హరిణములును నల్లబడిపోవును.
 పోతులు కిట్లు నొనును.- 'శ్యామసుందరుడు పావరక్షలు
 చేకలేని కిగుళివాఁడు, వైదా పరవతము కేణువును గూడ
 పోగుచుండును. వేణు గాఁ మొనర్చుటచే నాతిని మస్తక

మాన స్వేదలింపువులు వెలుగుచున్నవి ఒకవైపు చిట చిట
యెండయును, నిజీయోక ప్రక్క ప్రక్క శ్రీకృష్ణుడు
మనకు సజాతీయుడు ఇద్దరమును చుట్టుకొను మనమును
ఘోరశ్యామిలమే నందరిననుచును ఘోరశ్యామిఁడే ! మన
ముగడగా నున జాతికి వానికి గవ్వము కలిగిన మన చాంకి
యేమిటాదానా ? ను జీవితి మొందుచు ? బాంధవ్యము గలి
యొక్కటిగిరి జేరి, బంధుత్వము నీకనాటికి ఛల్లించుకొని నొన
ర్చుచు బోవుచు జేను పై నుండి చిన్న చిన్న పాలపా
నలు కుటియుచు వాతవిపై నునుగ బుట్టిరి గుటిపించు
చున్నట్లుండెను, అహ ! నిని జీవితియు భవ్యమైతి, కను
తినువులచేరిను, జలయిలచేరిను శ్రీకృష్ణ కైంకర్య మొనర్చు
చు దిన సమపయోగ మొనర్చుచుండిన వీజలధరనామమా
నార్థక మైనది హరిభాగినులదిను మనము శేరిగిరి బలికి
రాక పోతిమి : హ ! మదన మోహదానకు మనోంజన
మొనర్చు ని యురళి భవ్యమైనది, ఇట్లు నలుకుచుబలుకుచు
సఖయొక్క కంఠము చుద్ధరియ్యెను, శరీరము శోమాంచిత
యయ్యెను, కరుణలకులు చెమ్మగిలెను.

అప్పుడెంతోక మామె యిట్లనెను : 'సఖలారా !
మనమీ వచనమునే భిల్ల స్త్రీ సౌభాగ్యమును గూర్చి
పొగడుచున్నాము మనమేమి పొగడగలము వీరి సౌభాగ్య
మునకు స్వర్గంబులి సుసుందరులును నెక్కికులగుదుమరు.'

నలందుకొనడం వాడు ప్రహస్తం దీ సుఖముల ఫలమును
జెందుచున్నాడు. ఇది నవరము. శ్యామసుందరు అరుణాకోకుల
చదనముల స్మృతి కలుగఁగానే సఖికి బాహ్యాజ్ఞాన శూన్యత
కలెను.'

అప్రహేళిక సఖి యిట్లనెను:- 'సఖులారా! శ్యామసుంద
రునితో నెవని కేవిధమున సంబంధము జేయు నాతిండు
ధన్యుడే. కాని మేమి గోనర్ధన కగరాజసతి భవ్యమైన
దనుకొను చున్నాము. దీని సౌభాగ్య వింకెపరికిని లభింపదు,
నారదాదులందఱును హరిదాసులే కాని యీ పర్వతము
హరిదాస పర్వము.

ఒకతె యిట్లనెను:- 'సఖి! ఈ పర్వతమున కట్టి విశే
షత యేమిన్నది? ఇది పర్వతములలో నొకపర్వతయి,
పర్వత మేమి? ఒక మిట్ట, దీనికింటి నుహమ గలదని యేల
జెప్పుచుంటి?

ఇది విని ఆ సఖి యిట్లనెను:- 'అక్కా! ఈ పర్వతము
విషయమున నందఱును జడముగ జెప్పినట్టికిని, నాయభి
ప్రాయమున యథార్థముగ వైశ్య లాభమిదియే పొందినదని
నాయభిప్రాయము. దీనివలనలి పులికి మూడను బల
రామునిలో గూడ శ్యామసుందరుడు విషయముగ దిరిగిన పది
పద్మచహ్నుములు లభి శ్రీకృష్ణు చరితారి విందములచే

నది ప్రకృత్యైవైవది. ఇంతకి అతిథి వచ్చినచో గృహిణి
 తనం బుచ్చునును అదే విధముగ నా పర్వత శరీరము
 శ్రీకృష్ణ వాద స్వస్థిచేరిను, వాతని దర్శనము చేరిను
 రోమాంచిరిమగు చుండును, ఇది భగవానుని శబ్దలను,
 గోవును కృష్ణమపూర్వకముగ స్వాగత సత్కారములను
 గావించును. గోవులు మేయుటకు కన్ముని పచ్చిగడ్డిని యొసంగు
 చుండును. గోవారు కొఱకు మధుర వ్యూరిష్ట కందమూల
 ఫలముల నొసంగును. అందఱును ద్రాగుటకై సుందరి స్వచ్ఛ
 కొండవాగులలోని అమృతమనఃబోలు జలముల నొసంగును,
 కూర్చుండుటకు దన కందరముల నొసంగును. అతిథికి విశ్రాం
 తిని గలిగించుటకై స్నాన, భోజన, జలమలే వ్యాగత మందా
 వశ్యకములు. పైగా పది దిన రిద్విస్వమును సమర్పించినది.
 ఇ కేలూరు దాను ముగిల్చుచును. ఇంతకంటె సాభాగ్య
 లాలు లేవనుదురు?

ఇది విని శౌంకుఁడట్లనెను:- 'సూతా ! మహాభాగుఁ
 డగు నీ గోవర్ధనుఁ డెప్పుడు ఈవిరి కిరిటి సాభాగ్యమెట్లు
 ప్రాప్తి చేసె? అందఱు నీది ప్రకృష్టబుద్ధితోఁ బూజించు
 చుండును అందుచున్నాము. పీఠిలను నాలగ్రామబుద్ధితోఁ
 బూజి. చేయు, పీఠగ్రామమునాని గోవర్ధన శిలకును భేష
 మెవరునొచ్చును అట్టిలొలఁదు ము నెపులు దీనికి దండవక్ర
 వానిములతోఁ బ్రదిక్కిన మొచ్చెదను, పీఠకి శ్రీకృష్ణ

తా నాత్మ్యమెట్లు కలిగినది? దయతో మాకీ విషయమును జెప్పవలయును.'

అంత సూతుఁ డిట్లనెను:- 'నిత్య గోలోక విహారియగు శ్రీకృష్ణ సుసర్గజున నెవగుండినను జన్మయులే. అచ్చట జడత్వమును నదియేలేదు. ఇచ్చట బృందావన మున్నట్లే గోలోక మందును నిత్యబృందావనము కలదు. ఇచ్చటవలె నచ్చటను గాళింది కలదు. గిరిరాజమగు గోవర్ధన పర్వత మును గలదు. అనంతకొటి బ్రహ్మాండ నాయకుఁడగు శ్రీకృష్ణ చంద్రుఁడు గోలోకమనుండి తమననుస్త పరివారముతో భూమిమీఁది నవతిరింపఁగా నీ గోవర్ధన పర్వతమును వచ్చెను. ఇది భగవానునకు నిత్య సహచరము. ఇది లేక భగవంతుఁ డుండఁ జాలడు. శతరూపా స్వాయంభువ మనువులు భగవంతుఁడు తమకుఁ బుత్రుఁడు కావలయునని తపస్సును జేసిరిని గదా. అట్లే ద్రోణుఁడును, ధరయును భగవంతుఁడు తమకుఁ బుత్రుఁడు కావలయునని కోరుకొనిరి ఈ పర్వతము వ్రజమునకు వచ్చుటకుఁ గారణము దీనినిఁగాఁ జెప్పించుదురు. ఈ కారణములన్నియును గాఁగములే. ఇవి లీలా విస్తారము కొఱ కును, సందర్భము కుదురుటకై యున్నవి. వాస్తవమాన నిది యంతయును లీలాధారియొక్క లీలలు. గోలోక విహారియొక్క ఫలములు తమ శ్రుతి మధుర మధుర లీలలు భక్తుల కల్యాణార్థమై భూమిపైఁ నవారిందినపుడీ యుపకర

ణము లన్నియును సిద్ధముగ నుండును. చేయువాఁడును, చేయుచు వాఁడును నా బృందావన పరమయే.

గోవర్ధన పర్వతము వ్రజమున నవతరించిన కారణ మిది. వింధ్య పర్వతము చిరకాలము తపస్సునుజేసి, తనకొక పరిమళభగవద్భక్తుఁడును, భక్తియందు భగవత్సద్భక్తుఁడును భగవంతుఁడతఁడై బ్రాహ్మణకముగఁ బ్రేమించు నట్లుగను నుండవలయునని కోరెను. ఇప్పుడు వింధ్యుఁడు పర్వతము, పర్వతి పుత్రుఁడు పర్వతిమే కావలెను. శ్రీకృష్ణునకు గోవర్ధనమునకు మించిన పర్వతము లేదు. అందువలన భక్తికి వశుఁడై గోవర్ధనమే సేతుఁ గొడుకు కాఁగలఁడని వరమొసంగెను. భగవంతుఁడు వ్రజమున లీలలోనర్ప వలసియుండుటచే, శ్రీకృష్ణ లీలోపకరణములలో గిరిరాజగు గోవర్ధనము కూడ కలదు. గోవర్ధనము లేకుండినచో గోచారణలీల నాంగోపాంగముగ జరుగదు. అందువలన గోవర్ధన భూమి యందవ తరించుట అత్యంతావశ్యకమై యుండెను. ఈతఁడు వింధ్య పర్వతిపుత్ర రూపమున నుదయించెను.

భగవంతుఁడు లీలలోనర్చునది వ్రజమందు, గోవర్ధనుఁ డుదయించినది వింధ్య ప్రదేశమన, ఇప్పుడు పనియెట్లు జరుగఁ గలదు? అతయు నడిపి చువాఁడు భగవంతుఁడు. ఎప్పుడేది చేయఁదలంచుకొనునో అప్పుడట్టి లీలను రచించును. అట్లే

జీవులకు బుద్ధిని కలిగించును. కాశీపురియందొక శాస్త్రుడును, తేజస్వియును తపస్వియునగు బ్రాహ్మణుడుండెను. ఆతని తపస్సు చాల ముగ్రముగ నుండెను. ఆతడు బాలబ్రహ్మచారి. నందనందనున కన్యోపాసకుడు ఆతడట్లు కూర్చుండి యుండగా బావనమును నాకాశీపురి కొక వర్షతమును దేవలయునను సంతల్పము కలిగెను. దానిమీఁద సుఖముగ గూర్చుండి తపస్సు చేసికొనఁ దలంచెను. దీని కొఱకై ఆతడు భగవానుని గూర్చి ఘోర తపస్సు నొనర్చెను. 'ఆతనిని వింధ్యపర్వత సమీపమునకుఁ బొమ్మని ఆకాశవాణి పలికెను. తపస్వియగు నా బ్రాహ్మణుడు వింధ్యపర్వతము కడకుఁగోయి ప్రార్థించెను. వింధ్యుడు మిగుల ధర్మంసకటమునఁ బడెను. ఆతని కొక ప్రక్క ప్రాణాధికుడగు పుత్రుడు. ఇటు నతిథుల కాతిథ్యమిచ్చు వ్రతము కలదు. ఇట్టి యోగ్యుడగు నతిథి నా ద్వారమునకు వచ్చి నిరాశుడై తిరిగిపోయినచో నాజీవితము వృథా; కాని నాకు ప్రాణాధికుడగు పుత్రు నే నెట్లీయఁ గలను. ఈ ధర్మ సుకటమునఁ బడి వింధ్యుఁ డేడ్వ వారంభించెను. నెలయేటి ధారల రూపమున నానిని నేత్ర బిందువులు క్రిందకుఁ బారెను.

అప్పుడు గోవర్ధనుడు తన తండ్రితో నిట్లనెను:-
'తండ్రి! మీరింతగా ముఖమును జెందరాదు. ఇట్టి వికలత మీవంటి గొప్ప వ్యక్తులకు శోభింపదు. తండ్రి! సేవలోనే

యీ కథలను చూచి వాళ్ళకళ్ళలో నీరు పడింది. పంచ భూతాత్మికమైన నరకమున నీ కథలను చూచి, నజ్జన, అతిథి సేవలను విని యోగి, కవి, సంగీత వాద్యకర్త, కాంగోడు, చూడుడు, అతిథి సేవలను కనాడను దాని శిష్యుని నొసంగివదిలినా! రాజును విశేషముగా బ్రాహ్మణ మామమును ధరించి వచ్చిన జేతలను నశికులుగ భావించి, తన ప్రాణముల నొసంగెను. అతిథి సేవకై భజన, భవ, తీర్థ, పుత్రాదులను వేయించి వినిపించి పాద సేవలను నొసంగి వాళ్ళకు యొనర్పవలయును. ఈ కథలమును కవియును బోధించెదరాదు. కేపునా నొసంగి కేధర్మమును, సత్కర్మమును క్షీణించుకొనుము.

ఇది వినిగానే యింద్రుడు ధైర్యము కలిగి ఆ కథలను నొసంగి, నొసంగిన నీ కథలను ఆ కథల మిక్కిలి సమ్రథుడగు బ్రాహ్మణులతో చెప్పినాడు. 'వ్యాసా! మంచిది. ఈ కథలను చూచి నా ప్రాణము పుత్రులు, పరిమళములను మిక్కిలి కష్టపడతానో గొనిపాండు.'

అది గోవర్ధన స్వరూప మిట్లనెను:- 'బ్రాహ్మణో ద్రిగా! నేను వివేక వచ్చెదను, కాని మరొక ప్రతిష్ఠ నొసంగవలయును.'

అదేమి? అని బ్రాహ్మణుడు డనెను.

గోవర్ధన మిట్లనెను:- 'మీరు కాశీకి వెళ్ళుచుంటున్నప్పుడు మధ్య ప్రాంతాల్లో నెచ్చలను బెట్టించాడను. ఈ మధ్యలో

న నెక్కడ నుంచిన నేచ్చటనుండి మఱి కదలనేకదలచు ' బ్రాహ్మణునకుఁ దన తపస్సునందు గర్వము కలదు. ఆతఁ డిట్లనెను:- 'సరియే, నేను నిన్నీమధ్యలో నెచ్చటను బెట్టనే పెట్టను.'

ఈవిషయము నిశ్చయమయ్యెను. వింధ్యుఁ డేఁపుమఁ దనప్రాణ ప్రాముఁడగు బుత్రుని బ్రాహ్మణున కిచ్చివైచెను. గోవర్ధ నుఁడును బుష్పమువలెఁ దేవిక యయ్యెను బ్రాహ్మ ణుఁడాతనిఁ దీసుకొని బయలుదేరెను అతఁడు ప్రజమునకుఁ జోవునప్పటికి పర్వతము చాల బరువుగఁ దోఁచెను. చేతులు నొప్పాయి పుట్టెను. ఇష్టాదాశని లొక్క యడుగైనను నావల బెట్టుటకు శక్తిలేకుండెను. చివర కఁసి పోయి ఆతఁడా పర్వతము నెచ్చటనే యుంచెను. గోవర్ధన పర్వతము నవ్వి యిట్లనెను:- 'బ్రాహ్మణోత్తమా! ఇక నేను ముందుకు రాను, మనకిద్దరికిని జరిగిన ప్రతిజ్ఞ తెలియుచు గదా!'

తపస్వియగు నా బ్రాహ్మణుఁడు భగవద్భక్తుఁడు. ఆతఁడు తనధ్యానముచే నిట్లు తెలిసికొనెను:- 'ఈ తఁడు శ్రీకృష్ణ భగవానుని లీలోపకరణము. ఈతఁడు దివ్యచిహ్నము గోలోకమందలి గోవర్ధన పర్వతము. ఈతఁడు భగవానున కభిన్న శరీరుఁడు. 'అదువలన నాతఁడు గోవర్ధను నింక బలవంత మొనర్పలేదు. అచ్చటనే, దానిమీఁదనే యుండి

తపంబొచ్చి ఆతడు పరమ పదమును బొందెను. అప్పటి
 నుండి యాగోవర్ధనును ప్రజమందుండియే భగవదవతారము
 వ్రత ప్రకీర్తింపఁచు డెను. ప్రజమందువృద్ధిచి భగవానుఁ
 డీరిపై నాపఁగొని, ఈతని దన చిటికెన వ్రేలి గోటిపై
 నిఁదాడి, గోవర్ధనభాగమును నామములను సార్థకమొనర్చు
 నొనెను. ఈ కథను వినుచు మథాన్ధాశయుఁడెప్పిరియి.
 భగవానుఁడు మృత్యువునై యాతిపకి దన స్వరూపమును
 బహిరజెను. నామ గోవర్ధన పర్వత కర్మన మొనర్చుట
 భగవంతు యొక్క మొనర్చుట సమానమే నిష్ఠాపంతు
 లగు వైష్ణవులకుఁ జేయఁగలదని లాంఛక. భగవ
 నుద్ధితే భాగవత్కథలను నామించుచు మం అనునలన
 లలితాద్వైతము చిన్నవాడై నులిరిండు గిరిరాజుఁడనుచు
 న్నామ ముద్ధరిముల లెక్కవచ్చింపు డీతని లెక్కయును
 నెఱుంగుచును. ఈతని ప్రపంచమున మిక్కిలి భాగ్యశాలి.
 గోపిక లీతనికూర్చి మురిటి మహిమానము నొనర్చు
 టిందులకే.'

అత కౌసల్యుఁ డిట్లనెను:- 'సూతా! మేము గిరి
 రాజుల గోవర్ధనుని లీలలు వింటిమి. ఈ వేడు మాధురి
 మొక్కరిలకుఁతా ప్రవాహమునంత వజరు ప్రవహింపఁ
 జేయఁగలవో చెప్పుము. ముందు కథనేమిఁ జెప్పదవా?
 లేక యీ కథయును మ్రేక్షలతోడనే విపుచ్చదవా?'

సూతుఁడు శీఘ్రముగ నిట్లనెను:- 'స్వామీ! ఈ మాధురీరసమునకు నాదియను లేదు, అంతమును లేదు. ఇది అంతరి సార్ణవము. దీనినెవరు వర్ణింపఁగలరు. ఇంక నిప్పుకొనేని ప్రశంగమ: ను సమాప్తము కావించి ఆత్మీయ సుసమగు గోపికా వస్త్రాఁహరణ లీలా ప్రశంసను జెప్పెదను.'

ఈ సఖులందఱును దమలోఁదాము కమముగ వేణు మాధూని వర్ణించుచు వర్ణించుచు మూర్ఛితులగుచుండిరి. వారి మూర్ఛకు మందును నీ మాధురియే. కావున నుపచారి దృష్టిచే మేల్కొన్న సితరి గోపిక కేమియో చెప్పుచుండిరి. అట్లు చెప్పకున్నచో నందఱును మూర్ఛితులై పడి యుండవలసినదే. మూర్ఛియుండును వారంతియను వినుచుందురు. అందుచే వారి సంతిప్త హృదయము శీతలత్వమును జెందుచుండెను. అందులో నొక సఖి గోవర్ధన మహిమను గొప్పమొచ్చి మూర్ఛితికాఁగా నింకొక తె యిట్లనెను:- 'సఖీ! ఈ వేణువుయొక్క మహిమను మన మధికముగఁ జెప్పఁజాలము. ఈతఁడు బ్రహ్మయొక్క- విధానమను గూడ వివరీతము కావించినాఁడు. శ్యామసుందరుఁడు తన యన్నయగు బలరామునతోడను, సమస్త గోపజాలకులతోడను గోవులను దోలుకొనిచు నొకవనమునుండి పుట్టియొక వనమునకుఁ బోవునపుడు వాడుర పదావళి యుక్తమగు నుదార వంశీధ్వని వినిగానే అచరములు సచరములుగను, సమస్త

శత్రులకును వినిపించి కేవల భవించెడిది. అచరములు సచరములును మునుపటినుండియుండెడివి. సచరములచరములుగ నయ్యెడివి నూకపులు, పశువులు, పక్షులు మొదలగు సచరజానుబద్ధమును వేసుచాదమును వినఁగానే స్తబ్ధములై స్తపించుచులై పోయెడివి, వృక్షాది అచరములకు రోమాఁచ మయ్యెడివి, ఇట్లు చెప్పఁచుఁజెప్పఁచు నామెయును మూర్ఛ పడిపోయెను.

కొంతసేపటి కందఱకును మూర్ఛాధింగమయ్యెను. ఇంతలోనే యెదుట గోవులను గట్టివేయుచుఁ బాలు పితు కట శుద్ధ్యక్తుఁడగు శ్యామసుందరుని అందఱును గాంచిరి. ఆరినిఁగాంచి అందఱును వన్మయైరి. కొందఱు పాలను బితుక నారంభించిరి. కొందఱు దూడలను గట్టివేయుచుండిరి. కొందఱు శ్యామసుందరుని స్వర్ణములగు నాయీ మాటల నడుగుచుండిరి. శ్యామసుందరుఁడు సఖులతో మాటలాడుచుఁ బకపక నవ్వుచు మధ్యమధ్య కోటచూపులతో ననురాగవతులగునాగోపికలవైపు చూచుచుండెను. ఆరిని యాప్రేమభరిత మగు స్వరూపమే ఆ ప్రజాంగలకు జీననాథారము. ఆ స్వరూపము నాథార మొనర్చుకొనియే వారు జీవించుచు నున్నారు.

శ్రీకృష్ణుడు పాలు పితుకావారితో కట్టినాడు:- దూడలను గొప్పపులిండఁ బాలు త్రాగనీయవలయును. తిర్వాకనే పాలను పిదుకవలయును. దూడలను గట్టిపైచి ఆవుల పొదుగులను శీతల పలములచే ననశ్యము కడుగవలయును, పాల బిడెను మోకాళ్ల మధ్య సరిగాఁ బాలధారలు దాలోఁ బడునట్లు వెట్టుకొనవలయును వారి భూమిమీఁద బడకుండ చూడవలయును. కాలితోఁ దన్ను గోవులకు దూడిపలుపులతో బంధము కట్టుడు.'

నవ్వి గోపకుఁడిట్లనెను:- 'కృష్ణా, నీవప్పుడే పండితుఁడవైనావే, అదటకును నేర్పుచున్నావు. నీవు మాచుందు మొండి మొలతోఁ బారాడినావు.'

అప్పుడు శ్రీకృష్ణుఁడిట్లనెను:- 'పో పండి! ఇదియెను నొక గొప్పయా! కావలెనని నీ నప్పుడైనను మొండి మొలతో నుండఁగలను.'

అందఱును నవ్వుచు పట్టరి:- 'నీవు కొంచెము దయ యుంచుము బాబు నీకు సిగ్గెగులు, శీల సంకోచములు లేవు. నీవు మహాదగంబరివి. నవ్వులాట గాడవు, నీ మనస్సున కేది వచ్చిన దానిన వెంటనే అనుచుండువు, మాటను వాచుకొనుట నీ వెఱుంగనే యఱుంగవు పనస్సునకు వచ్చిది వెంటనే చేసితిరెదివు. నీవూరిక వస్త్రములను ధరించి నావు.

తెగించినవారి నవశేషి చేయఁ గలరు. మొండిమొలవాఁడు పురహరుని కంటె గొప్ప' యను సామెతి కలదు.

శ్రీకృష్ణుడిట్లనెను:- 'ఓయీ! నేనెవరి నావారిగా నొనర్చు కొందునో వారిని దిగంబరులుగఁ జేయుదును. ఎంత వఱకు తన సర్వస్వమును ద్యజించి ధనహీనుఁడును. దిగంబరి యుఁగాఁడో, అంతవఱకు నేను వాని నెట్లు స్వీకరించెదను? మధ్యలో నిలిచియున్నంత వఱకు-వ్యవధానమున్నంత వఱకు వికార మెక్కడిది?'

సూతుఁడిట్లనెను:- 'మునులారా! ఈవిధముగ నవ్వచు, నాడుచు శ్యామసుందరుఁడు గోవులను బాలుపిత్రికి యింటికిఁ బోయెను. గోపికలు నిరంతరిమాను శ్యామసుందరుని మనస్సులోఁ జింతించుచు గృహకార్యములలో సంलग्नలై యుండిరి.

—//—

వజ్రవనితల కాత్యాయనీ వ్రతము

శ్లో॥ హేమంతే ప్రథమే మాసి సంద్రవజ్ర కుమారికాః ।

చేచుర్హవస్థిం భుంజానాః కాత్యాయన్యర్చన వ్రతమ్॥

శ్రీభాగ. స్కం. ౧౦, అ. ౨ శ్లో. ౧

వ. ఇట్లు నితాంతంబగు హిమంతంబున మొదలి నెల తొలిదినంబునందు నందుని మందం గల గోపకుమారికలు శేషకడ లేచి చని కాళిందీ జలంబులం ద్రాగి జలతీరంబున నిసుమునంగాత్యాయనీ మాపంబుజేసి సురభి కసుమ గంధంబు లిడి ధూపదీపంబు లిచ్చి బహువిధోప హారంబుల ననుద్పించి.

— శ్రీమదాంధ్రభాగవతము

రస శాస్త్రమునందు కృష్ణ ప్రయలను గూర్చి అనేక భేదవర్ణములు చేయఁబడినవి. ప్రజమునందు శ్రీకృష్ణ ప్రేమ వతులగు గోపికలందఱకును వేఱువేఱుగ విలక్షణములగు భావములు కలవు. సాధారణముగ ననురాగ వతులగు గోపికలలో సిద్ధలనియు, నిత్యసిద్ధలనియు రెండు భేదములు కలవు. సహచరులగు గోపికలు సకా శ్యాచుసుందరువితో నుండురు. వారికి కృష్ణ ప్రాప్తికి ప్రయాస మేమియుండదు. ఎవరి మనస్సులలో సతిశయములుగ మనోరథములు కలవో, ఎవరు వివిధములగు నుపాసనలో నిమగ్నలై యుండినో వారు శ్రీకృష్ణ ప్రసాదమును బొందియేయుండిరి. వారు సిద్ధలు, వీరిలో ఊఢలు, అనూఢలు, ముగ్ధలు, ప్రముగ్ధులు మొదలగు ననేక భేదములు కలవు. ఇంతవఱకును బతిసంగమము గావించిన వారు ముగ్ధలఁ బడుదురు వారు కన్యకలు. ప్రముగ్ధులు పరిప్రేమను బొందినవారు. గోపికలలోఁ గొందఱు వేద

యొక్క బండికి వారు శ్రీకృష్ణుని బతిగా బొంద వలెనను
కొని, వాణి నోడకలైరి. కొండలు దేవాగనలు కలరు.
వారు భయపడకనే ప్రజమంజకరించిరి. కొండలు ముని
యాయుండిరి. ఇటువంటి స్థానములకు వారు స్వయాప సిద్ధులు.
శ్రీకృష్ణ లీలావిలాసమును బెచుటకై వీరు నాథికిలవలె
ననుకరించిరి. శ్రీకృష్ణుడు పతి కావలెనని వారు ఘోర
నాథుని నొనర్చి, పూర్వానురాగవంతులగు నీకన్యకలే జప,
విజయతానుష్ఠానము లొచ్చినను ప్రజవల్లభుడగు నంద
రంగుడు ప్రసన్నుత కొఱకే చేయుచుండిరి. ఏ దేవతాపూజ
లొనర్చినను పారట్ల ఆయా దేవతలను శ్రద్ధాఢిచుచుండిరి:-
'మూల శ్రీకృష్ణ ప్రేమ ప్రాప్తింప నలలును.' వీరికి
నాథ్యుని శ్యామసుందరుడే ఇతర దేవతా పూజలు
నాథ్యుని ప్రియతమ నాథన మాత్రమే శ్రీకృష్ణ ప్రీతి
మొనరించునట్లు లొచ్చినచు నవి ప్రార్థనములుగ నుండివు.
అది సున్నతమని తుల్య తుల్యకర్మలను నాశమునప్పి ప్రభు
ప్రాప్తిని పొందించును. ప్రభువు ప్రసన్నుడై వారిని
కరించును.

మూలం డిట్లనెను:- 'మునులాచా! నే నిదివరలో
కన్యకలై ప్రసంగమును మహా అనురాగ వతులగు గోపికల
ప్రేమను గూర్చియు, వారు వర్ణించిన వేణుమాధుని గుఱి
చియు జేసిక ప్రసంగము సత్కృతి సంక్షేపముగఁ జేసితిని.

మీగు దానిని వినియున్నాడు. ఇప్పుడు నేను గ్రామమునకు
వరులగు కుమారికా కన్యల ప్రేమ ప్రసంగమును గూర్చి
చెప్పెదను వారి హృదయములు నిరంతరము నందనముని
యందే ఆకర్షణములయి యున్నవి. శ్రీకృష్ణుడు తమ్ముడు బతి
రూపమున నెట్లు లభించుననియే వాఁయొక్క ఉక్తిటాభి
లాష. దీని కొఱకే వారి సమస్త ప్రతానములు.
మూనులారా! నేని విషయమును నిదివఱలోను ననేక మాన్లు
చెప్పితిని; ఇప్పుడును చెప్పుచున్నాను. ముందుకు నట్లే చెప్ప
చుందును. శ్రీకృష్ణ లీలలను బ్రాకృత పురుష లీలలవలె
నట్లే భావించి చదువుటచే నేమియును బారజ్యార్థిక లాభ
మేమియును నుండఁబోదు. లాకిక ప్రేమలో నొకప్పుడు విహీ
నమగు సింఘటన కలుగును. దీనివలన విషయానుభవము నునో
రంజనము కలిగినది గలుగునేమో కాని జీవితమునకుఁ జదివి
లక్ష్యమగు- శ్రీకృష్ణ ప్రేమప్రాప్తి-కలుగఁ జాలదు. శ్రీకృ
ష్ణ సర్వాంతర్యామిగను, ఘటఘట వాసిగను, పరాత్పర
ప్రభువుగా భావించి, నోచికలాదిని కభిన్న స్వరూపులని
భావించి శ్రద్ధాభక్తులతో నత్యంత సరస మధుర భావబోష
కములగు లీలలను జదివినచోఁ జాల మేలు కలుగఁ గలదు.
కావునఁ గన్యలయొక్క సాధనము ప్రభుప్రసాద కథను
కామదృష్టిచే గాక ఉపాసన దృష్టిచే శ్రవణ మనవలయును.
పఠన పాఠనము లొనర్పవలయును.

మహామాయా దళితకన్యకలుండిరి. వారు శ్రీకృష్ణుని
 సూక్ష్మాధుని పుణ్యము వినిరి. శ్రీహరియొక్క గుణశ్రవణ
 మూర్తికావేతన వారి మున్నులందు మదనమోహముని
 మనోహరిమూర్తి పూర్తిగ నాలుగొనెను. అందఱును
 నొక్కచోరిక జీవకేసకల్పము కలిగెను. శ్యామసుందరుడు
 మాకు బతి కావలెను. ఆతడు మమ్ము అనుచరలగును,
 కిరీటమువలెంచి స్వీకరించిన జాలునని వారను కొను
 చుండిరి. ఎట్లైన నొక ప్రాకృత పురుషు యందు అనేక
 మంది కన్యలకు అనురాగము కలిగి. వారాతడు గోరించుచో
 వారిలో వారికి నాపన్నయ్య భావము-సచరి యున్నా-కలుగుట
 కష్టకాశిమ కలదు; కాని సస్వేశ్వరుని నిషమమున నిది
 యూహించు రాజయరాదు. ఇంతేకాదు, అందఱును సమా
 సమగు నుద్దేశ్యముండుటచే వారందఱును బరస్పర మిత్రుని
 గానుకొనిరి. అను. వారందఱును వసుతమ యిష్టసిద్ధి
 కొరకు ప్రయత్ని శీలలై యుండిరి. వారాహిక సాధనలందు
 వారి సత్త్వము లెల్లప్పుడై యుండిరి. వారు నిత్యనూతన
 ప్రతిపక్షాదుల కొండ్ల బూరి. వారా యుచుష్టానము
 నకు ఘముక శ్రీకృష్ణుడు తమకు బతి కావలయునని కోరు
 కొనుచుండిరి.

శ్రీ భక్తకారీకనూపన్నా ముమిక్కిలిమాహాశ్చర్యము
 కలది. ఆ కారీక న్నామము శ్రీ పురుషు లందఱును బరిమ

పుణ్య దాయకమైనది; కాని శ్రీ శ్రీ ప్రభువంశ కవ్యచింతన నొనర్చుచుందురు. ఏ దేశములందు (వింధ్యోత్తర దేశములందు) ఘార్ణిమ తరువాత మాన కారాభి చును. ఆ దేశములందు ఆశ్వజ మాసమునది శరభూర్జిం నుండి యీ స్నాన మారంభమై కార్తీక ఘార్ణిమకు సమాప్తి కాగలదు. ఏ దేశములందు (వింధ్యం దక్షిణముననున్న దేశములందు) అమావాస్య తరువాత నెల ఆరంభమగునో, ఆ దేశములందు దీపావళితో నారంభమై కార్తీక బహుళ అమావాస్యతో అంతమగును. ఈ ప్రతిమూడు సూర్యోదయమునకు నాల్గు గడియలకు పూర్వము అరుణోదయ ముండవత్సము స్నానము చేయువలయును. కొండలు చాల ప్రాద్దుండగకే స్నానము చేయుచుందురు. అది శాస్త్రవిరుద్ధము. వరుణ శాపము కలుగును.

శ్లో॥ పంచ పంచ ఉషః కాలః పట్నంచాశ్చానోదయః
సప్త పంచభవేత్పాతః —

అని చెప్పియుండుటచే 56 గడియలకు అనగా నింకను 5 గడియలకు సూర్యోదయమగు ననగా నది ఉషఃకాల మగును. 56 గడియలకు అరుణోదయమని పేరు. 57 గడియలకు ప్రాతః కాలమని పేరు. తమకు దిగ్గజలో న్నేదైన నది గాని జలాశయముగాని మున్నచో దానిలో స్నానమునొప్పి వలయును. ఈ రెండును లేకున్నచో గూఢమందే స్నాన

మొదటి అను ను హామ్యాన్నము నొక్కసారి భోజనము చేసి, తిప్పించి రాదు. నియమముగ బ్రహ్మచర్యమును పాడవలయును. ప్రతిహందలి కమస్త నియమములను జాలి పడలయును. బృందాదేవిని, పార్వతీదేవిని కిష్కత్తముగఁ బూజించుకొనవలయును. గీతములను గాన మొనర్పవలయును గ్రామ ప్రదక్షిణమును, దేవమందిర ప్రదక్షిణము నొనర్పవలయును ఇంకను ఇట్టి నియమములతోడనే యుండవలయును. ఇట్టి నియమములు చాలగఁగలవు.

సప్తప్రజమందలి కుమారీ కన్యక లిట్లనుకొనిరి:-

‘కల్యాణదేవి మన ప్రార్థనము లన్నిటిని విచును. సమస్తా భీష్టములను నెఱవేర్చును. కుమారీకన్యకలొకే ఒకకోరిక ఉండును. అది నిమిష సకల సద్గుణ సంపన్నుడగు భర్త లభింపవలయుననియే హృదయకొనుచుండును. శ్యామ సుందరుని మించిన సర్వసద్గుణ సంపన్నుడగు పతివారికెఱుట లభింపఁగలదా ? కావున నది ప్రాప్తించుటకై మనము విధ్యుక్తముగఁ గార్యమున మొనర్పవలయును. ఈ విధముగ విచారించి, పరిష్కరింపఁబోయితిమి. హరిద్రు నొక సుందరములు వ్రలి మొనర్చుటకై సత్ప్రయించిరి. దీపావళి దీపములను పెరిగించి చారీ వ్రలిని నారంభించిరి. ఇరు ప్రాంతకాలమున కుద్యోగయము లేచి, అందఱును నుచ్చ స్వరమున నెఱుఁపెను నీ టింటికఁ బలికెడి పల్లవేంద్ర

బిలుచుచుండిరి. 'ఓసుశీలా! లేవమ్మా లే ఓ శశికళా! ఓచంద్రముఖి! మాధవి! కదంబమాలీ! కుంతీ! యమునా! పద్మముఖి! నావిత్రీ! పారిజాతమా! గంగమ్మా! సుధాముఖి! పద్మా! గౌరీ! స్వయంప్రభా! కాలికమ్మా! కమలమ్మా! దుర్గమ్మా! లెండు, లెండు. యమునా స్నానమునకు బయలుదేరుడు. అకణోదయమున స్నానమును జేయకున్న మన వ్రతము భంగమగును. దుర్గా! సరస్వతీ! భారతీ! గంగా! అంబికా! సతీ! సుందరీ! కృష్ణప్రియా! మధుమతీ! చంపా! చందననందనా! మీరందఱును మీ చెలికత్తెలను బిలుపుడు. ఇంకను నిద్రపోవుచారి లేపండి.' 'ఈ విధముగ నరుణోదయమున వ్రజమంతయును గోలగనుండెను. మాతలు దధిమంథన మొనర్చుచుండిరి. తమ కుమారీ కన్యకలను లేపి యిట్లనిరి:- 'అమ్మాయీ! నీ చెలికత్తెలు కనిపెట్టుకొని నిలిచియున్నారు. త్వరగా వస్త్రములను దీసికొని యమునా స్నానమునకుఁ బొండు. పట్టు బట్టను దీసికొనిపోయి కట్టుకొనుము.'

కన్యకలందఱును శ్రీకృష్ణుని ధ్యానించుచు, నాతని సుఖద సంగమ లీలలను రోమాంచ శరీరములతో నాతని నామ గుణగానము నొనర్చుచు యమునకుఁబోయి, అందఱును గలసి, నవ్వుచు నాడుచుఁ బాడుచుఁ స్నాన మొనర్చుచుండిరి. వస్త్రములను ధరించి, మరల నొడ్డునకు వచ్చి.

అడలుచు గాత్రాయనీ దేవియొక్క బాలుకా మూర్తిని గావించిరి. అడలుచు దమ మూర్తిని ముందుంచుకొని విధి పూర్వకముగ నాహ్వానించి, అంత సభ్యపాద్యాచమనీయ, న్నానాదుల కొఱకు సుగంధజలముల నర్పించిరి. వస్త్ర, చాఢ్యపవీర, చందనాక్షతి, పుష్ప, హార, ధూప, దీప, వివిధధత్య భోజ్యములతో నైవేద్య మొసంగి, ఋతువు నందలి ఫలములను, పూగీఫల తాంబూల, జల దక్షిణలను, ఇంకను సభికాల్పపహారిములచే నామెను బూజించిరి. చివరకు అత్యంత భక్తిభావముతో రెండు చేతులనుజోడించు కొని వినతులొసంగిరి: కాత్యాయనీ! మహామాయా! మహా యోగినీ! అధీశ్వరీ! నందగోపకుమారుడగు శ్యామ సుంద రుడు మాకు పతి కావలయును అతడు మమ్ముల ననుచర లగ నొనర్చుకొని స్వీకరింపవలయును. ఇట్టివరమును మా కీయవలయును. మేము నీచానందములకుఁ బునః పునః ప్రణామము లొనర్చుచున్నాము. ఇట్టి భావము క్తములగు మంత్రములతోఁ బ్రార్థన మొనర్చి భావ మంత్రములను జపించిరి.

చివరకు దేవీ ప్రణామను విసర్జించిరి. ఆ వరమునకు అధిష్ఠాతృదేవియగు బృందవైష్ణవ పూజను గావించిరి. ఆమెకు పరిక్రమమును గావించిరి. ఆమె యెదుటదీపమాలల నుంచిరి. సూర్యోదయమునకుఁ బూర్వమే కృష్ణ తీర్థన

మొనర్చుచు నింటికిఁ దిరిగి వచ్చుచుందురు. ఇంటికి వచ్చి వారు శరీరముతో గృహకార్యముల నొనర్చుచున్నచు వారి మనసులు మాత్రము సదా నుదన మోహుని రూపమాధురియందే నిమగ్నలై యుండును. ఇంటికి వచ్చిన తరువాత వారుప్పలేని హవిష్యాన్నమును శేకాంతమునఁ గూర్చుండి భగవానునకు నివేదించి యా ప్రసాదమును గొనుచుండిరి. ఈ విధముగ వారు నిత్యమును గొప్పభావముతో నందనందనుఁడు తమకు పతి కావలయునను సంకల్పమున న్నానమొనర్చి భద్రకాలికాదేవికి పూజ నొనర్చుచుండిరి. ఈవిధముగఁ జేయుచుండ వారికొక నెల గడిచెను.

సూతుఁ డిట్లు నెను:- 'ముచులారా! శ్రీకృష్ణుని నిమిత్తమై యెవరైనా చేసినను, ఆతని నెవరు ప్రేమించినను ఆతినికడ దాపరికములేదు. సమస్త దేహములందు నివసించు ఘనశ్యాముఁడందఱు మనస్సులలోని విషయములను దెలిసికొనఁగలఁడు. ఉక్కిరింతత యెక్కువైనపుడు దానిని నేఱవేర్చును. ఈ కుమారికలు మిక్కిలి కష్టముతోఁ జలిలో వణికుచు నిత్యన్నానమునకు వెడలుచుండును. శ్రీకృష్ణుఁడు వారి అంతరంగిక ప్రేమను దెలిసికొనెను. శ్రీకృష్ణుఁడు వారి కోరికను నెఱవేర్చుటకు నిశ్చయించు కొనెను. ఆతఁడెట్టి సునలీలల నొనర్చెనో దాని వర్ణనాను నేను ముందు చేసెదను.

వస్త్రాపహరణ లీల

౯౩౮

శ్లో॥ ఏవం మానం వ్రతం చేయః కుమార్యః కృష్ణ చేతనః॥
 ఛదకాలీం సమానర్చ్య రూపయాన్నంద సుతః పతిః॥

క॥ ఓ కాత్యాయని భగవతి,
 సీతకృష్ణమొక్కేదిము నేము నేడను కంపన్
 మాకిదిటకును వై శమ,
 శ్రీకృష్ణుడు మగిడుగాంగి జేయుముతల్లి॥

క॥ ఓ తల్లి మాకుఁ గృష్ణుడు,
 చేతోవిభుడైనవాడు చెలువల మెల్లన్॥
 నేతి నసంతము లాడుచు,
 చాతి నేనెడము భక్తిచాతుర్యతోడన్॥

వ. అని నమస్కరించి హవిష్యంబులు గుడుచుచు నివ్వ
 ధంబున నూనవ్రతంబు సలిపిఁ'

శ్రీ మదాంధ్ర భాగవతము

జీవి యున్నతిని బొందఁ గోరును గాని జీవత్వమును
 వదలుటకు సమ్మతింపఁడు. మానవుడు కలీయుడును, బ్రతిష్ఠి
 తుడు నగుటకుఁ గోరుకొనును; కాని యీ శరీరమును వదలి
 రుండుక శరీరమున వీనిని బొందఁ గాంక్షింపఁడు. ఏ శరీరము

ప్రాప్తించినదో అదియే శ్రేష్ఠమైనదని చెప్పఁ బడినది. దానినే ప్రశంసించు కొనవలెను. ఇదేవిధముగ సాధకుఁ డాత్మ సమర్పణ మొనర్ప దలఁచును కాని తన 'అహ' మును దన కడనే యుంచుకొనును. దాత ధనమును దానమొనర్చును కాని దాతృత్వాభిమానమును-సర్వస్వ దాన మొనర్చి నప్ప టికిని-దానుంచుకొనును. ఆతనికి దానమెట్లు చేయవలయునో తెలియును. ఆతని కధికారి విషయమును దెలియదు. దాతృత్వాభిమానమును బ్రతిగృహీతయే వదిలించుచు. ఆతఁడే సర్వస్వమును గ్రహించి అనావృత్తునిఁగ నగ్నునిగను నొనర్పఁ గలఁడు. మధ్యలో వస్త్రప్రబలమును నడ్డున్నంత వఱకు, ఆత్మ సమర్పణ మెక్కడిది. ప్రేమ వ్యవధానమును కాంక్షింపదు. ప్రేమికిని బ్రయతమునకును మధ్యనొక పుష్పమాలయొక్క అంతరాయమునైనను బ్రేమ సహింపదు. మనల నెవని చరణములకు సమర్పించుకొనఁ దలఁచితిమో తను, మన ధనములను సర్వస్వమును నాతని చరణములందు సమర్పించు కొనవలెను. ఆతనికడ నేకాంతముననైనను ముసుఁగులో నుండిన నది ఆత్మ సమర్పణముయొక్క స్వరూపముకాదు. కాని యీ ముసుఁగును, తెఱచు దొలిఁగించుట సాధకుని సామర్థ్యమున కతీతమగు విషయము. అది బుద్ధి పూర్వకముగ నిరావృతము కాఁజాలదు. శ్యామసుందరుడేఁ వారి వస్త్రములను దీసివైచి, వాఁని వాసనా విఘ్నములుగ జేయును. అప్పుడే సర్వాత్మ

నానామయములును ప్రాకృత్యులను జరిగా నొనర్చుకొనియు
వానరము తొలగి నన్నచో నాతడు యథార్థమగు పతిగా
నెన్నుకొనెను నమిష్టాష్టాదశో యథార్థమగు సనాచరి కా
యందు ప్రాకృత్యుల జెప్పించి దువాదిగా నొనర్చుకొనునో
వాని యందుగా విపస్త్రులుగ నొనర్చును. మరల
మరల వారి నస్త్రులులను బ్రసాదముగ వారి కొనంగును.
అప్పుడది గను నస్త్రులులు కాక పీఠపటధారియొక్క ప్రసాద
నస్త్రులులగును. ఆదివి ప్రసాదమును బొంది జీవుల కృతా
రుః గగురు.

సూర్యుడిట్లనెను:- మునులూహ! ఆ కన్యలు శరదృ
శువులందు అన్ని నోపికలతోఁ గూఁ నుచునాలియొక్క వేలు
నూడునా నా మొత్తము గూఁ నూడునూరునూరు నాగు
జేగుమిచే గుండరి. వాగు పుట్టి నర్పటియందీ బరంతిరమును
లేలా నూడునా మొత్తమునూరు వారికర్ణములు తృప్తివి
జేసి లేదు. వేలునూడునా వారి నోమునోమములందు మాదక
నీరు బూరించెను. వారు శ్రీకృష్ణ ప్రాప్తికొఱకు న్రతాను
ష్టాదులును జేసిరి. హేమంత ఋతువునందు వారరుతోదయ
లందున్నానా నశేరి. అందఱును సమాముకలగు బాలికలు.
వాదిగురు నీ ప్రేమ వారిహృదయము లందొక విధమగు
నాంకోళ విచిత్ర విచెను. వారికీ సాంసారిక విషయములు
తెలియక తెలియవు తెల్లలిట్లనుచుందురు:- 'అమ్మా! పట్టు

చీరను ధరించి పొయి. ఉన్న ఉత్తరీయముతోఁ గొన్నుకొనుచు, ఉన్నపస్త్రములను, పట్టు వస్త్రములను న్నర్చు న్నర్చువోవమునకేవు నూలు పస్త్రమున ఒకవారి ధరించి, దానిని విడిచినచో మరియొకరికిఁ బట్టవైచి నాని ధరింప వీలులేదు. కాని పట్టుబట్టిన గొయిని పట్టుబట్టిన గొయియింను ఎన్నివార్లు కట్టి విడిచినను నది కకయే కట్టుకొనవచ్చును. దోషములేదు. వానిని ధరించి భోజనము నగుడ చేయ వచ్చును. వానితో శౌచమునకు గూడ వోవచ్చును. చలి కాలమునఁ గవ్యకలు పట్టుచీరలను ధరించి వోవుదురు. పైన ఉన్న ఉత్తరీయములను గప్పకొందురు. చిసి కాళ్ళతో శ్రీకృష్ణకీర్తన మొనర్చుకొనుచు యమునాతీరమునను జేరు కొందురు. అందరును సమాన వయస్కులే. బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య శూద్రాదు సమస్త వర్ణములవారును గలరు. ఈ ప్రజకుమారులకెల్లలో వధిశాంశము అందరును గోవిలే ఇతిరులలో నామమాత్రమునకు ఒకరిద్దరు కలరు. వారంబులును యమున ఒడ్డునఁ దిను ఎస్త్రీములనుండి. దిగంబులై జలమునఁ బ్రవేశించి స్నాన మొనర్చుచుండిరి. వరస్పర మొకరి భుజమును బట్టుకొని, గీతములను బాడుకొనుచు. జలక్రీడ లాడుచు జలవిహార మొచ్చి ఇట్లు చాలనేటికిఁ జరిగి పథముగ నొకరిపై నొకరు నీటిని జల్లుకొనుచు నానందమునఁ దస్మయతైరి చలి లిగులఁగ నే జలము నండి బయటకువచ్చి.

పక్షిని అనుభవించి. దేవని బూజించి, సూర్యోదయము నకుఁ బూర్వము తమ తమ గృహములకు జేరుకొందురు.

స్త్రీలు స్నానముచేయుటకు ప్రత్యేకముగ దేవుండెడిది కావున సచ్చటికి పురుషులెవరును బోరు. ఇంత చీకటిలోఁ బెద్ద పెద్ద గొలికలును పారు. అందువలన పారు నిస్సంకోచమునఁ గ్రీడించుచుండురు. కౌమారిమున బాలురలోఁ బరిస్పృశము కొంచెముగ శీలసంకోచముండును, సిగ్గుండును. కాని బాలికల కట్లుండదు. పారు దమ మనోగతి భావము ములను దమలోఁ దాము వ్యక్తపరచుకొందురు. ఈవిధముగ పారు విధి విధానముగ వ్రతమును బూర్తిచేసికొనుటకు నెల దినములు పట్టెను. పారి వ్రతములో నొక పెద్దగోవము మాత్రము కలదు. పారిరుణోదయమున నే పోయి వరుణ దేవు నవమానించుచుండిరి. స్నానముచేయుటకు ముందు వరుణదేవుని స్తుతించి, యాతని యనుమతినిఁ గొనుట ముఖ్యమగు నియమము. సచేలమున జలమునఁ బ్రవేశించి, మునింగి యీవలకు రావలయును. తర్వాత జలమును బూజింపవలయును. యథాధికారిమిగి సంధ్యాతర్పణమొనర్చి బయటకు రావలయును. వీరు దినమొలలలో నీటిలోఁ బ్రవేశించిరి. ఇది వరుణదేవు నవమానించుటయే. అనుష్ఠానమునఁ జాల లోటు కలదు.

ఇది విని శౌనకాదు చింతితాడై యిట్లడిగెను:-
 “సూతా! విధిహీన కర్మ నిష్ఫలమగును. విధిహీనమగు
 యజ్ఞము కర్తవ్య శీఘ్రముగ నశింపఁజేయును. విధిహీనమగు
 వ్రతానుష్ఠానములన్నియును వ్యర్థములగునుకదా! పీరి వ్రత
 మంతయును నిష్ఫలమైనదా?”

అంత సూతుఁడెట్లనెను:- “న్యాయీ! శ్రీ, ధన,
 పుత్రాది సాంసారిక వస్తుప్రాప్తికై చేయు సకామ కర్మలు
 విధివిహితములు కావలయును. కాని శ్రీకృష్ణ ప్రాప్తికొరకు
 శ్రీకృష్ణ ప్రీత్యర్థమై చేయు నిష్కామ కర్మ నెట్లాచ్ఛినను
 నెన్నిటికిని నిష్ఫలముకాదు, శ్రీకృష్ణునిఁ బ్రేమ యాచన
 మును గావించుటయు, నాతనిఁ బరిహాసమున వరించుటకు
 నిశ్చయించుకొనుటయు నివి సాంసారిక కర్మలు కావు
 వీనిలో నేదైన విధిలోఁ బానిపాట్లు సంభవించినను శ్యామ
 సుందరుఁడు వానిని స్వయముగఁ బూర్తికావించును. ఈన్ని
 పిల్లలు తమ తండ్రికి పూలమాలను వేయఁబోవ వారికందదు.
 అప్పుడు తండ్రియే తలను వంచి మాలను వేయించుకొనును.
 శ్రీకృష్ణుని కొరకు చేసినది సదోషమైనను నిర్దోషమైనను,
 వక్రమమైనను జివరికు శ్రీకృష్ణుఁడు దానిని స్వీకరించును.

ఆ కన్యకలఁ స్వచ్ఛ హృదయముతో, నిజమగు
 లత్యముతో నొకచూసము వజరు న్నైన పూజన
 ములను గావించిరి. శ్రీకృష్ణునకు వారి మనస్సులోని వివ

యము తెలియును. ఆతడు తెలుసుకొనిన వారిసంకల్పముల నావిషముననే పూర్తి చేయఁగలుగును. కాని దానిలో నంత సుఖముండదు. ఎంతో ప్రతీక్ష చేసిమీఁదట, ఉత్కింతా సంతరిము లభించిన దానిలో నానందమెక్కుడుగ నుండును. పూర్వానురాగమందెంతిగాఁ దన ప్రിയతిముని యందుత్కిటానురాగము కల్గునో హృదయమంతి సరిసముగను గోపాలముగను కాఁగలదు, ప్రിയతిముని నిరంతరము స్థానిచుటచే సమస్తాశుభములు నశించి, మనస్సునందలి మలిన వాసనలను బోద్రోలును. ఆకన్యకలు రాత్రింబవళ్ళు నిద్రించినచు మేల్కొన్నను లేచినను గూర్చుండి.ను వారికి సహా శ్రీకృష్ణస్మృతి యుండును ఇంతటి సాధనచేసిన మీఁదట శ్రీకృష్ణుడు సాధన సిద్ధలగు నావ్రజ బాలికల మీఁదఁ గృపజూప నిశ్చయించెను. వదినమున వ్రత సమాప్తినిఁ గావించిరో ఆదిన మన నరుజోషియగుండు దమ అశుభింగఁ కలుగుతోఁ గూడిన శ్యామసుందరుడు లేవునకు నచ్చెను. గోపికల మనస్సులలో మిక్కిలి మల్లాసముగ నుండెను నేటితోఁ దమ వ్రతిము సమాప్తి మగుననుకొనుచుండిరి రేపటి నుండి మరిల న్నదైవంకొక వ్రతిము ప్రారంభించఁ దలంచిరి. శ్యామసుందరుడు తమ్ము స్నేహించువరకు ఇదే విధముగ నున్నది యలెచు వ్రతిములు చేయుచుండఁ దలంచిరి నిత్య నియమానుసారిముగ వారు తమ వస్త్రములను, నొడ్డున

నుంచి దిగింబరులై యమునలోఁ బ్రవేశించి, అత్యంతోల్లాసముతో నవ్వుచుఁ బాడుచు నాడుచుఁ గ్రీడలొనర్ప సాగిరి.

శ్రీకృష్ణుఁడు మెదలకుండపోయి, వారి వస్త్రముల నన్నిటిని దొంగిలించి ఒక కదంబ వృక్షముపై నెక్కిను. గోపికలొందమున మునిగియుండిరి. వారు వ్రతసమాప్తియైనదను నుల్లాసమున నేఁ జొకరిపై నొకరు నీటినిఁ జల్లుకొనుచుండిరి. నానావిధముల కిలకిలారవము లొనర్చుచుండిరి శ్రీకృష్ణుఁ డెప్పుడు వారి వస్త్రములను హరించుకొని పోయెనో వారికి తెలియనే తెలియదు. భగవానుఁడా పెద్ద కడఁబ వృక్షముపైఁ గొమ్మరియందా చీరలను వ్రేలాడవైచెను. వివిధ రంగులు కలిగిన నా చీరలా వృక్షమున నందముగఁగనఁబడుచుండెను

గోపబాలులందఱు గ్రొవనిలుచు డి నవ్వ నారంభించిరి. శ్రీకృష్ణునకు వేలకొలది సఖులు కలరు. కాని వారిలో బండ్రెఁడుగరు ముఖ్యులు. వారు శ్రీదామఁడు, సునాముఁడు, వసుదామఁడు, సుబలాఁడు, సుపార్శ్వఁడు, శుభాగుఁడు, సుదరుఁడు, చంద్రభానుఁడు, వీరభానుఁడు, సూర్యభానుఁడు, వసుభానుఁడు, రత్నభానుఁడు. వీరివద్ద భగవానునకు దాపరికములేను వీరందఱును. ఛాయలవలె శ్యామసుందరుని వెంట నుండురు.

క్రైస్తవ నిలువూరి శ్రీదాముఁ డిట్లనెను:- 'ఆహా ! ఈ బృందావనశోభ యెంతటి అనుపమానముగ నున్నది ! ఇచ్చట నొక వాకంట నొకటి విచిత్ర ఘటనములు ఘటించినవి '

అంత వసుదాముఁ డిట్లనెను - 'నీవిచ్చట నేమి విచిత్ర ఘటనమును గాంచితివి ?'

శ్రీదాముఁ డిట్లనెను - 'ఓయీ ! నీవు ప్రత్యక్షముగ జూచుటలేదా ? గదంబమున ఫల ఫలములు సర్వత్ర ఉండును; కాని యిచ్చటఁ గదంబమున వస్త్రములు ఫలించినవి కొమ్మ కొమ్మకైనా, ఆన యానకను బట్టు చీరెలు ఫలించినవి. ఇప్పుడిక సాలెవారికడను బోవలసిన పనిలేదు. కాని గాఁ గదంబమునయును స్త్రీ చక్షుశతమును వహించినది. దీనినిఁ ద్రవేలాడు వస్త్రములన్నియును స్త్రీ లకు సంబంధించినవే. ఇట్లే పురుషులకును ద్రవేలాడవలెన నానందముగ నుండును. నేను రోజునకొక ధోవతిని గట్టుకొందును.'

అంతఁ జంద్రభానుఁ డిట్లనెను:- 'అరేరే ! నీవు విచ్చి వాఁడవుకలెనున్నావే. ఎచ్చటనైనను గదంబముపై వస్త్రములు ఫలించుగా ! ఎవఁడైన జాఁకలి వాఁడు బట్టలనాదికి ఆటవైది యూడవచ్చును. చూడఁడు, దీనిపై నొకనల్లని చాఁకి కూర్చుండి యున్నాఁడు.'

ఇది విని యాదఱును జప్పట్లు గొట్టి నవ్వ నారంభించిరి:- 'చాఁకలితోచాఁకలి శ్రీకృష్ణుఁడును బొట్ట చక్కలగు నట్లు నవ్వనారంభించెను. అంతవేఱువు నూడెను. గోప బాలుర నవ్వులను, మధుర మురళీధ్వనిని వినఁగానే గోపికల ధ్యానమిటుల నాకర్షింపఁబడెను. వారు కదంబముపైఁ దమ వస్త్రములుంటును గాంచిరి. తీరమున దృష్టిని సారించిరి. వారెచ్చట వస్త్రముల నుంచి పోయిరో అచ్చట నొక్క వస్త్రమైనను లేదు. కదంబము ఓడ మందహాస మొనర్చుచు మాధవుఁడు మధురస్వరమున మురిల్లి పాడుచు చుండెను. గోపబాలురు నవ్వుచుండిరి ఇప్పుడు వారెవరును రహస్యమును గనుఁగొనిరి. శ్యామసుందరుఁడు మన యెకల వినోదమును గావించుచున్నాఁడు. మనలను మోసగించినాఁడు, శ్యామసుందరుఁడు మన మనోగతి భావములను దెలిసికొనెనా యేమి ? ఆతఁడు మనల నంతగాఁ బ్రేమించుచున్నాఁడు ప్రేమింపక యెవఁడైన నిట్టి మధుర క్రీడల నోనర్చునా ? 'ఈ భావము రాఁగానే వాఁడంతఱుకువోనూచమయ్యెను. కాని యీతఁడు గొప్ప పరిహాస మొనర్చినాఁడు. మనలను వివస్త్రులగాఁ జేసినాఁడే.

లోపల వారి కానందము పొందుచుండెను, కాని పైకి ప్రేమకోపమును బ్రకటించుచు వారిట్లందిరి:- 'శ్యామసుందరా! ఈ పని బాగుండలేదు ఇట్టి హాసపరిహాసము శోభింపదు.

‘నా ఉత్తముల అచ్చట నుండి తెచ్చితినో అచ్చటనే ఉంచుము.’

శ్రీకృష్ణుడు అప్పుడు నిట్లనెను - మీకు వెట్టిచాకిరి చేయుటకు నేను మీ నోకరులుగాను, మీకు వస్త్రములు నానెట్టిచాకిరి చేయుటకు నేను మీ నోకరులుగాను.

గోవింద లిట్లనెను:- ‘నోకరువు కాకున్నా జోకరుడవు మాత్రమునుకూడ, మేము లేనిసమయమున మా వస్త్రములను దొంగిలించితివి, ఇప్పుడు చివరియేనా?’

శ్రీకృష్ణుడు నిట్లనెను:- ‘విధి విపరీతముగా ఉండును. ఎంతైనను నవకాః మొత్తమున నది విధి విపరీతముచే నవకారులను నుడుచుండును. ఒకవేళ నేను నొంగి లొంగునది నొంగి నొంగి మొత్తము పారిపోయి యుండును; ఇచ్చట నూర్పునీ వేసువు నేల నూడుదును? మీరు నస్త్రములను నీ నోకరులచే చ్చట బెట్టితిరి, ఇంతటి సుందర వస్త్రములు నూకపోవునల నేను విడిచింది బాగుగా నొప్పుల మీరొక ప్రలాప వేయమనుకొంటివి, అట్టి యెడల నాకు ధివ్యవాచము లొనర్చుటకు బదులుగా దొంగనని పలుకుచున్నారా?’

గోవింద లిట్లనెను:- ‘నాకు ధూళిలో నుండిననే బాగుండును నెవెచ్చటినుండి తెచ్చితినో అచ్చటనే ఉంచుము.’

శ్రీకృష్ణుని స్వరూపము - 'నమో నైకాన పరమపురుషే
 వివిధ నాయకముల వచ్చుట నుంచుట నాకలవాలుకడ.
 అతడుగో పదాంతి పరాయణము వాని వరులను ద్వేషింపను.
 మీరు ప్రభువముడు నైతిం నలంబుచో నాకలకు వచ్చి
 మీ మీ పన్నులను గొనపొందు.'

గోవింద బ్రహ్మచరి- 'స్వామిమందరా! మామమద,
వినివోయి న నడక విడిచిరాదు. అందుకు నీవు రా. అప్పుడు నీవు
విడిచిపోయి నీ గొంతుకు వచ్చితివి. నీవు విడిచిపోయి చాల
వినివోయితివి. ఇది మా బ్రహ్మచరి. అది మా బ్రహ్మచరి.

శ్రీకృష్ణ జగత్సాముడు గంభీరమైన యుద్ధమును :-
 'ఏమి పోరాటమున్నది ? నాకు పరిహాసములాగులు తెలియనే
 తెలియదు, నేను పోరాటములాగులేదు, మీతో సత్యమునే
 పలుకుచున్నాను, విరాటాలశ్రమమును జేయఁజోకుడు, చలి
 కాలము, ఎక్కడ పోయి నీటిలో ముందుట ఉచితము కాదు
 మీరందఱును వణికుచున్నారు, అందులను వణికిచే
 బండ్లను గొట్టుచున్నారు, పచ్చి మీ మీ వస్త్రములను దీసి
 కొనిపొంతు.

కోపమున గోపికలొద్దనిది:- 'గొప్ప సత్యంతుడవై
వెలసినావు నీ బద్ధుడు కేమి తెలియెను ? ఇప్పుడిత మా
కెక్కువగఁ గోపముచే దెచ్చింపవలదు మెదలక మా వస్త్ర
ములను మానొసంగుము'

శ్రీకృష్ణుఁ డిట్లనెను:- ప్రజకాలికలానా ! మీకు నా మాటలు విన్నవినను లేకున్నచో నాయీ సఖుల నడుగులు, కేనన్నజైన నెగతాళి కైచు, బొరపాటునైనను నబద్ధమాడి తిలేమా! నేనిది పఱకెప్పుడును నబద్ధమాడలేదు; ఇప్పుడును నబద్ధమాడుటలేదు. మీరొక్కొక్కరుగ వచ్చి, మీ మీ వస్త్రములను దీసికొని పొందు, ఒక్కొక్కరు వచ్చుట మా కంతగా ననుకూలంపకుండిన నందఱును గలిసివచ్చి వస్త్రములను గొని పొందు. నేనిచ్చటఁ గూర్చుండియే వస్త్రముల నిచ్చెదను; కాని జలమునుండి వచ్చి నాడకు రావలసి యుండును.'

సూతఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! శ్రీకృష్ణుఁడు పరిహాసముగ ననుట లేదు. తన మాటమీదనే నిలువఁబడి యున్నాడని గోపికలు గ్రహించిరి. అతఁడు దృఢముగ నున్నాఁడు కావునఁ దమ మాటను వినఁడని గ్రహించిరి, మఱియు దుఃఖముగ నుండఁ జూడఁ దలంచుచున్నాఁడు కాని మనము శ్రీలక్ష్మి పురుషుఁడకు అనావృతముగ నెల్లువారలముఁ జూర్చు! ఈలని ముందుకు వస్త్రము లేక వావలసి వచ్చునే! అను నీ ఆలోచనము రాగానే వారి కరీములు పైకెక్కినవని, శరీరమునకు సిగ్గు విడియఁజులు కలగనానని, ఈలని నినోదీప్తరణము చేతనే అతఁడు ప్రవలామగ్నయైన. పరు లెఱ్ఱపశమున నొకరి

నొకరు రహస్యమయ దృష్టితోఁ జూచుకొనుచు ముసిముసి నవ్వులు నవ్వచాగిరి. కాని జలమునుండి నెగ్గులై బతులు వెడలుటకు సాహసము కలుగ లేదు. భగవానుఁడు కోపమును జెందలేదు. గంభీరుఁడై పలుకుటలేదు. నవ్వుచు నవ్వుచు, సరసత్వమున మునిగి, ప్రేమ పూర్వకముగ సుందరము మొనర్చుచుఁ గృపాకటాక్షమును బఱపుచుఁ బలుకుచుండెను. దీనివలన వారందఱి హృదయము సాతత్వవైపునకింక నధికముగ నాకర్షింపఁబడెను. రెండువైపులనుండియును ప్రేమాకర్షణము కలిగినపుడు దానితో నొకయద్భుత వివశత్వము అనుభవమునకు వచ్చును. చలికాలము. వారు గొంతులో తున నీటిలో నిలిచియుండిరి. తొమ్మును నీటినుండి బయటకుఁ దీరుఁ జాలకుండిరి. కేవలము వారి కేశపాశములును, కమలముల వలె వికసించిన వారి ముఖములును గనఁబడుచుండెను. అది తామరిపైన :ల్లని చామరమున్నట్లుండెను, వారు ఎణఁకుచు శ్రీకృష్ణునతో మరిలనేమో పలుకుట కుద్యుక్తులై యుండిరి,

ప్రజ జాతికల ప్రత సాఫల్యము

౯౩౯

శ్లో॥ దృఢం బ్రతిష్ఠా ప్రపయా చ హాపితాః

ప్రస్తోభితాః క్రితనవచ్చ కారితాః ।

వస్త్రాజీ చైవాపహృతాన్యభావ్యముమ్

తా నాభ్యసూయన్ప్రియ సంగవిర్వృతాః ।

శ్రీభాగ. ౧౦. పృ. ౧౫ అ. ౧౯ శ్లో.

ఆ. చీరలపహరించి సిగ్గులు విడిపించి

పరిహసించియైనఁ బరంగమనకు

భునుఁడు నోముకొఱఁత గాకుండ మ్రొక్కించె

ననుచు హరినుతించి రబలలెల్ల ।

— శ్రీమదాంధ్రభాగవతము

భగవత్రాప్తికి లజ్జా, సఁకోచ, భయములే అంతరా
యములు. జీవునకు లోకలజ్జయును, సాంసారిక సఁకోచ
మున్నంతి వఱకును, ఎవఁమనుకొఁడురో యను చింత మన
స్సులో భగవత్ప్రాప్తి కిషయమున నొన్నంతివఱకు వానికి
భగవత్ప్రాప్తి కలుగదు. కొంచెము శేషముంచుకొని భగవ
త్చరణాగతి నొనర్చినచో వాని భగవంతుఁడు పూర్ణరీతిగ
ననుగ్రహింపఁడు ఎవని మనస్సులో నింకను గొంచెముగ

దాచరికముండనో అచ్చట భగవానుని జెల్లుండగలడు ? నిర్వ్యభీకభావముతో సర్వాత్మనా శ్యామసుందరుని శరణు వేడినచో, తన స్వత్వమును సంపూర్ణముగ భగవంతునకు వప్పగించినచో నాతని కోరికను భగవంతుడు తప్పక పూర్ణము గావించును. వారికభీష్టమగు వరము నాణఁదొసంగును. తనవానిగాఁ జేసికొనును. తనయొక్క మధురాతి మధుర లీలలలో నాతనిఁ జేర్చుకొనును.

సూతుఁ డిట్లనెను :- మునులారా! శ్రీకృష్ణలీలా ప్రసంగమున నేను మాటిమాటికి నొకేవిషయమును జెప్పుచుండును. మీరిది పునరుక్తిదోషముగ భావింపరాదు. శ్రీకృష్ణలీలు గోపికాసంగమున నత్యంతనరసములు. వీరిలో బ్రాకృతి కామగంధమును జేరనీయరాదు. అందువలన నేను మాటిమాటికినిఁ జెప్పి హెచ్చరికను జేయవలసి వచ్చుచున్నది. పైకి చూచిన నీ ప్రసంగము సాధారణ స్త్రీ పురుషుల ప్రేమ ప్రసంగముగ గోచరించుచుండును, కాని యివి భగవానుని యొక్క ప్రకృతికిఁ బరమైన దివ్య చిన్మయ లీలలు. ఇవి ఆత్మకును వృత్తులకును జరుగు క్రీడలు. ఆత్మ గూఢుడగు శ్రీకృష్ణుడు తనలోదాను గ్రీడించినపుడది ఆత్మక్రీడయని పిలువఁబడును. ఎప్పుడాతఁడు తనకభిష్ట స్వరూపమందు నిమిచ్చునో దాని నాత్మీయత యందురు. సాధకుఁడాతనిఁ దనయందు సంస్పర్శను బొందినచో

నానావిధ కల్యాణములు కలుగును. కావున నిది అవస్థ సాధనా స్వీకృతి కొక అతి సునమగు లీల.

శ్రీకృష్ణుడు వారి సర్వస్వము సపహించి కదంబముపైఁ నున్నాఁడి నవ్వుచుండెను. గోవికలు నీటిలోనుండి తనవలెముఠో మునిగి యుండిరి. వారి గోమ గోమమునుండి తనవలెనుట్టిపలు చుండెను. కాని లజ్జా వశమున వారు జలమునుండి బయటకు రావలెనుట లేదు. శ్రీకృష్ణుడు వారి యొక్క యీ లజ్జను హాడ నాశమొనర్చుటకై పట్టులతో నుండెను. వారు మధ్యలో వ్యవధానమును గోరుట లేదు. గోవిందస్వకల ముఠులు కాలేదు. సంతోషముగ నుండిరి. కోపించు కొనలేదు, ప్రేమతో మునిగి యుండిరి. వారు విషయముతో విట్లరిది:- 'ప్రాణవల్లభా ఇట్టి యన్యాయము నొనర్చుచు. నీవు మమ్ములను దిగంబరలగ నొనర్చిన నీకేమి లభింపఁ గలను. ఈ విషయము నీకు శోభించుటలేదు. నీ వెంతో గొప్పవాడగు ప్రజరాజగు నందుని ప్రియపుత్రుండవు ఇంతేకాదు సర్వత్ర నీ గుణముల భ్యాతికలదు. అందఱును విన్నవించి చెడగ భావించెదరు. నీకు దయ కలుగుటలేజే? మేము చిటికీ కడగడ వణకుచుంటిమో చూడుము.'

శ్రీకృష్ణుడు విట్లనెను:- 'మీ అంతట మీరే వణకుచున్నది. నీను ఎత్తైన లీలుకుండిన మీరేమైన నన

వచ్చును. నేను మీ కిచ్చుటకు సిద్ధముగ నున్నాను. మీరు నాకడకు వచ్చుటకే అంగీకరించుటలేదే ఎచ్చటనైనను దప్పిక కొనినవాఁడు బావికడకు వచ్చుచుగాని బావి దప్పికను గొన్నవానికడకు వచ్చి నీకును ప్రాసముని అంబోడు '

ఆ కన్యకలలో నాలుగు వర్ణములవారును గలరు శూద్రులెవరినైనను వశపఱచుకొనఁ గలఁచినచో నేవ ద్వారా - విశయముద్వారా - దాసవృత్తి మొనర్చి చక మొనర్చుకొనఁ గలుగుదురు. ఆ మవలన చందుగో శూద్ర కన్యకలు శ్రీకృష్ణునితో వస్త్రప్రాప్తికొఱిల్లి ప్రార్థించి 'శ్యామసుందరా! మేనుండఱముని నీకు దాసీలము, మమ్ములను గృహ జామము మా వస్త్రములను మూలములను ఎక్కువగ నేడ్చింపకుము.'

ఇది విని శ్యామసుందరుఁ డేమియును మాటలాడలేదు. ఆతఁడు నిషేధాత్మకముగ శిరస్సు నూగించెను అప్పుడు పారిలోఁగల వైశ్యకన్యకలు ప్రార్థించిరి. వర్ణాశ్రమాచార ప్రజలలో వైశ్యులుసర్వశ్రేష్ఠులుగ నెన్నఁబడిరి. అందువలననే వీరికి శ్రేష్ఠులనియు శెల్లెనియు సజ్జ కలదు వర్ణాశ్రమ దర్శనమును తత్త్వియు నిజగ్మచే శారక జాతిక నెన్నఁబడిరి. పూజ్యులగుటచే బ్రాహ్మణులు ప్రజలలోనికి లెక్కకురాలేదు. ఇప్పుడు ప్రజలని పిలువఁబడువారు వైశ్య శూద్రులేయిరి.

నాటిలో క్షేత్రం అక్కర్లేను అని పేరికి ముఖ్యమున వృత్తి వ్యాపారి
 కులు వ్యాపారియు క్రోధముచే జెడిపించెను. కావున వ్యాపారి
 క్రోధమును తెలియరాదు. అతఁడెరిగి చలనం దనపనిని నెఱ
 వేర్చుకొని బలయుశో, వాని యెడలఁబైకి అరుకూలముగ
 నుడివలయును. తియ్యని మాబలను జెప్పి వాని వలనం
 దుండరిని నెఱవేర్చుకొనవలయును అందువలననే ఒక
 నామకథలను 'బేళా బెల్ల మిరురాను, బెల్లమునకు
 మునిగి నూరుచు కెప్పుడతడు అనువలన వైశ్యకాతి
 లోని కన్యక లిట్లుబడి 'ప్రవచనా' నీవు మావస్త్రము
 లని నూపియవలెను నీవేమిచెప్పిన వారిని జేయఁగలము.'

శ్రీ కృష్ణుడిని విని నవ్వెను. అతఁ డేమియును బలుక
 లేదు. అదివి నవ్వునకు అర్థమేమనగా మీరు నామాబలను
 వినుటకు కృతరైతవో మీరు నీటిమండి బయట కెందులకు
 వారు ?

ఆ కన్యకలలోని క్షత్రియు కన్యకలకు కన్ను లెఱ్ఱ
 నయ్యెను. క్షత్రియులయొక్క స్వభావమేమనగా నారు
 తనును బుధికాగాచరగాయును శోరుకొనఁజాలరు. అందు
 కనుక బాల్లమున గొల్పియింపరా ఇది బాట విలేరు, నీవు
 బుధగా మీ వస్త్రము లెద్దలు నాన్నతో అచ్చట నుంచుము
 మేమిప్పుడిది నీకు సరిగా వసయ పూర్వకముగఁ జెప్పెను

న్నాము. నీవు సరిగా వినిపా మేము వాయి మీ నాయన గారిలో జెప్పెడిమా, ఆతెలుచు చింతించెనా, ఆతెడవని కథీనుండై యుండెనో ఆ కంసుని కడకుబోయి చెప్పెడిము, అప్పుడు నీ గర్వమంతయు నణంగును.

సర్వ శ్యామసుందరు దీప్తి నెఱు:- 'ఈ జలములోకి మిమ్ముల నగుగులకు మా బాబును రాదు కంసుని రాదు వెడల వలసి వచ్చిన మీజే వారి కడకు వెడల వలయును. అంతదూరము వోవుచుచే లాభి వే నని న్నది ? నేను మీకు వస్త్రముల సేయించుటలేదు. మీరు నాకత్యంత సమీపమునకు రానంత వఱకు మీకు ప్రసాద వస్త్రములు ప్రాప్తిపవు.'

అందులో నుండిన బ్రాహ్మణ కన్యకలు ధర్మభయ మును జూపించుచు నిట్లనిరి. బ్రాహ్మణు లెవరితో నైన నేదైన జెప్పెడలఁచినచో ధర్మభయమున జూపించుచు ఎవడైన నన్యాయమును జేయుచుండినచో వారికి ధర్మము నేను నొట్టుకెట్టి అన్యాయమునకుఁ బోకుండజేయుదురు. వాని జీవనము ధర్మము వలననే. కావున వారిట్లనిరి:- 'నంద నందనా ! నీకు ధర్మమర్మములు తెలియను. నీ వధర్మమొన ర్చుచున్నావు. నన్ను స్త్రీని జూడరాదు. కావున నీవు ధర్మ మర్యాదను ఛిత్తు భిన్న మొనర్పకుము. మా వస్త్రములను

... కనుక నీ కథలను మేము నీకు కి కరీల
... వ్రాస్తామి. అంతయును
... పఠింపి.

కల నందనందనుఁ డిట్లనెను:- 'సరే, మీరు నా
... నానానీలను నాయాజ్ఞలను మన్నింపఁ
... మీరు నామూలమునకువచ్చి మీమీవస్త్ర)
... పాఠము దీక్షింపి పాఠము నేనాజ్ఞాపించుచున్నాను.

కవూరిక లిప్పడేమి చేయఁగలరు. ఇచ్చటఁ జలి
... వానిని గడగడ వణకు చున్నవి. అచ్చట
... తన ప్రయత్నాలగు బ్రాతఃకాలినసంధ్యా
... యెరివి చెఱఁగు. చాటుననుండి బయలు వెడ
... కన్యక లిట్లనుకొనిరి:- 'అలస్య
... మొదలై చో నంతయును బేడిబెల్లము కాఁగలదు ఇప్పుడు
(శ్రీ)కృష్ణ మూలలను వినివలసిందేననుకొని, వారు లజ్జిం
... మును జేతులచే దమ గుహ్యవయవములను గప్పకొనుచు
... కదంబము క్రింద నిలుచుండి
... 'శ్యామసుందరా! ఇప్పటికి చాలనేపైనది. ఇంక
... వస్త్రములను హరికొసంగుము. మేము మీ యాజ్ఞను
... పాలించితిమి.'

దగ్గరగా నీలంచుడిన నలులతో త్రొక్కుమంటిట్లు నీచు:-
'ఒకీ! మీ పెట్టిన నైవేద్యమును దీసికొనిపోయి ఏకాంత
మున బాగుగాఁ దినుఁడు.'

గోపకులిట్లనిది:- 'సరేనయ్యా! మేము పోవుచున్నా
ములే. నీవు సీరహన్యాలలో నీవుఁడుము.' అనిపలికి గోపకు
లందఱును దూరముగఁబోయిరి.

భగవానుఁడు వారిశుద్ధ భావముచుగాంచి అత్యంతా
నందమును జెంది, వృక్షశాఖలచుండి అనేక వస్త్రములను
దీసి తన భుజముపై ను చుకొనెను.

బాలిక లిట్లని:- 'శ్యామసుందరా! నీపెట్టి యన్యాయ
మొనర్చుచున్నావు. ఇడవాఁడు ధరించిన వస్త్రముల నీవు
శిరమునఁ బెట్టుకొనుచున్నావు'

భగవానుఁ డిట్లనిచు:- 'నా వారెవరున్నారో నేను
స్త్రీ పురుష భేదమును జూడను. ఇవి వస్త్రములు. నేను
వారి వాదధూళిని నాకిన్నులకు గాటుగగాఁ బెట్టు కొందును.

గోపబాలికలు ప్రేమార్ద్రములును, నత్యంత మధుర
ములునగు వచనములనువిని యుబ్బిపోయిరి. వారు గద్గద
కంఠముతో నిట్లనిది:- 'ప్రాణవల్లభా! ఇకను మమ్ము లజ్జి
తల నొనర్పకుము. మా వస్త్రములను మా కొనంగుము.'

భగవానుడు మందహాస మొనర్చుచు నిట్లనెను:-
'ఇచ్చుట కిచ్చెదను. కాని ఒక త్రుటికలదు.' 'అదేమి' టని
గోపబాలికలనిరి.

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'అదేమనఁగా, మీరన్నిటి
కంటె గొప్ప యపరాధ మొనర్చితిరి, మీ రిన్నాళ్ల నుండి
నుండి చేసిన వ్రతము పాడైపోయినది. జలములో వరుణుఁ
డుండును. కావున నగ్నలై ప్నానమొనర్చుట తగదు.
నగ్నలై ప్నానమొనర్చ కూడదనుట ఒకటి. మీరు నెలరోజు
లనుష్ఠాసములో నుండిరి. వ్రతమొనర్చు చుంటిరి. మీరు
నెలరోజులు దిగంబరలై ప్నానమొనర్చితిరి. దీనిపలన
వరుణునకు గొప్పయపరాధము జరిగినది. దానికి మీరేమి
యును బ్రాయశ్చిత్త మొనర్చుకొనలేదు.'

ఇది విని కన్యకలు భయపడిరి. వారందఱును ధర్మ
భీరులు. వారి కీవిషయము గుర్తులేదు. వారు చింతితలై
యిట్లనిరి:- 'ప్రాణవల్లభా! ఈ యపరాధము మావలన
జరిగినది; కాని మేము తెలిసి తెలిసి యీ యపరాధము
నొనర్పలేదు అజ్ఞానమున, నీ యపరాధము జరిగినది. దీని
కేమి బ్రాయశ్చిత్త మొనర్చుకొనవలయునో? నీవు సర్వజ్ఞుఁ
డవు. మాకు దీనికిఁ బ్రాయశ్చిత్తమును జెప్పఁడు.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'పాపము రెండు విధముల
సంభవించును. ఒకటి శుష్కము. రెండవది అర్జునము.

తెలిసి తెలిసి హతముగ వాసనాపూర్తి కొఱకు చేయుపాపములు ఆర్పి పాపములు. వానిలోను చిన్న పెద్ద భేదము కలదు, పెద్దపాపములకు కరిగిన నీరమును ద్రావించుచుట యును, పర్వతమునుండి సడియును, అగ్నిలో దుమికియును, ఉపవాసము లొనర్చి ప్రాణములను విడుచుట ప్రాయశ్చిత్తము వానికంటె తక్కువ పాపములకు కృచ్ఛ్రాచారదాయకములు, జపతపానుష్ఠానములును జెప్పబడినవి. అజ్ఞానము చేరి దెలియక చేసినపాపములు శుష్కపాపములు. వానికిఁ ప్రాయశ్చిత్తమును దక్కువయే. చూడరాని వస్తువును జూచుటచేతను, తాకరాని వస్తువులను దాకిన సచేలస్నాన మొనర్చుటయును, సూర్యునిఁగాంచి ప్రణామమొనర్చుట ప్రాయశ్చిత్తములు. ముఖ్యప్రాయశ్చిత్తము పశ్చాత్తాపము పాపముచేసి పశ్చాత్తాపమును జెందకుండినచో సర్వప్రాయశ్చిత్తములును వ్యర్థములే. పాపముచేసిన తరువాత మనస్సులో నెవఁడు పశ్చాత్తాప (పశ్చాత్ సంతాప)మును జెందునో దానినిఁ బశ్చాత్తాపమందురు పాపముచేయు స్వభావము కలిగి, పురుషుఁడు కాముకుఁడై, స్త్రీస్వైరిణి వ్యభిచారిణియునై యిట్లు నిశ్చయముగా పాపమొనర్చుచుండినచోఁ బశ్చాత్తాపము కలుగదు. వారికి ప్రాయశ్చిత్తము యమధర్మరాజు చేయును. నరకకుండము లలో వండి వండి చిరకాలము వారికి యమయాతనల నొసంగును. పొరపాటున

ఓ-గు వాల్మీకి భావము - గుం బ్రాహ్మణ్యైత్త మాపశున మీగు
 భక్తి భావముతో నూర్చు కేవునకు నమస్కార మొనర్చుడు.
 శ్లో॥ సమా విద్యుతే బ్రహ్మన్ భాస్వతే విష్ణు తేజసే
 ఒకత్పిత్రే శుక్రయే నమస్తే కర్మ నాక్షిణే ॥

ఈ మంత్రమును జపించి ఆతనఁ బ్రతిత్రయ కొఱకు ప్రార్థింపుడు.

కుమారికలు శ్రద్ధాభక్తులతోఁ దూర్చునకు దిరిగి శిం
 స్సును వంద ప్రణామమొనర్చిరి నప్పుడు భగవానుఁడట్లు
 నెను:- ‘ఇంకను లోపమున్నది’

‘ఇంకేమి లోపమున్నది’ అని వారందఱు దీనిముగఁ
 బలికిరి

భగవానుఁడట్లనెను:- ‘ఒకచోకి నొకచోటఁ జెట్టుకొని
 వేరొక చోటితోఁ బ్రణామమొనర్చు ప్రణామ విధికాదు
 భావము సంస్కృతితోఁ జెద్దలకుఁ బ్రణామమొనర్చునపుడు
 కేందు చేతులతో నంజలిని బంధించి, ఆ యంజలిని శిం
 స్సునఁ జెట్టుకొని, తన నామ గోత్రములను జెప్పకొని, ఆతని
 చరణములమీఁద శిరస్సునుంచి అభివాదన మొనర్పవల
 యును. మీ ప్రణామమును బూర్తికాలేదు.’

ఇది వినిగానే వారికి జ్ఞానము కలిగెను. వారిట్లను
 కొలికి:- ‘మనమీదని బలిదూపమున వలించుటకు నంతము
 బూని పుడు, ఈతఁడు మనల ననుగ్రహింపఁదలంచినపుడిక

మనకు ఆజ్ఞ మొందుటకు! 'అటుగొనిన వింత బిగ్గె మునునీ? వారి హృదయములలోని అంధ కారము తొలినెగెను. అందు నమస్తమము శ్యామసుందరున కర్పించిరి. బాటిల్లుకుగొనిరి:- 'మనము మన సర్వస్వమును నీతని కర్పించినపుడు ముఖముకు జూపి, వేటొక యంగమును దాచుచునుటయును నీ భేదభావమును మనలోనికి రానియఁగూడదు. మనము నగ్నలమైనపుడు మనకు మనకు సిగ్గు లేదుకదా! ఈతఁడు మన యాత్మకు స్వామి.' ఈ యాలోచనము రాగానే వారి సంకోచము తొలినెగెను, భగవానుని వాక్యములందు శ్రద్ధా భక్తిపూర్వకముగ విశ్వాసము కలిగెను. వస్త్రహీనలమై స్నానమొనర్చుటచే వారి ప్రత్యక్షు ఖండితమైనదని వారు తెలిసికొనిరి. ప్రత్యక్షమైనచోమన మనోరథము నెఱవేరుట ఆలస్యమగును అందువలన ప్రత్యక్షు నిర్విఘ్నముగ బూర్తి యగుటకై వారు సమస్త దుర్మచాక్షియగు నందఁడందనునకుఁ బ్రణామమొనర్చిన తరువాత అతని ఆజ్ఞ చే సూక్ష్మనకుఁ బ్రణామముగా గావించిరి.

వీరి మనస్సులలో నేవిదగుగు భేదభావమును లేద నెఱుఁగి, వీరి కన ఆజ్ఞల నెఱచి నవి సర్వమును జేయుట కుత్సాహముతో నొనరించి తెలిసికొని, అతఁడు వానికి ప్రేమభావముగ వస్త్రముల నొసంగెను. వస్త్రములను ధరించి వారు

లజ్జావసతా శిరస్కులై అంజలిని బంధించుకొని శ్యామసుందరుని సమ్ముఖమున నిలువఁబడి.

సూతుఁడట్లు నెచు:- “మునులారా ! మీరీ గోపకన్యకల ప్రేమను గాంచుఁడు. వీరిఁకత్కట సాధనవైపున కొక్కసారి దృష్టి పాతమును గావింపుఁడు. ప్రపంచములో నెనరైనఁ బ్రేమించిన, నాప్రేమ తన కనుకూల వ్యవహార మొనర్పకుండిన నాప్రేమ ద్వేషహాపమునఁ బరిణమించును. ఇది ప్రేమకామ, స్వాభము, వాసనా పూర్తికై లాలసయే. శ్రీకృష్ణుఁడు వారి యెడల నంతో ఛలకపట మొనర్చెను. వారి నానిందింపఁ జేయలేదు. మెదలక వారి వస్త్రములను దొంగిలి చెను. వారితో నంతోనేపు పరిహాసములాడెను. స్త్రీలు సాధారణముగ కంజులు వీకలేనో అంజులు వదలిం చెను నన్నాచక్రతో వారింజలమును విడిచుటకు రప్పించెను. నటకుఁడు కొయ్యబొమ్మల నెట్లాపించునో వారి నెట్లాపించెను. ఇది చేయుము, అది చేయుము. అట్లు ప్రణామమొనర్చుము, సాపము వారన్నియును జేయుచుండిరి. ఈ పనులకు వారు రోషమును జెందుట అట్లుంచి, ప్రతి విషయములోను వారి హృదయము ప్రేమచేఁ బరిగ్రాహమునుచుండెను. వారు ప్రేమతయిని ప్రతి చేష్టయును దివ్యరసముగ భావించిరి. వారి హృదయకమల విలేములు కసిం చెను. ప్రేమ మగ్నలై శ్యామసుందరుని ప్రతి చేష్టకును వారు సర్వసమర్పణ

మొనర్చుచుండిరి. ఇట్టి ప్రేమయొక్క అలాకికోదాహుతా
మెచ్చటను లభింపదు. వారు నిత్య సిద్ధలు. అట్టివారు
కాకున్న నిట్టి ప్రగాఢ ప్రేమ నెవరు నెఱవఁగలరు ?

—//—

వ్రజ బాలికలకు వర ప్రాప్తి

శ్లో॥ యాతాబలా వ్రజం సిద్ధా మయేమా రంస్యథక్షపాః ।
యాదుద్దిశ్య వ్రతమిదం చేరురాఝ్యార్చనం సతీః ॥

శ్రీ భాగ. ౧౦ స్కం. ౨౫ అ. ౨౩ శ్లో.

సీ॥ లక్షణవతులార లజ్జించి చెప్పరు, గాని

మీ మర్మముల్ గానఁబడియె

సనుఁగొల్వఁ జింతించినారు నాచేతను,

సత్యంబు మీనోము సఫలమగునుఁ

గామితార్థంబుల కలిమి చెప్పఁగ నేల,

సనుఁగొల్వ ముక్తికి నడువ వచ్చు

గడమ కూడఁగ నంబికాదేవి నోమనంగ,

నటమీఁద రాత్రులయందు మీకు

పాపములు పొందులు ల్లు నమ్మి మోడఁ జూచి,
 మున్ను నున్నతెల్ల ప్రాణిదలచి
 పాపము మోడఁజూచుచు దిక్పదాంబుడమంలు,
 మానసిండుకొనుచు మందకడకు ।

ప్రమదాంధ్ర భాగవతము.

ఒక కథ కలదు. ఇంద్రుడు తపస్సులు తపస్సును జేయు
 నుండి, ఒక పక్షమైనవాడు, రెండవవాడు పక్షమైన
 వాడు. పక్షి తపస్వి తపస్సును బెల్లపు లడ్డుగా భావించి
 వాడు. పక్షి పన్నునైనను తపస్సుచేసిన భగవానుడు
 పక్షినునది ఆతడనుకొనెను అప్పుడు సుఖసామగ్రిని గూర్చి
 పక్షియులడిగి అనందపవచ్చును భోగము లనుభవింపవచ్చు
 ననుకొనెను. అందువలన బాగుగాగనంబడుచుండు నొక
 రావిచెట్టుక్రింద నాతి పక్షులుండెను. విజయైన సాధువిగు
 నొక వనమున నా ద్వేషము కలిగివంతుని బొందుటయే. ఆతని
 ప్యాదయియుండు బ్రభువాప్తి కలుగవలయునని ఉత్కటేచ్ఛ
 నెడను. ఆయన సుఖముల నన్నిటిని వదలి ఒక చింత
 చెట్టుక్రింద గూర్చుండి తపస్సును జేయుచుండిరి. చింతచెట్టు
 క్రింద గూర్చుండి యాడు ముందుగా దపస్సు నారం
 భించెను. ఈతడు నొంచి రావిచెట్టు క్రింద గూర్చుండిన
 వాడు తపస్సును త్రాగంభించెను. కొంతకాలమైన తరువాత

వీణాగాన మొనర్చుచు హరిగుణ గానముచేయుచు నారదుఁ
డవైపునకు వచ్చెను. నిజమైన నాధకుఁడు లేఁడని ప్రణామ
మును గావించి యిట్లు వినెను లోనరెన్నఁ:- 'స్వామీ!
మీరు భగవంతుని లోకమునకు వచ్చుచుఁ బోవుచుందుకు.
మీరు భగవంతుని నాకెప్పుడు దర్శన మొనంగునో అడుగ
వలయును.' ACCNO - 954

ఇంతలోనే రెండవఁడిట్లనెను:- 'స్వామీ! నావిష
యముకూడ అడుగుఁడు.' 294-592

నారదుఁ డిట్లనెను:- 'మంచిది, నేను విష్ణులోకము
నకే పోవుచున్నాను. అడిగి మీద్దరకును తెప్పెదను. అనిపలికి
ఆతఁడు వైకుంఠమునకుఁ బోయెను. వైకుంఠమునకుఁబోయి
యాతఁడు ప్రభుపాదపద్మములకుఁ బ్రణామము కావించెను.
అంతఁ బ్రసంగముసారముగ వాఁడొరి ప్రశ్నలనడిగెను. భగ
వానుఁడునవ్వి యిట్లనెను:- 'ఏవృక్షము క్రింద కూర్చుండి
మీరు తపస్సును జేయుచున్నారో, ఆ చెట్ల కెన్ని యాకులు
కలవో అన్ని జన్మములకు వారికి నాప్రాప్తి కలుగునని
చెప్పము.' 10 - 10200

ఇది విని నారదుఁడు మొట్టమొదట రావించెట్లు క్రింద
తపస్సును జేయువాని కడకువచ్చి యిట్లనెను:- 'నాయనా!
ఈ రావించెట్టున కెన్నియాకులు కలవో అన్నిజన్మముల తరు

వారి నీకు భగవంతుడు కాంగలడు.' ఇది వినగానే అతనికి మిక్కిలి సరాశి కలిగెను. అతడిట్లుచూసెను. - 'ఇన్నాల్లెవరు ప్రత్యేకించెదరు? అతఁడతఁడు కింటిలోనేయుండి హాయిగా నానాదిక సుఖభోగములను భవిష్యదని తిర్వాత, జూచుకొనవచ్చును.' ఇట్లుచూచి అతఁడు తపస్సును వదిలి వెడలి పోయెను.

అప్పుడు నారదుడు చింత చెట్టు క్రిందనున్న నాథకుని కడకుఁబోయి యిట్లు నెను:- చింత చెట్టున కెన్న యాకులు కలవో అన్ని జన్మముల తరువాత నీకు భగవత్ప్రాప్తి కలుగునని భగవంతుఁడు చెప్పినాడు.' ఇది వినగానే నాథకుని హర్షమునకు మేట లేక పోయెను. అతఁడు మాటి మాటికిట్లు చుగ నాగెను:- 'నిజము చెప్పుఁడు. భగవానుఁడు స్వయముగ దన నోటఁ జెప్పినాడా? నారదుఁడాశ్వాసింపఁగా నాతఁడు తపస్సును వీడి నవ్వినారంభించెను. గంతులు వేయనాగెను. దుముకి నారంభించెను అనంద మగ్నుడై వెట్టివానివలె జేవలొనర్చినాగెను.

నారదుఁ డిట్లనెను:- 'నాయనా! నీవంతటి యానందమును జెందెదవేల?'

అతఁ డిట్లనెను:- 'స్వామీ! ఇప్పుడొక యవధి నిశ్చింతమైనది. భగవంతుఁడు తప్పక దర్శన మొసంగునను

విశ్వాసము కలిగినది, చింతశ్శబ్దము కాక లేన్ని కలవో అన్ని జన్మములు గడుపుట యేమంటేకష్టము. ఈజన్మల యనంత రమున నైనను భగవంతుడు లభించునను నాకతోఁ గాల మంతయును నాతని ప్రతీక్షలోఁ జక్కఁగ గడుచును ఆతని దృఢ విశ్వాసమును, అత్యత్కట శ్రద్ధచుగాంచి భగవం తుఁడు వెంటనే ప్రత్యక్షమయ్యెను, ఇచ్చట నీకథను జెప్పట కతి పాపమేమనగా భగవంతు జన, తపానుష్ఠాన, భజన, పూజనాది అనేక సాధనలను భగవత్ప్రాప్తి కలుగునను నాశ్వాసము కలుగునాతవఱకు చేయును. అవధియొక్క జ్ఞానముండదు. దృఢాశ్వాసం కలిగి తరువాతి నవధి జ్ఞానము కలిగిన తర్వాత నాతని సమస్తసాధనములు వదలి పోవును ఆతఁడొక్క డి ములనే లెక్కించుకొనుచుఁ బ్రియ తముని ప్రతీక్షించుటలోఁ గాలమును గడుపును ప్రియత ముని ప్రతీక్షిలో తుణ్ణములు నెంతోసుఖముగఁ దోచును. దినములను లెక్కించుకొనుచు సనేకాకలలు బెట్టుకొని సమ యమును గడిపిన నాతఁడుములు వృథాయగును. భక్తునకుఁ దన ప్రీతియును నిత్యతృప్తియును దివిదినాభివృద్ధిని జెంది తుణ్ణముమట్టి సద్వినియోగముచే కావించును. పూర్వము రాగానందము కలిగిన యొక్క అవధి జెగిన తరువాతఁ గలుగు నుత్కంఠతో నెంతటి మాధుర్యము కలదో,

ఎంతటి శక్త్యుల కలదో, దీనిననుభవించని వాడెవఁడును దెలిసికొనఁజాలఁడు.

సూతుఁ డిట్లనెను :- ముచులారా ! భగవానుఁడు గోపికల వస్త్రముల విచ్చివైచెను. వస్త్రములనిచ్చి మదన మోహముఁడు వారి మనస్సులను హరించెను వారు తలలను వంచుకొని శ్యామసుందరునివైపు లజ్జా సంకోచములతో నాదీక్ష పు చూచుచుండిరి. వారు మిక్కిలి వివశత్వమును జెందుచుండిరి. వారి నోమ నోమములనుండి అనురాగము వెల్లుబుకనుఁడెను. ప్రియుని దర్శనముచే వికచకమల సదృశములగు వారి ముఖములు రక్తవర్ణములయ్యెను. ప్రియుని అతికోమలములగు నరుణచరణములను దమ తమ హృదయ ములందు హత్తుకొనవలయునని వారికి మాటిమాటికిని కోరిక కలుగుచుండెను. ప్రియుఁడు తన చరణములను మాహృదయ పిడిచి లాచాకింపి యొత్తినం జాలును. మే మాతని చరణములను గట్టిగాఁ గొఁగిలించుకొని కూర్చుండి, ఆతని విధ్యుక్తముగఁ బూజించినఁ జాలును. కాని యిట్లు చేయుటకు వారికి నాహాసము కలుగుటలేదు. వారబలలు కావున బురుషుని యంగీకారము లేక స్త్రీ యాతని స్పర్శించుటకు నాహాసింపఁడు. ఏలననఁగా దైవము పురుషునికంటె నాలుగు రెట్లు లజ్జను స్త్రీ హృదయమున నింపినాఁడు అనుమారిక లందరును వస్త్రములను ధరించి అచ్చటినుండిపోలేదు వారు

పోదలంచుచుండిరి; కాని తన మధురవచనములచేఁ బ్రేమ పూర్వకమగు వైఖరిచేతను వారిచిత్తములను శ్యామసుందరుఁడు హరించుటచేఁ ప్రിയునివీడి ఆవలకుఁ బోవుటకై వారి కడుగులు పడుటయేలేదు. వారచ్చటినుండి ఒక్క అడుగు నైనను నావలఁ బెట్టఁజాలకుండు నంతగా వారి చిత్తము ప్రియతమ సమాగమాసక్తమై అనురక్తమయ్యెను. లజ్జా దృష్టితో నాతని వైపునకే చూచుచు వారచ్చటనే నిలిచిపోయిరి.

భగవానుఁ డింకను బ్రతీక్షింపఁదలఁచెను. వారి మనస్సులలో నింకను గామభావముండెను. భగవానుఁడు తన వారినిఁగా స్వీకరించిన వారికి మనస్సులోఁ గామభావమున్నట్లు తెలిసికొననా ఆతఁడు స్వయముగఁ గాముకులవలె వర్తించి వారి కామము నింకను బెంచును. వారి కామభావన ఉత్కటమైనపుడు. ప్రతీక్షచేయగాఁ జేయఁగా హృదయముందు మలినవాసనలు పోయి, అంతఃకరణము విశుద్ధమగును. కామస్థానమున హృదయమునఁ బ్రేమ పరిపూర్ణమగును. అప్పుడు భగవానుఁడు శాశ్వతముగ వారినిఁ దనవారిగా స్వీకరించును. కామ విరహముచే సమస్తా శుభవాసనలు నశించునట్లుగ ముందుగాఁ గామమును గలిగించును ఈ వ్రత కీలురగు కుమారికలు కాత్యాయనీ పూజనమొనర్చు సంకల్పము తన చరణస్పర్శాపేక్షచేతనే యని భగవానుఁడు

‘హిందీ, మేనది బాము అకా స్వరూపుండగు నాను
 పోవుచో అట్టి అబల (అ+బల)(అకారేశోచ్చ్యతే విష్ణుః)
 అతో డిట్లనెను.

భగవానుఁ డిట్లనెను:- ‘సామ్యులారా! కుమారిక
 లారా! సంతోషులారా! నాకు మీ సంకల్పములు తెలియును
 నాకెని మనోబాచములును జెలియునని మీ రనుకొనరాదు.
 అలాగో... కేళయును... ను నప్పుర బహిర బాండ
 పుంయును కోరికొనమన్నాడు కాదూ? ఇది చెడ్డకోరిక
 గాను. మీ నాటి గ్రామీణులవలెను బలినే. మీ సంకల్ప
 మును నుం నిర్ధించుకొన్నాడు. మీ సంకల్ప మవశ్యము
 సత్యము కావలదు. మీకు నా ప్రాప్తి కలుగఁగలదు.’

‘ఎప్పుడు కలుగును ప్రాణవల్లభా: మేము చచ్చి
 పోవుచున్నాము ఈ విధమగు వివశత్వము బాగుండదు.’
 అని నిరాశా మఃఖస్వరముతో నానోపబాలికలనిరి.

భగవానుఁ డిట్లనెను- ‘నిరాశను జెందవలసినపనిలేదు,
 శరీరమున్నంతవఱకు దీనిలోఁ గామము నుండును, క్రోధము
 నుండును. కామము సంసారబద్ధ జీవులందు నుండును.
 అట్లుఁ బృథ్వీమందును గామ ముత్పన్నమగుచుండును.
 ఈ కె టికిఁ భేగమిదియే. సాంసారికుల హృదయమునఁ
 గామముత్పన్నమగుచో నాతఁడు సాంసారిక విషయ భోగ

మొదలు గాంత్రీంచును భక్తులహృదయములోని కామము నకు లక్ష్యము నొసగుదును, పాదు తమ కామభావమును న్నావైపునకుఁ ద్రొక్చెదరు, ఎవరు కామభావమునకు నావైపు నకుఁ ద్రొక్చెదరో వారి కామ భావమును నేనా నా నిహితా ప్రభావముచే భస్మముఁ ద్రొక్చెను.'

గోపికలిట్లనిరి:- 'శ్యామసుందరా! నీవు చాల గొప్ప గూఢ విషయమును జలుకుచున్నావు. ఈ విషయము అంతల విషయము మా బుద్ధిలో నరిగి నుండుట లేదు.'

భగవానుఁడెట్లనెను:- 'సరేకాని, కామ మెచ్చట పుట్టునో చెప్పెదను.'

గోపికలిట్లనిరి:- 'స్వామీ! అది సంకల్పముద్వారా అంతఃకరణలోఁ గలుగును.'

భగవానుఁడెట్లనెను:- 'ఆవునా, యదార్థమే. కామము సంకల్పముచేఁ గలుగును. మనము చేయు పాపపుణ్యముల ఫలము సంచితములోఁ గలియును. దానివలనఁ బ్రాణబ్ధ మేర్పడును. దానిచే జననమరిణ చక్రము తిరుగును. కాని నా నిమిత్తముగఁ జేసిన కర్మలయొక్క ఫలమునఁ గర్మ బంధ రూపమగు బీజ ముత్పన్నముకాదు.'

గోపికలిట్లనిరి:- 'స్వామీ! ఇదెట్లు జరుగును. బీజ మును మనము భూమిలోనాటి, దాని కనుమలమగు నెను

వును, సీటిని బోసినను అంకురము రాకుండునా? కర్మను జేసినచో దానికేదో ఫలమవశ్యము లభించి తీరును.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'అట్లుకాదు. బీజమును సీవు వేయించికాని, ఉడికించిగాని నాటిన దానికెంత యెరువు వేసి నను నెంత సీరు పోసినను నాబీజ మంకురించదు. అదే విధముగ నా నిమిత్తముగఁ జేసిన కర్మములవలన బంధన ముండిదు. అవి మరలఁ బ్రారబ్ధము నుత్పత్తిచేయు నవిగా నుండవు. సరంతరము నన్నుఁజింతించుటవలన సమస్తములగు సశుభవృత్తులు నాశనమగును. ముందుగా నా భక్తుని హృదయమునఁ గామమే ఉత్పన్నము కాదు. ఒక వేళఁ గలిగినను నది నశించుటకే పుట్టును. ఎట్లనఁగా నారిపోవు దీప మొక్కనారి బాగుగా వెలిగి ఆరిపోవునుగదా!'

గోపకుమారికి లిట్లనిరి:- 'అయితే మేమిప్పుడేమి చేయ వలయును. మేము వ్యాకులమును జెందుచున్నాము. ఎంతవఱ కని ప్రతీక్షింతుము?'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'ఇప్పటికి మీరు మీ మీ యింద్లకుఁబొందు. మీ వ్రతము పూర్తి అయినది. ఇంక మీరేమియును వ్రతానుష్ఠానములను జేయవలసిన పని లేదు. ఇప్పుడింక నా సంగమము కొఱకు ప్రతీక్షింపుఁడు.'

నిరాశాపేదనా స్వరముతో గోపక స్వల్పబింబ:- 'ఎంత
వజ్రకని ప్రతిక్షింతుము, ప్రాణవల్లభా!'

భగవానుఁడిట్లనెను:- 'ఎంతో కాలము కాదు, పది
నెలలు ప్రతిక్షింపుచు ఆశ్వజృష్ణార్ణమ రాగాన ఆ యంద
మైన కరత్నార్ణమా రాత్రియందు మీరు నాతో కమించుకు
గాక!'

సూతుఁడిట్లనెను:- 'ఈవిధముగ వారు భగవదాజ్ఞను
బొందిన తరువాత నా వ్రజవాసుల దశ సుఖదుఃఖములను,
ఆశానిరాశలకును మధ్య విచిత్రముగ నయ్యెను, పది నెలలకు
తరువాత శ్యామసుందరునితో సంగము కలుగునను నాశ
యెను, నేడు తమ వక్షస్థలమందు శ్యామసుందరుని చర
ణారవిందములనుంచి, తమ కామ సంతాపమును శాంతింపఁ
జేయఁ దలచుకొనఁగా దానిని శ్యామసుందరుఁ డంగీకరింప
లేదు. నిరాశయునుండును, శ్యామసుందరుని స్వీకృతికి సుఖ
మును, ఆతని వియోగమునకు దుఃఖమును, నెడలిపోవుట
వారికిష్టము లేదు, కాని యేమి చేయఁగలరు? శ్యామసుందరుఁడు
పొమ్మని తొండఱి చేయుచున్నాఁడు. వారి మనోరథములు
సఫలమునయ్యెను. ప్రియ సంగమోత్కంఠతి యింకను సభి
మయ్యెను. అందువలన వారు చిత్రచోరుడగు శ్రీకృష్ణు
చరణారవిందములను జిత్తించుచు వ్రజమునకుఁ దిరిగివచ్చి,

ఆ శాపదీయ పూర్ణిమా రాత్రి కొంతకు ప్రతీక్షించుచుండిరి. ఒక్కొక్క దినమును లెక్కించుకొనుచు శ్యామసుందరుని చింతనమందే కాలయాపన మొనర్చుచుండిరి.

అంత శౌనకుఁ డిట్లనెను:- 'సూతా! ఈ లీల కావలసిన యీ కాలము గొంచెము సరస మెక్కువైనది. ఇందులోఁ గొంచెముగ నెక్కిలతి వచ్చినది. భగవానుఁ డిట్లు చేయుట ఉచితము కాదు.'

గంభీరుడై సూతుఁ డిట్లనెను:- ఏమి స్వామీ! అట్లెంత యుండెమియునులేదే. శ్రీకృష్ణుఁడు సర్వాంతర్యామి పరాత్పర ప్రభువైనప్పుడతనికడ దాపరిక మేమున్నది? తన కడఁ దానెన్నడైన నుంకోచించునా? ఈ శరీరము పంచభూతాత్మికమైనది. ఇందు సర్వత్ర పంచభూతములే వ్యాపించి యున్నవి-మన ముఖమున పృథివి, జలాగ్ని వాయు రాకాశములతో నేర్పడినది కాని మలమూత్రములందు వానినిఁ జూడనని పలికినచో నదియెట్లు సంభవమగును? పంచభూతములు లేక శరీర స్థితియే లేదు. భగవానుఁ డందఱు యందును సమానరూపమున వ్యాపించియున్నాఁడు; ఆతని కడ దాపరిక మేమున్నది? ఏ జలములలో వారు నగ్నముగ నుండినో ఆజలములలో శ్యామసుందరుఁడులేడా? ఇంకేమి? జలమునుండి బయలుదేరి వారాకాశములోనికి వచ్చిరి. ఇందులో నెక్కిలత యేమున్నది?

ఇంకొక విషయ మేమనగా నాకు శ్రీకృష్ణుని బతిగాఁ జేసికొవఁ దలఁచిరి, అట్టియెడలఁ బతికి దాపరికముగు విషయమేమి యుండును ?

మూడవది, భగవంతుని లీలలన్నియును భక్తుల కానందము కలిగించుటకే చేయును. భగవానునకు వెన్నకు గొడువలేదు. తమయొద్దకు వచ్చి భగవంతుఁడు వెన్నను దొంగిలింపవలయునని గోపికలు కోరుకొనిరి. అందువలన నాతఁడు వారి సుఖము కొరకు దొంగిలింపఁజోయెడువాఁడు. గోపికలయొక్క ఆంతరికముగు కోరిక నందనఁదయుఁడు తమ లజ్జకుగల ఆవరణమును దొలిఁగింపవలయుననియుండెను. భగవానుఁడా కోరికను దీర్చివైచెను.

నాల్గవది ఆతఁడు లోకమర్యాదను గూడ స్థాపింప వలసియుండెను దిగంబజ్జలై స్నానమాడఁ గూడదని యుపదేశింపవలసియుండెను. అందువలన నాతఁడు లలిత లీలను రచించెను. అటులఁ జేయఁగూడదని చెప్పినచో వారికంతగా నచ్చదు. ప్రత్యక్షముగఁ జేసి చూపించినచో బ్రభావ మధికముగఁబడును.

అయిదవది—ప్రజా బాలకులకు తమ ప్రగాఢ ప్రేమకు స్వీకృతి నొసఁగి దేవదత్తమును వారి హృదయములందు సరిసతా సంఘాఁమును గాపింపవలయును. లోకకి కాదు

మును నాకే యొక్క భాగి శ్రేయ ప్రదానము కావించుటకును, ఈ కావ్యమునకు లీలలోనర్పవలసియుండెను. భగవానుని లీలలన్నియును లలితములుగ నుండును. అతఁడే చోచును మఱియే చేయును.

భగవానుడీశ్వరుడు కాంచనువారికి శంకకు స్థానము లేని లేదు. అగమయమున భగవానుని వయస్సు ఎరిమిది సంవత్సరముల నెరిమిదొక సంవత్సరములో యె యుండును. ఇప్పటి విషయమును వదలివేయుడు. పూర్వము ఎరిమిదే ఋతూలకాలికలు దిగంబరలై అడుకొనుచుండురు. దిగంబరలై న్నానమాడుచుండెడువారు. ఈ యీడులో నే దూషితి భావమును గలుగదు. ఈ విధముగఁ జూచినను నల్లలది కేకలేదు. సంకోచము స్వామీ! ద్వైధీభావము లొకటిండును. హృదయమొక్కనారి ఇది నాది యని యచు కొనగానే, ఉచ్చల సంకోచము వీడిపోవును.

శౌనకః డిట్లనను:- 'సూతా! నీవు చెప్పనదియథార్థమే; కాని లోకదృష్టిచే బాగుండలేదు.'

సూతుః డిట్లనను:- 'స్వామీ! ఇవి లౌకిక లీలలు కావు. దివ్య లీలలు అప్రాకృతలీలలు. ఇవి ప్రేమకు పరాకాష్ఠ. జీవుఁడెట్లు ప్రేమకొఱకై కొట్టుకొనునో, ప్రేమనన్వేషించునో, అట్లే భగవానుండును గొట్టుకొనును. జీవుఁడతని

వైపున కొన్ని అక్షరములైనను గానియు చేతుని వైపునను
దొంబడి తోడ్పడి అడుగులను వైచి ఆతనిఁ గాఁగిలించు
కొనును. భగవానుఁడు వనములందును, గోష్ఠములందును,
గోవులందును, గ్రామములందును, గోపికలలోను వారి వెలు
వెంటఁ దిరుగుట కేలము తనను ప్రేమించువారి సన్నేపిం
చుటకే. తనను ప్రేమించువాఁడెంత దూరమున నున్నను
వారినిఁ దన సమీపమునకుఁబిలిపి తనవానిఁగా స్వీకరిం
చును. దత్తవ మొనుగి కృతార్థుఁ నొనర్చుచు చూడఁడు,
మథురలోఁ బ్రాహ్మణ పత్నుఁడును కథల నాటఁడెట్లు
పూర్ణము కావించినాఁడో.

శౌకుంఁ డిట్లనినాడు:- 'సూతా! మథురలోని విప్ర
పత్నుల మనోరథమేమి? భగవానుఁ డేవిధముగఁ బూర్తి
కావించెను. దయతో నీ కథను గూడ మాకవశ్యము చెప్పు
వలయును. భగవంతుని ప్రేమ కథలలోఁ జాల ఆనందము
కలుగును.

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మంచిది, స్వామీ! ఏవిధముగ
భగవానుఁడు మథుర యందలి విప్రపత్నుల ననుగ్రహించెనో
ఆ ప్రేమ ససంగమును గూడ నేను మీకు వినిపించెదను
మీకు దక్షిణిత్తులై శ్రవణ మొనర్చును.'

బంధుత్వ గోపబాహులు

(కరం)

దేహమున్నత వజ్రము దేహధర్మములుండి తీరును.
 కీదమేనుచుగాఁ దదీయుచు; బ్రసన్నులును, అనన్య
 కర్తయును, శరణాగతులును, ఆశ్రీతులును వీరికార్యము
 నన్నియును శ్రీకృష్ణ ప్రీతిర్థముగనే యుండును. ఇత్తి
 సార్థమునఁ బురుషార్థము విషయము సంతాన బ్రాధాన్యత
 యూదుఁడనెడలేదు, పురుషార్థమున కేమైన సర్థముండినచో
 విషయార్థార్థముతో మనము వారిని మన సర్వస్వమని
 భావించుటయే. ఇదియే అన్నిటికంటె గొప్ప పురుషార్థము.
 భగవద్భక్తుఁ డాఁచి, దప్పిక, చలి, వేడి. ఆధి, వ్యాధి,
 ఇదిగాక ఇంకేవిధమున జీతకలిగినను దానిని భగవంతుని
 సంబంధమున వివేచించుచు, చలి సాంసారికలకును వేయును,
 భక్తులకును వేయును. సాంసారికులు రాత్రింబవళ్ళు చింతించు
 చుండును ప్రదున్నము లొసర్చుచుండును. బొంతయో,
 కంబడీయో లభించినా అదంతతో నిట్లు చెప్పకొనును:-
 'వీరిని నేను మిక్కిలి శ్రమచేసి నేయించితిని. ఈ విధముగ
 నేను వీరి విషయమునఁ బ్రయత్నము చేయవలసి వచ్చినది.
 నేను వీరిని నేను మిక్కిలి శ్రమచేసి నేయించితిని. ఈ విధముగ
 నేను వీరి విషయమునఁ బ్రయత్నము చేయవలసి వచ్చినది.
 నేను వీరిని నేను మిక్కిలి శ్రమచేసి నేయించితిని. ఈ విధముగ
 నేను వీరి విషయమునఁ బ్రయత్నము చేయవలసి వచ్చినది.

కొని, భగవంతుని కృపాశుతిను స్మరించి శరీరమున
 కొమాంచమును జెందును. నేత్రములనుండి అశ్రువులు
 ప్రవహించును. ఒక వేళ రాకున్నను మఃస్సుతో సంతోష
 మును జెంది యిట్లునుకొనును:- 'ప్రభువు నన్ను దిరగ్గ-
 రించుటలోను నాకు హితమున్నది నా హితమునకుఁ
 గాకున్న నాలినికడఁ గంబశ్శకును, బొంతలకును గిరువా?
 నాకే కాదు, ఆతఁడు సమస్తభూతములకును సుహృదుడు.
 ఆతనికి నాకవసరమగునను సంగతి తెలియదనుకొన్న నది
 యనుగాదు ఆతఁడు సర్వాతిర్యామి, అతను నా కిష్టము
 చేయఁబూనినాడనుకొండమసిన నదియునునరికాదు. ఆతఁడు
 మంగళమయ్యుడు. కల్యాణనిధానుడగు శంకరుడు. సుఖ
 స్వరూపుడు. అందఱకును జుట్టము.

తన సర్గవిషయములను నిష్కపటముగ నమాయ
 కపు బాలకునివలె నాతనికి జెప్పకొనుటయే జీవుఁ యొక్క
 యేకైక కర్తవ్యము. ఆతఁడేది చెప్పిన దానిని జేయుటే
 ఆతఁడేమిచిన దాని నంగీకరించుటయే. ఆతనిఁ గలిసికొను
 టకు తిహితహాలాడ వలయును. చివరికాలెని మాహాత్మ్యాఁ
 జేసికొనవలెను.

సూతుఁడిట్లనెను:- 'మునులారా! ప్రజాకాలకు వ' మ
 లొగంగి వనమాలి తన సఖులతో గోష్ఠమునకు వచ్చి, గోవు

అను విష్ణు బలరామునితోడను, సఖులతోడను గూడి
 ద్భువనమునకు జాల మారముపోయెను. వనములలోనికి
 బోయి చూసెంగా వనమంటటను సర్వత్ర నిశ్శబ్దముగ
 నుండెను. విశ్వతి స్తబ్దముగ నుండెను. వృక్షములపై
 గూర్చుండిన పక్షులు కలకలము లొనర్చుచుండెను. కొన్ని
 కకాశమున నెరుచుండెను. కొన్ని భూమిమీఁద కణము
 లను నేరుకొని కనుచుండెను. కొన్ని వృక్షములకుండిన ఫల
 ములను గొరుకుచుండెను తుమ్మెదలు మకరందముమీఁద
 నాకేచే పుష్పములమీఁద వ్రాలి మకరందము నున్వీకరించు
 చున్నవి. కమలములు వికసించి కదలుచుండుటను గాంచిన
 నది ఒక దానితో నొకటి ఆలోచించుకొనుచున్నవా అను
 నట్లుండెను. లేక తుమ్మెదలను దిరస్కరించుచున్నట్లుండెను.
 శ్రీకృష్ణుడే క్రింది దృశ్యములను గాంచెను. అచ్చటచ్చట
 దిట్టమైన పాదరిక్షు లెవరు ప్రేముని ఆలింగనమువలన
 పాదాలె లలలు వృక్షములను జుట్టుకొని పుష్పించుచుండెను.
 దిట్టమైన పాదరిక్షులతో మాలతీ, మాధవీ, మల్లికా,
 యూధికా, కిష్టక్రాంతి, సంపంగ మొదలగు సనేక పుష్ప
 ములయొక్క సుఖకరమగు పరిమళము నలువైపులను
 వ్యాపించుచుండెను. వాని నీడ చాల నానందదాయకముగ
 నుండెను. చాల వృక్షములయందు కోమలములగు జిగురు
 టాకులు పుట్టుచున్నవి. వాని పూర్వపుటాకులు పండి శిధి

లములై రాలిపోవుచున్నవి. అట్లు రాలి యెండిన ఆకులను పొయ్యిలో గింజలను వేయించుటకై ప్రోగుజేయఁ బడుచుండెను. చాల వృక్షములయందు అందమగు పుష్పముల వికసించి యుండెను. ఆ పుష్పములందలి మకరందమును తుమ్మెదలు కడుపారఁ ద్రాగుచుండెను. మాలాకారులూ పుష్పములను మాలలు గ్రుచ్చుటకై కోసికొని పోవుచుండిరి. వ్రజబాలురు గుంపులుగవచ్చి పూజా నిమిత్తమై వానిని బ్రోవుచేయుచుండిరి. పారిజాత పుష్పములచే భూమి కప్పఁ బడియుండెను. వాని గొట్టములెర్రగ నుండెను. వాని దళములు తెల్లగ నుండెను. వాని శోభ అనుపమానముగ నుండెను.

చాల వృక్షములు ఫలభారముచే నవనతిములై యుండెను. ఆ పండ్లును బియ్యము తినుచుండెను. నల్లని శరీర ఛాయ గలిగి అరణ్యము లో నివసించు భిల్లు తమ జీవమునకై ఆ పండ్లను బ్రోవుచేసికొను చుండిరి. ఋషులును, మునులును కేవలము పండ్ల మీఁదనే ఆధారపడుటచే నా పండ్లను, కందమూలములను బ్రోవుచేసికొను చుండిరి. శ్రీకృష్ణుడు పెద్దపెద్ద వటవృక్షములను, ఆశ్వత్థ వృక్షములను గాంచెను. వాని నీడలో వేలకొలది మనుష్యులు కూర్చుండవచ్చును వర్షము కరిసినను తడియరు. ఆ చెట్ల నీడలయందు వన చర జ. తువులును, పాంథులును విశ్రాంతిని

తీసికొనుచుండిరి. చాఁచుండి ఋషీశ్వరులు చిన్నచిన్న అంబురిములను, కందమూలములను ద్రవ్యితీయించుండిరి. రంగులను దయారు చేయువారును, ఔషధములను దయారుచేయువారును వృక్షములపై బెరడులను దీయించుండిరి. వజ్రవాసులలో నధికంబు లెండిన వృక్షములను గొట్టి వంట చేయుగఁ దీసికొని పోవుచుండిరి. కొందఱు బ్రదికి యుండినపచ్చిచెట్లనే కొట్టుచుండిరి, అగరు వత్తులను దయారు చేయువారు చిన్నచిన్న మొక్కలను గొట్టి అగరు వత్తులను దయారు చేయించుండిరి. కొన్ని చెట్లనుండి జిగురును దీయించుండిరి. కొందఱెందు చెట్లను గాల్చి బొగ్గులను దయారుచేయించుండిరి. కొందఱు వాత బూడిదను బ్రోవుచేసి పాలముల కెరువుగాఁ గొనిపోవుచుండిరి. కొందఱు స్త్రీ పురుషులుకూరనుదయారు చేసికొనుటకు అంకురములను గోసి తీసికొని వెళ్లుచుండిరి.

శ్రీకృష్ణుడు పై నఁ జెప్పఁబడిన దృశ్యములన్నిటినిఁ గాంచి తన స్నేహితులందఱును బ్రేమతో పేరుపేరునఁ బిలిచి యిట్లు చెప్పెను 'స్తోక కృష్ణా! సోదరా! చూడుము. ఈ వృక్షము లెంతటి తపస్సులో నీవి జీవితములేఖన్యులని నేననుకొనుచున్నాను.'

స్తోక కృష్ణుఁడెట్లనెను:- కృష్ణా! నీవు తమః ప్రధానములగు నీ యచో వృక్షములను తపస్సులుగఁ జెప్పదవేల?

భగవానునిట్లనెను:- 'అచరమైనచోఁ జెడ్డతనముండదురా! చూడుమిది యెల్లప్పుడు కొంతకాళ్లపై నిలుచుండి యున్నది. ఎండకానిండు, వాతకానిండు చలికానిండు, మఱియే ఋతువైనను గానిండు మొత్త మన్నిటిని దన శిరస్సుపై సహించును. భావప్రస్థ తపస్వి వాఁడవు. వర్షము, ఎండ మొదలగు వానిని సహించుచు దవస్సుచు శేయవలయునను నిధానము కలగు. నీ కీ విషయములను బోధింపకయే, జన్మచేతినే తమకుఁ దాము చేయుచున్నవి. కావున నివి జన్మ జాత తపస్సులు.'

అంత మరల స్తోకి కృష్ణునిట్లనినెను:- 'మంచిది. నీవు వీనిని సాధు, సంత, పరోపకారులని మేల ననుచున్నావు! ఇవి యపవ్యాసము లిచ్చుటకును, బరోపకార మొనర్చుటకును నెచ్చటనును వెడలుటలేదే.'

సర్వ భగవానునిట్లనెను:- 'వెడలుట చేతను. ఉపవ్యాసము లిచ్చుట చేతను బరోపకారము కలుగునదిలేదు. పనుష్యుఁడెచ్చటనుండిన ఎచ్చట నుండినో పరోపకార మొనర్చు వస్తువు. సర్వదా పరోపకార వారముడగు వానిని సాధునందురు. పరోపకారమే వాని ప్రతము. అతని కార్యములన్నియును బరోపకారము కొఱకే ఉండును. చూడఁ దీవృక్షములు తమ కొఱకేమియును సంగ్రహింపవు కదా! వీరి

వస్తువున్నాయును బతుకే పనికి వచ్చుచుండును. ఇవి వర్షించుచుండిన వర్షాకాశపు జలములనే త్రాగుచుండును. క్రొత్త, మురిగిన మల్లంధ యుక్తములగు పదార్థములను దమ వ్రేళ్లతోఁ ద్రావి శరీరమును బోషించుకొనును. నిరంతర ముపకారపొందే లగ్నమును జెందియుండును. వీనిలో నేవస్తువును బనికి రాదనునదిలేదు.'

ఇది విని అశుండుడు గోపకుఁ డిట్లనెను:- 'కృష్ణా! ఈ చెట్లలోఁ గి రాలుచున్న నెండుటాకులు దేనికైనను బనికి వచ్చువా!'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'నీకింతమాత్రము తెలియదా! ఈ యెండుటాకు లెంతగనో పనికి వచ్చును. క్రొత్త వీని కెరువగు చుండును. వేయించుడు వారు వీనితో గుడ్డిళ్ళను వేసెదగు. నిక్టములగువారు వానినిఁ దినితిని కాలమునుగడుపు కొనుచుందురు చాలరకములగు నాకులెండి టవధులుగఁ బనికి వచ్చును. పచ్చిఆకులకు మేకలు, గేదెలు, ఆవులు మొదలగు పశువులు తినును ఈ యెండుటాకుల వలన నే కాగితములు చేయుచుందురు. ఇండ్లను గప్పకొనవచ్చును. పచ్చియాకులతోడను, నెండుటాకులతోడను ననేక కార్వము లగును జలము. గడ్డిని మొదలగు వాటినిఁ జివి పెట్టుకొని పశువులకు వేయుదురు. పశువులు వానినిఁ దినును.'

అంత శ్రీరాముని డిట్లనెను. - 'పీయూ' పేరు కూట
లకు గోబలు గాడించుచున్నావు. వృత్తాంతముతో నే నస్తు
వైనను బరికిరానిదేనియునులేదు, వీని యొక్క ఫలపుష్పము
లను మిక్కిలి యుపయోగకరములే.'

భగవానుని డిట్లనెను. - ఇదియును నమగవలసిన విష
యమే. పుష్పములు దేవతా భావనమునకుఁ బరికించుచును,
వానిచే మూలలగును. దేవతల యొక్కయు, రాజుల
యొక్కయు ప్రాణాపిములయొక్కయు కంఠము లామూల
లచే శోభించుచు పూరితో కయ్యులను వేచునచ్చును.
సుకుమారిణులగు కామినులు వీనిచే వివిధాధరణములను
జేసికొని శరీరముల లంకరించుకొందురు. ఇప్పపూలు మొద
లగునవి తినుటకుఁ బరికించుచును క్యాబేజి (గోభీ) మొద
లగు పూలు కూరవంచుకొనుటకుఁ బరికించుచును. పుష్పము
లెన్నోపీషధులుగఁ బరికించుచును. ఇదేవిధముగ ఫలములును
దినుటకుఁ బరికించుచును. వనవాసులు వనమందలి ఫలముల
చేతనే తమ జీవితములను గడుపుకొందురు. ఫలములచే
గూరలను వంచుకొనవచ్చును. ఊరుగాయలు, మురకాబ్బలు
చేయనగును. ఎంపించిగాని, పచ్చిలిగాని సమస్త విధములగు
నాషధ లెవ్వరు వాడవచ్చును. ఇందులో మనకు బరికిరా
వస్తువేమున్నది ?

అంతః పుష్కరం దను సఖుః షిట్ల నెను:- 'కొన్ని వృక్షముల వస్తువుల విశ్వము నూనవులకు మిక్కిలి యుపయోగకరము. మిగిలిన అందులో కొన్ని మాత్రము భూమి నొకదానిగా పరిచి నిలిచియుండును. ఫలములును జాల చిన్న విగళులును అవి మానవులకు దేనికిని బనికిరావు. వీనిచే మానవులకు విశేష లాభమేరుయుచు లేదు.'

అది విని సానానుః షిట్ల నెను:- 'కాదయ్యా! అట్లుగాని మానవులకు కొంతగాని వృక్ష మొకటియును నుండఁ జాలదు. ఈ యశ్వత్థవటములవలన వనస్పతి సుజ్ఞ గలదు. వీర ఫలములను జడ్డులు తినును. వీరి పంచపల్లవములు దేవ ప్రాణాదులలోకిఁ బడి విచ్చును. వీర పాలచే నవేకములకు నుపకారియును కావక యు నిర్మాణము. జలగును ఏనుఁగు మొలకు కొప్పు కొప్పు జంతువులు వీరి యాకులచేతఁ జేరించును. వీరి ఛాయ మిక్కిలి చల్లయుగలుండును శ్రమితి విధియు వీరి నీడను గూర్చుండి నిశ్రాంతి గైకొందురు. యుధులును, మునులును వీరిమాత్రమ మాదే జవతపము లొప్పుకొందురు ఎట్టి వృక్షమైనను గానందు దాని ఛాయ చలన సంవిజకను సుఖముకలుగును.'

అంత విశాఖుడను సఖుః షిట్ల నెను:- 'చాలగ నండిన వృక్షములను నిలిచియుండును. ఎండిన చెట్లవలన ఛాయ గాదు కదా?'

భోజనమును విడిచివేసి నా కి ఛా వలెనును నేడిగ చెట్టులను నేర్పొ నాంబులునును ఎందుచేతనో లేకున్నచో నన్నమును ఎందుకొనెను చుట్టల కలుగులు చలికాలమిలో తీరి విడు రణలు - కై చుడు పేసికనుబెట్టు మీ కట్టలను, వేణువులును కేంబు కట్టలేకను ఇట్లు ఎండిన కట్టలచేతనె యెప్పుడు మొగలి వాణు, మాచులు గొడ్డలి, పెట్టె, నాక, ఇంకెన్నె చెప్పగలదు ? కిక్కిరావ శ్యక పస్తువులన్నియును వృక్షముల యెదు కట్టలేనిన చేయఁబడును. వీని పల్కలవలను లోకులు ధరించుచుం దురు. భోజపత్రములను ఆకులుగఁ జేసికొని వాలమీయ భోజన మొనర్చెదరు. పవిత్ర విధములగు రంగులు పల్కల ములనుండి వచ్చును. త్రాళ్లు పేరుదురు. ఎండించి ధూపాదు లను వేయు పస్తువులను చేయుదురు

ఇది విని తేస్వియగు దేవప్రభు, డిల్లనను:- 'సోదరా ! నీవు చెప్పినది యథార్థమే. వృక్షములలో నే పస్తువును వ్యర్థముకాదు. ఎండిగానే ఇంధనములుగ నుపయోగించును. తాము భిక్షువులమైన బ్రాహ్మణులు సుఖములు గూర్చును.'

భగవానుఁ డిల్లనచు:- 'ఎండి యపయోగించుటే కాదు. భిక్షువులమైన బుద్ధులకుచ్చును. ఒక నామెలకలదు:-

‘అంతేమేరకు లక్ష, చచ్చిన యేండులక్షం బాతిక,’
 కొద్దిలది అల్పి బాగులను జేసినచో గట్టెలకంటె
 నదియే యెక్కువ విలువ కలది. భస్మమైన తరువాతను
 సంస్కరించి కాదు, అది యెట్లై అనేక వస్తువుల నుత్పత్తి
 కావించును.’

ఇది విని మాధుడును విముఠిట్ల నెను:- ‘చెట్లనుండి కాగు
 రసమును బరికించుచును, వీని బంకయును మంచిదే వీని
 రోగమును లోకులకుపకారమే.’

భగవానుఁ డిట్ల నెను:- ‘స్త్రీలయొక్క మాసిక స్రావ
 మును (రజస్సు) నీటిమీఁద నురుగును, చవిటి భూమి
 యందలి చవుడును, వృక్షమాలకుండు బంకయును బ్రహ్మ
 హత్యకు చిహ్నములు. పైమూఁడు వస్తువులు పనికిరాకున్న
 రాకబోవునేమోకాదు. వృక్షముల జిగురు బ్రహ్మహత్య అయి
 నది. బరికించుచున్నది. వస్తువులన్నిటి నంటించునది జిగు
 రుతోడనే. ధూపసంప్రదానమును నొక జిగురే అది ధూప
 మునది. బరికించుచున్నది. పీణాది వాద్యముల తీగలను
 గరిచెయి మైసమును జిగురే పప్పుపులుసులలో రుచికొఱకు
 వేసికొను నింగువ జిగురు.’

భగవానుఁ డిట్ల నెను:- ‘సోదరులారా! ఎంతవఱకని
 చెప్పుదును! ఈ వృక్షము లంకురములు మొదలు బీజముల

నన్నియను బహోపకారిమునకుఁ బనికి వచ్చునవే ఈ వృక్షములు ఫలములను దాము తినవు. రాశ్వతోఁ గొట్టువారికే ఫలముల నొసంగును.'

అందులో దేవ ప్రస్థుఁ డిట్లనెను:- 'కృష్ణా! ఆకలగుచున్నది. చాల ప్రొద్దెక్కినది, మన కన్నపు మాంటలు రాలేదు.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'రండు. ఈ దగ్గరలో నేయజ్ఞము జరుగుచున్నట్లున్నది. చూడఁడు హోమధూమము కనఁబడుటలేదా! అచ్చట బ్రాహ్మణులు వంటలు చేసికొని యుందురు. అచ్చటికి బోవుదము.'

సరేయని అందఱును బయలు దేరిరి.

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! తర్వాత నేమి జరిగినదో చెప్పెద శ్రద్ధతో నాలకింపుఁడు.'

విప్రపత్నుల నన్నమును యాచించుట

౯౪౨

మన మెచరినిగూర్చి యెల్లప్పుడును స్మరించుచుందుమో అట్టివారి రాకనుగూర్చి యెవరై నఁ దెలియఁ జేయుచో మన హృదయము చాల యానంద మను జెందును. వారినిగూర్చిన కథలు చెప్పుచున్నపుడు చెవులకుఁ గృతార్థత కలిగినదని వేడుకతో వారి కథలను వినుచుందుము. నేత్రములు వారి దర్శనము కొఱకు వ్యాకలము చెందుచుండును. శరీరము వారి స్పర్శకై ఆసక్తి కలదగును, ప్రేమ యందిడుగడుగునకును గోపనముండును. సర్వసాధారణులు దానిని వ్యాపకముగ సామాన్యముగ భావించుచుందురు కాని అది అతని యెడలనే యుండును.

సూతుఁడిట్లనెను:- ‘మునులారా! భగవంతుఁడు కృపఁ జూపవలె నా యజ్ఞ మొనర్చు విప్రపత్నులందు, కాని సూటిగా నడుగుటెట్లు? అచ్చట బలరామఁడునున్నాఁడు. ఇంకను తర గోపిఁ బండ్రి. మొదటనే మీగు స్త్రీలకడకు వెళ్లుఁడనినచో పుండ్రుఁడగు నిట్లనఁగలరు:- ‘కృష్ణా! నీకును వారికిని సంబంధమెప్పటిది? నీవు వారి నెట్లెఱుఁగుదువు?’

భగవంతుఁడు సర్వజ్ఞఁడును, సర్వాంతర్యామియైన నను సరిలీల లొనర్చుచున్నాఁడు. గోపబాలురతో గ్రామీణుని

వలె నడించుచున్నాడు. నీవే కేక వేసి నన్నము కాకుండు నట్లు చూచుకొనుచుండుట, ఇందు నీవే ముందుగా గోప బాలురతో యజ్ఞ మొనర్చుచున్న విప్రవత్సుల వద్దకుపోయి అన్నము నడుగుండని చెప్పెను.

భగవంతుని ఆజ్ఞానుసారముగ గోపబాలురు బ్రాహ్మణులకు నాష్టాంగ నమస్కార మొనర్చిరి. బ్రాహ్మణులు వీరిని భావుక భక్తులుగ భావించి శిష్టాచారముగఁ గుశలము నడిగిరి. అప్పుడు గోపబాలురు సమ్రతతో బ్రాహ్మణులతో నిట్లనిరి:- 'ద్విజోత్తములారా! మేము మీకడకొక అత్యావశ్యకముగ పనిమీఁద వచ్చితిమి.'

బ్రాహ్మణులిట్లనిరి:- 'అదేమియో చెప్పుడు.'

గోపిలిట్లనిరి:- 'మేము బృందావనముననుండు గోప బాలులచూ, మానందమును బ్రభువు శ్రీకృష్ణుడు మే మెల్లప్పుడారెని యాజ్ఞలను బాలించుచుందుము. అతని యాజ్ఞచే మేము మీకడకు వచ్చితిమి. అందును, అతని అన్నమును బలరాముండును మమ్ము మీకడకుఁ బంపినారు.'

బ్రాహ్మణులిట్లనిరి:- 'ఆ రామకృష్ణు లెచ్చటనున్నారు? మా సమీపమునకు మిమ్ము వాకేలఁబంపిరి?'

గోపిలిట్లనిరి:- 'ఇచ్చటికి సమీపముననే, అవిగో ఆ వృక్షములు కనఁబడుచున్నవే, అచ్చటనే ఆవులు మేపు

చున్నారు. వారికి మిక్కిలి యాచలి యగుచున్నది, వారు వారి భోజనము కొఱకన్నమును యాచించుచున్నారు. మీరు పెట్టగలిగిన వండిన యన్నమును మాకీయఁడు.'

బ్రాహ్మణులిట్లనిరి:- 'వారిని మేమెఱుంగము. గుర్తును లేదు. అట్టియెడ మాకడకు మిమ్ములనేల బంపినారు?'

గోపకులిట్లనిరి:- 'భూదేవతలారా! సజ్జన పురుషులు గణముల చేతనే పరిచితులగుచుందురు. సత్కర్మ లొనర్చు వారి నందఱును నాశ్రయించెదరు. పరోపకారు లందఱును నాస్మీయత యుండును. మీరింతటి యజ్ఞము నొనర్చు చున్నారు. మీ కార్యములను గాంచియే మీరు ధర్మాత్ములలో శ్రేష్ఠులని వాననుమానించి యుందురు. ధర్మాత్ముల యందందఱును నాశపెట్టు ని యుందురు. పండ్లు పండి చెల్లకడకే ఫలాపేక్షచే నందఱును బోవుచుందురు. కాని యెండి మోడైన చెటుమీద పిట్టలె నను వ్రాలవు. మీ ధర్మకర్మలను గాంచియే మేము రామకృష్ణుల యాజ్ఞ చే మేము మీకడకు వచ్చితిమి. మీకు శ్రద్ధా భక్తులున్నచో భోజనార్థులగు వారి కొఱకు కొంచెమన్నమును బెట్టుఁడు.'

అని బ్రాహ్మణు లిట్లనిరి:- 'ఓయీ గోపకులారా! మీరు పల్లెటూరివారు. మీకు శాస్త్రీయ విధులు తెలియవు. మేము యజ్ఞములో దీక్షనుగొన్న వ్యక్తులము. దీక్షితాన్న

మును దినఁగూడదు శాస్త్రజ్ఞుఁడై యెడ మీరు నా యన్నము కేట్లు తినఁగలరు?

అంత నొక వాచాఁడుగ నోపకుఁడిట్లనెను:- 'బ్రాహ్మణులారా! మేము తప్పక పల్లెటూరివారమే; కాని మా చెలికాఁడగు కృష్ణునికిని యన్నియును బాగుగాఁ దెలియును. యజ్ఞములలోఁ బశు యజ్ఞములు, సోమయజ్ఞము అను రెండు రకములు యజ్ఞములున్నట్లనెడి నోట వినియున్నాను. పశుయజ్ఞమును పిత్త మొందునని అన్నీ ఖోమీయు పశుబలియగునటనను ఆ యన్నమును దినఁగూడవను విధానముకలదు. పశుబలియై సమీచుట ఆ యన్నమును భుజించిన నేదోషమును లేదు. మీరు పశుబలిని నిన్ననే చేసినట్లు వినియున్నాను. కావున మీ యన్నమును దినుటలో మాకు శాస్త్రీయమగు దోషమేమియును గనఁబడదు. ఒకవేళ మీరు సోమయాగము నొనర్చుచు సాత్రామణి యజ్ఞ పీఠము గొనియుండినచో మీ యన్నమును దీక్షావర్యం మ బొత్తుకొని గ్రహింపరాదు. మీరు సాత్రామణి యజ్ఞము నొనర్చుటలేదు. మీ గిరసమగు పశు యజ్ఞము నొనర్చుచున్నారు. కావున మీ యన్నము కేగుచువచ్చును, మేము తిననువచ్చును.'

హను, పిల్లలకు - 'మనురాహ' వారు ఫలాకా-
యజ్ఞే: గర్మలకొనర్చు యుద్ధసక్పతికలవాని. వారు కర్మా-
నంత్రై చ్యుత ఫలమగు పృథ్వీచ్ఛవే: గర్మల కొనర్చు: గర్మ-
లగు వా బుప్రదుష్టమును, సుకీర్ణ విచారము లొనర్చు
వానియగు వాని గొప్పవారమని భావించుచుందురు.
ఆ మాజ్ఞకుని గోపకుల వాక్యములను వినియు విననివారివలెఁ
గూర్చుండి. వారియొక్క యుక్తియు క్తములగు వాక్యము
లను విని వారు క్రమమగుటెంచిరి. వారు గోపకులకొననియును
తెప్పలేదు; లేదు, పోపాండవి కాదనియును తెప్పలేదు. వారు
వెనుకించి వారిపనులను వారు చూచుకొనుచుండిరి కాని
బుద్ధులనినైనను బలకలేదు

కావనుటకే కావాలిధములు కలవు మొదటిది స్వప్న
మగం దాదరించుట కెడవని నెఱవేరి అసంభవ విష-
యములను జెప్పుట వా కలది ఇంకొక నెత్తి బెట్టుట.
కాల్గిన మెదలకుండుట అనగా నొనరియుం తెప్పకే గాద
నియుం తెప్పకుండుట. అయిదవది అశలు విషయమును
చూపించి అప్రచారిక విషయములనుటంకించుట. ఈ
ప్రాహ్లాదులకన్నము నొలింగవలయునను గోక లేదను
చేయుట దెలిసి వారి పరాశుతై తిరిగిపోయిరి వెదలి
వారు త్రిష్ట్యులతో పూర్తి- 'అష్టా' మగునను చ్చేదని
ప్రముకదనం బంపితయ్యా. వారు కటి పోగులు. వారు

నోరు మిడిబ్బుకేసును అన్నమున కెట్లాట్టించి నీలమును
రిమింగ వాల్చుల వైపున ఎటుకొనుదు

అది లిచ్చే గోపకుల దుఃఖములు బాడి, సరాశను జెందు
చున్నాడును సంగతిని శ్రీకృష్ణుడు తెలిసికొని వానితో నిట్లు
నెఱ:- 'పిక్కి మీరు సరాశను జెందిరా చెమి?'

గోపకు లిట్లనిరి:- 'బౌసయ్యా ! సరాశను జెందయే
వచ్చితిని. జన్మలో నడుగునొనబోయినదిజే సరాశనుజెంది
వచ్చితిమి. పెట్టిచేతులతో వచ్చితిమి. ఏమియను దొడ్లు
లేదు. మా అంతరాత్మ ముండిపోవుచున్నది.'

గోపకులు దుఃఖతులును గ్రోధితులైవచ్చితిని శ్రీకృష్ణుడు
దుఃఖతుడును గా లేదు; ఆ బ్రాహ్మణులచేత గోప
మును జెందలేదు. ఆ బ్రాహ్మణులనుచితి వ్యవహారమునే
కావించినారు. భగవదజ్ఞును చిరస్మరించినారు. భగవం
తుడు యజ్ఞమునకు భిక్షుడుకాదు. జేత, కాల సమస్త
యజ్ఞ ద్రవ్య, మంత్ర, తంత్ర, ఋషిజాగ్ని దేవతా, యజ
మాన, యజ్ఞధర్మము లన్నియును భగవద్వేదమున
ఇది భగవంతుని అంగమాలే. వీక్షింపటికి నందయు, నాత్మ
త్తుగఁ బరమ బ్రహ్మ అధోక్ష జాయగు వారిని నాథానినెక్కి
యని భావించి, ఆతః సన్మానింపకున్నను భగవంతుడు వా
లజ్ఞతను తమించెను. ఆతడుగో పకుల నాశ్వాసించుచు నిట్ల

కాని... నాయకలారా! సీరాశను జెందవలసిన పనిలేదు. భీష్మమెత్తుకొనుట కెప్పుడు బయలుదేరితిమో అప్పుడే మన మానావమానములను నింటిలోని పంకెకు దగిలింపవలయును, భీష్మమెత్తబోయినపు డెక్కడకు బోవలయునో ముందుగా నానానించుకొనియే వెడలవలయును. ఎవని కడకు బోయి ఏమో ఆతఁడు లేదనుట కాలసికి హక్కుకలదు. అడుగు కొనుపాసికెవడికి చిరస్కారము కలుగ లేదు! వామన భగవానుడు బలిచక్రవర్తికడకు యాచింపబోయినపుడు చిన్న వాడై, పొట్టి పడుగై వచ్చెను. మనస్వీయును, గార్యార్థి యనగువాఁడు, దుఃఖతుఁడుగను, మానావమానములను జాటిఁచు వాఁడుగను నుండరాదు. నేను జెప్పినట్లు మీరు మించి నొక్కనారిపొండు. ఈసారి బ్రాహ్మణులకడకుఁబోక వారి పత్నుల కడకుబొండు.

గోపకులారాకలిచే దినతాస్వరమున నిట్లనిరి:-‘ఓయీ! కృష్ణా! మమ్ముల నాడు వాండ్రకడకేలఁబంపెదవు? ఈ స్త్రీలు చాలలోభులుగనుందురు. వారికి మమత్వమున్నచోట మంచి మంచి పదార్థములను బెట్టెదరు. అట్టిటివారి కెగురఁ గొట్టెదరు. భర్త, పుత్రుఁడు, తన తోఁబుట్టువైనచో మెదలక మంచి పొందిపదార్థములను బాటుగాఁ బెట్టకొందురు. మిగిలిన బాంకను, వజ్రదులకును, సత్త మామలకును

అడువిడ్డలకును నేవో నామాశ్య వస్తువుల నొసంగి మొక్కదీర్చుకొందురు.'

ఇది విని భగవానుడు నవ్వి, వారిలో నేగోపకుండు మాటలాడుచున్నాడో ఆతనితో నిట్లనెను:- 'మీ వది నె నీకు చలిచి; పాసిన, నెండిన యన్నమును బెట్టుచున్నట్లు న్నదే. నాయనా! స్త్రీలందరును బిసినారులుగ నుండరు. కొందరు గృహాత్ములును గలరు. కృపణులు స్త్రీలలోను ఋషులలోను నుందురు; ఈ స్త్రీలు కృపణులయే కొంచెముసేపనుకొనుము. అయినను నడుగవలసినదే పాలిచ్చిన నావీయవలయునుగాని యెద్దీయదుకదా! భోజనము కావలసియుండిన స్త్రీలనే అడుగవలసియుండును. ఆ విప్ర పత్నులట్టివారు కారు. వారికి నాయందత్యంత ప్రీతికలదు, వారి తనువు లచ్చటకున్నను వారి మనస్సులు మాత్రము వారికి నాయందే యుండును. మీరు చింతింపకుండు. మీరు బలరామునియొక్కయు, నా యొక్కయు బేరులను జెప్పఁడు, వారు తప్పక అన్నమును బెట్టఁగలరు.'

తమ కృష్ణునకా విప్రపత్నులతోఁ బరిచయమున్న దను సంగతినిఁ జెలిసికొని గోపకులారావచ్చించిరి. వారుల్లాస స్వరమున నిట్లనిరి:- 'వారికిని నీకును పరిచయ మున్నదా యేమి? వారికిని నీకును నెప్పటినుండి పరిచయము?'

భగవానుడు:- 'మేమోషమున వారిని గనరుచు నిట్లనెను:- 'మీరు ఆరాలు తీయుచున్నారే. మీరు మామిడి పడ్లను దిశలించితిరా, మొక్కలను బీకడలించితిరా? నా కెప్పటినుండి పరిచయమున్నదో, దాని వలన మీకేమి బ్రహ్మోజనము! మీరు నా పేరును బలరాముని పేరును జెప్పినచో మీ కవశ్యమన్నటు లభింపఁగలదు.'

గోపకులిట్లనిరి:- 'కృష్ణా! మేము నీ మాటను జవదాటము. బోయెదము కాని మరల నిరాశులమై తిరిగి రాఁగూడదు. వారు మీ యిద్దరినీ యెఱిగి మీ యిద్దరికి మాత్రము రెండాకులలోఁ గొంచెమన్నమును వ్యంజనములను బెట్టి పంపినచో మీరిద్దరును దాని నెగుర వైచిన మేముపవాస ముండవలసినదే.

ఇది విని భగవానుడు పకపకనవ్వుచు నిట్లనెను:- 'ఓరీ! మీరేల భయపడెదరు? మీరు సంవత్సరముల కొలఁది తృప్తిపడు వస్తువు లభి పంగలదు. మంచి కన్నువి పదార్థములు చిక్కుచు పొండాలస్యమును జేయుదు.''

భగవానుని పలుకులను విని వారు సంతోషముగ మరల యజ్ఞ మంటపమునకుఁ బోయెను. ఈసారి వారు మఱి యొక మార్గమున బ్రాహ్మణులు జూడకుండునట్లు వెడలిరి. యజ్ఞ మంటపమునకు వెనుక ద్వీపములపై ప్రత్యేకముగ

పేయఁబడిన చాల వలఁబోయి, వారు కలఁపఁబడి ద్విజప త్సలకుఁ బ్రణామము కావించి అమ్మా! పండితులనెను.

ఆ సమయమున ద్విజపత్సలఁదఱునా, ఇంటిలోనుండు పనులనన్నిటినిఁ బూర్తిచేసికొని, షోడిశ శృంగారము లొనఁచి, స్వస్తచిత్తముతో సుఖముగఁ గూర్చుండియుండి పరస్పరము శ్రీకృష్ణకథలను జెప్పకొనుచుండిరి. ఆనందములో మునిగియుండెను సమయము, పరిస్థితుల ననుసరించి యాచనముమీఁద జాల ప్రభావము పడును. చిత్తము వ్యగ్రమై, యేదైనఁ జింతలో నిమగ్నుడై యుండు నెడలను, తమ కత్సంతి ప్రేమతోఁ బ్రేమ ప్రసంగమునర్చుకొను చున్నప్పుడును, శౌచాదులకు వెడలఁచున్నపుడును, సాధారణ వస్త్రములతోఁగాని లేక విగంబరిగాఁ గూర్చున్నప్పుడో, ఏదైన సాధారణ కార్యములలో నిమగ్నుడై యున్నపుడు యాచనకుఁ బోయినచో నిరాశఁ జెంది రావలసినదే. దాత ఆవ్యగ్రచిత్తముతో సుఖముగఁ గూర్చుండి నపుడు బాగుగా నలంకరించుకొని తన యర్హత కనుకూపముగ వస్త్రభూషణాదుల నలంకరించుకొని, ఏదైన భర్మ సవాచార కార్యములను బాగుగా జేయుచున్నపుడును, యాచకుఁడు యాచింపఁబోయినచో నా సమయమున వివహించి తిరిగి రాఁడు. సోపలక్ష్యమున నట్టి సమయమున కే పోయిరి. పైఁగా వారు భగవానునిచుంపఁబడి వెళ్ళిరి ఎప్పుడు

వెళ్ళినను భగవద్భక్తులు భగవదాజ్ఞలను బాలించుట సర్వసా చేయుటకు సిద్ధముగ నుందురు.

గోపకులనుగాంచి లజ్జతో ద్విపదపత్నులిట్లనిరి:- 'నాయన లారా! ఏమి విషయము?'

అంత గోపకులిట్లనిరి:- 'అమ్మలారా! మేము నివేదించునది మీరు శ్రీకృష్ణతో వినవలయును. మమ్ములను శ్రీకృష్ణ భగవానుడు పంపినాడు.'

కౌసకుఁ డిట్లనెను:- 'సూతా! భగవానుడు గోపకులతోఁ దన పేరును, బలరామునిపేరును జెప్పఁడనెను గదా! గోపకులుపోయి శ్రీకృష్ణుని పేరును మాత్రమే చెప్పిరేల?'

ఇది విని వచ్చుచు సూతుఁడిట్లనెను:- 'అయ్యా! ఇది యంతయును మాటలలోని మర్కము. ఆదర సమ్మానముల కొరకు 'బలరాముని పేరును భగవానుడు చెప్పినాడని గోపకులకుఁ దెలియును. బలరామునకును దెలియును, తనను వారు బాత్తు నటుఁగరని, వారేదైన నొసంగినచో శ్రీకృష్ణుని పేరు మీఁదనే యొసంగును. ఒక్కొక్కప్పుడు పైకి శిష్టాచారము ననుసరించి మర్యాదగా పలుకుచుందురు. పనులు చేయుటో ఇంకొక విధముగఁ జేయుచుందురు.'

ఇది వినివచ్చుచుకౌసకుఁడిట్లనెను:- 'సూతా! ఈతిరుగు ముగు వాక్యములను మీరే యెఱుఁగుడు. ప్రేమ మార్గము

చాచి కిచ్చితిమైది, వీరిలో లేచుచు, కూర్చుంటుంటు, మాట
లాడుట, వైఖరి, భాష వీనిలో చ్చిటియందును రహస్య
మిమిడియుండును. అయితే, తర్వాత నేమైనది?

సూతుఁడిట్లనెను:- 'స్వామీ! ఆనందకందులును,
నందనందరులును, ప్రజచంద్రులును నగు శ్రీకృష్ణ చంద్రుని
నామమును వివరగానే ద్విజపత్ను లందఱును నులికిపడి యిట్లు
నిరి:- 'గోపబాలులారా! ఏమంటి? శ్యామసుందరుఁడీ దగ్గఱ
కెచ్చితికై నను వచ్చినాడా? ఎచ్చటనున్నాడు? ఏమిచేయు
చున్నాడు? ఎంతవజ్రకుండును? ఎంతదూరమువచ్చున్నాడు?'

ద్విజపత్ను లీ విధముగ న. తానాముతోఁ బ్రశ్నించు
టను గాంచి గోపకుల హృదయము లుప్పొగపాగెను. వారిట్లు
నిరి:- ఈ సమీపముననే, అదిగో, సూతుఁ డావటవృక్షమును
దాని సమీపముననే శ్యామసుందరుఁడు తన చుక్కచును
బలభద్రునితోఁ గూడి గోవులను మేపుచున్నాడు నేడు
యే ముఱపునఁ జాలదూరము వచ్చివైచిరి. రెండు జాములు
దాటినది. నేడు వారికి అన్నము మూఁటయును రాలేదు.
ఆతనికిఁ జాల ఆకలియైనది! మీరు పెట్టంగలిగినచో నాతివి
కొఱకై అన్నమును మా కొనుంగుడు.'

'శ్యామసుందరుఁడు సమీపమునకు వచ్చినాఁడనియు,
ఆరండాకలి చెడినాడను సంగతిని వివరగానే ద్విజపత్ను

ల కన్నుల స్థితి కలిగెను. శ్యామసుందరుడు మన కడకా-
 కలతో వచ్చినాడు. అప్పట్లము, ధన్యులము, నేడు మన
 మాతలకు ముందు తెయ్యారుచేసిన పదార్థములకు మన చేతుల
 తోడనే పెట్టెదము. మన యీ చేతులు సఫలములు
 కాగవు, ఇల్లు దివముల నుండి వంటచేయుటలో నీ చేతు
 లకు గలిగిన శ్రమ నార్థకము కాగలదు. శ్యామసుందరుడు
 కలులతోనూడి తాను సిద్ధమొచ్చిన భోజనము జేయఁ
 గ. తను నీ భావము మున్నులోనికి రాగానే వారి శరీరము
 ప్రకటితమౌచును. వారు వస్త్రభూషణముల
 విరాజింపఁబడి కూర్చుండియే యుండిరి. భగవద్దర్శనా
 చేతచేతా విత్తము లన్ని చంచలములయ్యెను. నిత్య
 కాలమును ప్రకాశింపఁజేర్చియును ప్రభుకీర్తి వినఁగా వినఁగా
 తన మున్ను లాటలోఁ గలిసి పోయెను.

ఇన్నాళ్లనూడి పొనొనర్చిన తపమునకు ఫలమును
 బొందు దివమానర్పమయ్యెను. వారు పరస్పర మిట్లనుకొను
 చుండిరి. ఆహా! నేడు మన జీవితము సఫలము కాగలదు.
 శ్రీకృష్ణుడు మన చేతులతోఁ జేసిన పదార్థమును స్వీక
 రించగలడు.

నీ మాటినుండి శ్యామసుందరుని గాయమును
 బలమును విని గోపము తెలిసికొని, పేరు శ్యామసుంద

సం. కొండ్లకే ఒక రాజు నామముగొన్నాడు. అతడు
 శ్రీమోక్షని యాట్లవారి:- 'అమ్మలారా! ప్రాకృత్యము పెట్టుకొని
 వుండి గోపకలారకుడు గలవు. ఇంద్రుడే. ఇంద్రుని పేరు
 యన్నాడు. శ్యామసుందరుడొంటికి చేపియ్యగా వున్నాడు.
 గల సఖులను ప్రక్కకు గూర్చుండజెట్టు. గొప్ప
 యొగర్చుచుండును.'

ద్విదశత్సులిట్లవారి:- 'నాచనలారా! మీరు చింత
 కుండు. అతడొసంగినవే మా వద్ద నున్నవాని నమ్మి ద్విగం
 గలవు. మేమమ్మిటికి దీసికొని స్వయముగ రాంగలము, మీరు
 శ్రీకృష్ణుండును తావునకుఁ బ్రోవజూపుచు బోవలయును.'

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'యనులారా! ఈమాటను విని
 గానే గోపకుల సంతోషమునకు మేఱలేకుండెను. ఆకలిచే
 పారు వ్యాకులము చెందియుండిరి భోజనముచ్చటికటకు గావ
 లేనుగదా! మార్గమున నోటినుండి చొంగ కాంచున్నది
 నోయారుచున్నది. దారిలోనే తి దము కామస్యస్థు లేద్దరును.
 నూరక చూచుచుండవలసిందే.' అని యాలోచించుకొని
 పారికొట్టవారి:- 'అమ్మలారా! మీరు భోజనపు వత్సేరములను
 సిద్ధము చేసికొనుండు. అంతనెఱకు మేము విలుచుండెదము.'

ఇది విని వారు త్వరత్వరగా దమవద్దనుండిన గొప్ప
 మును, పప్పు, పులుసు, పచ్చళ్ళు, పరమాన్నములు, పిండి

మొదలగు భక్త్య, భోజ్య, లేఖ్య, చోష్య పదార్థముల నన్నిటిని జక్కఁగఁ జేర్చుకొని శ్రీకృష్ణుని సమీపమునకుఁ బోవనుద్యుక్తులైరి.

—//—

ద్వీజ పత్నులకు దామోదరుని దర్శనము

(౯౪౩)

జీవులయొక్క సమస్త పురుషార్థములు భగవంతుని దర్శనము కొఱకే, నందనందనుని దర్శనమయ్యెనా జీవనము సఫలమైనట్లే, కాని ఆదర్శన మెచ్చటికిఁబోయిన దొఱకును. ఏమి చేసిన లభి:వఁగలదు. ఎప్పుడు లభించును, ఎట్లు లభించును; దీనికి నిశ్చయమేమియును లేదు. ఆతఁడొక్క స్థానమున నుండఁడు. ఒక వసమునుండి యింకొక వసమునకును, ఆచ్చటనుండి వేతొక వసమునకును బోవుచుండును. పోనిం దొక నాధనచే లభించుట కాలఁడు నాధనసాధ్యుఁడుకాఁడు. అ:నిఁ డుండుచోటునకుఁబోయి చూచుట కాలఁడొక్క స్థానము నంటి వెట్టకొఱయుండఁడు, ఆతఁడొక్క వ్రేవ భక్తి చేతనే లభింపఁగలడు. నీవెచ్చటికినిఁ పోకుము. ఎచ్చట నుంటివో ఆచ్చటనేయుండుము. నిరంతరము మనస్సుతోడనే ఆతఁ జింతింపుము. కర్ణములతో నాతని గుణశ్రవణమొనర్చుచుండుము. పరిగ్గఱిము మాటలాడు కొననచో నాతని

సూర్యుడే మూటలాడుకొనును. ఈ క్షణమున దీక్షతో లాట
వలసను, నటున్త చిత్త చృత్తులను నానెడి మూడవ కేంద్రము
మొనర్చుటచేతను నాతడు తనకు వాసే నిజము చాచు
లడు. వచ్చి తన రాకను దన కశ్యపలకు చాచి స్వాధీన
సూచన చేయును. అతనికి దీదీయును, ననన్యముగ వారు
ముందుబోవుచు నాతని సమీపమున కేర్చెదరు. ప్రభువు
యొక్క ఆగమన శుభ సమాచారమును జెప్పి, తదీయుల
మనలను దీసికొని ముందు నడుచుచుండి నింక శ్రీకృష్ణ
దర్శనమున కాలస్యమేమియుండును.

సూతుఁ డిట్లనను:- 'మునులారా! కృష్ణాగమ
వృత్తాంతమును వినఁగానే ద్విజపత్నులు సువర్ణ, రజత వాత్రి
లందు సుదర స్వాదిష్టములును; గుణ యుక్త మౌలులు
జతుర్విధములైన హృద్యాన్న పాద్యములను జెప్పుకొని
ఉత్సాహముతో వెడలి, వారు ప్రేమితముని హృదయస్వి
ల్భులు చుండిరి. అత్యంత తృప్తులు జెందిన వాతకము హృది
బిందువులకొఱకై ఎర్నాకాలమిందట నిటు బరువెనునో, నీతి
యంతయును వియోగమును జెందిన చక్రవాకము తెల్లవా
రఁగనే ఆవలనుండిన దన పతికడకెట్లు పరువెనునో, నదులు
విక్కిలి వేగముతో వంకరటింకరలఁగఁ బోవుచు దన
ప్రాణవల్లభుడగు బయోధి వైపునకు సంగమింపఁ బరువెత్తు
నట్లు వారు స్వయముగ నిలంకరించుకొని, భోజనపదార్థము

లను జేర్చుకొని శ్యామసుందరుని సమీపమునకు శీఘ్రముగఁ బోవుచుండిరి.

వీరందఱును గుంపులు గుంపులుగ నింతగా నలంకరించుకొని వ్యక్రతితితో వనమువై పునకుఁ బోవుచుండుటను గాంచి, వారి పతి, పుత్రసోదర, సంబంధులును నితరులు వారి సమీపమునకు వచ్చి వారిమార్గము నడ్లగించి యెచ్చటికి వెళ్ళుచున్నారని యడిగిరి.

వీరందఱిట్లనిరి:- 'శ్యామసుందరుఁడు ఆవులను మేపు కొనుచు నీసమీప ప్రాంతమునకు వచ్చినాఁడు. మేమందఱమును భోజనమును జెట్ట నాతిని కడకుఁ బోవుచున్నాము.'

వారి సంబంధులిట్లనిరి:- 'ఇచ్చట నెంతో కార్యము పడియున్నది, రేపు యజ్ఞమునకుఁ బూర్ణాహుతి. ఎంతో నామాను సిద్ధము చేయవలయున్నది. మీరటు నిటు వెళ్ళుటలో వ్యర్థముగఁ గాలమును గడుపుచున్నారు.'

వారిట్లనిరి:- 'వ్యర్థము కాదు. ఇదియే సార్థక సమయము, మా సర్వస్వమును శ్యామసుందరుని కొఱకే.'

వారు శ్రోధముతో నిట్లనిరి:- 'శ్యామసుందరుఁడే సర్వస్వమునైనా లేదా?'

ఆ ద్విషపత్నులిట్లనిరి:- 'మీయెడల మాకుగల కర్తవ్యమాలిని సంబంధము చేతనే, అదిగో అందఱును బూజ

శ్రీమద్భగవద్గీతా సర్వస్వము వాచకే ఆతని ప్రేమించువాడని ప్రేమించువారిని ప్రేమించెదను మీకు నాచెల్లెలి మగడు, మఱిది, మొదలగు సంబంధములు వాంఛానిక సంబంధములు. నిజమునకు సంబంధము నందనందనుని సంబంధమున గలను.'

వారిలో కాలముంది క్రోధించి యుట్లగిరి - 'సరే, మీకు సమస్తము నాతఃజే యగుచో విక నానకడనే యుండవచ్చును. ఇచ్చటికి రావలసిన పనియేమున్నది ?'

సంబంధులందఱు నీవిధముగ గద్దించి పలికినను వారు తమ సంకల్పము నుండి విచలితులు కాలేదు. వారు గోపీజన పల్లభించును, ప్రజజీవన ధవమునగు శ్యామసుందరుని సన్నిధానమునకుఁ జొచ్చుట కిచ్చుకైనను శిథిలమగు దైవలేమ వారు వారి వాక్యములకు లక్ష్యపెట్టక శ్యామసుందరుని కడఁకుఁబోయిరి. వెళ్ళునపుడు వారిపాదములకు ధరించిన కడియములు, అందెలు, నూపురములు, పట్టాగొలుసులు మొదలగునవి గలగల మ్రోగుచుంచెను, మఱిమల పఱును ప్రేలాడుచుండిన జడలల్లలాడుచుండెను. చేతులందు స్వచ్ఛ శేత్ర నక్షత్రములచే గప్పబడిన పల్లెకల బుండెను వారి కేయిలు రివిస్త్ర మూడును జేయి మూడును ముఠా ధము వ్యాపించుచుండెను. వారి కరీరము నుండియును, వస్త్రములనుండియును మ్రుసోపేతములగు వ్యంజనముల

అది చూచు సుగంధముబయలు వెడలుచుండెను, వారి ఆలోచనల మండిన సుగంధము బయలు వెడలుచుండెను. వారి ఆలోచనలమండియును జక్కని సుగంధము వెడలి నలువై పులకు, ప్యాపించుచుండెను.

ఇచ్చట శ్యామసుందరుడును బ్రతీక్షణో నుండెను. అతడును దన కనురక్త భక్తులగు యజ్ఞపత్నులను గలిసి కొనుట కువ్విఘ్నముచుండెను. వగవంతుడు భక్తులను గలిసి కొనుట కెంతటి యుత్సాహమును జూపునో అంతటి యుత్సాహమును భక్తులు భగవంతునికొకట చూపరు. భగవానుఁ డిట్లుచూచెను. 'నోపకులు పోయి చాలసేపై పది, వాకిరివడి కేందరిగి రాలేదు ? అన్నము లేకుండి యుండ వచ్చును. నిరలఁ దయారగు చున్నదేమో! వాని విలసనో నాకడను. రాగిండఁ జాలరు. భగవానుండును చికలతను తొడియుండెను. అతడును సఖుని భుజమువై జేరిని వైచి అటురెటుఁ దిగుగు మండెను. మాటిమాటికి నలువైపునకుఁ జూచుచుండెను. వారిరాకకై అప్పుడప్పుడు తిన్నె నెక్కి చూచుచుండెను. చాల దూరమువఱకు దృష్టిని సారించి చూచుచుండెను. సరిగా నానయమునకు గల గల లాడు ధ్వని వినిపించెను. భగవానుని హృదయ ముప్పుగనాగెను. అందుఁ దనిరాగము గల భక్తులను గలిసి కొనుటలో నిట్టి సుఖమే యుండును.

ద్వితీయపర్వములను మూలమునండి నటించి వామోదధుని వర్ణనము చేసిరి. వైకుంఠానికి తిరుగుచుండిన శ్రీకృష్ణుని గాంచిరి, నేటివఱకు వారు శ్యామసుందరుని బ్రహ్మను నేవలము కర్ణములతో వినిరేకాని నేటివఱకు కననేలేదు. ఆహా! ఆ శ్యామల మోహనమూర్తిని గాంచగనే అబలలు నలలైరి, వారి నేత్రములకు దృష్టి కలిగెను. వారు తజేక దృష్టితో గన్నులార్చక మనమోహుని మధుర మాధురీ ముఖమును మత్తులై మాధుర్యము నాస్వాదియింపఁచుచుండిరి. శ్రీకృష్ణుని శరీరము నవీన జలధరమువలె నిలముగఁచుచుండెను. తళితళలాడు కనకచేల మాతః శరీరమున నకయూహించుచుండెను. అది శ్యామజలధరమందున్న మోహకు తీర్చివలె నుండెను. అదిని జిహ్మక శిఖిపిఁఁఁచు కులము శోభ నును నించుచుండెను, అదిని శరీరమున గైకము, గంధము, యముసారజము, అరుగదీసిన కంకరరాళ్ళ గంధము సందమునకై యలంబింపి దీనివలన నాతని శోభ విచిత్రముగ నుండెను. అదిని యజకాళ్ళ యజచేతులు కమలముల వలెఁ గోమలములై యెఱ్ఱగను సందముగ నుండెను. అతఁడు కమలముల మాలికను ధరించెను. కర్ణములందు వామనిను దుటిమెను. చేతులలోగూడ క్రిడాకమలములను ధరించి త్రిరంగుండెను. శపోలములందు కావళి విరియఁబడియుండెను అది కమలముమీఁద పంక్తిబద్ధముగఁ గూర్చుండి మకరంద

నా మొదట్ను నున్నట్లుండెను, మనోహరమగు ముఖాన వింధ ముండదు: ముందహాస చంద్రకలు వెల్లి విరియుచుండెను.

భువనమోహన కరమగు నా శ్యామసుందర మూర్తి నందఱును నంతఃకరణములోనికిఁ దీసికొని, చాలసేపటివఱకు కన్యములై లోలోన నాలింగన మొనర్చుకొనిరి. ఈవిధ ముగ వారు తమ హృదయ సంతాపమును శాంతమొనర్చు కొనిరి.

అంతి శౌనకుఁడిట్లడిగెను:- 'సూతా! మనస్సున నా లింగన మొనర్చుకొనిన హృదయు పంతాపమెట్లుచల్లారునో'

సూతుఁడిట్లనెను:- 'స్వామీ! ఇదంతయును మనో విలాసము: మనము దేనిని మనస్సుతో నాలోచించెదమో దానినే కర్మేంద్రియముచేఁ జేయుచుండుము, యథార్థమగు కలయిక మనస్సుదే శారీరక సంసర్గ మత్యంత హేయమై నది: అది మనస్సస్పృశిని జాగృతి కలిగించుటకే మనస్సు కలియకుండి: గేవలము శారీరక సంయోగమువలన లాభము లేనేలేదు. మనస్సు కలిసెనా శరీరమెచ్చట పడియుండినను మనస్సు సదా ఒక్కటిగ నే యున్నది. ఇది గ్రహించుచు పురుషులను నవస్థలు దూరము లవు: ఈ దుష్కారము ధృతిగా దాటిపోవుటకై నాల్గవ (తురీయ) అవస్థను గల్పించిరి. ఈ మూఁడవస్థలకు నభిమానులు క్రమముగా విశ్వ, తైజస,

ప్రాజ్ఞునియందు, బ్రాహ్మదేవస్థానమునందు వామోదరునియందు
 విశ్వాసబాంధి అహం వృత్తులు విశ్వమునుగాంచుచు, వామోద
 రునియందున్నను. కాని స్వప్నావస్థయందుతై జనుడై స్వప్న
 మందే బ్రాగ్రితిలోపలే సుఖ దుఃఖానుభవము ననుభవింపను.
 ఇంక సుషుప్త్యవస్థయందో అహం వృత్తులు వామోద
 రునందు మైపోవును. ప్రకాశ సిద్ధయందు స్వప్నమును గాంచ
 లేదు. ఇంకనే స్మృతియు నుండదు. ఒకవిధముగా నపూర్వ
 సుఖ మనుభవమునకు వచ్చుచు, సిద్ధ లేవగానే 'నేను
 నేను హాయిగ నిద్రించితిని. మంచి కమ్మని నిద్రవట్టినది.
 ఏ భావమును లేకుండ, ననును,

ఏ భావమును లేకుండ నుండిరిగాదా, మంచి ఆనందము
 కలిగినదని యెవరెరి. వాస్తవమునకు దుఃఖము, వాఙ్మను
 పాండక అటువలెను దిరుగుచుండను. అహంవృత్తుల అవత్తి
 దార్థములందును, సంసారక నాంబంధములందును దిరుగుచు
 జర్మాసి మాంసయ కమగు శరీరాల్లింగనమ కొఱక. ప్రాకు
 లాడుచున్నంత ఎఱకు వైరినయ భునుడగు శ్యామ
 సుందరుని ప్రాప్తి యెల్లు లభింప గలదు. జీవుఁ డీ
 సంబంధములన్నిటికి యొక్కయు, భౌతిక పదార్థముల
 భోగవాసనను వీడి శ్యామసుందరుని వైపునకు బోయినచో
 వానికి మాత్రమే బ్రహ్మసంస్పర్శ ప్రాప్తించును. శ్యామ
 సుందరుఁడు దివ్యుఁడు, చిన్మయఁడు. ఆతనియొక్క మానసిక

సంర్భస్మయే సమస్త సంతాపములను నాశనమొనర్చును. వికలత వృద్ధిచెందినచో నది ప్రేమవృద్ధి నిమిత్తమే జరుగుచుండును. జీవునకు ధనమునందును, విషయ భోగములందును నానక్తి యుండినంతవఱకు శ్యామసుందరుడు వానినిఁ బిలువఁడు. కామనల నన్నిటిని పీడితన దర్శనమునకు మాత్రమే డివ్యశూరుచున్నాడని తెలియఁగనే ఆతఁడు నవ్విశ్రితనిని స్వీకరించును. అతినికి న్వాగతిమును జెప్పి న్వాగత మొనఁగును.

శౌనకుఁడిట్లనెను:- 'సరియే, సూతా! బాగుగనే యున్నది. కథను జెప్పుడు.'

సూతుఁడిట్లనెను:- 'సరియే, పశ్చేరములతో మెజుగు తీగలవలె మెఱయుచు నా చంద్రవదనలు వచ్చుటను భగవానుడు చూచి, మందహాస మొనర్చుచు, నిట్లనెను:- 'న్వాగతిమ్, మంగళమ్, మంగళమ్ సాధు సాధు మీరందఱును వచ్చుటచే శుభము కలిగినది. మేము మీరిందఱును న్వాగతి మొనఁగుచున్నాము పశ్చేరములను నా వచ్చికి మీరందఱెట్టుడు. ఇచ్చటికి మా కడకు వచ్చి కూర్చుండుడు మా కేదైన యోగ్యకార్యముండినఁ జెప్పుడు మేము మీకేమిప్రియకార్యము నొనర్పవలయును? చెప్పుఁ డెంత శ్రమపడినారు.'

అమృత సిక్తములను మధురాతి మధురములుగు శ్యామసుందరుని హాస్యము క్తములగు నచనములను పెంచగానే ద్విజపత్నుల శరీరములు పులకించి రోమములు నిక్కబొడిచెను. ఆహా! ఇవి యెంత సరసములుగ నున్నవి! ఎంతటి ఆకర్షణీయములుగ నున్నవి! ఎటువంటి నవ్వుముఖము ఎంతటి వినోది! ఎంతటి ఆత్మీయముగఁ బ్రశ్నించుచున్నాడు! ఈతఁడు మన మస్సులను మఢించినాడు. ప్రతి క్షణమును సీతఁడే మాకు వ్యాకులతను గలిగించుచున్నాడు. ఈతని హధురస్మృతి మా హృదయములను జీల్చుకొని, ఒకానొక మధుమయ వేదనను గలిగించుచున్నది. ఎందులకు వచ్చితిరని యీతఁడడుగుచున్నాడు. ఈతనికేమి ప్రత్యుత్తర మీయవలయునో చెప్పడు. ఈతఁడే మనల నాకర్షించినాడు. ఇచ్చటికి పోవలదని మనపారు మాటిగఁటికి నిషేధించినారు. కాని పాదములు తమకుదామే ఇచ్చటికి వచ్చిని ఈతనికేదో ప్రత్యుత్తర మీయవలయును. కావున లజ్జించుచు పారు క్రిందఁజూచుచు నిట్లంది:- 'మీ దర్శనము కొఱకు వచ్చితిమి.'

ఇది విని దామోదరుఁడు దశదిశలు తన అట్ట హాసముచేఁ బ్రతిధ్వంసంపఁజేయుచు నిట్లనెను:- 'సరే, నా దర్శనము కొఱకు వచ్చితిరి. చాల సంతోషము. ఇకఁ గడుపునిండ నాదర్శనము జేయఁడు. నా దర్శన మొనర్చు

టయే జీవునకుఁ బరమ పురుషార్థము. అజ్ఞానము, మూఢులు నగు వారి విషయమును వదలివేయుఁడు. జ్ఞానులగు వివేక పురుషులు నన్నే తమయొక్క నిజమైన స్వార్థముగ భావించెదరు. కావున వారు నన్నుఁ దమ కర్తవ్యత సుహృదునిగ భావించి, ప్రియజనునివలె నిజ సుహృదునివలె, నా యందు నిష్కపట భావముతో నిరంతరమును నహైతుకభక్తినిఁ జేయుచుందురు. ఈతఁడు మనకుఁ బ్రాణసమానుఁడని లోకులనుచుందురు. నేను ప్రాణములకును బ్రాణమును, మన, బుద్ధి, దేహ, స్త్రీ, పుత్ర, పతి, ధనాదులన్నియును నా సన్నిధి చేతనే ప్రియము లగుచున్నవి. ఏలననఁగా నేనాత్మలకును నాత్మయగుఁ బరమాత్మను. నాకంటఁ బ్రియమైనదీ ప్రపంచమున నింకెవరుండఁగలరు? ప్రియుని దర్శన మొనర్చుట యుచితమే. దర్శనమును మీరు కడుపుసిండఁ జేయుఁడు. అంత మీ త్రోవను మీరు పొండు. దర్శించి తిరిగి పొండు.'

ఇది వినఁగానే ద్విజపత్నులపై వజ్రము పడినట్లుం డెను. ఈ పురుషులెంతటి వజ్రహృదయులు, ఇంతటి సౌందర్యమున నింతటి సౌకమార్యమున నింతటి శాతినన్యము దాగి యున్నదా! ఇచ్చటినుండి వెడలిపొండని యీతఁడనుచున్నాడు.' అని యనుకొని వారు మిక్కిలి దుఃఖముతో నిట్లనిరి:- 'శ్యామసుందరా! ఎచ్చటికిఁ దిరిగిపోవ

లెను? ఇంక హాకింకఁజిగిగొప్పుటకు వేఱొకస్థానము కలదా యేమి?

భగవానుఁడు సరళముగ నిట్లనెను:- 'మీరెచ్చటి నుండి వచ్చితిరో యజ్ఞశాలలోనున్న మీ మీ భర్తల కడకుఁబొందు.'

'ప్రాణవల్లభా! అచ్చటికిఁబోయి మేమేమి చేయుదుము' అని గద్గదకంఠముతో నిప్రసక్తులు.

భగవానుఁడిట్లనెను:- 'ఏస్త్రీ కొంగులతోఁ గొంగును ముడ్డివైచుకొని యజ్ఞమును భర్త చేయునో ఆస్త్రీయందే పత్నీత్వముండును. పత్నీలేక పురుషుఁడు యజ్ఞ మొనర్ప వీలులేదు. పత్నీలేకుండిన యజ్ఞము పూర్తికానేకాదు' మీ పతులు యజ్ఞమొనర్చుచున్నారు. యజ్ఞ పూర్ణాహుతికి మీరుండవలసిన అవసరము వారికి కలదు. పత్నీలేక గృహస్థ ధర్మము నెఱవేరదు. మీ పతులు మీ కొఱకు నిరీక్షించుచుందురు.

ద్విజపత్నులత్యంత దుఃఖముతో నశ్రువిమోచనము కావించుకొని నిట్లనిరి:- 'శ్వమసుంధరా! నీవింత సుందరుడవై యుండియు నింతటి కఠోర వాక్కులు నీ వాక్కుల నుండి యెల్లు వచ్చుచున్నవి? అయ్యో! మేము సర్వమును ద్యజించి నీచరణ సార్పధ్యమునకు శరణువేడ వచ్చితిమి.

సీవు మమ్ములకు దిరస్కరించుచున్నావు. ఇచ్చటినుండి వెడలి పొమ్మను చున్నావు. ఇది మంచిదేనా? ఇదియేనా స్వీకరించుట? సజ్జనులగు వారొక్కసారి స్వీకరించిన మరల జీవిత పర్యంతము వదలరు. మాకింకేమియు నక్కఱలేదు. నీయుచ్చిష్ట ప్రసాదమును గాంక్షించుచున్నాము. నీ పాదముల కర్పించిన తులసీమాలను మా కొప్పులలోఁ దురుముకొనఁ గోరుచున్నాము.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'మీరింకను గృహస్థాశ్రమ మందే యుండవలయును. మీకింకను బతి, పుత్ర, బంధువు లవసరము.'

ద్విజపత్ను లేడుచు నిట్లనిరి:- 'వారికవసరమేమో కాని వారితో మాకు బసలేదు యథార్థమగు పతిని సీవు లభింపఁగా నింకవారితో మాకేమిపని? ఎచ్చటికి పోయి మరల నిచ్చటికిఁ దిరిగిరామో నీస్థానమది. అట్టియెడ సీవు మమ్ము త్రిప్పిపంపి మీవేదవాక్యములను నసత్య మొనర్చుచున్నారేల? ఇంకఁ బతి, పుత్ర, స్వజనులయొక్క ఆవశ్యకతను గూర్చి యందుమా వారి యావశ్యకత మాకు లేదు. మేము వారి యిచ్చకు విరుద్ధము గా-వారి యాజ్ఞల నవహేళ నముకావించి, యిచ్చటకు వచ్చితిమి ఇప్పుడు సీవు బలవంతులుగ మఱలవారి కడకుఁ బంపినను, వారు మమ్ములను

స్వీకరింపరా. ఈ సంగతిని వారు స్పష్టముగఁ జెప్పిరి; మీరిచ్చటికి రానక్కఱలేదు, అచ్చటనే యుండవలెననిరి. కావున నిష్కాదు నీవే నీచరణ శరణమును మాకొసంగుఁడు. నీవు నిరాశ్రీతులమగు మా కాశ్రయ ప్రదాన మొనఁగుఁడు.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'అబ్బుకాదు, వారు యథార్థమగు విషయమును దెలిసికొనఁజాలక రోషముతో నట్లని యుండును ఇప్పుడు నామాటచు విని మీరు మరలఁ దిరిగి పోయినచో మీ పతులును, భ్రాతలును, తండ్రులును, సోదరులును. బుత్రాదులును. అన్యస్వజనమును, కుంబుజము లోనివారును నవజ్ఞులు గావింపఁగలరు. పైఁగా నాదరించెదరు,

ద్విజపత్నులు చాల చింతించిరి. వారేమియోచు మాట్లాడలేదు. ఉరక కన్నుల నీరును గార్చుచుఁ గ్రిందఁ జూచుచుండిరి. అప్పుడు భగవానుఁడు సమస్త శర్మలకును నాత్ములగు స్వర్గ దేవతల నాహ్వానించెను వారినిఁ జూపి భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'చూడుఁడు, దేవగణమును నామాటచు మన్నించెదరు. ఇంటికిఁ బోయినమిమ్ముల నెవరును నిందింపరు మీరు నిర్భయులరై తిరిగిపోండు.'

మిక్కిలిగ లజ్జించుచు ద్విజపత్నులిట్లనిరి:- 'ఇంటిలోని వారు ప్రసన్నులరగుటయే కాదు మేము కోరునది. మేము నీ శ్రీయంగ సంగమును గోరుచున్నాము.'

భగవానుని కిట్లనెడు:- 'చూచుచు, అనురాగమును, బ్రేషమును సంగసంగముచేతనే కలుగునను కొనుట గొప్ప భ్రమ. అంగసంగమత్యంత నికృష్టమైనది. క్షణకాలముండు నది. చివరకు దుఃఖముమాత్రమే సంభవింతును. నా యంగ సంగము సాంసారిక పురుషుల యంగసంగము వంటిది కాదు నది దివ్య చిన్మయ శరీరము. నాచూగ సంగముచే నత్యధికానురాగము వృద్ధిబొందును; కాని కేవల మంగసంగమే పీడితులరాగములకు ప్రధాన కారణమాయనిన నట్లుకాదు. మనసుతో నాయుండనురాగ ముండును, మీ మనస్సులను నాలో నైక్యము కావింపుడు. సదాచిత్తముతో నా చింత నము నొనర్చును నాధ్యానమందు నిచున్నులగుకండు. నాచుందు జిత్తయును లగ్నమొర్చిచచో నవిలంబముగ నా ప్రాప్తి కలుగును.'

ద్విజనత్ను లిట్లనిరి:- 'నీ యాజ్ఞను శిరసావహింప వలసినదే; కాని మేముస్వయముగ మాచేతులతో నీకన్నమును వడ్డించి అన్నమును దినిపించి వెడలవలయునని మాకోరిక.'

తాను కిట్లనియె:- 'పరమజ్ఞులకు లేదు. కాని మూఁపతుల మీరొకకెదురు చూచుచున్నారు. మీరు లేకున్నవారికి జరుగదు. కావున మీరు పోయి వారి యజ్ఞమును సమాప్తి కావింపుడు.'

ద్విజ పత్నులిట్లనిరి:- 'ప్రభూ! ఈ హృదయ-
పూర్వకముగఁ జోఁజాలము. ఇక స్వీకరింపు నా మీయిష్టము
వచ్చినచోటుఁకుఁ బంపుడు,

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మీనులారా! భగవదాజ్ఞను
శిరసావహించి. ఆ ద్విజపత్నులు వాఁకిష్టము లేకున్నను
దిరిగి యింటికి వచ్చి, తమ సంబంధులుండెన యజ్ఞశాలకు
వచ్చిరి. తమ పత్నుల రాకను గాంచి వేదపాతులగు ద్విజులు
పరమ ప్రముదితులైరి. వారు వారిని నిరాచరణమును
నొనర్పలేదు. వారినొక్క యప్రియవాక్యమునైనను బలుక
లేదు, మిక్కిలి ప్రేమతో వారిని స్వీకరించి యజ్ఞమండలి
పూర్ణాహుతినిఁ గావించిరి, మిక్కిలివైభవముగ యజ్ఞము
పరిసమాప్తి యయ్యెను.'

అంత శౌనిఁగిఁ డిట్లడిగెను:- 'సూతా! ద్విజపత్నులు
సనుస్తమును దృఢులు భగవంతుని శరణు వేడిరికదా!
అట్టియెడల భగవానుడు వారినేల ద్రిప్పివైచినాఁడు? శరణా
గత వత్సలుఁడు ఆశ్రయిని శరణువేడిన వారిని స్వీకరించును.
వారినెప్పుడును నిరాశ గావింపఁడు.'

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'స్వామీ! నిరాశను భగవా
నుఁడు కలిగింపలేదు. అతఁడు వారిని స్వీకరించెను. ఇంకొక
చోట ద్విజపత్నులు మిక్కిలి పట్టుబట్టఁగా ను సమయమున

వాంకై దిస్స విమూనములు రాగా, వానిపై వారి దివ్య దేహములనుంచి నోలోకమునకుఁ బంపి తనకు సహచారిలు లుగఁ జేసికొనినట్లు చెప్పబడినది. వారి ఛాయలనే ద్విజాల యజ్ఞమునకుఁబంపెను. కర్మిష్ఠులగు ద్విజాలీ రిహస్యము నెట్లు తెలిసికొనఁగలరు. వారు వారినే తమ పత్నులనుకొనిరి. ఈ వానుఁడగు రామచంద్రుఁడు ఛాయానీతనుంచఁగా రావణుఁ డాఛాయానీతనే యథార్థమగు నీత్యని భావించి హరించినట్లే సమయమునన, జరిగెను.

శౌనకుఁ డిట్లడిగెను:- 'సూతా! భగవానుఁడీ ఛాయలను జేయకలనో?'

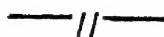
సూతుఁ డిట్లనెను:- 'స్వామీ! భగవానుని వినోద మేదియో విధముగ జరుగవలసియున్నది. ప్రపంచము కర్మ వాసనల తోడనే జరుగుచున్నది. కర్మవాసన లేకున్నచో ప్రపంచి భేలనలన మొక్కదినమైనను సాగదు, ప్రపంచము లోని జీవులందఱును సర్వాధీనులై బద్ధులైనచో నీ ప్రపంచ మంతయును రౌరవ వరకమగును. బద్ధజీవులీ ప్రాపంచక భోగములనే తమ సర్వస్వముగ భావించెదరు. పైసా కొని కెంతటి పాపములనైనను జేయుచుందురు, ధనమును గూర్చు కొనుట కెన్నియసత్కములైనను బలుకుదురు. కామప సనా పూర్తికొఱకు జనులనేక వేషములను వేయుచుందురు

మోసమును, దగాను జేయుచుందుర, కామిని, కాంచన,
 కీర్తికాంక్షచే నన్నిపాపములను జేయుటకై నను వెలునరు,
 అందఱును స్వార్థులైనచోఁ బ్రపంచమున దయా, ధర్మ,
 పరోపకార, ప్రేమ, భక్తి మొదలగు సద్గుణములు లోపించి
 పోవును. అట్టియెడ బుద్ధిపూర్వకముగ నతిథి సత్కారము
 చేయవారెవరు ? భగవన్నామమును జేయువారెవరు ?
 భగవత్కథలు చెప్పవారెవరు ? అందువలన బద్ధజీవులతోఁ
 బాటుగా ముక్తజీవులను భగవదాజ్ఞచే నిభూమిపైఁ బుట్టు
 చుందురు. రాజయొక్కగుప్తచారులు సాధారణవేషమునుండి
 సాధారణులతోఁ గలిసియుందురు. బండిఖానానఁ బోయి
 బండిలగుచుందురు. వీరు రాజయొక్క కర్మచారులని యెవ
 రును గుర్తింపఁజాలరు; కాని ప్రభుత్వము వారికిఁ దెలియును,
 ఇదే విధముగ భగవానున కనన్యులైన వారి హృదయము
 లందును భగవానుఁడు బుద్ధిపూర్వకముగఁ గొన్ని వాసనలను
 నిఁపివేయును. వారు తమ యథార్థరూపములతో భగవంతు
 నితో విహరించుచుందురు. వారు ఛాయా రూపముతో
 నిచ్చట మానవులలో నుండి మానవులవలె నాచరించుచుం
 దురు, జనులకు సేవాపాతమును జెప్పుచుందురు పరోపకార
 మును నేర్పుచుందురు. తాము కష్టపడి యితరుల పనులకు
 జేయుచుందురు. భగవత్సేవా పూజలను జేయుచుందురు,
 జయ విజయాల మున్నున యద్ధవాసులను భగవానుఁడు

కలిగించెను. కావున వారి ఛాయా శరీరమున రావణ కుంభ కర్ణులు జన్మించిరి. ఒక గోపిక మనస్సునఁ బ్రేమపాశన నొసంగెను. ఆమె మీరాబాయియై యీ భూమిపైఁ బ్రేమ ప్రసారమును గావించెను. ఇదే విధముగ నాయజ్ఞ పత్నులకును గొన్ని పాశనలు శేషించియుండెను. అందువలన వారిలోఁ జాలమంది పృథ్విపై నుత్పన్నము జెంది, భగవత్పూటా పరోపకారములొనర్చి, మరలఁ దమ ప్రతిబింబములకబింబములోఁ గలుపుదురు. భగవానునకు పదునాఱు వేలమంది భార్యలు కలరు. భగవానుఁడు వారిని స్వీకరించెను. పాణిగ్రహణమును జేసికొనెను. అయినను గోపకులు వారి నెత్తుకొని పోయిరి వారందఱును వేశ్యలై వేశ్యావృత్తిని స్వీకరించిరిని వేటొకచోటఁ గలదు. ఒకానొకముని వారికుపజేశింపఁగా నా వేశ్యావృత్తి నొనర్చుచునే అతఁడు చెప్పిన సాధనచేఁ దమ బింబములోఁ గలిసిరట. ఇదంతయును భగవంతుని క్షేడ. భగవానుఁ డెట్లుంచిన నట్లుండవలయును. అతని యిచ్చలోఁ దన యిచ్చను మేళన మొనర్పవలయును భగవానుఁడు వారినిఛాయారూపముతో ఎట్లుచెనో అట్లుండిరి. ఒక బ్రాహ్మణుఁడు తన భార్యను రాసీయలేదు. కట్టియుంచెను. దీనివలన నామె యీ పాంచభౌతిక శరీరమును వదలివైచెను.'

అంత శౌనకఁ డిట్లు నెను:- 'సూతా ! ఈ నిషయమును మాకు విస్తారముగఁ జెప్పవలయును.'

సూతుఁ డిట్లు నెను:- 'మంచిది, స్వామీ! ఇఁక నిప్పుడు తరువాత కథను దత్తు చిత్తులరై వినుఁడు.'

ద్విజ పత్నుల అనువమ ప్రేమ

(౯౪౪)

శరీరము బంధనములొఁబడినను హృదయము బంధనమునఁ బడదు. జీవి యజ్ఞానవశమున శరీరమునే ఆస్థాగా భావించి, దాని సుఖమున సుఖించి, దాని దుఃఖమున దుఃఖపడుచున్నంతవఱకు శరీరచింత యుండును. శరీరస్థితిని చాఱినపుడును, దాను దేహమునకు వేఱని తెలిసికొనునప్పుడును శరీరముపై నున్న వస్త్రమును వలె నెప్పుడైనను విసర్జింపఁ గలుగును. ప్రేమసంబంధము శరీరసంబంధముకాదు. మనస్సు చేతనే మనస్సు దేహితో రమించునో దానికి సంబంధించినదగును. దానికిని దేహిని యంతరమిదియే. అనిత్యవస్తువులందు మనస్సు స్థిరముగా నుండదు. ఒక దానినుండి యింకొకచోటునకుఁ బరువిడుచుండును. కాని నిత్యునిఁ బ్రేమించినచో భావంతయుగ నానందించును కాఁగలను. ధీమానును ను-

నిజబోకముండు నిజంబును బ్రేమక్రీడనే యొనర్చుచుం
 నును, బచ్చటి సుస్తాపకరణములును, సమస్త లీలలును
 నిర్వ్యములు, చిన్మయములు, నాశంహతిములు, ఒక్కొక్కప్పు
 డాతిండు తన బిష్టపరికరములతో నవనిపై నవతరించి,
 యిచ్చటను నాలీలానుకరణమునే గావించును. ఆతని
 లోంగలియింపకై యెన్నాళ్ళనుండియో తహతహలాను చారు
 ముది పాదన సిద్ధపత్తులకు తనలో గలుపుకొనును. నెత్వ
 రముగు వారి ప్రాకృత శరీరమును నివ్య చిన్మయములుగ
 నొనర్చి, తన పరికరములును జేర్చుకొనును. వానికింక
 రాకపోకలు శాశ్వతముగ నాగిపోవును. వారి నిత్యలీలలో
 ప్రవేశింపకలుగును.

సూతుఁ డిట్లనెను :- 'మునులా గా! ఈ యాజ్ఞిక
 విప్రవత్సుల ప్రేమ అతొకిక మైనది. మరి విష్ణుపరిపూర్ణ మైనది
 ఏసుండు సూర్యుని జూచినను లోబడి పోవుటకు వీరలుండదు.
 దిగును నైర్మిణీస్త్రీలుకారు. వీరు కులవత్తులగు సతీసాధ్వీలు
 ధర్మవత్తులు. పూర్వజన్మ సంస్కారముచేతను, అనేక
 జన్మ సుకృతిముచేతను విరికి నందనందనుని చరణారవిందము
 లం దనురాగము కలిగెను. నాత్మాత్తుగఁ బరబ్రహ్మ పర
 మాత్మ ప్రబంబుండు ప్రజరాజగు సంసునికడ నవతరించి
 నాడని ఒకానొక సాధువువలన వినియుండిరి. విసంగానే
 వారికి పృథ విశ్వాసము కలిగెను. అనంతకోటి బ్రహ్మాండ

నాయకుడహీర జనిములలో నవతరించునా యని తర్కించు నవసరములభింపలేదు. ఇట్టిచిత్తము పూర్వజన్మజులందలి గల అంతరాయముల వలన గలుగును. వీరియంతఃకరణము జన్మశుద్ధమైనది. కాని ప్రాణబలమున వారికి పతులు కర్మలనే సర్వస్వముగ భావించువాడు లభించిరి వారికింకను హృదయమున భక్త్యంతుర ముత్పన్నముకాలేదు. కాని వారియంతఃకరణమున భక్తి బీజములు కలవు.

భక్తి సుబాధము హృదయముతోఁ గలదు. ఒకరి అంతఃకరణమున భక్తియుండి, రెండవవారిలో లేకున్నప్పుడు వారు విరోధింపకుండినఁ గలహముండదు. ఒకానొక వ్యక్తి యింకొక తన యుద్ధిన పురుషుని తన మార్గము ననుసరింపుమని విశేషునిఁ గావించుచోఁ గలహము సంభవించును. ఒక్కొక్కప్పుడు ప్రాణాశయు శత్రు వచ్చు చుండును హీరణ్య కళిపుఁడు ప్రహారుని బలనంతముగఁ దన మతమునకు మరల్చుఁ దలంచెను. దీనివలన గలహము సంభవించెను. హీరణ్య కళిపునకు మృత్యువు సంభవించినది. మనస్సులో నంగీకారము లేక పైపై వివశుకావచ్చి అంగీకరింపఁ జేసినది జగుగదు, ఎవని మనస్సు మనమోహమున మూఢునిలో లగ్నమైందో వారికి శారీరక బంధ మేమియును జేయఁజాలదు

యజ్ఞ మొనర్చు బ్రాహ్మణుల పత్ను లొక్కసారి శ్యామసుందరుని రూపమును గూర్చిన చర్చలు వినిరి. వినఁ గానే వారి మనస్సులటు ఆకర్షింపబడెను. ఇప్పుడు కూర్చుండినను, నిలుచుండినను, నడుచుచుండినను, దిరుగుచుండినను ఆహార పానీయములను గొనుచున్నను ఆతని గూర్చియే చింతించుచుండిరి. ఆతని రూపమును గూర్చియే ధ్యానించుచుండిరి. కూర్చుండి పప్పుడెల్లప్పుడును నాతని గూర్చిన విషయములనే చెప్పుకొనుచుండిరి. ఆతని గుణగానము, చేయుచుండిరి. యజ్ఞ సమయమునకు వారిసాధన పూర్తియయ్యెను. శ్యామసుందరుఁడు వారికి దర్శన మొసంగుటకు స్వయముగ విచ్చేసెను. తాను వారినిఁ గృతార్థుల నొనగ్గుటకై ఆకలితోఁ, వచ్చి, తన కన్యాశ్రమ ఆత్మీయ సఖుల ద్వారా పిలిపించెను. స్త్రీ లెచ్చటికైనను వచ్చుటకు గాని, పోవుటకుగాని ధర్మశాస్త్రానుసారముగ స్వతంత్రులుగారు. బాల్యకాలమున వారు తండ్రి నడిగి పనులు చేయవలసియుండును. యువావస్థలో భర్తకథీనులై యుండవలయును. వృద్ధావస్థలోఁ బుత్రుల కధీనమై యుండవలయును. ఇట్లుగాక వారు స్వతంత్రులై యిష్టము వచ్చినట్లు చేసినచో ధర్మభ్రష్టులగుదురు. సాంసారిక కార్యములన్నింటిలో వారందఱ యిష్టము సనుసరించి కార్యము నొనర్పవలయును; కాని

భగవత్కార్యములలో నింటిలోని వానిని తిండి పెట్టి ఆపినచో వివశులు కావలసిందే.

భగవదాగమనమును విని యా ద్విజపత్నీలాలించి నాన్నిధ్యమునకు వెడలుటకు వివశులైరి ఇంటిలోని వారు వారి నాపిరి కాని వారాగలేదు. వారెక్కువగ సభ్యులైరమి పెట్టలేనుకూడ ఊరికి వాగ్రూపములనే అభ్యంతరి పెట్టిరి, శారీరక బలమును బ్రయోగింపలేదు పారంజితును బెద్ద వారు. తెలిసినవారు. పుత్రవతులు. ఈ సమయమున బల ప్రయోగ మొనర్చుట ఉచితముగనుండదు.

వారిలో నొక బ్రాహ్మణుడు కోపిష్టివాడై యుండెను అతని భార్య సతీ, నాధ్య, భగవద్భక్త. ఆమె నిరంతరిము శ్రీకృష్ణుని రూపమును జింతించుచుండెడిది. ఇంటి పనులను గూడ చక్కగఁ జేయుచుండెడిది.

భగవానుడు విచ్చేసినప్పుడు, తన తోడిద్విజపత్నీల లంకార మొనర్చుకొని, పశ్చిమములలో నన్నమును మిగిలిన పదార్థములను బెట్టుకొని శ్రీకృష్ణుని కడకు బోవుచున్నప్పు డామెయును శ్రీకృష్ణుని సమీపమునకుబోవ నుద్యోక్త యయ్యెను. ఆమె పశ్చిమందు సమస్త వస్తువులను బెట్టు కొని, పైన స్వచ్ఛమగు దెల్లని వస్త్రమునుగప్పెను. ఊడక శృంగారముల నొనర్చుకొని, వస్త్రాభరణముల నలంక

రించుచున్నది. పశ్యేయమనెత్తుచున్న ఆమె పోబోవుచున్నదిలో నామె భర్త వచ్చెను. అతఁ డింతవఱకును భోజన మొనర్పలేదు. అతఁడు స్వభావమునఁ గొప్పమై పైఁగా నాకలిలోఁ గ్రోధ మధికమగుచుండునది. అతఁ డిట్లడిగెను:- 'నేను బాగుగా నలంకార మొనర్చుకొని యెచ్చటికి పోవుటకు సిద్ధపడినావు?'

ఆమె సరళముగ యిట్లనెను:- 'దగ్గఱలో శ్రీ శ్యామ సుందరుఁడు సఖులతోఁగూడి పచ్చినాడు. నా సఖులందఱును సెచ్చటికిఁ బోవుచున్నారు. నేనును నాతని దర్శన మొనర్చి వచ్చెదను.'

క్రోధోద్రిక్తుడై యిట్లనెను :- 'ఏమి శ్యామసుందరుఁడు? అతఁడు నందగోపుని కుమారుఁడు, అందఱును నాతని భగవానుఁడు భగవానుఁడవుచున్నారు. కాని అది నేనొప్పుకొనను.'

సరళముగ నాతని ధర్మపత్ని యిట్లనెను - 'మీరంగీకరింపకుండిన నది వేటువిషయము; కాని నేను దర్శించుచుండిన మీ రభ్యంతరము పెట్టనేల? నేనందఱతోఁ గలిసి పోయెదను. అందఱితోఁబాటుగా దర్శించి మరలిరాగలను.'

ఆ బ్రాహ్మణుఁ డిట్లనెను :- 'స్త్రీలు పరపురుషుని గాంచుట పాపము. పైఁగా నేనింకను భోజనము చేయలేదు. నాకన్నమును బెట్టక నీవెటు పోయెదవు?'

ఆమె యిట్లనెను:- 'శ్రీకృష్ణుడు పరపురుషుడు కాదు. అతడు పరాత్పర పురుషుడు. అందఱకాత్మ, అందఱకును బతి, నేను భోజనమును ఎడ్డించెదను. మీరు భోజనమును జేయుడు. నా చెయలు సిద్ధముగ బయట నిలువఁబడి యున్నాను. నేను వెనుక నే పోయెదను? మీరు దయఁజూపి, నాకు వెడలుట కాజ్ఞ నొసంగుడు.'

క్రోధియగు నా బ్రాహ్మణుడు కోపముతో నిట్లనెను:- 'లేదు, నేనెన్నటికి నాజ్ఞ నొసంగను. నేను నిన్నెచటికిని బోసీయను. అందఱును వెడలిన వెడలనిండు, నీవు వెడల రాదు.'

ఆమె దృఢతాస్వరమున నిట్లనెను:- 'శ్యామసుందరుని దర్శనము కొఱకు నేనవశ్యము పోయెదను. తప్పక పోయెదను. ఎవ్వరాపినను నే నాగఁబోను.'

బ్రాహ్మణుఁ డిట్లనెను - 'నా శరీరమునఁ బ్రాణమున్నతవఱకు నీవేవిధముగను బోఁజాలవు నేటితరులవలెఁ జెప్పి యూరకుండెడు వాడను గాను. నేను చేసి చూపించెదను నిన్ను బంధించెదను.'

ఆతని భార్య గంభీరముగ నిట్లనెను:- 'స్వామీ! సంయోగమాత్మతోఁ గలుగును. ఆత్మియీ గొలుసులకును త్రాళ్ళకును బద్ధుడై నది. మీరు నా శరీరమును బంధింప

వచ్చును. యీ రాత్రిను గట్టజాలరు. దానితో నేను బోయి గలిసికొందును.'

ఆతఁడు క్రోధోద్రిక్తుడై యిట్లనెను:- 'మంచిది, చూతము; నీవెట్లుపోయి కలిసికొందువో.' అని పలికి ఆతఁడు బలవంతముగఁ దన పత్నినిఁ బట్టుకొని ఒక త్రాటితోఁ గాళ్ళు చేతులనుగట్టి, ఒక కుటీర స్తూభమునకుఁ గట్టి బయట తాళము వైచెను.'

శరీరము బంధింపఁబడిన తరువాత నామె ఆత్మ శ్రీకృష్ణునందే లగ్నమయ్యెను. ఆమె మాటిమాటికి గట్లను కొనుచుండెను. 'అయ్యో! నందనందనుని పాదారవిందము లను స్పర్శించు నా సఖురాండ్రు మిక్కిలి భాగ్య శాలినులు, అభాగిని నగు నేనాతిపి కడకుఁ బోఁజాలక పోయితినిగాదా!' అని యీ విధముగ నామె హృదయ పశ్చాత్తాపమును నగ్ని తీవ్రమయ్యెను. భగవద్రూపమునుగూర్చి ఆమె యే విధముగ పినినదో; హృదయమున నట్టి రూపమును ధరించి ధ్యాననిరూగ్న యయ్యెను. ఈ శరీరము ప్రారబ్ధ వశమునఁ ప్రాప్తించును శ్రీకృష్ణానమితే నామె యొక్క సమస్త సంచిత, ప్రారబ్ధ, ఆగామి కర్మలు సమాప్తము లయ్యెను. శరీరము కర్మ పరిణామము కావునఁ గర్మబంధనములు సమాప్తములు కాఁగానే యిదిగి నీ శరీరము నిలువఁజాలదు.

మెంటనే ఆమె ప్రాణము కలిపి పీడి. అంతరికటె
ముందుగా బోయి శ్రీకృష్ణుని గలిసికొనెను. ఆమె పాంచ
భౌతిక మృతశరీరమచ్చటనే పడిపోయెను. శ్రీకృష్ణుడును
నాతని సఖులకును దన చేతులతో భోజనమును బెట్టు కోరిక
అట్లే నిలిచిపోయెను. ఆ కోరికను భగవానుడు ఆమె ప్రతి
బింబమూచేనప్పడో ఆ కోరికకు బూర్తికావించి యుండ
వచ్చును. ఆమెబింబము శ్యామసుందరుని నిత్యచరితమునఁ
గలిసిపోయెను. ఆమె ఆతినికఁ గింకరియ్యెను. అందఱకం
టెను ముందుగా ఆమెయే కన సూక్ష్మమగు నాశ్మచే శామ
సుందరుని గలిసెను. తదనంతరము మిగిలిన ద్విజ పత్నులు
భోజనమును గైకొని అచటకుఁ జేరిరి.

శ్రీకృష్ణుడు భోజనమును గైకొని ద్విజపత్నుల నందఱ
అను ముల కుజ్జ శాలకుఁ బిసి, ఆతఁడిట్లనెను:- 'దేవా !
సోమరులారా ! ఇప్పుడు మీయువకులు వచ్చినట్లు మెఱుంగుఁడు.
మీరెంతనేపటికుండియో ఆకలి యాఁకలని కొట్టుకొను
చున్నారు.'

గోపగులిట్లంది:- 'శ్రీష్టా ! పదము మేము నీ భయ
ముచే కలతనొనకును బయక లేదు. నీ వీ ద్విజపత్నులతో
మాట్లాడుచుండిన నా శృదయమున ధుమక ధుమకు మను
చున్నది. స్వామీ ! వీరెప్పు డిచ్చటికు డి పోవుదురా.

యెప్పుడు మనము బొట్టనిండ భోజనమును వైచి, అడ్డులను మెక్కి, కూర్చుంటున్నప్పుడు, పామునమును బొట్టనిండ ద్రావి త్రేపుదుమా యనియున్నది.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'నా కీవిషయము తెలియదా యేమి? నేను యా మనస్సుతోని విషయమును దెలిసికొంటిని గనుక నే పామున ద్వారాఁ బంపివై చితిని. ఇంక నాలస్యము చేయవలసిన పనిలేదు. రంకు, గుండ్ర మగఁ కూర్చుండును.'

గోపకులు దీనికొఱకు ఎప్పుడెప్పుడాయుట కూర్చుండిరి. కావున వెంటనే కూర్చుండిరి. భగవానుఁడు వడ్డింపసాగెను. ఇంకను నాతఁడు పూర్తిగ వడ్డింప నే లేదు, ఇంతలో గోపకు లిట్లనిరి:- 'ఇంక మేము నిలువఁజాలము. నీవు అట్లే వడ్డించు చుడుము. ఎవరికేది లభి చిన దానిని తిని మాయముచేయు చుండిరి ఇట్లదఱుచు దినుచుండిరి భగవానుఁడు మిక్కిలి ప్రేమతోడను, ఉదారముగను వడ్డించువాఁడయ్యెను. ఆతఁడు కడ కొనువేయి యుండఁగలను. ఈ విధముగ నందఱును నత్యంతస్వాధిష్ఠములగు భక్ష్య, భోజ్య, లేహ్య, చోష్యాది చమత్కర పదార్థములను బొట్టనిండఁ దినిరి, వారు కంతము వఱకు విరి, లేచుటకై నను సామర్థ్యము లేకపోగా వారిట్ల నిరి.- కృష్ణా! ఇప్పుడు కడుపునిండినది, ఆకులను దగువారఁ బాఱవై చెదము. ఇంక మేమిచ్చటనే పగుండదము' అని పలికి గోపకుల దఱును నచ్చటనే పరుండిరి.'

భగవానుడు నవ్వి యిట్లనెను. - 'ఓరీ! సఖులారా! అన్నము పరాయివారిది పొట్టులను శుభ్రముగా అరుపు తెమ్మందురా! ఇంతెందులకు తిన్నారరా?' అని యిట్లు పలికి, మిగిలిన అన్నమును శ్రీకృష్ణుడు పెట్టుకొని తినెను. భక్తుడు ముందుగా భగవంతునకు బెట్టి ప్రసాదమును గైకొనును. భగవంతుడో భక్తులకు బెట్టి, మిగిలిన ప్రసాదమును గైకొనును. భక్తులయొక్కయు భగవంతునియొక్కయు నీలీలలనాది కాలమునుండి వచ్చుచున్నవి, అవంత కాలమునటి కను జరుగును.'

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! ఈ విధముగ నానందకందుడగు వ్రజనంద జీవనుడగు భువశ్యామసుదగుడు మాయచే మానవరూపమును ధరించి బృందావనమున మానవునివలె వర్తించుచుండెను. ఆయన చూచుటకు మానవబాలకుని వలె గనఁబడుచున్నాడే కాని అతని చరిత్రలన్నియును సద్భుతములును, సలొకికములును నై యున్నవి. చరాచరములన్నియును నాతని రూపమును జూడఁగానే విముగ్ధులగునట్లు మిక్కిలి ఆకర్షణముగ నుండును, ఒక్కవారి ఆతని గూర్చి వివరగానే అతనికి గ్రీతదాసులై పోవుచురు. శాశ్వతముగ నాతని కమ్ముడు వోయెదరు. అతని కర్మములు సుసమములు. సరుపరూపములునై యున్నవి. తానికి గాచిన నెన్నటికిని నేత్రములకు దృష్టి జనింపదు.

వినగా వినగా గర్జనలు తృప్తిపడవు ప్రజలులోనుండి
ఆతడు నిరంతరమును గోవులను సంతోష పెట్టుచుండును.
ఆతడు తన లీలలచే ద్విజపత్నులను గూడ కృతార్థులం
గావించెను. వారికి తన దర్శనము నొసంగెను. వారి సంబం
ధుల వలన నే బాధలు లేకుండ నొనర్చెను.'

శౌనకుఁడిట్లడిగెను:- 'సూతా! ఆ స్త్రీ పశులు గాని,
యితర బంధువులు గాని యేలఁ గోపమును జెందలేదు?
వారందఱును వారి యాజ్ఞల నుల్లంఘించిరికదా!'

సూతుఁడిట్లనెను:- 'స్వామీ! శ్యామసుందరుని
కృపను బొందినవారి నందఱును గృహజూపెనరు. నందనంద
నంద మిక్కిలుండై నవో వింకఁ బ్రతికూలురెవరుండగలరు?
ఈ స్త్రీ పశువులచే మీరు వారిపై బ్రసన్నులగుటయే
కాదు. వార గలరు భక్తులై వారికి వాంఛింపవనికి
బళ్ళాత్మాపము కలిగెను.'

శౌనకుఁడిట్లనెను:- 'సూతా! సాసమునకుఁ గ్రామ
శ్చిత్తమునకు మించిన మాదిరిగోరితేరు తాము చేసిన
కుక్కుశ్చమునకు నిజమును బళ్ళాత్మాపము కలిగెనా సాసముల
నుండి గట్టెక్కిపెట్టే ఆ యాజ్ఞక నిప్రుణకెల్లు బళ్ళాత్మా
పము కలిగింది. బళ్ళాత్మాపమును వారి హృదయముల

నండి యెట్టి పలుకులు వెలువడినవి? దయతో మాకీ ప్రసాదమును జెప్పవలయును?

సూత్రుఁడట్లునను:- 'మంచిది, స్వామీ! ఇప్పుడింక నేనా యాజ్ఞిక విప్రులయొక్క పశ్చత్తాపకథనం జెప్పెదను. మీరీ ప్రసంగమును సమాహిత చతుర్థరై వినుఁడు

—//—

యాజ్ఞిక విప్రుల పశ్చత్తాపము

(945)

అపరాధమును లొసర్చుటయొక, పొరపొట్టొనర్చుటయును జీవునికి స్వభావము. కపట స్వభావముతోఁ బైకి తమ చాకచక్యముచే దాను బాలతోఁ గడిగిన వానివలె నటించుచుఁ దన పాపములను గప్పిపుచ్చుటకై బానికి పాపములకై మరలఁ బాపములొనర్చుచు, తన తప్పునుగూడ నటుఁట (దిప్పి నత్యమొనర్చుటకుఁ బ్రయత్నించు వాఁడు ధరింపఁజడట అత్యంత కఠిమము. బాగుపడట కారంభము పాపవికృతిలోనే కలదు. ప్రపంచములోఁబాపమును జేయని వాఁడెఁడు? పాపపుణ్య రహితఁడగు ప్రభువు క్షయమును వదలివేయఁడు. ఆకడేవియును జేయఁడు, కాని కర్మాను

నారముగ శరీరమును ధరించిన వానికి పాపములుండితీరును, పాపములొసర్చి వాని ననేక విధముల దంభముతో దాచిన యెడల నాతఁడు పాపమును గృహణుఁడు ధనమునువలె బోవుచేసికొనిన వాఁడగుచున్నాఁడు. తర్వాత సర్పమై పాపములను గాపాడుచు పరకయౌతిసల ననుభవించును. పొరబాటునను, ప్రమాదమునను బాపములొనర్చి, చేసిన తరువాత హృదయము పశ్చాత్తాపమును జెందినచోఁ బశ్చాత్తాపాగ్నిచేఁ బాపపుంజము లవశ్యము భస్మమగునని ఆశింపవచ్చును.

పశ్చాత్తాపముచే లోపలఁగల క్రశ్లంతయును గాలి భస్మమై బోవును. హృదయము విశుద్ధమగును. కావునఁ సంభవించుట యేమంత చెడ్డదికాదు. అప్పటికంటె జెడ్డ యేమనగాఁ బాపమును దాచియుంచి, పైకిఁ దామేమి జేయనివానివలె నుండుట ఇట్టి వానికిఁ బాపమందాసక్తి కలదని నమ్ముఁడు. కావున హృదయమునఁ బశ్చాత్తాపము కలుగుట భగవంతునియొక్క విశేష కృపయనవలయును. ఇది భక్తుల సంపర్కమునఁగాక, సన్సంగమునఁగాక లభింపదు.

సూతుఁడట్లనెను:- 'మునులారా! ఆ విప్రస్త్రీలు తిరిగి మరల యజ్ఞశాలకఁ వచ్చిరి. పతులతోఁగలిసి సమస్త కార్యములొసర్చిరి. వారు భగవదర్చనమొనర్చి కృతార్థ

లైరి. శృతార్థుడైనవానితో సంబంధము పెట్టుకొనిన వాడును గృతార్థుడగును. వారి సంపర్కముచే బ్రాహ్మణులకును జ్ఞానము కలిగెను. ఇప్పుడువారికి తమ తప్పు తెలిసెను. వారిట్లనుకొనిరి :- అయ్యో! మనమొకటి పాపమును గావించితిమి! రామకృష్ణు లిద్దరును సాక్షాజ్ఞానదీప్తరులు. మనస్వయంపాపమును ధరించి భూమిపై లీలలానగుచున్నాగు. అయ్యో! మేము వారు యాదించఁగా నొక్కపిడికెడన్నము నైనను బెట్టఁ జాలకపోయితిమి. వారి యాజ్ఞల నవహేళన మొనర్చితిమి. వారి యాచన నాచరించితిమి. 'కటకట మోసపోయితిమి కాంతలపాలిటి బుద్ధి లేకపోయినది. మా యీ స్త్రీలే ధన్యులు. భగవానుని యందిట్టి ఆ లౌకిక భక్తి యుత్పన్నమగుటకు వీరేమిపుణ్య కార్యము లొనర్చిరో. మేము మూఢులమై పోతిమి. ఈ మా స్త్రీలు జగత్పూజ్యులైరి.'

అంత శౌనక డిట్లడిగెను:- 'ఈ యాజ్ఞిక విప్రుల భార్యలు పూర్వజన్మములో నెవరు? వీరు పరమాత్మ యందు అత్యధిక ప్రీతి కలిగియుండుటకు పూర్వజన్మమున వీరు చేసిన పుణ్యమేమి?'

సూతుఁ డిట్లనెను.- 'స్వామీ! సత్సంగమునందు బ్రేమమును సాధు సజ్జనుల చరణములం దనురాగమును, శుభకర్మల యందుఁ బ్రవృత్తియు, భగవంతునియందు భక్తి

కలిగియుండుటయును ఇవి కోటిజన్మములనుండి పుణ్యకర్మలు చేసిన యసంతరిము శుద్ధాంతః కరణము కలవారియొక్క హృదయమందే యివన్నియుఁ గలుగును. దీనికేదైన సంత రాయము కలుగుట, పూర్వజన్మములో నేదైనఁ బాప కర్మలు చేసియుండిననే. దీసికంటఁ బశ్చాత్తాప మధికముగఁ గలిగినచో భగవంతునియందు భక్తి అధికమగును. ఈ విప్రపత్నులు పూర్వజన్మమునఁ దపస్వీనులు, సప్తర్షుల భార్యలు ఒకానొక యపరాధముచే వీరు జన్మింపవలసి వచ్చినది.

శౌనకుఁ డిట్లడిగెను:- 'సూతా! వారి వలం జరిగిన యపరాధ మేమియో అదియును మాకు జెప్పవలయును.'

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'న్వామీ! ఒకసారి సప్తర్షులందఱును గలిసి యజ్ఞ మొనర్చుచుండిరి. వారి ప్రక్క గుణవశులునూ, సుశీలురును, ధర్మపరాముణులగు పత్నులు వస్త్రాద్య లంకారములతో నలంకృతలై కూర్చుండియుండిరి. వారిందఱును నమిత సుందరస్త్రీలు. వారి శరీరవర్ణము తప్తస్వర్ణము వలె నుండెను అల్లింజిత సుందరములగు పట్టునస్త్రములను వారు ధరించియుండిరి, వారి ముఖకాంతి వందలకొలఁది శార దీయచంద్రికలను దిరస్కరించునట్లుండెను. వారు సువర్ణ భరణములను ధరించి, ప్రసన్నచిత్తముతోఁ దమ తమ భర్తల ప్రక్కనఁ గూర్చుండిరి. వారియొక్క యాదివ్య

రూపమును గాంచి అగ్ని దేవుడు వారిని మోహించెను. ఆతడు చూటిచూటికిని నీన బ్యాలాశిఖునే వారి శరీరమును స్పర్శించుచుండెను. ఆ దేవునియొక్క స్పర్శచే నాస్త్రీల చిత్తమును చంచలత్వము కలుగుట స్వాభావికమే. వారి ముఖములును నెఱ్ఱనియ్యెను. కన్నులు మెఱయి దొడఁగెను శరీరము కంపించు దొడఁగెను అంగములు శిథిలములుకా జొచ్చెను; కాని వారికిట్టి దశ మేలఁగలుగుచున్నదో వారి కేమి యును దెలియలేదు.

ఆ కల్పమున నంగిరమునియును సప్తమహర్షులలో నుండెను. ఎలననఁగాఁ బ్రతికల్పమందును సప్తర్షులు మారుచుందురు. అంగిరముని వీనిని గ్రహించెను. ఆతని కామ శాపమును గ్రహించి, ఆతనికి శాపమునొసంగెను:- ‘అగ్ని దేవా! నీవితటిగొప్ప దేవుఁడవయ్య గుడ్డ సుఖయమున నీటిట్టి సుచేష్ట నొనర్చితివి. కావున నీవు సర్వభక్షివికమ్ము.’

అగ్నికి శాపమునొసంగి వారు పత్నులను గాంచి యిట్లనిరి:- ‘గుడ్డము జగుగుసకు రుమున మీకిట్టి కామ యుక్తమును చేష్ట సుఖనిందినది. కావున మీరు! పోయి సృథిలమును చురుష్యు; మోయుచు జన్మింపుఁడు. మా వంశము వారగు యాజ్ఞిక బ్రాహ్మణులు మీమ్ము గ్రహించెదరు వానికి మీరు పత్నులుకలదు.’

మునుకు కోపమును జెందుటకు గ్రహించి, యాముని పత్నీలు భూమి మీఁద శిరస్సునుంచి వారికిఁ బ్రణామమును గావించుచు నేడ్చుచు లిట్లనిరి :- 'మౌనివరులారా ! ఇందులో మా యపరాధ మేమి ననులేదు. అగ్నికి మాయెడల నిట్టి భావము కలదని మాకు తెలియనే తెలియదు. అట్టి యెడ మాకిట్టి దారుణభావము నేల నొసంగితిరి ? స్త్రీలకుఁ బ్రాణ పతి వియోగము అపూర్వపుకంటె నధిమైనది. స్త్రీలింగుల భయమువలన భర్తను శరణువేడుచుండుట అట్టి యెడలఁ దమభర్తయే క్రద్ధుడై చో నెవ్వని శరణు వేడవలయును. కావున మీరు మాకై గృహచూడవలయును '

ఇది విని అంగిర మహాముని లిట్లనెను :- 'స్త్రీల్యంత కామవీడినై నచో వారి శరీరము శుద్ధముగను, భారవృదుడైన పిత్తికార్యములకు అధికారిను. కాదు, కావున మీ కిప్పుడు మంత్రోఁగూడి యజ్ఞ మొనర్చుట కధికారిము లేడు '

మునిపత్నీ లిట్లనిరి :- 'మేము బుద్ధిపూర్వకముగ నీపనినిఁ జేయలేదు. బుద్ధిపూర్వకముగ నే స్త్రీ పరపురుష సంపర్క మొనర్చునో ఆమె నరకమునకుఁ బోవును. మాకు తెలియకుండగనే అగ్ని లిట్టి కుచేష్టను జేసియున్నాడు. స్వామీ ! గౌరవ మహాముని నత్నిని దేవేంద్రుఁడు కపట మొనర్చిగాను ఆమెను మరల నామెవతి లభించినాడు.

మీవచన మసత్యము కారాదు, మాకు మరల మీప్రాప్తి యెప్పుడు కలుగఁగలదు ?

దీనిని విని, అందఱకును బలియందు ప్రేమకలదని తెలిసికొని మునులకును దయకలిగెను. వారును నేడ్వనారంభించిరి వారిట్లనిరి:- 'మునిపత్నులారా! ప్రపంచమునం దెవరెవరి ననుగ్రహింపఁ గలరు; అనుగ్రహింపను లేరు, శాపము నొసఁగఁజాలరు. ఇవన్నియును బూర్వజన్మ సంస్కారముల చేతను, బ్రారబ్ధవశమున జరుగును. మనకింతవఱకే సంస్కారము కలదు సంస్కారము సమాప్తము కాఁగానే యెవ్వరును నెవ్వరినద్ద నుండఁ జాలరు. చేసినకర్మ మనుభవింపక తీరదు. ఏలనసఁగా భోగములు భోగించుటకే యేర్పడుచుండును. ఇప్పుడిక మీతో సంబంధమును బెట్టుకొనుట మాకు ధర్మముకాదు.'

దీనతాస్వరమున మునిపత్ను లిట్లనిరి:- 'మే మేవాపమును జేయలేదు.'

మునియిట్ల నను:- 'మీరు చేయకపోవచ్చును. మీ ప్రారబ్ధమున జరిగియుండవచ్చును. ఇతరునిచే ననుభవింపఁబడిన స్త్రీసం దనకిడ నెవఁడుంచుకొనునో అతఁడు సరకగామి కాఁగలఁడు. ఇట్టి స్త్రీ చేతి హవ్యమును దేవతలు గ్రహింపరు. కవ్యమును బీతరులు గ్రహింపరు. అందువలన

శాస్త్రకారులు బన్నమున వండిన పాత్రను, ముష్టిమున బ్రక్కను గూర్చుండిన ధర్మపత్నిని మిక్కిలి యత్నిముతో రక్షించెదరు. ఈరెండు వస్తువులు ఇతరులచే దాంకబడినచో నశుద్ధములగును, తాను దానికి విశుద్ధములగును. కావున మీ సత్యము గూమిపై జ్యోగపఠనమును '

అంత జాతాశ్రాంతలై మునిపన్నులిట్లనిరి:- 'అయితే స్వామీ! మా ముద్ధారమున కుపాయమును జెప్పఁడు.'

అంత నాంగిరముని యిట్లనెను:- 'మీరుపోయి వ్రజమునఁ బుట్టెదరు, మీరిచ్చట యాజ్ఞిక విప్రులకు పన్నులయ్యెదరు, అచ్చట శ్రీకృష్ణుని దర్శనమాత్రము చేతనే మీరు గోలోకమున కధికారిలులు కాఁగలరు.'

ముని పత్నులిట్లనిరి:- 'స్వామీ! వాసనలు భోగము చేతనే లోవురని మీరనమారు. మా మనస్సులలో విప్రదిగ్వికారు మిమ్ములకు బాంధవలెనట. వాసనయే మున్నది అని యెప్పుడు నెఱవేరఁగలదు?'

ముని యిట్లనెను:- 'మీరు మీ బింబరూపములచే గోలోకమున కధికారిలులయ్యెదరు; కాని భగవానుఁడు మీ ఛాయారూపముల నొప్పి బ్రాహ్మణుల కడకు బంపును. గానివల మీరు వారికి పత్నులయ్యెదరు. వాని యంశలచే వచ్చి ముల మాకు పత్నులయ్యెదరు.'

ఇది వివరంగానే వాడుకః శాస్త్రం లైరి. పాఠే పచ్చి యా
యాజ్ఞపత్నులైరి.

అంత శౌనకుఁ డిట్లుడిగెను :- 'సూతా! ఆముః
పత్నులకేమియును దోషములేదుకదా! అట్టి యెడ మును
వారికేల శాపము నొసంగినాడు?'

అంత శ్రీఘృమాగి సూతుఁ డిట్లునెను:- 'స్వామీ! ఇది
శాపమెందులకై యిది. ఇది అనుగ్రహమే. అచ్చట యజ్ఞ
ధూమమును బీల్చి పీల్చి చచ్చుచున్నారు. భగవత్ప్రీతి
లేదు. ఇచ్చట వారికి భగవద్దర్శనము చేతనే గోలోకమున
కథికారియైరి. భగవంతుఁడేది చేసినను శుభమునే
యొనర్చుచు దీనిని గ్రహించి, చేతనైనంత వఱకు మనము
విషయములకు దూరముగ నుండి నిరంతరము కథాకీర్తనము
లందే కాలమును గడుపవలయును. అన్న దాను శ్రీకృష్ణు
నకు సమర్పించుకొనెనా భగవానుఁడట్టివారు నెప్పుడో ఒకప్పు
డనుగ్రహించి తీరును. భక్తులతోడి సాంగత్య మెన్నటికిని
వ్యర్థముకాదు. వానికెప్పుడో యొకప్పుడు సుపరిణామము
కలుగును, చూడుఁడి విప్రహృన్ను లెన్నిదినమిలనుండి యీ
బ్రాహ్మణులతో నుండిరో! వీరితో నండఁగా వీరికెందరో
పిల్లలు పుట్టిరి, వారితోఁగూడి యెన్నో యజ్ఞముల నొన
ర్చిరి. అయినను వీరు శుష్కకర్మమలుగనే నిలిచిపోయిరి.
ఇంకెవరో నిరంతరము శ్రీకృష్ణలీలా చింతనమునందే వారు

విన్న రూపమును జింతించుచు థ్యాన నిమగ్నులైరి చివరకు వీరికి భగవద్దర్శనము కలిగెను. భగవద్దర్శనమును బొంది యెప్పుడు వీరెప్పుడు కృతార్థులైరో, వారి సుసర్లముచే వీరి పతులకును దమ పూర్వాపరాధములకుఁ బశ్చాత్తాపము కలిగెను.

శౌంకుఁడిట్లడిగెను:- ‘అయితే సూతా! ఏమి పశ్చాత్తాపము కలిగినది? దీనినే చెప్పుము. ఈ కథ మధ్యలోఁ బ్రాసంగికముగ వచ్చినది.’

సూతుఁడిట్లనెను:- ‘స్వామీ! ఆ యాజ్ఞిక బ్రాహ్మణులు, యజ్ఞమును సమాప్తము కావించిన తరువాతఁ దీరి కగాఁ గూర్చుండి పరస్పర మిట్లనుకొనిరి:- ‘కటకటా! మనము సమస్తవర్ణములలో శ్రేష్ఠుల మనుకొనుచున్నాము, యదేశ్యమున మనము ద్విజన్ములముకాము, త్రిజన్ములము, తల్లిగర్భమునుండి జన్మించుటయు, గాయత్రీ మంత్రోపదేశమును బొందుట అను నీ రెండు జన్మములును ద్విజులకుఁ బ్రసిద్ధములు. గొప్ప గొప్ప యజ్ఞముల దీక్షను గైకొనుటకై, అనేక యజ్ఞములను జేయుటకై మూడవ జన్మయగు దైక్ష జన్మకలదు. మనకు మూడుజన్మలున్నను భగవద్భక్తి శూన్యమగుటచే యివి యన్నియును వ్యర్థమై పోయినవి, ఏ విద్య నందనందన చరణార విందములందు భక్తిని, బుట్టింపదో అది విద్యకాదు, అవిద్య. కావున భక్తి శూన్యమగు

టచే మన విద్యయునువ్యర్థమైనది. మన మిన్ని దినములనుండి బ్రహ్మచర్య వ్రతపాలన మొనర్చితిమి. అది భక్తిహీనమగుటచే గేవలము దంభమాత్రమని తెలిసిపోయినది. మన మెన్నో కృచ్ఛ్రాచందాయణాది వ్రతములొనర్చితిమి. అవియును భక్తిహీనములుగఁ జేయఁబడుటచే గేవలము శరీరమును శుష్కింపఁ జేయుటకు మాత్రమే వినియోగ పడినవి. మనము జ్ఞానులమనుకొంటిమి; కాని మనము జ్ఞానులము కాక జ్ఞానమానులమని తేలిపోయినది. మనయాచరణ మజ్ఞానుల వలె నైనది.'

అంతనొక వృద్ధవిప్రుఁడిట్లనెను:- 'అయ్యలారా! ఇందులో మన యపరాధముమాత్ర మేమున్నది! చేయువాఁడును, జేయుంచువాఁడును నా శ్రీహరియే. అతఁడెప్పుడెవనిచే నేమి చేయింపఁదలఁచునో, దానిని వివశులమై చేసి తీరవలసినదే. ఇంకెవరి వశమునను నది యుండదు. గొప్ప గొప్ప జ్ఞానులును నంతయును మఱచి మాయలోబడి పోవుచుందురు. చిరకాలము పఱకు జపానుష్ఠాన, మాన, బ్రహ్మచర్య సాధన, భజనలొనర్చినప్పటికినిఁ జాలనఁది జారి పోవుచుదురు. వారి భావము దూషితమగుచుండును. భగవానుని యొక్క గుణమయమగు దైవమాయ అత్యంతప్రబలమైనది. ఇది గొప్ప గొప్ప యోగుల మనస్సులను గూడ మఱచి వేయఁచుండును. కాకున్నను జూడుఁడు. మన జన్మ

విశుద్ధ బ్రాహ్మణకులమునఁ గలిగినది. సుదాసుచారపాలన మొనర్చుచు వచ్చితిమి. యథాశక్తిగ వేదాధ్యయనమును, జప, యజ్ఞ పరోపకారములను జేసియుంటిమి. అన్నివర్ణములకును గురులము, అందఱును మనలను విద్వాంసులని అదరించుచుందురు, ఇన్ని యున్నప్పటికిని మనము భగవన్నాయకు మోహితులమైతిమి. మనము అభిమానమునకు వశీభూతులమై మన పరమ స్వార్థమును మఱచిపోతిమి. భగవంతుఁడు మన సమీపమునకు వచ్చినను నాతని యందు మన కనురాగము కలుగలేదు.”

అంత నింకొక బ్రాహ్మణుఁ డిట్లనెను :- ‘అయ్యా! మనము అభిమానములోనే మరణించితిమి. వదిమింది పండితులవారు, పండితులవారని, పాదముల మీఁదఁ బడఁగానే ఉబ్బి తబ్బిబ్బులైతిమి అప్పుడు మనమే అందఱకంటె గొప్పవారమనుకొంటిమి. ఏ స్త్రీలు మన కధీనురాండని అనుకొనుచున్నామో వారు మనకంటె లక్షగుణములు మేలు, వీరికి యజ్ఞోపవీత సుస్కారము జరుగలేదు, వీరు గురుకులమున వసించి కూవన, వేదాధ్యయన, గురు శుశ్రూషాది శుభకర్మల నైన నొనర్చలేదు వీరు కృచ్ఛ్ర చాంద్రాయణాది తపములను జేయలేదు. శరీరమును శుష్కింపఁ జేయలేదు. వీరు ఆత్మ తత్త్వాన్వేషణమునకై శాస్త్ర చర్చలను, తర్కమును నొనర్చలేదు. వీరికిఁ బవిత్రత యున్నదనున

నదియును లేదు. స్త్రీలకు శాస్త్రము లేదు మునుషులకు శాస్త్రమునందు సగము నియమములే చెప్పబడినవి, వాని నైనను వీరు పాలింపలేదు. వీరు శాస్త్రమును సరిగాఁ పాటించకుండు నట్లుగ వీరి శరీర మేర్పడినది. అపవిత్ర జలాదులచే వీరి శరీరము తడియుండును. భర్తలతోఁ గూడి చేయు శుభ తర్కలందే వీరికిఁ బ్రవృత్తియగును లేకున్న వీరి ప్రవృత్తి శాంసారిక కార్యములందే అధికముగనుండును, అన్నియు నిట్లుండినను వీరికి జగద్గురు పరాత్పర ప్రభువగు శ్రీకృష్ణ చంద్రుని చరణారవిందములం దింతటి యనుపమాను రాగము కలిగినది వీరు ధన్యులు, మన మీ మాన ప్రతిష్ఠ లకును, స్వర్గలోకముందే దిగఁబడితిమి. జీవితమునకుఁ జరమ లక్ష్యము భగవత్ప్రాప్తి. దానికి మనము వందెరుల మైతిమి, మనము బుద్ధి పూర్వకముగ మృత్యుముఖమునఁ బ్రవేశించి నట్లున్నది. ఎవఁడు నందనందనుని చరణార విందములందుఁ జిత్తమును లగ్నమొనర్చినాఁడో అట్టి వాఁడు మృత్యుపాశ రూపమగు గార్హస్థ్య సంబంధమును బ్రేంచుకొని సంసార బంధనము నుండి విముక్తిఁ జెందినవాఁడే యగుచున్నాఁడు. సంస్కార హీనములగు మన భావ్యులకు యోగేశ్వరేశ్వరులకును నీశ్వరుఁడను బుణ్య శ్లోకుఁడునగు వాసుదేవ భగవానుని యందిట్టి సుదృఢ భక్తి కలుగుటయును, సంస్కారాదులచేఁ గూఠమొన్నను మగమిట్లు హీనముగ నుండుటయు

సత్యంత దుఃఖకరమును, అశ్చగ్య కరమును, భేదకరమును
లజ్జాకరమునగు విషయము మన హృదయము ప్రభు ప్రేమ
శూన్యమైనది. మనము భగవద్భక్తికి వంచితులమైతిమి,
చూడఁడు మనలను భగవంతుఁడు ఆకలిచే బిడికెడన్న
మును యాచించినాఁడు. అదియును మనము లోభవశమున
నీయఁ జాలక పోయితిమి,'

అంత నొక్క అత్యంత భావుక విప్రుఁ డేషుచు
నిట్లనెను :- 'ఓయీ! భగవానుఁడు యాచింపలేదు, అప్ర
కాముఁడగు ప్రభువునకు యాచింపవలసిన పని యేమున్నది!
విశ్వమున కంతకును నన్నమును బెట్టు వాని కాకలేమి
చేయఁ గలదు? ఈ విషయమున భగవానుఁడు మనలను
గృహ జూచెను. మనకు బుద్ధిచెప్పట కీ లీల నొనర్చెను.
మనము మన యథార్థస్వార్థమును మఱచి, నాశవంశము
లును నగు నీ దేవతలతోఁ గూడి స్వర్గసుఖములే సరస్వ
మను కొని వానికొకట సంతతము ప్రయత్న మొనర్చుచుం
టమి. గృహస్థ సుఖములం దున్నట్లులమై, అవియే మనకు
స్వర్గమందును బ్రాప్తింపవలయునని చింతించి యజ్ఞ, దానా
దులొ సృ చేసితిమి. సజ్జనుల కేకైక గతియగు నందనంద
నుఁడు గోపకులను బంపి మన మోహనిద్రను భంగము
కావించెను. మనకు గృహస్థ సుఖముకంటె గొప్ప వస్తువు
కలదను నాలోచనమును జేయు నవకాశమును గావించెను.

కాకున్న స్వయముగఁ బూర్ణకాముఁడును, చరాచరజీవులకు
కైవల్యాది కోరికలను గూడ నొసంగువాఁడును, బాంఛా
కల్ప తరువనఁబడువాఁడను, ఈశ్వరులకును నీశ్వరుఁడును,
బృందావన విహారియగు శ్రీకృష్ణునకు మనవలనఁ గైకొన
వలసిన దేముండును. ఈ మిషలో నాతఁడు మనలను
మేల్కొలుపుటకై యిదంతయు జేసెను.

అంత నాశ్చర్య చకితుఁడై యజ్ఞమున కాచార్యుఁ
డైన వృద్ధబ్రాహ్మణుఁ డిట్లనెను :- 'నాయనా! యథార్థ
మంతే. ఈ లక్ష్మి అశ్వంతి చంచల యని చెప్పఁబడినది
ఏ లక్ష్మి దేవి యొక్క యావత్కృపకొఱకై బ్రహ్మాది దేవత
లును సాన్నిహృదు చుందురో అట్టి మూర్తీభవించిన లక్ష్మి
దేవి తన చంచలతను వీడి, అహా కారాది అవగుణములను
ద్యజించి నిరంతర మెవని పాదములకడ పారలాశుచుండునో
అట్టి పూర్ణ కాముఁడగు బ్రభువు అన్నమును యాచించుట
మనల మోహితుల నొనగ్గుట కొఱకే. మన మనస్సుల
నటు ఆకర్షించుట కొఱకై యిట్టి లీల నొనర్చునాఁడు.
సందనందనుఁడే యజ్ఞము, దేశము, కాలము, సమస్త ద్రవ్య
ములు, మంత్రములు, తంత్రములు, ఋత్విజులు, అగ్ని, దేవ
తలు, యజమానుఁడు, ధర్మము వీని స్వరూప మని
మనము నేదమాలలో వినియుంటిమికూడ. అతఁడు చరాచర
విశ్వమునకుఁ బ్రభువు. అతఁడు ధర్మ సంస్థాపనార్థము అవని

యందవలరించినాడు, నేడీ యదుకుమారుడు అవలరించి నాడు. ఇవన్నీయును నెట్టియుడియును నెఱుంగవివానివలె నైతిమి, భ్రమచే బిడికెడన్నమును యాదించువాడు భగవానుడగునా యని యనుకొంటిమి. అయ్యో! మన కెంతటి కుబుద్ధి కలిగినది !

ఇదివిని ఒక యాజ్ఞకుఁ డిట్లనెను:- 'అయ్యో! అయిన జేమో అయినది. మనమందఱమును భగవంతుని మాయలో దిరుగుచున్నాము. ఆతఁడే మనయ్యాబుద్ధి నిట్లొనర్చినాడు. అందువలన మఱికిటి అపరాధము సంభవించినది. అయినను మనము మిక్కిలి అదృష్టవంతులము. మనము భక్తులము కాకున్నను మన అర్థాంగిణులు భగవద్భక్తులు. వారి సంసర్గము చేతనే తరింపఁగలము. వారి యనుగ్రహముయొక్క ఫలముచేతనే, మనబుద్ధియును వారి భక్తి ప్రభావముచేతనే నందనందనుని యందు చిక్కలమై పది.'

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! ఈ విధముగ నా యాజ్ఞకు లందఱును హృదయ పూర్వకముగఁ దమ యపరాధమునకుఁ బశ్చాత్తాపమును జెందుచు నందఱును గలిసి మాటి మాటికి భగవంతుని పాదసంస్పృశమునకుఁ బోయియును గావించుచుఁ దమ యపరాధములను తమింప వేడుకొనుచు నందఱును గలిసి యిట్లనిరి:- "ఎవని యొక్క మోహినీ మాయచే మోహితులమై మందమాతులమై కర్మ మార్గము

దీటునీటుఁ దిరుగుచుంటిమో అట్టి అకుంతబుద్ధిగల నంద నంద నుని చరణారవిందములందు మా నమస్కారముల నర్పించు చున్నాము' అతని మాయచే మోహితులమై నామమునకు బ్రాహ్మణులమైన మాయెడల భగవానుడు ప్రసన్నుడగుఁ గాక! అజ్ఞానులమగు మాయపరాధములను తమించుఁ గాక! మేమాతని చరణములకుఁ బ్రణామ మొనర్చెదము.' ఈ విధముగ నందఱును గలిసి భగవానుని తమింప వేడు కొనిరి.

అంత నొక్కఁ డిట్లనెను:- 'అయ్యా! అందఱమును గలిసి భగవానుని దర్శనమును జేయదము. అతని కడకు బోయి తమూపణమును జెప్పకొందము.'

అంతనొక్క వృద్ధ బ్రాహ్మణుఁ డిట్లనెను:- 'భగవానుఁ డంతర్యామి. అతఁడు ఘట ఘటములుఁ గలవిషయ మల నన్నిటినిఁ దెలిసికొనఁ గలఁడు. ఈక సుఁడతి దుష్టుఁడు మన మాతని నగరమున నివసించుచున్నాము. ఈ దుష్టుఁడు భగవానునిఁ జంపుటకుఁ బ్రయత్న మొనర్చుచున్నాడు. అతఁ డేమి చంపఁగలఁడు. తానే చావఁగలఁడు. కాని యీ సమయమున పోవుట ఉచితము కాదు. లోకము నాచారకములుగ కంకించెదను ఎప్పురైనను బోయి యా దుష్టునకుఁ జెప్పిరా. క్రొత్తచోక్క వచ్చిపడను. స్త్రీల విషయము వేరే. ఈ సమ

యమునఁ బోవుట ఉచితముకాదు. తర్వాత నెప్పుడైనను భగత్కృప కలిగిన దర్శింప వచ్చును.'

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! ఈ విధముగ భగవద్దర్శనేచ్ఛయున్నను, వాడు కంగ భయముచే నచ్చటికిఁ బోఁజాలక పోయిరి. యజ్ఞమును సమాప్త మొనర్చి వారు మఘరకుఁ బోయిరి. భగవానుఁడును గోప బాలురను వెంటఁ బెట్టుకొని సాయంకాల మగుటను దెలిసికొని బృదావనము నకుఁ బోయెను. ఇతనిపూడిండునకు గర్వభంగము నెట్లొనర్చెనో ఆలీల నభివర్ణించెదను.'

—//—

గోపకు లింద్రయాగమున కేద్యమించుట

946

మానవుఁడు సామాజిక ప్రాణి, సామాజిక శోభ ఉత్సవముచే గలుగును. మానవులకు ఉత్సవములందు స్వాభావిక దుచియుండును. ఒక్కొక్క పరిస్థితిలోఁ బశువుగా నైన నుండవచ్చును లేదా అతి ఉచ్చకోటికిఁ జెందిన మహా పురుషుండగు జ్ఞానిగానైన నుండవచ్చును. సాధారణులకుఁ గొంచెము మాత్స్యం వలయును, కొంచెముగ నుత్సవము,

వై భవము, సృత్యగానములు, పై మెరుపులుండ వలయును. ఉత్సవములందు బంధువులందఱును, ఇష్ట మిత్రులును. ప్రియులును సమావేశమయ్యెదరు. అందఱతోఁ గలిసి మెలసి తిరుగుట జరుగును. అందఱును గలిసి దేవపూజ నొనర్చెదరు. అందఱును గలిసి భోజన మొనర్చెదరు. గృహముల నలంకరించెదరు. శుభకర్మానుష్ఠానము జరుగును. మంచి రుచికరములగు వివిధ పదార్థములు తినుటకు దొఱకును గొప్ప విచిత్రానందము కలుగును. అందఱును సుస్సులందు నుత్సాహముండుటచే దాని నుత్సవ మందురు. భారతీయ సదాచారమందు నిత్యోత్సవము కలదు. పర్వతముగాని ఉత్సవముగాని లేని మాసముగాని, పక్షముగాని, దినముగాని మన సంస్కృతిలోలేదు. ఆర్యులకు పుట్టినది మొదలు చచ్చు వఱకు ఉత్సవములే ఉత్సవములు. ఈ ప్రాణియొక్క జన్మ ఆనందమునుండి కలిగినది ఆనందములోనే ఉండఁగోరు కొనుచున్నది. అందువలనఁ బర్వములను, ఉత్సవములను జరులు మిక్కిలి యుత్సాహముతోఁ జేయుచుందురు గొప్ప గొప్ప ప్రయత్నము లొనర్చుచుందురు.

సూతుఁడిట్లు నను:- ‘మునులారా! భగవానుఁ డగు శ్రీకృష్ణ చక్రవర్తి ప్రజములోనుండి గోపబాలురతో నిత్యమును వివిధములగు గ్రీవలను జేయుచు గోపకులను, గోపికలను గ. లోమ పెట్టుచుండెను! అతని చరిత్ర లన్నియును సకలలిక

ములు. భేలసములన్నియును బ్రాకృత బాలకుల వలెనే యుండును. కాని ఆతని వైపున కందఱునాకర్షించు నొక విలక్షణత కలదు.

ఒక దినమున నందుఁడు వ్యగ్రుఁడై యుండుటయును, శ్రీకృష్ణుఁడు కాంచెను. గోపకులందఱును సావడియందు కూర్చుండి యుండిరి. ప్రాతః ప్రాతః పుస్తకములను దెఱచి చూచుచుండిరి. 'ఇన్ని బియ్యపు బస్తాలు కావలెను బియ్యము తునుగఁ గూడదు. ఆకుతలుగ నుండవలెను. ఇన్ని బస్తాలు యవలు కావలెను. పానిని నీటిలోఁ గడిగి బాగుగా నెండింప వలెను. దానిని బాగుగా దంప వలయును దానిపైఁ బొట్టుండ రాదు. నువ్వులిన్ని బస్తాలను దేవలయును. అవన్నియును నల్లవివిగనుండ వలయును. పానిలో జీవజంతువులుండరాదు. అన్నిటిని విదిలింపుఁడు. నీరుఁడు తిర్వాతఁ జివరకు కడుగుఁడు. చక్కఁగనిత తేవలెను. ఆవునీయియే కావలయును. గేదెను మొదలగుపాని నీయి దానిలోఁ కలపరాదు. ఫలాని వస్తువు లిన్ని కావలయును. ఫలాని సమిధలు కావలయును. ఫలాని వస్తువు లచ్చట దొఱకను. వస్తువులన్నిటిని శీఘ్రముగ నేకూర్చుఁడు.' అని పురోహితుఁడు చెప్పచుండెను. పురోహితుని వాక్యములను విని గోపకలటుకలుఁ బరువెత్తుచుండిరి. ఒక్కొక్కఁడేదేదియో తెచ్చుచుండెను. ఇంకఁ గొందఱు జేవియో వస్తువుల నెఱుంగుండి అటు బెట్టుచుండిరి.

గోప గోపిక లందొకవిధమగు గలవరము బతులుదేరెను. అది సముద్రపు పోటువచ్చి నట్లుండెను.

ఈ ప్రయత్నమంతయును దేనికొఱకొయని శ్రీకృష్ణుడాలోచించి, యాతఁడు కూతూహల వశమునఁ బోయి ప్రజేశ్వరుని సమీపమునకుఁ బోయి కూర్చుండెను. మెల్లగా నిట్లనెను:- “నాయనా! నేఁడేమున్నది. ఈ ప్రయత్నమంతయును దేనికొఱకు! నేఁడేమి యుత్సవము! ఆ యుత్సవము పేరేమి! దానిలో నేమి చేయఁబడును!”

నందుఁ డిట్లనకొనెను:- ‘ఈ కృష్ణప్ర చాల కుతర్కి. నాకును సమాధానము చెప్పుటకుఁ గుదురని ప్రశ్నల నడుగుచుండును. నేనేమి, గొప్ప గొప్ప ఋషులును మునులును మొదలకిండ్ల వలసినదే. కావున దీనిని నేను దాఁట వేయవలయును.’ అని యాలోచించి యాతఁ డిట్లనెను:- ‘నాయనా! ఇది పెద్దపారిపనిలే. వీనితో నీకేమిపని. నీవుపోయి గోప బాలురతో నాడుకొనుము రా! నాయనా!’

ఇది విని భగవంతుఁడు పట్టుదలతో నిట్లనెను :- ‘లేదు నాయనా! నేనివ్వేళ నీవిషయమును దెలిసికొనియే పోయెదను. అది వృద్ధులపని యని మీరు చెప్పుచున్నారు. ఇప్పుడు మీరు వృద్ధులరైతిరి. భగవానుఁడు మీ కన్నులను మాయఁ జేసినచో సంతయు నేనే చేయవలసి యుండును. అందువలన నేనిప్పటినుండియే తెలిసికొనుట మంచిది.’

ఈతఁ డంగీకరించెడు వాఁడు కాఁడని నందుఁడు గ్రహించి యిట్లనెను :- “వత్సా! ఇది యింద్రభగవాను నకుఁ జేయు వార్షిక పూజాత్సవము.”

‘ఉత్సాహముతో శ్యామసుందరుఁ డిట్లనెను :- ‘ఈ ఉత్సవమున నేమి జరుగును నాయనా!’

ప్రేమతో నందుఁ డిట్లనెను :- ‘నాయనా! ఇందు యాగము జరుగును. సామగ్రిసంతయును సేకూర్పవలయును. నిరుడు పి బరిగినది. నీకు గుర్తుండదు ఆటలలోఁ బడిపోయితివి పెద్ద యజ్ఞమంఠపము కట్టఁబడును. దాని నలంకరింపవల యును; దానిలోఁదిలలు, బియ్యము, యవలు, పెరుగు, నేయి, మజ్జిగ, వెన్న, బెల్లము, తేనె మొదలగు ద్రవ్యముల నన్నిటిఁ దేవలయును, మండపము నలంకరింపవలయును. గొప్ప వైభవముగ యజ్ఞము జరుగును,’

శ్రీకృష్ణుఁ డిట్లడిగెను :- ‘నాయనా! దానినిఁ జేయిం చున దెవరు ?

నందుఁ డిట్లనెను :- ‘ఓరీ తండ్రీ! గొప్ప గొప్ప మునులు వచ్చెదరురా. గర్గ, గాలవ, శాకల్య, శాకటాయన, గాతమి, కరుష, కణ్వ, వాశ్య, కాత్యాయన, సాభరి, వానుదేవ, యాజ్ఞవల్క్య, పాణిని, ఋష్యశృంగ, శాగముఖ, భగద్వాజ, వామన, వ్యాస, శృంగి, సుచుంతు, జైమిని, కచ, పరాశర, మైత్రేయ, వైశాంపాయనాది సమస్త

ఋషులను ను నులను విచ్చేయుదురు వీరే విధ్యుక్తముగ
లింద్రయాగమును జేయించెదరు.'

భగవానుఁ డిట్లడిగెను:- 'నాయనా! ఇది యే యుద్ధే
శ్యముచేఁ జేయబడుచుండును?'

సందుఁడు కసరి యిట్లనెను.- 'అరే. ఉద్దేశమును గిద్దే
శము నడిగి యేమిచేయుదువు? యజ్ఞము జరుగుచుని తెలిసి
కొనినఁ జాలదా?'

సమ్రతతో భగవంతుఁ డిట్లనెను :- 'చూడుఁడు,
నాయనగారు! మీరు వృద్ధులైతిరి. ఏ విషయమును దాఁచ
వలదు. చూడుఁడు, ప్రపంచమున న్నూఁడు రకమాలవారుం
దుర. శత్రువులు, మిత్రులు, ఉపాసీరులు. సుఖముఃఖముల
లోఁ బాల్గొనుచు, సదా మేలుకే గోరువారు మిత్రులు,
ద్వేషించుచు ననిష్టమును గోరువాకు శత్రువులనఁబడుదురు.
అటుల నిష్టమును గోరక, అనిష్టమును గోరకుండువా
రుదాసీనులనఁబడుదురు. అహంకార మమకార శూన్యులగు
సాధువు లందఱలోడను సమాన వ్యవహారము నొనర్చెదరు.
వారికడ నేవిషయమును దాఁచఁ గూడదు. అటువంటి వారి
కడ తమ మనోగతభావములను జెప్పుచుందురు,

అంత సందుఁ డిట్లనెను :- 'నాయనా! కొన్ని కొన్ని
విషయము లందఱకును జెప్పదగియుండును, కొన్ని కొన్ని
చెప్పఁగూడదు.'

అంత భగవానుఁ డిట్లనెను:- నాయనగాయా! వీలై సంతపఱకు తమ మనోగతభావములను శత్రువుకడ నదాదాఁచి యూచవలయును వీడై నింకెక్కువగ దాచఁదగినచో శత్రువులకడను, ఉదాసీనుల కడను దాచవచ్చును తన కంతరంగులు, సుహృదులు, పుత్రులు తమకాత్మ సదృశులు, అట్టివారి కేవిషయమును దాఁచఁ గూడదు.'

నందుఁ డిట్లనెను:- 'ఇందు దాఁచుటకును, బ్రకటింపుటకును కేమియును లేదు. కాని మనము వంశపరంపరాగతముగ ఇంద్రుఁడగుగోత్రవంశము జరుగుచుండును. ఇది యెల్లప్పుడును జరుగుచుండును. ఆ సమయము వచ్చినది, ఇప్పుడు చేయుద మనుకొనుచున్నాము.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'ఎప్పుడును జరుగుచున్నదని చెప్పినఁ జాలును మానవుఁ డేదైనను గార్యము చేయఁదలచినచో గొంచెముగనో గొప్పగనో తెలిసికొని చేయవలసి యుండును. కొన్ని కార్యములు వాని విషయమేమియును తెలిసికొనికకయే గ్రుడ్డిగాఁ జేయఁబడుచుండును. పాపకర్మలు కానిండు, పుణ్యకర్మలు కానిండు తెలిసిచేసినను, తెలియకఁ జేసినను వాని ఫలమును గొలఁదిగనో గొప్పగనో అనుభవింపవలసి యుండును. కాని తెలిసికొని చేసిన కర్మల కంతకా నుండదు. కావున మీరీ యజ్ఞోత్సవమును జేయుచున్నారకదా దానికి సంబంధించిన ఫలము విషయమున

మీ కేదేనఁ దెలిసి యుండిన నాకును జెప్పఁడు మీరిప్పుడు చేయఁజూపు యాగము శాస్త్రసమ్మతమైనదా లేక లోక పరంపరగా వచ్చుచుండిన లౌకిక కర్మయా? ఈవిషయమునఁ దెలిసి కొనుటకు నాకు మిక్కిలి కూతాచాలముగ నున్నది దీనికిసంబంధించిన విషయము మీకు తెలిసినదంతయును నాకును స్పష్టముగను, వివరముగను జెప్పవలయును. నేను మీ యజ్ఞను బోలించు పుత్రుఁడను. అడుగకున్నను బుత్రున కుపజేశింపవలెను. అట్టియెడ శ్రద్ధగా నడుగుచుండ నిక జెప్పవలసిన పనియేమున్నది !'

నమ్రతతోడను, బ్రేమతోడను బలికిన శ్రీకృష్ణభగవానుని వాక్యములను విని నందుఁ డిట్లనెను:- 'సరే, నేనీ విషయమును జెప్పెదను. వత్సా ! ఈ యజ్ఞము పేరు ఇంద్ర యాగము. ఈ ఆకాశమునఁ గనఁబడు మేఘములు కీయింద్ర భగవానుఁడు అధిష్టాత్మకేవుఁడు. మేఘమాలలని యాత్మ మూర్తియే. జలములను గుటిపించునది ఇంద్రుఁడే. అవియే ప్రాణులకు జీవనము. వర్షము వలనఁ బ్రాణులారనఁడిమును జెందెదరు. మేఘముల ధీశ్వరుఁడగు నింద్రుఁడు కురిపించు జలములచే నన్నాదుల తృప్తిమగును. ఆ యన్నము చేతనే మనము ప్రతివర్షమును జలమును వర్షించు నమరాధిపతి యగు నింద్రునిఁ బూజించు చుందుము. యజ్ఞ మొనర్చిగా మిగిలిన యన్నము నే మనము ధర్మాన్ని కాముము లకు

సంబంధించిన సమస్త వ్యవహారములను నెఱవేర్చుచుండుము మన మూరక శ్రమపడుచున్నాము. ఆ శ్రమకు ఫలమును మేఘాధిపతియగు నింద్రుఁ డిచ్చుచుండును. ఈ యజ్ఞమును మన పూర్వులును జేయుచు వచ్చుచుండిరి. మనమును జేయుదము. పరంపరాగతిమగు నీధర్మము నెవఁ డేదైన భయముచేఁ గానిండు, ధనాధికలోభముచేఁ గానిండు, దేవతలను ద్వేషించుటచే గానిండు త్యజించి చో నట్టి బాని కెన్నటికిని మేలు సేకూరదు. నాయనా! ఇదియే మేము తెలిసికొనినదియును, వినినదియును.'

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! భగవానుఁడు సర్వజ్ఞుఁడు. అతని కన్నియును దెలియును. అతఁ డింద్రుని గర్వము నణఁప వలసియుండెను బ్రహ్మ యెట్లు భగవానుఁడగు శ్రీకృష్ణుని మహిమమును దెలిసికొనఁ జాలక పోయెనో అట్లే ఇంద్రుఁడును నాశని మహిమమును దెలిసికొనఁ జాలక పోయెను. త్రిలోకములన్నిటికిని దానొక్కఁడే యేకైక ప్రభువని ఆతనికి గర్వము కావున నాతని యీ గర్వము నణఁచి, అతనికి గోపమును దెప్పించుటకై భగవానుఁడొక విచిత్రమగు తర్కమును ప్రారంభించెను. అతఁడే యే యుక్తుల ద్వారా తర్కమును జేసినదియును, ఇంద్రుఁడు గమునొసర్చుటలోఁ దన యసమ్యక్తి నెల్లు ప్రకటించినదియును ముందుమీకు జ్ఞించి చెప్పెదను.'

శ్రీకృష్ణుడు కర్మవాదమును పదేదించుట

ప్రచమున నెన్ని వాదములు కలవో, అవన్నియును భగవంతుని లక్ష్యముగఁ బెట్టుకొనియే యుత్పన్నమైనవి, కొందఱు భగవంతుఁ డున్నాడందుకు, కొందఱు భగవంతుఁడు లేడందుకు, భగవంతుఁడున్నాడను వాఁడును భగవద్గుణములనే గాని మొనర్చు చున్నాఁడు, భగవంతుఁడు లేడను వాఁడును భగవంతుని విషయమును గూర్చియే చర్చించుచున్నాఁడు. ఒకఁడస్త్రీ రూపమున నొప్పుకొనుచున్నాఁడు, ఇంకొకఁడు నాస్త్రీరూపమున నొప్పుకొనుచున్నాఁడు, ఆతిని సత్తాను అంగీకరింపక ఆస్త్రీయనిగాని నాస్త్రీయని గాని చెప్పట కుదురదు. 'అస్త్రీ' యను చెప్పఁబడు వాని లోను జాల వాదములు కలవు కొందఱాతఁడు శివరూపుఁడందురు. కొందఱు విష్ణురూపుఁడని యందురు. కొందఱు దుర్గియనియు, సూర్యుఁడనియు, గణపతియనియు, గర్మయనియు, నీశ్వరుఁడనియు, బరమాత్మయనియు, బ్రహ్మయనియు, ద్వైతమనియు, ఆద్వైతమనియు విశిష్టాద్వైతమనియు, ద్వైతాద్వైతమనియు, శుద్ధాద్వైతమనియు, నిట్లనేక విధములుగ నాతనిఁ గూర్చి మీమాంస చేయుచుందురు. ఈ విధముగ నెన్ని వాద వివాదములు కలవో, అవన్నియు నాతని నాశ్రయించుకొనియే. పక్షి ఆకాశము

లోపలనే యెగురును, ఈ యాకాశము తనను బంధనమున బంధించినదని అదియనుకొని నేను దీనికి లొంగననుకొనును, పక్షి అంగీకరించినను అంగీకరింపకున్నను నది ఆకాశమందే యెగురవలసియుండును. ఆకాశమును వదలి అది యెచ్చట కును బోజాలదు. అదేవిధముగఁ గొందఱిట్లందురు:- 'వ్రషం చమునందు గల తగాదాలు, గోలలన్నియును నీశ్వరుని గుఱించియే వచ్చుచున్నవి, కావున నీశ్వరుని బహిష్కరింప వలయును. ఈశ్వరు నంగీకరించుటకు విడిచివేయుఁడు. బాగుగానే వదలవచ్చును కాని యీశ్వరుఁడు లేక నిలువఁజాలము దేనినైనను నూహించుము; ఏపాదమునైనను లేవఁదీయుము దాని కాధారము ఈశ్వరుఁడే, మీ మాంసకులు కర్మనే యీశ్వరుఁ డందురు. ఎవఁడెట్టి కర్మ నొనర్చునో ఆతఁడట్టి ఫలమును బొందును ఆతఁడు కర్మను దప్ప వేటుగ నీశ్వరుని అంగీకరింపడు అందువలన వారినిఁ గొందఱు నాస్తికులందురు; కాని అచటలో నేమున్నది ? నాస్తికుఁడైనను నాతనికిని మూలాధారము భగవంతుఁడే. భగవంతునిఁ బట్టుకొనియే వాని పాద మారంభమగును అందఱును దమతమ పాదములే సత్యములని భావించునట్లుగ భగవానుఁడు తన మోహినీ మాయను వ్యాపి పఁ జేసినాఁడు. అద్వైతవాది భగవానుఁ డద్వైతమునును. భగవానుఁడు మెదఱకుండ నాతని చెవిలోఁ దానద్వైతినని చెప్పిననును.

ఇంకొకఁడు భగనుఁవాద్యైతియడును, ఆతఁడఁదఱ కన్నులను గప్పి ఆతని చెవియందును 'సీపు చెప్పునదియే నిజము. నేను యథార్థమున ద్వైతినని చెప్పెనను ఇట్లే ఆస్తిక, నాస్తిక, దక్షిణమార్గము, పామమార్గము, శైవులు, శాక్తేయులు, గాణాపత్యులు, సౌరులు, వైష్ణవులు వీరినందఱు నాతఁడు మాయలోఁ బడవైచినాఁడు.

సూతుఁ డిట్లనను :- 'మునులారా ! అమాయకులగు గోపకులు సమస్తకర్మలకును ఫలదాత ఇంద్రుడేనని ఆతని పూజ నొనర్చుచుండిరి. పైగా నింద్రునకును గర్వమెక్కినది, ఆతఁడు తానే అందఱి కధిపతియను నహంకారమున నుండెను. అందువలన నిద్దరకును మేలు చేయవలయునను తలంపుతో శ్రీకృష్ణుఁడు కర్మవాదమును బ్రశంసించుటకుఁ గడఁగెను. ఆతఁడు గోపకులందఱకును జెప్పుచు, ముఖ్యముగ నందుని సఘోధించుచు నిట్లనెను :- 'నాయనా ! మీరు జీవనదాత యింద్రుడే నని చెప్పుచున్నారు. కాని ఆ విషయము సత్యముకాదు. జీవుఁడు కర్మాధీనుఁడు. ప్రాణులన్నియును దమ తమ కర్మానుసారముగఁ బుట్టుచుండును, కర్మానుసారముగ మరణించుచుండును. సుఖదుఃఖములు, భయశోకములు, హాని లాభములు. కీర్త్యపకీర్తులు, యోగక్షేమములు, మానావశూనములు ఇవన్నియును గర్మానుసారముగఁ బ్రాప్తించుచుండును'

నందుఁ డిట్లనెను :- 'వత్సా! కర్మ జడమైనది. అది తనకుఁ దానుగా సుఖదుఃఖముల నెట్లొసంగఁ గలదు? లోక యంతము దానికదియే తిరుగునా? ఎవఁడైన నడుపువాఁ డుండిననే అది నడువఁగలదు లేకున్న నడువఁ జాలదు. నడిచిన నదియే పనిగ నడచుచుండును. అదే విధముగ ఫలము కర్మాచుసారముగ లభించుచుండుననుట సత్యమే. కాని యీ కర్మలకు ఫలము నిచ్చువాఁడెవఁడో డెవఁడో యుండవలయును. అప్పుడు కర్మఫలము నొసంగువాఁడు గొప్పవాఁడా కర్మ గొప్పదియా?'

(శ్రీ)కృష్ణ భగవానుఁ డిట్లనెను :- 'ఫల మొసంగు వానితో మనకేమియును బనిలేదు ఈ ప్రపంచమంతయును గాలకర్మ, స్వభావానుసారముగా నడుచుచున్నది. ఏ కాలమున జీవులయొక్క కర్మ భోగాన్మూలమగునో, స్వభావాను సారముగ జీవులకట్టి ప్రవృత్తి చే కలుగును న్వాఙ్విబిదువు గాడిద లద్దెమీఁదఁ బడినచో వానిచే స్వభావానుసారముగఁ దమకుఁ దామే తేల్లుపుటుచు జలమును బడమే. లద్దెయును బడమే. ఆ రెంటియొక్క సంయోగముచే స్వభావాను సారముగఁ జైతన్యముగల జీవులుదయించును. మరియు ఫలము నొసంగువాఁడు కలఁడని కొంచెముసేపు బిప్పుకొందము. సుఖదుఃఖఫలముల నొసంగు వాఁడీశ్వగుఁడుండిన నుండనిండు. యొక్క ప్రాధాన్యత తగ్గుట

లేను కర్మ నొసంగుచాఁ డెవఁడైనఁ గానిండు, అతఁడు కర్మానుసారము ఫలము నొసంగును. ఎట్టి కర్మ చేయఁ బడునో అట్టి ఫలమునే యొసంగును. కర్మలు చేయనివాని కాలిండు ఫలముల నొసంగఁ జాలను, ఒకఁడు ప్రవేశ పత్రముల నమ్ముచుండెను. దానికి నియత మూల్యము నెవఁ డొసంగుచున్నాఁడో చానికా ప్రవేశపత్రము నొసంగును. బానికి చాలడబ్బు 'ప్రొగయ్యెను. అతఁడు ద్రవ్యము లేకున్న నీయఁ జాలఁడు. అతఁడును ద్రవ్యమున కధీనుడై అతఁ డమ్మకము పనినిఁ జేయుచున్నాఁడు కావున వాతఁడును ద్రవ్యమున కధీనుడై యున్నాఁడు కావున కర్మ ఫలముల నొసంగుటకై యెవరినైనను గల్పింపుడు. అతఁడును గర్మాధీనుఁడయ్యే ఫలముల నొసంగుచున్నాఁడు.'

నందుఁ డిట్లనెను :- నాయనా ! ఇచ్చునాఁ డాతఁడే'

శ్రీకృష్ణుఁ డిట్లనెను:- 'ఇచ్చునాఁ డెక్కడనున్నాఁడు పూర్వకర్మాను సారముగ నెవని కెట్లు జరుగవలయునని వ్రాయఁబడినదో ఆ వ్రాసారము జరుగవలసిదేకాని కాని ఆ ఫలమునిచ్చువాఁడును నన్యథా చేయఁ జాలకు కర్మాను సారముగఁ బ్రాప్తింపవలసిన విస్తృత మనశఃపర్యాయ లభించి తీరును, తప్పక లభింపతీరును జీవులు కర్మాను సారమునను సరించునప్పుడు కర్మ ఫలస్వరూప మచే నుఖదుఃఖములను భోగించుచుండ నింక నింద్రునితో నేమి ప్రయోజనము!'

నందుఁ డిట్లనెను:- 'వత్సా! ఈ విషయము మా బుద్ధికిఁ బట్టుటలేదు, ఒకేదినమాన నొకేసమయమున నిద్దరు పిల్లలు పుట్టిరి. ఒకఁ డన్యంత దగ్గిరుని యింటఁ బుట్టినాఁడు, రెండవవాఁడన్యంత ధనికుని యింట బుట్టినాఁడు. పుట్టఁగానే ఒకనికి సమస్త సుఖసామగ్రిలు ప్రాప్తించుచుండెను, రెండవవానికి, గడుపునిండ పాలై నను లేవు, వారిద్దరు నేమియును దక్కువచేయలేదు, అట్టియెడ నొక్కనికి పుట్టుకతోడనే సుఖములేల బ్రాప్తింపవలయును అ సమయముననే పుట్టినవేరొకనికిదుఃఖములేలఁ బ్రాప్తింపవలయును.

భగవానుఁ డిట్లనెను :- 'ఏకు ధాతులుగఁ గాని దరిద్రులుగఁగాని అప్పటి జన్మవలనఁ గాదు, పూర్వ జన్మములలోఁ జేసిన కర్మవలననే అట్లు జరిగినది, ఒకని కర్మ యింకొకని కంటదు. ఒక గోశాలలో వేలకొలది గోవు లొక్కటిగనే యున్నవి. వానిలో నేయావుదూడ యేదియో అది తన తల్లినిఁ గనుఁగొని దానిపాలనే త్రాగును. దీనిని బట్టి జేవుఁడు దన పూర్వ స్వభావము ననుసరించి పూర్వ సంస్కారముల కధీనులై యున్నారని తేలుచున్నది. దేవతలు కానిండు, అసురులు కానిండు, మనుష్యులు కానిండు, పక్షు, పక్షి, కీట, పతంగాదులలో నేదైనఁ గానిండు. సమస్త చరాచర జగత్తునందలి ప్రాణులందఱును ననుదాని స్వభావముల ననుసరించి యుండును. కొందఱు ఉత్తమ కర్మ లాప

ర్చినవారు ఉత్తమ జన్మల నెత్తుచుందురు, అట్లే అధమ కర్మలొనర్చినవారు అధమ జన్మల నెత్తెవరు, ప్రపంచమున మనకు శత్రువులును లేరు, మిత్రులును లేరు, ఉదాసీనులును లేరు. కర్మానుసారముగనే శత్రుత్వమును, మిత్రత్వమును, ఉదాసీనత్వము నుండును. గురువును గర్మాను సారముగనే ప్రాప్తింపు చుండును. ప్రాప్తింపుట యేమి? కర్మయే గురురూపమును ధరించును. కర్మయే గురువు, ఈశ్వరుడుచు గర్మయే, అన్నిటికంటెఁ బరమాదరణీయమైనది కర్మయే.

క॥ కర్మమునఁ బుట్టు జంతువు

కర్మమునను వృద్ధిఁ బొందుఁ గర్మమునఁ జెడున్

కర్మము జనులకు దేవత

కర్మము సుఖదుఃఖములకుఁ గారణ మధిపా॥'

నందుఁ డిట్లనెను:- 'వత్సా! యనము కర్మను జేయుచునే యున్నాము. యజ్ఞ మొనర్చుట కర్మ కాదా?'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'అది కర్మ యెందులకుఁగాదు, అవశ్యము కర్మయే, మీరు యజ్ఞమును చేయరాదని నేననుట లేదు, యజ్ఞము నవశ్యము చేయవలయును. కాని కర్మ నాదరించి యజ్ఞ మొనర్చుడు, మీరింద్రుని భయముచేదాని నాదరించుచున్నారు. ఇంద్రుడే సర్వస్వమనుకొనుచున్నారు. నేను కర్మలను జేయవలదనుట లేదు. కర్మ

లందఱును జేయవలసినదే. తమ పూర్వజన్మ సంస్కారముల ననుసరించి యెవరి కే వర్ణమును, ఏ యాశ్రమమును బ్రాప్తించినదో ఆ ప్రకారము కర్మలోనర్చుచు సదా కర్మల నాదరింపవలయును.'

నందుఁ డిట్లనెను - 'అవును నిజమే. కర్మల నాదరింప వలయును కాని యజ్ఞదులందేదో ఒక యిష్టదైవము నేర్పఱచుకొని పూజింపఁబడును. ఇప్పుడీ యజ్ఞమం దిష్టము నెవరినిఁగాఁ బెట్టుకొనవలయును. ఎవనినిఁ బూజింపవలయును.

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'నాయనగారూ! అందఱకు నొకే యిష్టదైవముండఁడు. కర్మానుసారముగ నందఱకును నిష్టము వేఱు వేఱుగ నుండును. ఎవని కారణమున నెవని జీవితము సుగమముగ నడుచునో వానికాతఁడే యిష్టదేవుఁడు అతినినే మనము పూజింపవలయును. ఒక పల్లెవాఁడుండెను. అతని జీవితము నొకవలస జరుగుచుండును. కావున నాతఁడు నొకనే తనయిష్టదేవతగఁగావించి పూజన మొనర్పవలెను. బ్రాహ్మణునకుఁ బుస్తకమున జీవితము జరుగుచుండును. అతఁడు పుస్తకమును పూజింపవలయును. క్షత్రియున కస్త్ర శస్త్రములతోడను, గుట్టములు, ఏనుఁగులు వీనిచే జీవితము నడుచును. అతఁడు వాసనే పూజింపవలసి యుండును. వైశ్యునకు తరాజుచే జీవితము నడుచును. అతఁడు తరాజునే పూజింపవలయును. స్త్రీకి పతిచే జీవితము నడుచును. ఆమె

పతి నే పూజింపవలయును ఇష్ట దేవతకు నివేదించి భోజనమును జేయవలయును. కాని ఇష్టము కృత్రిమమైనదిగనుండరాదు, స్వభావానుసారముగ నుండవలయును. గంగకుఁ బోయి గంగాదానగుటయు, యమునకుఁ బోయి యమునాదానగుటయుకాదు తన స్వభావకర్మానుసారముగ నిష్ట దేవముండవలయును.

అంత శౌనకుఁ డిట్లడిగెను:- 'సూతా! కృత్రిమయిష్టదేవ మెట్లుండును?'

సూతుఁ డిట్లు నను:- 'వినుఁడు స్వామీ! ఈ విషయమున నేనొక నవ్వుల యిష్టదేవమును గూర్చి చెప్పెదను. ఒక రైతు డొడెను. రైతు మిక్కిలి సరిఘండు; కాని ఆతని భార్య చాలగయ్యాళి. దానికి జిహ్వా చాపల్యమెక్కువ. జిహ్వాచాపల్యము గలస్త్రీ మంచి మంచి పదార్థములకు దూరు చేసికొని యెవ్వరికిఁ దెలియక తినును. తన భర్తనుగాని బావలు మఱిదులకుగాని తలఁపనే తలఁపదు. ఆమె యింటిలో నొంటరిగ నుండెను భర్త పగలంతయును పొలములోఁ బనిచేయుచుండును, ముందుగా నామె భర్త కేదో అన్నమావండి పచ్చళ్ళు వేసి పెట్టును. ఆతనికి నాఁగలి యెద్దులనిచ్చి పొలము కుఁ బంపివేయుచు తరువాత మంచి గోధుమపిండినిఁ దెప్పించి, దానిని దోరగా నేతిలో నెఱ్ఱగా వేయించి దించి, ఒక బాణవిలోఁ బంచదార పాకమును బట్టి కొంచెము జిగురు పాకము రాఁగ నేదానిలో నాపిండిని గలిపి దానిలో నేయినిబోసి కలుపుచుండవలెను. రుచి సువాసన కొఱకు జేడిపప్పు కిస్ మిస్, యాలకుల పొడి కుం.

మమి పున్య పుచ్చి రూపమును. చేసికలనునలెను. ఇట్లు నేయి
యంతమును నాపిండిలో నిగిరిపోవునట్లు చూడవలయును.
ఇట్లు చేయఁగా నది గోధుమ హల్వాయగును. ఇట్లు ప్రసాద
మును సిద్ధముచేసి దేనినైనను నిష్పదైవముగఁ జేసికొని నైవే
ద్యమును బెట్టవలయును. యథార్థమగు నిష్పదైవమగు దసపతి
నామి వంచిపఁ దలఁచెను. అందువలన నామి యి టిమండి
గమునే తన కృత్రిమ యిష్టదైవముగఁ జేసికొనెను. ప్రసాద
మునకు గోధుమ హలువా అని పేరుపెట్టెను ఎందువలన
ననఁగా నాప్రసాదము గోధుమతోఁ జేయబడినది. ఆమె
తన యిష్టదేవతయగు మండిగము మీఁదనే కూర్చుండి
యిట్లు మంత్రమును బఠించి నివేదించును. 'విసవే విసవే
మండిగమ్మా! నాక!త్రలు నాడు బిడ్డలులేరు! నీ యాజ్ఞ
యైనచో హలువా భోగంబిదిగోనమ్మా! హలువా భోగము
చలువేనమ్మా! ఇట్లు మంత్రమును బఠించి. తనకుఁ దానే
'అవును తినుము, తినుము' అని దానిమీఁదఁ గొంచెముగ
నీటినిఁ జొరకరించి ఆ హలువానంతను దానొక్కతెయే
గుటకు గుటకు మని మ్రొగివేయును ఇట్లు ప్రతిదినమును
నేతి హలువా తినఁగా దినఁగా నామె శరీర మెఱ్ఱఁబడెను.
బాగుగా బలిసెను. రైతు పాపము ప్రతిదినమును జిక్కిపోవు
నుండెను ఇ టిలోఁ గేవలము అన్నము పచ్చిబియ్యము
కూరేమియును జేయనే చేయదే; ఈమె యెట్లు బలిసి
యెర్రఁబడినది! అని ఆతనికి సందేహము. దీనిలో నేదైన
కారణముండి తీరివలయును. అతఁడా కారణము సన్వేషింపఁ
జొచ్చెను.

శత్రువులును, మిత్రులును నందఱకును నుందురు. ఎవరో తైత్తిరుతో నిట్లు చెప్పిరి:- 'నీ భార్య ప్రతి దినమును హలువా ప్రసాదమును మెక్కుచున్నది. అందువలన నామె బలిసినది.' ఒక దినమున నాతఁడు మెదలకుండపొలమునుండి యింటికి వచ్చెను. దైవవశమున సరిగా నజేసమయమునకు ఆతని భార్య హలువాను సిద్ధముచేసి, తన కిష్టదేవతయగు మండిగము మీఁద గూర్చుండి యా మంత్రమును బఠించుచుండెను. 'వినవే వినవే మండిగమ్మా! నాకత్తలు నాడు బిడ్డలులేడు నీ యాజ్ఞయైనచో హలువా భోగం బిడుగో నమ్మా! హలువా భోగము చలువేనమ్మా' అని తరువాత నామెయే అవును తినుము, తినుము' అనుచు నాప్రసాదమును మెక్కుచుండెను. ఆతఁడు దీనినంతను గాంచి యిట్లను కొనె:- 'నా భార్య చాల మోసకత్తై. డబ్బు ఖర్చు చేసి హలువాచేసి నాకుగా మెక్కుచున్నది. ఈమె మండిగమునే కృత్రిమ యిష్టదేవతగఁ జేసికొనినది. నేనును నిట్టి కృత్రిమ యిష్టదేవతనే యేర్పఱచుకొందును, ఇది యిన్నాళ్ళనుండి చేసిన దానికిఁదగిన చికిత్సను జేసెదను' అని యానొచించి అతఁడు తన కట్టిన తన కృత్రిమయిష్ట దేవతగఁ జేసికొనెను

మఱునాఁడు నియమునుసారముగ నాతనిభార్య మగు గోధుని హలువాను నైవేద్యముగఁ జేసెను. నేఁడు రైతు ముందుగానే వచ్చి యింటిలో మచ్చుమీఁద దాగి యుండెను. ఆమె నైవేద్యమును బెట్టుటకై ఆమె మండిగముపైఁగూర్చుండి 'వినవే వినవే మండిగమ్మా! నాకత్తలు

నాడు బిడ్డలు లేరు. నీ యాజ్ఞయైనచో హాలువా భోగం బిడిగోసమ్మా! హాలువా భోగము చలువేసమ్మా! అవును తినుమా, తినుము' అనుచుఁ దిన నారంభింపగానే రైతు దండమును దీసికొని వచ్చి యెదుటగా నుంచుకొని 'వినవే వినవే పొన్నులకత్తా! నగు మామలులేరు బావలు లేరు. ఆనతియైన మోసగాండ్ర వీపును మోతను మ్రోగించు' అని లెనకుఁ దానే 'సరే, మ్రోగించు మ్రోగించు' అని పలికి ఆలెఁడు తన దండముచే బడితెపూజ కావించెను.'

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! దీనినే కృత్రిమ యిష్ట మందును ఇది దంభము. పాపము తన జీవితము దేనిచే జరుగునో దానినే యిష్టముగి భావించి పుణ్యపవలయును భగవానుఁడు కర్మవాదమునకుఁ బుష్టినొసంగుటకై దీనివలెఁడ ను జెప్పెను గోపకులకు నచ్చుఁ జెప్పుచు నిట్లనెను:- 'దేనిచే మన జీవితము నడుచునో ఆట్టి ఒక దేవతను బూజించి యుపాసింపవలయును. నేఁడొక ఉపాసన యును, రేపింకొకటియు, నెల్లండి మఱియొకదాని నుపాసించుచుండినచో నట్టివాని కెన్నటికిని శాంతి లభింపదు. వ్యభిచారిణి శ్రీకృష్ణులై నేఁడొకనినిఁ బ్రేమించి, రేపింకొకనిఁ ప్రేమించి, యెల్లండి యింకొకనిఁ ప్రేమించినచో నామ ప్రేమ యొక్కని యందును స్థాయిగా నుండదు. ఆమెకు నిత్య నూనె పతి యేర్పడుచుండును. అట్లు వేరువేరుగఁ ప్రేమను బ్రకర్షించు మండిన దానికెన్నడును శాంతిలభింపదు. అదే

విధముగ నటునిటు నిత్యమును నిష్టదేవముగా మార్చుకొను చుండినచో శాంతి యెన్నటికిని లభించదు.'

సందుఁ డిట్లనెను:- 'అయితే, నాయనా! ఎవనికైనను నిష్టమేదియై యుండును? మన మెవనిఁ బూజింప వలయును?'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'బ్రాహ్మణుల వృత్తి వేదము. కావున వేదము బ్రాహ్మణుల కిష్టము, క్షత్రియునకు వృత్తి భూపాలనము. కావునఁ బృథివియే ఆతనికిష్ట దేవత. వైశ్యుని వృత్తి వ్యాపారము. కావున లక్ష్మీ ఆతనికిష్టదేవము. శూద్రుని వృత్తి సేవ. కావున సారికిష్టము ద్విజాతీయే వైశ్యునకు వృత్తి నాల్గువిధములుగ నుండును. వ్యవసాయము చేయుట, వ్యాపార మొనర్చుట, గోసంరక్షణము, వాణిజ్యము ఇ దులో నొక దానికంటె మరొకటి నికృష్టమైనది. అనఁగా వ్యవసాయ మొనర్చుట సర్వోత్తమము అంతికింట నీచమైనది వ్యాపారము, వ్యాపారము కంటె నీచమైనది రసాది నిశ్శ్రేణియు. అస్పృశ్యకంటె నీచవృత్తి వడ్డీవ్యాపారము ముచే జీవనము జరుపుట.'

సందుఁ డిట్లనెను:- 'అయితే, మనమే వృత్తిలో నుండవలయును?'

శ్రీకృష్ణుఁ డిట్లనెను:- 'మనకు కృషి, వాణిజ్యము, వడ్డీ వ్యాపారములేగు. మన కేర్పక వృత్తి గోసంరక్షణము. గోవులే మన కిష్టదేవతలు. కావున మనము గోపూజ నొనర్చు కొనవలయును. గోవుల కావారము నొసంగు సర్వతము కావున గోవర్ధనపూజ నొనరింపవలయును.'

నందుఁ డిట్లనెను:- 'ఓరీ! గోవర్ధనము గోవులకు గడ్డి నిచ్చుననుట నిజమే, కాని యింద్రుఁడు వర్షమును గుటిపింప కుండినచో గడ్డి యెట్లు మొలచును? వర్షింపఁ జేయు వాఁ డింద్రుఁడుకదా!'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'తండ్రీ! నే నిదివఱకే యింద్రుఁడును నొక కర్మానుసార దేవతయని చెప్పియుంటిని. ఒక కల్పమందు పదునలుగురు మనువులును, పదునలుగురు దేవేంద్రులును మారుచుందురు. కర్మాను సారముగఁ గన్ప ననుభవించు వాఁడేమి వర్షమును గురిపింపఁ గలఁడు? ఈ ప్రపంచము యొక్క ఉత్పత్తి, స్థితి, లయములు సత్త్వ రజ స్తమో గుణములవలన జరుగుచుండును, నానాయోనులందు భ్రమించుచుజీవి స్త్రీ పురుష సమాగమముచేఁ బుట్టుచున్నాఁడు. స్త్రీ పురుషుల హృదయమునందు రజోగుణజన్మమగు గామ ముత్పన్న మైనపుడు రజోవీర్య సంబంధముచే శరీర మేర్పడు చున్నది అదే విధముగర జోగుణ ప్రేరితమై మేధుగణము వర్షించుచుండును.'

నందుఁడిట్లడిగెను:- 'మేధుము వర్షమును దాని కదియే యెట్లు వర్షింపఁగలడు? వానిచే నింద్రుఁడే వర్షమును గురి పింపఁ జేయును.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'తండ్రీ! ప్రతిసంవత్సరమును జలాధిపతియును, భాగ్యాధిపతియును, గాజ, మత్రి నేతు వేతుగ నుండుటను మీరెఱిగినదేకదా! సూర్యుఁడు తన కిరణములచే సముద్రము నుండియు, నదులనుండియు, కూప లతాక సహోవరాదులనుండియు, సమస్త ప్రాణులశరీరముల

నుండియు నుష్ణకాలమున జలమును గ్రహించి, ఋతూకాలమున నాజలమును మేఘముల గోగుండును. వాయు ప్రేరణచే మేఘము లొకటొకటి రాచుకొని గర్జించును. అంతసేవి అచ్చటచ్చట జలములను వర్షించును ఆ జలముచేఁ దృణ, గుల్మ, వృక్ష, లతాదులుద్భవించి పెరుగును. ఓషధులును బెరుగును. అవి ఫలించును. వాని వలన నన్నము కలుగును. ఆ యన్నము వలనఁ బ్రాణుల జీవములు నిలుచును. అందఱును దమతమ ప్రారబ్ధకర్మాను సారముగ భోగముల ననుభవించెదరు. కర్మములచేతనే దుఃఖఃఖ్య, మరణ, రోగ, శోక, ఉత్పత్తి, విపత్తి, సంపత్తి, విద్యా, బుద్ధి, కవితా, కళా, యశ, అపయశ, పుణ్య, పాప, సరక, స్వర్గముక్తి, భగవద్భక్తి కలుగుచుండును, కర్మానుసారముగనే అప్పుడప్పుడు వర్షములు కురియుచుండును ఇంక సంప్రదానితోఁ బనియేమున్నది!

సందుఁడిట్లనెను:- 'నాయనా! ఈ పూజ వంశపారంపర్యముగా జరుగుచున్నది. అందఱును దీనినిఁ జేయుచుండిరి. కులాగతి ధర్మమును వీక్షింపెట్లు!

భగవానుఁడిట్లనెను:- 'తండ్రీ! ఈ విషయములన్ని నగర నివాసులగు నాగరికులకును, పురవాసులకును, నగర వాసులకును సంబంధించియుండును. మనకు పురములును లేవు, నగరములును లేవు. గ్రామములును లేవు. మనము వనవాసులము నిత్యమును వనములందును, బర్హతములందును, కందరములందును నివసించుచుండుము. శకటము లేమన యిండ్లు, మనమెచ్చట తలఁచుకొనిన సెచ్చట మేఱకు

లనఁ జూచి కేట్టిన గుడియందు నేనుకొనిన, అప్పుడా మనకు నివాసస్థాన మేర్పడినది. మన మొక్కచోటున నివాసస్థాన మేర్పటచుకొనుము. వీరవమున నావులుకు మంచిమేళ యును. నీటివశతియుచునుగనో అచ్చట గుడారమును వేసి కొందుము. మన యిష్టదేవమీ మన పురోహిత బ్రాహ్మణుఁడును, ఈ గోవులును, గిరిరాజుమగు నీగోవర్ధన పర్వతము వీరే మనకుఁ బూజ్యులు. వీరిని మనము పూజింపవలయును.'

సూతుఁడట్లు నెనుఁ: 'మునులారా! ఈ విధము భగవానుఁడనేక యుక్తులతోఁ వింద్రుని కొఱకు చేయఁబడు యజ్ఞమును ఖండింపఁగా గోపకు లాశ్చర్య చకితులైరి. ప్రతి సంవత్సరమును యజ్ఞమును జేయుచుండిరి. కావునయజ్ఞమును జేయకుండఁజాలరు. దీక్షకిలోడుగా వారు శ్రీకృష్ణుని అనేక అలౌకిక లీలలను గాంచుచుండిరి. అనేకులగు నసురులకు భగవానుఁడు సమీపములోఁ జంపివైచెను. భగవానుని దర్శనముకొరక నేకులగు ఋషులును మునులును వచ్చుచుండిరి ఇంతేకాక భగవానుని, వేణుమాధురినిఁగాంచి వ్రజవాసులందరును నాకర్షింపఁబడిరి. అందువలన నాతని యభిప్రాయమునకు విరుద్ధముగ నేమియును జేయఁజాలకుండిరి. అందువలన వారు తామేమిచేయవలయునో భగవానునే అడిగిరి. మనమీమి చేయవలెను? దేని నొనర్చుటచే మనకు సుఖశాంతిలు కలుగఁగలవు? అట్టి కర్మయోదియో మాకు సజ్జేంప వలయును. అంతట భగవానుఁడు గోవర్ధన పూజాప్రస్తావము నెట్లు కావించెనో, దాని వర్ణమును నేను చెప్పెదను వినుఁడు.'

పుట నెంబరు, పాఠం నెంబరు తన్ము. కలిపి చదువవలెను.

గో వర్ధన పూజా ప్రస్తావము

(౯౪౮)

ఏ పూజనమున సమృద్ధిగ పూజావిధానము, మంచి పుష్పాది సామగ్రి, మంచిమంచి నైవేద్యములు వినియోగింపఁ బడునో అట్టి పూజయే సుందరముగను సుఖకరముగను నుండును. వూతక శుష్క శంఖనాదముతోడనే చేయు పూజకు మనము గృహమున నుండియే ఒక్క నమస్కారమును బెట్టవచ్చును. ప్రసాద విస్తారము లేని పూజ యేమి పూజ ? శుభకర్మయొక్క ఫలము శుభప్రసాదము. అన్నిటి కంటె గొప్పప్రసాదము మంచి మనః ప్రసన్నతయే ఏ కర్మయందు మనస్సాక్షాదమును జెందునో, ఏ పూజయందండఱుకును సమానమగు నుత్సాహముండునో అట్టి పూజయే నిజమగు పూజ. మిగిలినదంతయును పొట్టపూజః తన పొట్టకూటి ప్రయత్నమున కొక వ్యాసంగము. కేవలము జీవనము కొరకు చేయుపూజ పొట్టకూటి ప్రయత్నమునకుజేయుట కొక ఉపకరణమే. పూజయొక్క నఫలత యిష్టదేవతా ప్రత్యక్షముననే కలదు. ఇష్టదేవత ప్రత్యక్షమైన పూజయే నిజమగు పూజ.

సూతుఁడిట్లనెను: . 'మునులారా ! అనేక యుక్తులచే దేవేంద్రుని పూజ నిరాకరింపఁబడఁగా నందుఁడిట్లుడిగెను:-

‘అయితే! నాయనా! ఇప్పుడేవనిపూజను చేయవలయునో, ఎవని నుద్దేశించి చేయవలయునో నీవే చెప్పుము.’

భగవానుఁ డిట్లనెను:- ‘తండ్రి! ప్రత్యక్ష దేవతలను నదలి పరోక్ష దేవతల వెంటఁబడుటేల? సృథివియందు గోవులు, బ్రాహ్మణులు, గోవర్ధనపర్వతము ఇవి యాఁడే ప్రత్యక్ష దేవతలు ఈమూఁడింటికే పూజజరుగవలయును. గిరిరాజమగు నీ పర్వతమువకు నై వేద్యమును బెట్టవలయును. వేవాధ్యయన పరులగు బ్రాహ్మణులు వచ్చి విధి విధాన పూర్వకముగ నగ్ని హోత్రము చేయవలయును. నానావిధములగు ద్రవ్యములు, అన్నము, నస్త్రములు, గోవులు దానదక్షిణలతో నీయవలసి యుండును. గోవుల నలంకరింపవలయును. వానికిఁ బచ్చు పచ్చని పచ్చని పచ్చగడ్డిని మేపవలయును. నాడే ద్వేషమున నిట్టి యుత్సవ మొనరింపవలయును.’

నందుఁ డిట్లడిగెను:- ‘ఇట్టి నీ యజ్ఞమునకు మరల నదే సామగ్రిని సమకూర్పవలయునా యేమి?’

భగవానుఁ డిట్లనెను:- ‘తండ్రి! అవును. క్రొత్త సామగ్రి అవసరములేదు. మీరీ యింద్రయాగమునకే సామగ్రిని సమకూర్చిరో ఆ సామగ్రితోడనే యీ యజ్ఞానుష్ఠానమును గావింపుఁడు. కాని ఒక్క విషయమున్నది. మా దేవత యీ యవలు, తిలలు, బియ్యము వీనిని నివేదిం

చినఁ దిని సంతుష్టినిఁ జెందువాఁడు కాఁడు. దీని కొరకు పక్ష పదార్థము లెన్నో కావలయును.'

నందుఁ డిట్ల నను:- 'మే మశుగున దేశయ్యా! ఏ మేమి వస్తువులు కావలయును? నీ దేశతయొక్క స్వభావమును మేమింకను నెఱుంగఁ జాలకున్నాము. ఆతఁడే సామగ్రిచే సంతుష్టుఁ డగునదియును మే మెఱుంగఁ జాలకున్నాము. ఇప్పటి వఱకు మే మింద్రుని పూజ నొనర్చుచుంటిమి. మాకు గోవర్ధనమొక నూతన దేశవత.'

శ్రీకృష్ణుఁ డిట్ల నను:- 'సరేకాని, మీరు నేటి వఱకు మీ దేశవత యెన్నడైనఁ బ్రత్యక్షముగ నై వేద్యము నార గించుటను గాంచితిరా?'

నడుఁడిట్ల నను - 'నాయనా! దేశవతలు పకోక్ష ప్రియు లుగ నుందురు. అగ్ని దేశవతలకు ముఖము. ఆతఁడే దేశవత లందఱకును హవిర్భాగములను దీసికొనిపోయి అందించు చుండును. మే మగ్నియందు హవిస్సులు భస్మమగుటను గాంచుచున్నాము. ఇంద్రుఁడు ప్రత్యక్షముగ వచ్చుటను గాంచలేదు. తినుట అట్లుండు. నేటివఱకు మే మెన్న డును నింద్రుని దర్శింపనేలేదు.'

భగవానుఁ డిట్ల నను :- 'మీరు మా దేశవతను గాంచుఁడు అది ప్రత్యక్షమై మీ యందఱ సమ్ముఖమునఁ

బ్రహ్మమును గైకొనును. మీ రందఱును అది బ్రహ్మమును స్వీకరించుటను గాంచెదరు.'

అంత గోపకులందఱును నానందముతో నిట్లనిరి:—
'బాబు! బాబు! ఈసారి మనమందఱమును శ్రీకృష్ణుని దేవతనే పూజింతము. ఇంద్రునిన్నాళ్లనుండి పూజించు చుంటిమి కదా, ఆతఁడెన్నడైన దర్శనమిచ్చినాడా? ఈయలేదు. కృష్ణుని దేవత అందఱ సమ్ముఖమునఁ బ్రత్యక్షము కాగలఁడట. ఇది చాల ఆనందకరమగు విషయము. మన మందఱము నాతని దర్శన మొనర్చెదము.'

ఇది విని నందుఁడిట్లనెను:— 'మంచిది. మీ అందఱ కది సమ్మతమైనచో నటులనే చేయుదము. కాని దేవత క్రొత్తది. కృష్ణుఁడే దాని నరములగు నాకులచు గుర్తింపఁగలఁడు. దాని సంగతి యంతయును ఆతనికిఁ దెలియును. కావున నాతఁడేమి తినునో కృష్ణుఁడే అడుగుడు. ఆ నస్తువులనే ఆ దేవతకు సమకూర్చెదము.'

శ్యామసుందరుఁడిట్లనెను:— 'మాదేవత యేమి తినునో ఆ విషయమును గూర్చి అడుగవఁడు. ఆతఁడధికముగఁ దినఁగలఁడు. నా నావిధములగు తీసి, పులుసు, కారము, ఉప్పు, వగరు, చేదు మొదలగు నీషద్రుచులుగల పదార్థములను, భక్ష, భోజ్య, లేహ్య, చోష్యములను చతుర్విధ పదార్థము

లను మ్రింగి వేయగలడు. ఇప్పుడండఱును నీ పదార్థము లను యధేష్టముగఁ దయారు చేయుఁడు.'

సందుఁ డిట్లనెను:- 'ఓరీ! కొన్నిటి పేర్లను జెప్పుము.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'పేరులేమని చెప్పుదును? పచ్చిని, వండినవియు, ఫలాహారములను, పాలతోడను, మీఁ గడతోడను జేయు పదార్థముల నన్నిటినిఁ జేయుఁడు, మంచి సన్నబియ్యముతో నంతపలుకును గాకుండ, అంత మొత్తన గాకుండ పొడిపొడిలాడు నట్లన్నమును వండింపుఁడు. కమ్మగఁ దేనె పాకముగ పాయసమును వండింపుఁడు. అన్నిరకములగు పదార్థములను వండవలయును. పప్పు, పులుసు, కూరలు, మంచిమంచి పచ్చళ్లు, గారెలు, బూరెలు, అరిసెలు రవ్వ కేసరి, హలువా, లడ్డు, జిలేబి. పూరణములు, ఆవడలు మొత్తము నెన్ని ఉత్తమములగు పిండివంటలుకలనో వాని నన్నిటినిఁ జేయవలయును. పిండివంటలన్నియు స్వచ్ఛమగు నావు నేతితోడనే చేయఁబడవలయును. ఇంకను పులిహోర, చిత్రాన్నము, చక్రపాంగలి చేయఁబడవలయును. ఇదియును గాక పాలకోవాను దీసి వానితో లడ్డు, రసగుల్లాలు. గులాబు జామున్ వగైరా పిండివంటలను, మంచి నోడును పిండి సంచ దారతో మాల్పువా, గవ్వలు, ఖాజాలు, పోలేలు మొగలగు నవి చేయఁబడవలయును. పెరుగుపచ్చడి, మొదలగుపచ్చళ్లు,

మజ్జిగఘోలును, దోసకాయ, నంకాయ, అరటికాయ, పొట్లకాయ. ఆనపకాయ మొదలగు కూరలెన్నో వండవలయును. చుంచి కందిపప్పును వండవలయును. వడియాలు, అప్పడాలును ఉండవలయును. ఇంకను శోధుమపిండి, తోడను, సెనగపిండి తోడను నెన్ని పిండివంటలు చేయవీలుండునో వాని నెన్నిటినిఁ జేయవలయును. అన్నియును గోవర్ధనునకుఁ దేలికగఁ దినవీలగు వస్తువులను జక్కఁగాను, రుచికరముగను జేయవలయును. మన దేవతకు పక్షపు పిండివంట, అపక్వపు పిండివంటయను భేదములేదు. ఇంకను కూరలను కలిపిగాని కలుపక విడివిడిగాఁ గాని చేయవలయును. వేపుడుపిండిని గూడ చేయవలయును. మన దేవత ఫలాహారములనుగూడ యెగురఁ గొట్టఁగలఁడు. ఈ ఋతువునందు దొరకు ఫలముల నెన్నిటిని సమకూర్చవలయును. ఇంతగాఁ జెప్పనేల? ఎన్ని పదార్థములను జేయుటకువీలు కలనో, ఎన్ని పదార్థములను సమకూర్చ గలుగుదుమో అన్నిటిని సమకూర్చవలయును. కనీసము ఛప్పన్నాటు (ఏబదియాటు! పిండివంటలను జేయవలయును ఎన్ని యెంత యెక్కువగఁ జేయఁగలిగినంత నుంచి. పశువునొక పరమాన్నమువఱకు అన్నియును జేయవలయును.

గిరిరాజగు గోవర్ధనమునుబూజించి, ఆతనికి నివేదించి, ఆ ప్రసాదపదార్థములను చండాలుకు మొదలుకొని బ్రాహ్మ

బాపి నవ్వి నవ్వి. పండ్లకాయలు గల గామమునందు. పుష్పలతలకు
బావనులకును, కుక్క మొదలు గోవువఱకును యథాయోగ్య
ముగఁ బెట్టి మీరందఱును మీ బంధు బాంధవులతోడను,
జాతి కుటుంబాదులతోడను బ్రసాదమును గైకొనవలయును.
ప్రసాదమును గైకొనినకాదట స్త్రీపురుషులందఱును మంచి
మంచి నూతన వస్త్రాభరణములచే నలంకృతులై గిరిరాజుగ
గోవర్ధనమునకు జయజయ ధ్వానము లొనర్చుచు నాతనికిఁ
బ్రదక్షిణ మొనర్పవలయును. గోవులకు బ్రాహ్మణులకును
బ్రదక్షిణ మొనరింపవలయును. తండ్రీ! నా యభిప్రాయమిది.
మీ రందఱును బెద్దలు. మీ కందఱుకేది యుచితమనితోచిన
దానినిఁ జేయుఁడు. ఈ యజ్ఞమువలన గోవులు మిక్కిలి
తృప్తినిఁ జెందును. బ్రాహ్మణులకు బూజ జరుగును. వారికి
దానదక్షిణలు లభించును. కావున వారును సంతసిం చెదరు.
గోవర్ధన గిరిరాజము ప్రత్యక్షమై నీ కు దర్శన మొసంగఁ
గలఁడు. మీరు చేసిన పూజను బ్రత్యక్షముగఁ గ్రహింపఁ
గలఁడు. నాకును నీ గోవర్ధన పూజచే మిక్కిలి యానందము
కలుగును.'

ఇది విని నందాది గోపకు లిట్లనిరి:- 'నాయనా! మా కందఱకును గావలసినది నీ యానందమే. నీ కానందిమును గలిగించు పనుల విషయమున మే మందఱమును బ్రాణము లను బణముగఁ బెట్టి చేయుటకు తత్పరులమై యుందుము.

ఎవరైనా రోషమును జెందినచో నీవు మాత్రము రోషమును జెందినచో నీవు మాత్రము రోషమును జెందరాదు. మేము నిన్ను సంతోషపెట్టవలసియుండును. నీవు ప్రసన్నుడవైనచో విశ్వబ్రహ్మాండమంతయును బ్రసన్నము కాంగలదు.'

అంతఁ గొంచెముగ దుర్బలహృదయముగల గోపకుఁ డొకఁడిట్ల నెను:- 'సోదరులారా! అన్ని విషయములను బాగు గాఁ దెలిసికొనుఁడు. ఇంద్రుఁడు సమస్త దేవతలకునురాజు. పూజింపక పోయినచో నాతఁడు క్రోధమును జెందునేమో! అతఁడు రోషమును జెంది వర్షము కుఱిపింప కుండినచో మనకు సర్వనాశము కాంగలదు.'

అంత నింకొకఁడు భగవంతుని మీఁద విశ్వాసముగల గోపకుఁడిట్ల నెను:- 'ఓరీ! మీరిన్నాళ్లనుండి శ్రీకృష్ణుని బల పురుషార్థములను చూచుచునే యున్నారు. అట్లయ్యిన మీఁకు విశ్వాసము కలుగుట లేదు. బాల్యకాలముననే పూతన, దృణావర్తాసురుఁడు, శకిటాసురుఁడు మొదలగు వారినిఁ జంపి, ఆఘాసుర, బకాసురులను, ధేనుకాసురాది దైత్యులను బల రామునితోఁ గూడి జంపినను, ప్రచండ పరాక్రముఁడగు కాళి యుని యమునా ప్రాదమునుండి వెడల నడిపినవాఁడు దేవేంద్రుని మదమణిప లేఁడా? క్రుద్ధుఁడగు నద్దేవేంద్రుని గర్వమును ఖర్చుమొనర్ప నతఁడు సమర్థుఁడకాడా? ఎవఁడు మనలను గాలివాననుండి, వాయువునుండి, వర్షమునుండి రక్షించి

నాఁడో, ఎవఁడు దావానలమును నిమిషములోఁ బానమొన
రెప్పనో అట్టివాని నింద్రుడేమి చేయఁగలఁడు. ఇప్పుడు మీ
సర్వ సంశయములను హృదయమునుండి తొలగించు కొనుఁడు.
శ్రీకృష్ణుఁడు చెప్పిన దేవతను నిర్భయులరై, నిశ్చింతతోఁ
బూజింపుడు '

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! ఈ విధముగ గోప
కులు శ్రీకృష్ణ భగవానుని ఆజ్ఞను మన్నించి ఇంద్రయాగ
మునకు బదులుగా గిరిరాజగు గోవర్ధనునిఁ బూజింప నిశ్చ
యించుకొనిరి.'

—//—

గోవర్ధన పూజ

౯౪౯

భగవద్వచనములందు విశ్వాసముంచుటయే సాధనకు
మొదటిమెట్టు, చివర మెట్టును. ఏ కర్మ నొనర్చినను భగవ
దాజ్ఞ గాభావించి చేయవలయును. దానిలో సుఖముకలిగెనా
భగవంతుని కర్పింపుము. దుఃఖము కలిగినచో నప్పుడును
నాతని శరణమును జెదవలయును. ఇట్టి యసన్మోహనకుని
దుఃఖములన్నిటిని నాశమొనర్చి శ్యామసుందరుఁడగు పరా

త్వరుడు సుఖము నొసంగును. జీవునకు మూఢాచారము లందు మోహమెక్కువ. ఆతఁడు అలాకిక వైదిక పరంపరలను దృఢించి లోక వేదములకు బరమగు నిన్ద్రగుణ్యుడు కాఁగోరఁడు. ఆతఁడు లోక మర్యాదాదులందుఁ దగుల్కొనఁ గోరుచుండును. జీవుడు సర్వధర్మములందును మోహమును వీడి, అనన్యుడును సర్వేశ్వరుడగు శ్రీహరి నాశ్రయింప సంతవటకు ఆతని యెదుట శ్రీహరి ప్రత్యక్షము కాఁడు. దేవుడు ప్రత్యక్షము కానంత వఱకు సాధనము పూర్తికానట్లే. కావునఁ దన్నుఁ దాను సర్వాత్మభావముతో భగవానున కర్పణమొనర్చుకొనుట వలననే జీవునకు పరమ! పురుషార్థము కలుగఁగలదు.

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! ఇప్పు డింద్రయాగము విషయమునే గోపకులు మఱచిపోయిరి. ఇప్పుడందఱును గోవర్ధన పూజకు ప్రయత్నించుచుండిరి. యజ్ఞములలో నింద్రుని మదము నణఁగఁ గొట్టవలసియున్నది. అందువలన వారిట్టి విషయములను స్వీకరించిరి. శ్యామసుందరుఁడెట్లు చెప్పిన వారట్లు పనులు చేయుచుండిరి. అందఱును వివిధములగుఁ బిండివంటలను, అహారపదార్థములను జక్కఁగఁ దయారు చేసికొని బండ్లలో వైచుకొని గోవర్ధన గిరిరాజము వద్దకు వచ్చిరి. అచ్చటికి వచ్చిన తరువాత విధ్యుక్తముగ సంకల్పమొనర్చి, స్వస్థి వాచన పూర్వకముగ గిరిరాజము

ననే ఊడశోపచారపూజను గావించిరి. పూజాసమయముననే బ్రాహ్మణులు 'గంగాజలస్నానం సమర్పయామి' 'వ్రజరాజు ఇప్పుడు గిరిరాజమునకు గంగాజల స్నానమొనర్పవలయును.'

అప్పుడు భయపడి నందుఁడిట్లనెను:- 'బ్రాహ్మణులారా! అయ్యో! మఱచితిని. గంగాజలము సీసాను దెచ్చుట మఱచితిమి. ఇప్పుడేమి చేయవలయును. మీరు చెప్పినచో నిప్పుడు జలముతోడనే స్నానము చేయింతము.'

అంత భగవానుఁ డిట్లనెను:- తండ్రీ! గంగాదేవి సర్వ వ్యాపకమైనది. మనకు హృదయపూర్వకమగు బ్రేమయున్నచో గంగ యిచ్చుటనే ప్రకటముకాఁగలదు. ప్రేమచే బరమాత్మయే ప్రకటమగుచుండ గంగాదేవి ప్రకటమగుటలో నాశ్చర్యమేమున్నది. మీరు ప్రేమతో మానసికముగ గంగాదేవిని ధ్యానింపుడు.'

ఇది వినఁగానే వ్రజరాజు మానసికముగఁ బ్రతిపాదనయగు గంగా స్రవంతిని ధ్యానమొనర్చెను. మానసికముగ ధ్యానము చేయఁగానే ప్రభు ప్రేరణచే మానసికంగా స్రవంతి అచ్చటనే గో వ ర్థ న గిరిరాజమునుండి బయలుపడెను. అద్దమువలె స్వచ్ఛమును, సుందరమును, నిర్మలమునగు నీర మచ్చటనుండి పెల్లుచి కెను. అప్పుడందఱిట్లనిరి:- 'ఓయీ కృష్ణుని దేవత గొప్ప చమత్కారమైనది. చూడుండిచ్చటకె

గంగను బిలిచినాఁడు ఇప్పుడు మనమందఱమును సదా దీనికిఁ బూజ నొనర్చెదము; కాని కృష్ణప్రదేవత బ్రత్యక్షముగఁ బ్రకటమగునని చెప్పుచున్నాడు. అది యింతవఱకును బ్రత్యక్షముగఁ బ్రకటము కాలేదు.'

బ్రాహ్మణుఁడు పంచామృతస్నానము, గంధస్నానము, శుద్ధ గంగాజలస్నానమును జేయించి యజ్ఞోపవీతమును, వస్త్రాలంకారములను, ధూపదీపముల నొసంగిన మీఁదట గోపకులతో నైవేద్యము నచ్చట పెట్టుడని కోరఁగా గోపకులందఱకును విశ్వాసమును గలిగించుటకై భగవానుఁడగు శ్రీకృష్ణచంద్రుఁడు స్వయముగ నొక విశాలకాయమునఁ దానే ప్రకటమయ్యెను. చాల పెద్దశరీరమును ధరించి, పర్వతముపైన నిలుచుండి యిట్లనెను:- 'నే నే గోవర్ధన గిరిరాజమను.'

ఒక రూపమున భగవానుఁడు గోపకులతోడనే కలిసి యుండెను, మఱియొక రూపమున గోవర్ధనుఁడై పర్వతము మీఁద నిలుచుండెను. గోపరూపమున నిప్పుడు తన వ్రజవాసులతో నిట్లనెను:- 'చూడుఁ డెంతటి యాశ్చర్యమో! మీ భక్తి ధన్యమైనది. మీ పూజకుఁ బ్రసన్నుఁడై గిరిరాజు స్వయముగఁ బ్రసన్నుఁడైనాఁడు. ఆతఁడు మూర్తిమంతుఁడై మనయీవఁ గృపను జూపినాఁడు. ఇది మన సౌభాగ్యము.'

గిరిరాజు కనఁబడుటకు రూపమునను, రంగులోను, వైఖరియందును కృష్ణునివలెనే కనఁబడుచుండుటను గోపకులు గాంచిరి. వారాశ్చర్య చకితులై గిరిరాజముయొక్క ఆ మనో హరమూర్తినిఁ గాంచుచుఁ గాంచుచు నట్లే నిలిచిపోయిరి. వారు మాటిమాటి కిట్లనుచుఁగిరి:- 'కృష్ణుని దేవతయును గృష్ణునివలెనే యున్నది.'

ఇది విని భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'అయ్యో! మీరింతగా విస్మితులగుచుంటిరేల నయ్యా? ఈ గోవర్ధన నాథుఁడు సర్వ శక్తిమంతుఁడు. ఈతఁడెట్లు కావలయుననిన నట్టిరూపమును ధారణ చేయఁగలఁడు. ఈతఁడు తన్నుఁ బూజించువానికి గోరినకోరిక లొసఁగు చుండును. వనవాసులలో నీతని పూజ నెవరొనర్పరో, ఎవరు నిరాదరించెదరో వారిని యధేష్టుముగ దండింపఁగలఁడు, నష్టమును గలిగింపఁగలఁడు. కావున మీ రందఱును రండు. మనమందఱుమును గలిసి మనకును గోవులకును గల్యాణ మొనర్చు నీ ప్రత్యేక దేవునకుఁ బ్రణామ మొనర్చెదము.'

ఇట్లు పలికి తన రూపమునకుఁ దానే ప్రణామ మొనర్చెను. గోపకులందఱును నాతని ననుకరించిరి.

అప్పుడు బ్రాహ్మణులిట్లనిరి:- 'సరే, ఇప్పుడు నైవేద్యము సర్పింపుఁడు.'

ఇది విసి గోపకులందఱును అన్నమును, పప్పును, కూరలను వ్యంజనములను, వివిధ భక్ష్యములను నైవేద్యము నక్షై గోవర్ధనుని ముందుంచిరి. గిరిరాజిప్పుడు ప్రసాదమును గైకొన నారంభించెను ఆతఁ డొకటి రెండు లడ్లను దీసికొనలేదు. పిండివంటలకుఁ బిండివంటలను. కూరలను, అన్నమును నొక్కసారిగాఁ బట్టి తీసికొని నోట వైచుకొని గుటుక్కున మ్రింగెను. క్షీరాన్నపు గంగాళమును నొక్కసారిగా నెత్తుకొని గుటగుట త్రాగివైచెను. ఎదుట నుండిన కూరల పశ్చేరములలోని కూరలను పూర్తిగాఁ దుడిచితి నెను. చారు, పులుసు కళాయిలురాఁగా వాని నన్నిటిని ద్రాగివైచెను. గోపకులిట్లచుకొనిరి:- 'ఓయీ! ఈతఁడిట్లే మ్రింగుచుండినచో మృత్యు ప్రసాదమొక పిసరైనను మిగులదు. అందువలనఁ గొన్ని లడ్లగంపలను, హల్వా పశ్చేరములను పైనుండి క్రిందికి లాగసాగిరి. పల్లమున నున్న నా గంపలను, పశ్చేరములను గోవర్ధన నాథుఁడు చేతులనుజూచి అందుకొని గంపలకు గంపలనే నోటి కందించుకొనెను. అప్పుడు గోపకులు తమలోఁ దాము ఈ విధముగ ననుకొనదొడంగిరి:- 'ఆనో, ఆనో' అనఁగా నింకను దీసికొనిరండు ఇంకను దీసికొనిరండు.' అని అర్థము. అందువలన నా గోవర్ధనము నటు పమున నిప్పటికిని 'ఆనో' అను గ్రామము కలదు.

“ఈ దేవత మిక్కిలిగఁ దినువాడుగాఁ గనఁబడుచున్నాఁడు. ఈతని నోరు మూత పడుట లేదు. ఈతని వైఖరిలోను శైధిల్యము గోచరించుట లేదు. ఈతఁడెంతటి యాకలినిఁ జెంది యున్నాఁడోకదా!’ యని నందుఁడనుకొనుచుండెను.

భగవానుఁ డిట్లనెను:- ‘చూడుఁడితని కెన్నాళ్లనుండియో పూజ జరుగుట లేదు. ఈ దేవత చాల దినములనుండి ఆకలినిఁ జెందియున్నాఁడు. ఈతనినిఁ గడుపునిండఁ దిననిండు. తిని మరల మీ పదార్థముల నన్నిటిని యథాప్రకారముగ నుంచఁగలఁడు.’

నందుఁ డిట్లనెను:- ‘లేదయ్యా! మేము తినుటకభ్యంతరము పెట్టుట లేదు. కడుపునిండఁ దిననిమ్ము.’

ఇచ్చట గోవర్ధన దేవుఁడు ఆగకయే తినుచుండెను. తినుచు దినుచు నాతఁడు కొంచెమాగి దంతములను నాలుకతోఁ దుడుచుకొనుచుండెను. గిరిరాజము పొటిసాదున లడ్డేమైన నిరుకుకొన్న దేమోనని నందుఁడనుకొనెను. అందువలన నందుఁ డిట్లనెను:- ‘ఒరే, మీరెవరైనఁ బల్లు కుట్టుకొనుటకై నిమ్ముముల్లేమైన నందింపుఁడు,’

ఇది విని కొండఱు గొల్లపిల్లలు నిమ్ముముల్లు కొఱకు పరువిడిరి. అంత భగవానుఁ డిట్లనెను:- ‘ఓరీ! నిమ్ముముల్లుతో

నింటి పెద్దనోటిలో నేమి పని జరుగును. పట్టు కుట్టుకొనుట కీతనికొక పెద్దబల్లెమును దీసికొనిరండు' ఇది వినినగానే అందఱును బొట్టలు చెక్కిలగునట్లు నవ్వి నవ్వి నొర్లి గొంతలు పెట్ట నారంభించిరి. ఒకఁడొక పెద్ద బల్లెమును దెచ్చి గోవర్ధన దేవునిచేతి కందించెను. ఆతఁడా బల్లెముతో దంతములను గుట్టుకొనఁగానే అప్పటికి నోటిలోనుండిన హలువా క్రిందపడి పోయెను. అంత మరల నాతఁడు వ్యంజనములను మ్రింగ నారంభించెను.'

పొట్టను నింపుకొని, ప్రసాదమునుదిని గిరిరాజుట్ల నెను:-
'గోపకులారా! నేను మీయెడల సంతుష్టుడనైతిని. మీకు కావలసిన వరమును గోరుకొనుఁడు.'

ఇదివిని అందఱును జేతులను జోడించుకొనియిట్లనిరి:-
'గిరిరాజా! నీవు మాయెడలఁ బ్రసన్నుడవై సేచో మాయా కృష్ణుఁడు సదా సుఖగానుండునట్లు వరమొసంగుఁడు. మేమందఱ మెల్లప్పుడును నీతని బ్రసన్నచిత్తముతోఁ జూచుచుండ వలయును.'

'తథాస్తు' అనిపలికి గిరిరాజంతర్ధానమయ్యెను. అంత గోపకుల పాత్రలు సదార్థములతో మరల నిండిపోయెను. గోవర్ధన ప్రసాదముచే గోపకులు ముందుగా బ్రాహ్మణులను ద్భృతులను గావించిరి. వారికి సుందరాతి సుందరములగు

వస్త్రాభూషణాదులను, సువర్ణముద్రలను, గోవులను దానముగ నొసంగిరి. అంత గోవులకుఁ బచ్చని గడ్డిని మేపిరి. బ్రాహ్మణులారా! ముందుగా గిరిరాజుకు ప్రదక్షిణమొనర్చి, అనంతరము ప్రసాదమును గైకొందము.'

ఇదివిని గోపగోపికాజనమంతయును మిక్కిలి యుత్సాహముతో నలంకరించుకొని, వస్త్రాభూషణాదులతో సుసజ్జితులై గోవర్ధన ప్రదక్షిణ మొనర్పసాగిరి. అందఱును బూర్తిగాఁ బరిక్రమ మొనర్చిరి. పరిక్రమమొనర్చి అందఱును మానస గంగా సమీపమునవిడిసి, అందఱును గోవర్ధన నాథునకు జయజయధ్వానముల చేయఁగా నాకాశము ప్రతిధ్వనించెను. చేతులనుగాళ్లనుగడుగుకొని అందఱును బ్రేమపూర్వకముగ బ్రసాదమును దీసికొని విశ్రాంతి గైకొనఁదొడంగిరి.

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! ఆ దినములలో గోపకులందఱును గోవర్ధన పర్వత సానువుల సమీపముననే తమ గోవులతోఁగూడి యుండిరి. ఈ విధముగ భగవదాజ్ఞ చేపారందఱును విధిపూర్వకముగ గోవర్ధనమును, గోవులను, బ్రాహ్మణులను బూజించి, ప్రసాదమును గైకొని విశ్రమించి, శ్రీకృష్ణుని వెంటఁబెట్టుకొని తమతమ నివాసములకుఁబోయిరి. ఇక వ్రజవాసులపై నింద్రుఁడు కోపించిన కథను నేను ముందు చెప్పఁబోవుచున్నాను.'

ప్రజ వాసులపై నిండుని కోపము

౯౫౦

మనకు గర్వమును గలిగించినవానిని మఱచి సమస్తమును మనమేనను గర్వమును జిన్నవానినుండి పెద్దవాని వఱకును భగవంతుడు నింపి వైచినాడు. భగవంతుడు తప్పితే యింకొకటి లేదు. ఇంకొకటి కలదంటిమా అదియే అభిమానము. ఈ ప్రపంచములో నెక్కడ చూచినను ప్రతి ప్రాణికిని, ఆతఁడు కటిక దరిద్రుడగుగాక, దుఃఖాతి దుఃఖితుడగుగాక చిన్నవాడగుగాక పెద్దవాడగుగాక అహంకారమును, గర్వమునుకలదు. ఎవరినైనను సాక్షుడగుడు మేమితరులకుఁ దీసి వేసిన వారమాయేమి యని యందురు. చీమకు వత్తిడి తగిలెనా అది క్రోధించి కుట్టును. అదియును నవమానమునకుఁ గోపమును జెందును. మిథ్యాభిమానమే క్రోధమునకుఁ గారణము. మనము దేహమునే ఆత్మగా భావించుచున్నాము. ఆత్మ అన్నిటికంటెను శ్రేష్ఠమైనదే. దాని సత్తావలననే అందఱును దమ్ము శ్రేష్ఠులమని భావించుకొనుచున్నారు; కాని వారు భ్రమవశమున దేహమునే ఆత్మగా భావించి దాని సుఖ దుఃఖములు తన సుఖదుఃఖములుగ భావించుచున్నారు. ఆత్మ కెవరైన నవమాన మొనర్పఁగలరా? అది మానావమాన రహితమైనది; కాని శరీరమునే ఆత్మగా భావించు

వారు అజ్ఞాన వశమున దేహోపమానమునే తమ కవమానముగ భావించు చుందురు. అట్టివారు శ్రోధమును జెందుచుందురు, చివరకు దుఃఖపడుచుందురు. ఇదియే యజ్ఞానము. ఇదియే భ్రమ, ప్రపంచమున శ్రోధమును గలిగియుండినచో నది బంధనమునకు హేతువగును. ఆ శ్రోధమునే భగవానుని యెడల నొనర్చినచో బంధనము క్తి హేతువు కాఁగలదు.

సూతుఁడిట్ల నెను:- 'మునులారా! శ్రీకృష్ణుని యాజ్ఞచే ప్రజవాసులగు గోపకులిండుని వార్షిక పూజ నొనర్పక గోవర్ధన పూజ చేయఁగా నిండుఁడు వారియెడల నత్యంత శ్రోధమును జెందెను. కాని నందనందనుఁ డెవరికి రక్షకుఁడుగ నున్నాఁడో, ఎవరి సుఖదుఃఖభారమునంతను విశ్వంభరుఁడే వహించి యున్నాఁడో వాని కనిష్టమెవరు కావింపఁగలరు?'

ఇంద్రునకు మిక్కిలి గర్వము కలిగెను. ఆతఁడుతానే శ్రేష్ఠుఁడగు నీశ్వరుఁడనని భావించు కొనుచుండెను. తాను త్రిలోకాధీశ్వరుఁడననియు, దనతో సమానుఁడింకెవరున్నారనియు నాతనికి గర్వము కలదు.

ఆతఁడిట్ల నెను:- 'ఈ గోపకులు నా ప్రభావమును మఱి చిరి. నేను గడచిన సంవత్సరములలో సమృద్ధిగ సకాలమున వర్షములను గుఱిపించుచుంటిని. నానివలన నీ ప్రజ వనములందు సమృద్ధిగ పచ్చిక మొలిచినది, గోపకులు గోవులు

బాగుగా బలిసినవి. చాల పెరిగినవి. పాలధిక్ముగ నిచ్చుచున్నవి. ఎక్కుడుగ నాదాయము వచ్చుచుండుటచే గోపకులందఱును ధనికులైరి. ధనము సొచ్చిన మదము హెచ్చును. మూర్ఖత పెరిగినది. ఐశ్వర్యము కలిగిననందఱును మదము కలుగును. ఈ పల్లెటూరి గోపకుల మూర్ఖతను గాంచుడు. ఒక చిన్నపిల్లవాడు కృష్ణుని మాటను విని యింతటి గొప్ప దేవతనగు నన్ను వీరవమానము కావించినారు. కావున నేను వీరి మదము నణాప వలయును. వీరు చేసిన పనికి తగిన శాస్తిని చేసి చూపించెదను.'

సూతుఁడిట్లనెను:- 'మునులారా! మేఘ గణములుండును. అవి అప్పుడప్పుడు దేవేంద్రుని ప్రేరణముచే నర్వముచు గుఱిపించుచుండును. ఆ గణములలో సాంవర్తకమును మేఘ గణము కలదు. అవి సదా మెదలగలదును. ప్రళయ మాస న్నమైనప్పుడివి విడువఁబడును. ప్రళయ కాలమందు చాల కాలము వఱకు వర్షముండదు. ప్రళయకాల సూర్యుఁడు తపించును. ఆ తాపముచే జరాచర జీవులందఱును నశించెదరు. అంత నేనుగూ తొండమంత ధారతో సాంవర్తక మేఘములు వర్షించును. ఆ నర్వముచే సప్త సముద్రము లొక్కటి యగును. పృథివి యంతయును జలమయమగును. సాంవర్తక మేఘములు మధ్యలోఁ బ్రేరేపింపఁ బడుట యుండదు. కాని నేఁ డింద్రుఁడు గోపమును జెందుటచే సాం

వర్తక మేఘములను బిలిచి యిట్లనెను:- 'మీరు పోయి గోప
ర్థన గిరిరాజము మునుఁగు నట్లుగ వర్షింపుఁడు. నందుని,
ప్రజావాసుల నందఱను నాశ మొనర్పఁడు. అచ్చటి గోవులను
గోపకులను నెవరిని మిగల్పరాదు. అందఱను సర్వనాశ మొన
ర్పఁడు. నందాది గోపకులు విడిచిన చోటు నంతయును జల
మయము కావింపుఁడు.'

సాంవర్తక మేఘము లిట్లనెను:- 'ప్రభూ! మేము
ప్రళయ కాలమునఁ బ్రేరేపింపఁ బడువారము. ఇంద్రు లెవ
రును మమ్ముఁ బ్రేరేపింపలేదు. కల్పాంతమునఁ బదునాల్గవ
యింద్రుఁడు మమ్ములను ప్రేరించును. అప్పుఁడు మేము ప్రళ
యము కావించెదము.'

ఇంద్రుఁ డిట్లనెను:- 'మీరు నా యధీనమున నున్నారు
మధ్యలోనేదైనఁ బనిపడినచో మిమ్ములను మేముపయో
గించుకొనవచ్చును. ఇప్పుడట్టి సమయ మాసన్నమైనది.'

మేఘము లిట్లడిగెను:- 'అట్టి అవసరమేమి వచ్చి
నది?' ఇది విని యింద్రుఁ డిట్లనెను:- 'అసలు విషయమిది.
ఈ గోపకులు వట్టి మూర్ఖులు. పైఁగా వీరిలో నొక వాచా
లుఁడగు పోఁకిరి బాలకుఁడు పుట్టినాడు. ఆ కుఱ్ఱవాఁడు చది
విన వాఁడేమియునుగాదు. కాని తానే గొప్పవాఁడ నను
కొనును, అతఁడు మూర్ఖీభవించిన గర్వస్వరూపమే.

అతఁడు జ్ఞానమునకుఁబయలుఁడు. తానే గొప్ప తెలివికలవాఁడ ననుకొనును. ఆ కుఱ్ఱవాఁడు గొప్పకుల మోసగించినాఁడు. అతఁడిగుఱ్ఱనిపూజ అక్కర లేదని చెప్పినాఁడు. ఇంక నీ గొప్పకులు బ్రదికి యుండగలరా? మర్త్య ధర్ముఁడగు కృష్ణుని మాటలను విని అమరాధిపతినగు నన్నీ యజ్ఞ లననూన మొనర్చినారు.'

సాంవర్తక మేఘము లిట్ల నెను:- 'శ్రీకృష్ణుఁడు కొంచె మెఱిగియే మీ పూజనాశి యుండవచ్చును.'

ఇంద్రుఁడు క్రోధోద్రిక్తుఁడై యిట్ల నెను:- 'వానిలో నింతమాత్ర మాలోచించు శక్తి యుండినచో నిట్టి యనర్థ మేల యొనర్చును? అతఁడు మర్త్యలోకముఁగో నుండువాఁడయ్యి స్వర్గాధిపతినగు నన్నాలఁడు లెక్క చేయకున్నాఁడు. గోపకులును నాతఁడు చేసిన రెండు చిన్నవి పెద్దవి చమత్కారములను గాంచి, ఆతనికి వశపడినారు. మనకు రక్షకుఁడు కృష్ణుఁడుండఁగా నింద్రుఁ డేమి చేయగలడని గోపకు లను కొనుచున్నారు. కప్ప యెలుక బలమున సర్పమున కవమానము చేసినట్లున్నది. సుదృఢమగు నౌక లేక కేవలము కుక్కతోకను బట్టుకొని గోదావరి నీదినట్లుగను, మందమతి యగువాఁడు బ్రహ్మ విద్యను వీడి, నామమాత్రముగనున్న యితర ఆ దృఢ నౌకతో సమానమగు కర్మమయ యజ్ఞము

అచే నీ భవసాగరమును దాటఁ గోరిఁజిట్లు, కృష్ణాశ్రయమును బొంది యీ గోపకులందఱును తాము సురక్షితుల మచుకొను చున్నారు, నేను వీరు చేసిన పనికి తగిన ఫలమియవలసి యున్నది. నన్నవమానించి నందులకుఁ బ్రతీకార మొనర్చెదను. మీరు నిశ్చంకతోఁబోయి కృష్ణుని మూలమున గర్వాతిరేకులై, ధనోన్మత్తులై న గోపకుల యైశ్వర్యమును ధూళిలోఁ గలిపి వేయుఁడు. వీరి పశువులన్నిటిని సంహరింపుఁడు.’

సావర్తక మేఘములిట్లనెను:- ‘ప్రభూ మేమచ్చటి కొంటరిగరాము. మేము శ్రీకృష్ణు ప్రభావము నెఱుఁగము, పైఁగా మీరు మమ్ముల ససమయమునఁ బంపుచున్నారు. కావున మీరును మావెంట రావలయును.’

ఇంద్రుఁ డిట్లనెను:- ‘మీరు ముందుగాఁ బోవుచుండుఁడు. నేనింతలో మీ వెనుకనే ఐరావతము నెక్కి నలుబది తొమ్మిది వాయువులను వెంటఁగొని వచ్చెదను. మీరు వర్షించుచుండ మరుద్గణములు తీక్షణవాయువును విచేదకు, అప్పుడు ప్రజనాశనము నిశ్చితమగును.’

సూతుఁ డిట్లనెను:- ‘మునులారా ! మేఘ గణము నంద్రుని యధికారములో నుందురు. ఇంద్రుఁడే యిట్టి యనర్థమును గావించుటని ప్రేరించుచుండ వారు చేయగలిగిన దేమున్నది ? ఇప్పటివఱకు అవి ప్రళయకాలమునకై ఒక

చోట బంధింపఁబడినవి. ఇంద్రుఁడు స్వయముగఁ దాళము దీసికొని వారిని బంధమునుండి విడిపించి పంపఁగా నవి వ్రజము మీఁదకుఁబోయి కుంభపోతగా వర్షింపఁ దొడగెను. వాని ధార లేనుఁగూ తొండములవలెను, స్తంభములవలెను నుండెను, మేఘములయొక్క ధణధణ గర్జనములకును, దళతళ మెఱుపులకును వ్రజవాసులత్యంత భయభీతులై యుండిరి. వర్షము నిరంతరము కురియుచుండిరి. ప్రచండవాయువుచేఁ బ్రేరితములై మేఘములు జలముతోఁగూడ పెద్దపెద్ద వడగండ్లను గూడ వర్షించుచుండెను. నిరంతరము వర్షము కుఱియుటచే సమస్త సమ విషమభూమి యంతయును నొక్కటిగనయ్యెను. అంతయును జలముతో నిండిపోయెను. ఎటుఁజూచినను జలమునకు జలమే కనఁబడుచుండెను. దీనినిఁ గాంచి గోపకులు పరమ విస్మితులైరి.

—//—

గోవర్ధనధారి వనమాలి

(౯౫౧)

జీవ భగవంతుని శరణమునకుఁ బోవుటకు భయపడును. తన సర్వస్వమును సమర్పించుటకు వెనుకాడును. కొంచెముగ విపత్తులు సంభవించెనా భయపడును. సమర్పణమునకు సందే

హించుచుండును. సర్వాత్మ భావముతో నెవఁడు సమర్పణ మొనర్చునో భగవానుఁడు వాని సుఖదుఃఖముల చింత తానే వహించును. నాకు లక్షరూపాయల ఖర్చు ఉన్నది, యిచ్చట నొక్క పై సాయైననులేదే, యెట్లు పని జరుగునని జీవి అవి శ్వాసమును జెంద నక్కఱలేదు. నీవు సర్వాత్మ భావముతో నిన్ను నీవు భగవంతుని కర్పించుకొనినచో నా లక్ష్మీపతికి లక్షలును గోట్లు నేమి లెక్క? వసుంధరకు స్వామియైనవాఁ డెచ్చటనుండియైనను వసు (ధన) వును దెచ్చి యీయఁ గలఁడు. ఆతని దృష్టిలో సృష్టియున్నది. ఆతని కెచ్చటను, నెన్నడును, కొంచెమైనను నసంభవ మనునదిలేదు. ఆతని కన్నియును సంభవములే. ఆతఁడు జడమును జైతన్యముగను చైతన్యమును జడముగను జేయఁగలఁడు. అచరమును జర ముగను చరము నచరముగను జేయఁగలఁడు. మాయాపతికి అసంభవ మనునది కొంచెమైనను నుండఁజాలదు.

సూతుఁడిట్లనెను:- మునులారా! గోవర్ధన పర్వత సానువులలో నివసించుచుండిన గోపకుల మీఁద సాంవర్తక మేఘములు వచ్చి పెటనే కుంభవృష్టిని గుఱిపింప నారంభిం చెను. అందఱును సుఖముగ నిద్రించుచుండిరి. ఆనంద విహార మొనర్చుచుండిరి. కమనీయ భక్తిక్రీడలొనర్చుచుండిరి. బాలురతోడను, స్త్రీలతోడను నవ్వులు, వినోదములతోఁ గడుపుచుండిరి. సరిగా నా సమయముననే వర్షము కురియ

నానింభించెను. మొదట వారిట్లనుకొనిరి:- 'ఇది సాధారణ జలమే. వెడలిపోగలదు.' కాని పెద్దధారగా నిరంతరము వర్షించుటను గాంచగనే ఆకారమునకుఁ పెద్ద తూటుపడి ఆకాశగంగ పడుచున్నదని వారందఱనుకొనిరి.

కొంచెముసేపు విడువక వర్షించుటచేతను, ప్రబలమగు ప్రచంచవాయువు ప్రళయంకరమగు వేగముతో పీచుటచే గోప, గోపీ, గోపబాలకులును, గోవులును వణకనారంభించిరి. గోపికలు తమ పిల్లలను వడిలోఁబెట్టుకొని యేడ్వనారంభించిరి. ధారావాహిక వృష్టిచే వ్యాకులమును జెందిన గోవులు తమ వత్సములను దమ తమ శరీరమున కానించుకొనెను. తలలు ముడుచుకొని వణకుచు నవి తమ శరీరములోఁదాము దూరిపోదలచి నట్లుండెను. సానువులందు నాల్గు వైపులను జలముతో నిండిపోయెను. బండ్లమీఁదుగా నీరు పారుచుండెను. ప్రవాహమున గోవత్సములు కొట్టుకొని పోవుచుండెను. గోవత్సముల ముఖములు శీతము చేతను భయము చేతను దయనీయముగ నుండెను. వాయువేగముచే నవి అరఁటి ఆకులవలె గడగడ వణకుచుండెను.

గోపికలు తమలోఁ దామిట్లను కొనుచుండిరి:- 'అయ్యో! ఇది యంతయును నిద్రయాగమును జేయని దానికి ఫలము. మన మీ సంవత్సర మింద్రునకుఁ బూజను గావింపలేదు.

అందువలన నాతఁడు కుపితుఁడై వర్షమును గుటిపించుచున్నాఁడు. అతఁడు మనలను సర్వనాశము కావింపఁగలడు. అయ్యో! గోపకు లింద్రయాగమును వదిలి గోవర్ధన పూజ నేలఁ జేసినారు. ఈ గోవర్ధన దేవత తినుటకు వికట వేషమును ధరించి వచ్చినాఁడు కాని యిప్పుడు రక్షించుటకు రాలేదేమి? ఎవరెవరికిదేవుఁడో వారిమాటను మన్నింతురు. ఏడ్చుచు గోపికలందఱును దీనినిఁ జెప్పటకు శ్రీకృష్ణుని బండి కడకు వచ్చిరి. గోపకులును భయభీతులై శ్రీహరి శరణము నకుఁ బోయిరి. గోవులును అంకెలు వేయుచు నలువైపుల నుండియు వచ్చి శ్రీకృష్ణునిఁ జుట్టుకొనెను. అందఱు నైక్య కంఠముగ నిట్లనిరి:- 'వ్రజచంద్రా! నందనందనా! ప్రణత దుఃఖ భంజనా! భక్తవత్సలా! గోకులేశా! ఏకైక గోకుల జీవనధనమా! శ్యామసుందరా! మా యీ విపత్తునుండి రక్షింపుము, రక్షింపుము, మేము నిన్ను శరణు వేడుచున్నాము.'

గోపకులును, గోపికలును, గోపబాలురును, గోవులును బ్రచండ వాయువుచేతను, వడగండ్ల తోఁ గూడిన ప్రచండ వర్షముచేతను బీడితులై, అచేతనులగుటను గాంచి భగవానుఁడిది యంతయును నింద్రుని కార్యమని గ్రహించెను. అతఁడు కుపితుఁడై యిట్టిపనినిఁ జేసినాఁడు. ఈ సమయము

వహ్నికాలము కానేకాదు. ఈతనికిఁ దా నిండుండనను గర్వము కలదు. నేను విని గర్వము నణఁచెదను.'

ఇచ్చట భగవంతుఁ డిట్లాలోచించుచుండఁగా నచ్చట నందుఁజిల్లిపిచ్చి లైముగ నుండెను. ఆతఁ డిట్లనుకొనుచుండెను:-
'మే మింద్రపూజ నొనర్పక మాకు మేమే యీ విపత్తును గొని తెచ్చుకొంటిమి. ఇంద్రుని పూజచు గూడ చేయవలసినది. గోవర్ధనపూజచు జేయవలసినది. ఆతఁడు చేతులను జోడించు కొని పార్థస మొనర్చుచుండెను:- సురపతీ! నీవు మా యప రాధమును క్షమింప వలయును. మమ్ములను ముంచు నాలో చుమును విడువుము.'

అతఁ భగవానుఁ డిట్లనెను: 'తండ్రీ! మీరిదేమి చేయుచున్నాను! మీరు మీ యిష్ట చేపుడగు గోవర్ధనుని వ్రాళ్ళి మీలచేయరు. ఆతఁడు మీ కష్టము లన్నిటినిఁ బోఁగొట్టఁ గలఁడు.'

నందుడిట్లనెను:- 'ఓరీ! గోవర్ధనుఁడు మన మొఱలను విడిచి విడుడు. ఈ కృత్య మంతయును నాతని యెదుటనే జరుగుచున్నది కదా!'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'వర్షము వచ్చినచో నీవు నన్నెత్తి నన్ను గొడుగుగాఁ జేసికొనుము. నా క్రిందకు గోవు

లను. గోవర్ధనలను గూర్చుండఁ జెప్పుమని నాకు గోవర్ధనమును
కలలోఁ జెప్పినాఁడు.'

సందుఁడిట్లనెను:- 'నాయనా! ఏడు క్రోసులు పొడవు
గల పర్వతము నెట్లు లేవఁ దీయఁ గలవు? ఇది అసంభవముగఁ
గనఁబడుచున్నది.'

శ్రీకృష్ణఁడిట్లనెను:- 'నాయనా! ఇంత తేలికైనది చివిన
దేవత కిదియేమి యసంభవము కాఁగలదు?'

సందుఁడిట్లనెను:- 'నాయనా! జలమును, అగ్నియును
నెవరికిని వశముకాదు.'

ఇది విని భగవానుఁడు నవ్వెను. ఆతఁడిట్లచుకొనెను:-
'నేను నా యోగ మాయచే సమంభవమైన దానిని గూడ
సంభవము కావించెదను. ఇంద్రుని గర్వము నణఁచెదను
అజ్ఞాన వశముచే నీ యింద్రుఁడు లోకపాలు రంపకకంటె
క్రేష్టుఁడనని భావించుకొను చున్నాఁడు. నియమానుసార
ముగ సత్వగుణముండుటచే వారు గర్వమును జెందరాదు.
కాని అజ్ఞాన వశమున నాతనికిట్లు మదమెక్కినది. ఇంద్రుఁడు
నా యైశ్వర్యమును మఱచినాఁడు. నావల్ల మానభంగమును
జెందినను నాతనికి మేలు కల్గును,' ఇట్లాలోచించి భగవా
నుఁడు తన యోగ ప్రభావముచే గోవర్ధన పర్వతమును
దాఁకెను. తాఁకగనే ఏడు క్రోసులు పొడవు గల

తము వృథాని నుండి యెగిరి పైకి లేచెను. భగవండు తన యెడమచేతి చిటికెన వ్రేలి మీఁద నా వృతము నంతను ధరించెను. దానిక్రింద నేడు క్రోసుల పువ్వున విశాలమగు సుందరమగు గుహ యేర్పడెను. పైకి భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'మీరందఱును మీ మీ స్త్రులను, కుటుంబములలోని వారిని, పిల్లలను జల్లలను బండ్లను గొని యీ పర్వతము క్రిందకు రండు. ఇచ్చట మీకేమి ను భయముండఁబోదు.'

భగవానుని మాటను విని గోపాలురందఱును దమతమ స్త్రులను, సమస్త వస్తువులను దీసికొని పర్వతము క్రిందకు వ్చిరి. తన చిటికెన వ్రేలి మీఁద గోవర్ధన ధారణ మొనగా నీ గోపరులందఱును జక్తితులై రని తెలిసికొని వారందఱో భగవంతుఁ డిట్లనెను:- 'ఇది యందఱుపని, ఐదాఱులు ఒక్కొక్కరి వంతు, మీరందఱును మీ కష్టలతోఁ జీనేర్పఱచుండు. అందఱును దీని నాదుకొని పట్టినచో నీ వృతము క్రిందకు పడదు.'

ఇది విఁదగానే గోపబాలురు అందఱును మిక్కిలి ర్షము కలిగెను అందఱును దమ తమ కష్టలను దెచ్చిరి. వర్ధన ధారణమునఁ దామును సహకరించితిమని వారికిని గ్రము కలిగెను.

కొండలు గోపురములనిరి:- 'కృష్ణా! నీవు పర్వతమున నెత్తి చాల నేచైనది. కొంచెము నేపు నీవు విశ్రాంతిని దీసికొనుము. అంతవఱకు మేము దీనినెత్తి పట్టుకొందుము.'

ఇది విని భగవానుడు నవ్వి కొంచెము చేతిని దింపఁగాఁ బర్వతము క్రిందఁ బడఁబోయెను, అప్పుడందఁ జేట్లనిరి:- 'కృష్ణా! నీవు విడువఁ గూడదు. నీ దేవత నీ మాటను వినును లేమ్ము. మాకును నాతనికిని గుదురదు.'

ఇది విని భగవానుడు దాని నెత్తుకొని అట్లే నిలుచుండెను.

అంతశౌనకుఁడిట్లడిగెను:- 'సూతా! వైనుండి పర్వతము వర్షము నాపియుండవచ్చును: కాని నలువైపులను వర్షమువలన నీరుండి పోయియుండవచ్చును. అవి క్రిందకు వచ్చి యుండలేదా?'

సూతుఁడిట్లనెను:- 'స్వామీ! భగవానుడు జలమును నేలఘోదకే రాసీయలేదు. జాబ్యల్యమానమగు సుదర్శనచక్రము నాతఁడు పిలువఁగా వచ్చి అది పర్వతముపై నఁ గూర్చుండెను. ఎఱ్ఱఁగాఁగాల్చఁబడిన పెనముమీఁద నీరుపడిన నెట్లు యిగిరిపోవునో, సముద్రములోని బడబానలము జలధిలోనిజలము నెట్లు శోషింపఁజేయునో, అట్లే వర్షముపల్కఁ బడుచున్న జలమును సుదర్శనచక్రము మధ్యలోనఁ యిగురె

జేయుచుండెను. ఈ విధముగ నేడు దినములవరకు నిరంతరము తిరము వర్షము కరియుచుండెను. భగవానుని యోగమాయా ప్రభావముచే నెవ్వరికిని నీ కాలము గుర్తునకు రాలేదు. అందఱును మిక్కిలి యానందముతో నాటలు పాటలతో నానందమొనర్చుచుండిరి. శ్రీరాష్ట్రమును ద్రావుచుండిరి. యశోదమ్మకు మిక్కిలి చింత కలిగెను. ఆమె మాటిమాటికి శ్యామసుందరుని చేతికి వెన్నను బూయుచు నిట్లనెను:- 'వత్సా! చేయి తీపు పుట్టుటలేదుకదా! 'శ్రీకృష్ణ చంద్రుఁడు నవ్వుచు నిట్లనెను:- 'అమ్మా! నీవు నాకింత వెన్నను బెట్టి మేఁపితివి. దానికి బలముండి తీరవలయును. గోపకు అందఱును లేచుచుఁ గూర్చుండుచు. నిద్రించుచు లేచుచు నుండిరి, కాని శ్రీకృష్ణుఁడు నిలుచుండ, వానియెదుట వాని కన్నులలో. గన్నులను గలుపుచు గోపరాజగు వృషభానుని గౌరవర్ణముగల కన్యక నిలుచుండి యుండెను. ఆమె యను నేడు దినములును గూర్చుండలేదు. ఎవరైనను నామెను గూర్చుండు మనిన నామె వారికిట్లు సమాధానమును జెప్పెడిది:- స్వప్నమున గోవర్ధన నాథుఁడు శ్యామసుందరుని తోఁగూడ నీవును నిలుచుండ వలియునని జెప్పినాఁడు. నీవు నిలుచుండక పోయినచో నెప్పుడైన శ్యామసుందరుని చేతి నుండి పర్వతము పడవచ్చును. అందఱును నణఁగి పోవుదురు. అప్పుడు గొప్ప యన్యథా ప్రాప్తింపఁ గలదని చెప్పినాఁడు.

అందువలన నే నందఱమేలు కొఱకు నిలుచుంటిని. ఇది విని అందఱిట్లనిరి:- ఈపిల్ల, పిల్లవాఁడు జంట చాల సుందరముగ నున్నది. ఈ పిల్లలలో నేదియో చమత్కార ముండియుండ వలెను. అందుకనియే శ్యామసుందరుఁడు కనుజెప్పను వేయుట లేదు. అంతయును మఱచి తదేక దృష్టితో నీమె నైపే చూచుచు నిలుచుండినాఁడు.'

సూతుఁ డిట్లనిను:- 'మునులారా! గోపకలకు భగవానుని వచనము లందు సంపూర్ణ విశ్వాసము కలదు. అందువలనఁ బర్యతమఁ పడిపోవునని మీరేమాత్రమును శంకింపరాదను నాశ్వాసనమును గలిగింపఁగా వారందఱును దమతమ బండ్లను, శోవులను, భృత్యులను, బురోహితులను, పరివారమును గూడుకొని ఆనందముతో నేడు దినముల వఱకు పర్యతము క్రింద కూర్చుండి యుండిరి. ఇంతసేపటి వఱకును దనయోగమాయా ప్రభావముచే భగవానుఁ డొకే స్థానమున నిలుచుండెను. ఇసుముత్తైఁసు నటునిటు విచలితులు కాలేదు.'

ఇంద్రుని గర్వము లుగెను

(౯౫౨)

జీవునకుఁ దనబల పౌరుషముల గర్వమున్నంత వఱకును, తన యల్ప శక్తికే మదమత్తుఁడై యున్నంత వఱకు సర్వశక్తి మంతుఁడగు భగవానుని శరణమునకుఁ బోఁడు. తన సంపూర్ణ బలమును, పౌరుషమును వినియోగించినను దన సంకల్పము నెఱవేరక పోయినపుడు వాని మదము దిగిపోవును. తనకంటె గొప్పశక్తి కలదని అప్పుడనుభవమునకువచ్చును. జీవితనపురుషార్థమున భంగపడనంతవఱకు హరి శరణమునకుఁ బోఁడు. అందువలన మాటిమాటికి పురుషార్థము విఫలమగుట ఆతని కృపయే. అనుగ్రహమే; పరమ దయయే, భగవంతుఁ డెవరినిఁ దనవానిఁగాఁ జేసికొనఁ దలఁచునో వాని బల పురుషార్థములను, దపమును, ప్రభావమును, ధనమును, నింక నితర మదముల నణఁచి వేయును. కన్నులలో నభిమానరూపమగు పొర వేయఁగా మానభంగమను సస్త్రముచే దానినిఁ గోసి జ్ఞానరూపమగు చూపు నొసంగును. ఆతని ప్రతి పని యందును జీవునకుఁ గల్యాణము నిహితమై యున్నది.

సూతుఁడిట్ల నెను:- 'మునులారా! అమరాధిపుఁడగు నింద్రుఁడు ప్రథమమున సాంనర్తకములను మేఘములను బంపి, వాని వెను వెంటనే మరుక్షణములను నలుబది

తొమ్మిదింటినిఁ గైకొని, ఇరావతము మీఁద నెక్కి ఆతఁడు స్వయముగ వచ్చెను. గోవర్ధన పర్వతముతోసహా గోపకు లందఱును నెప్పుడు మునిగిఁ పోవుదురా యని ఆతఁడు నిలుచుండి చూచుచుండెను; కాని యేడు దినముల వఱకు నిరంతరము చడగండ్లతోఁ గూడ వర్షము కరిసినను నొక్కబిందువైనను గోపకుల కడకు పోవకుండెను. వారానందముతో సుఖముగఁ గూర్చుండిరి. తను విశ్వ కార్యము లొనర్చుకొనుచుండిరి. మఠముచే నాతఁ డెఱుఁపజే పోయెను. గర్వాతిరేకమున నే వ్యక్తియైనను వన మిథ్యాహతముల నిలిచియుండినచో, వానియొక్క వివేకయంతయును విలీనమైపోవును. ఆతఁడు సమస్త ఉచితాను చితములగు నుపాయములచేఁ దన హతమును నెఱవేర్చుకొనఁ జూచుచుండును. ఇంద్రుఁ డిట్లనుకొనెను:- 'వర్షముచే గోపనంశము నశింపకున్నచో నేను నా యమోఘుగు వజ్రముచే పీఠింపజకు నశింపజేసెదను. నా వ్రజము మహాతపస్వియగు దధీచియొక్క యోగతపోమయమగు నస్తులచే నిర్మితమైనది. అది యెక్కుటికిని వ్యర్థము కాఁజాలదు. ఈసందాది గోపకుల గర్వమునకుఁ దగిన ప్రతిఫలము సేయవలయును.' అని యిట్లాలోచించుకొని ఆతఁడు తన అమోఘాస్త్రమును గోవర్ధనము మీఁద వేయుటకుఁ దీయునంతలో నాతని చేయి స్తంభించిపోయెను. ఆతని సంకల్పము నశించెను. తన శక్తి యంతయును నశించిపోగా

నాతని యొద్దత్వాభి మానము మారమయ్యెను. వెంటనే ఆతఁడు మేఘములు వర్షించుట నాపెను. లోలోన శ్రద్ధా భక్తులతో గురుప్రదత్తమగు శ్రీకృష్ణ మంత్రమును జపింప నారంభించెను. లోలోన నాతఁడు సమాహిత చిత్తముతో శ్రీకృష్ణనిశరణమునకుఁ బోయెను. నిరవ్యభీక, నిరభిమానుఁడై ఆతఁడు ప్రపన్నుఁడు కాఁగా, శరణాగతుఁడు కాఁగా నాతనికి తంద్రవలె కలిగెను. ఆతనికి తంద్రావస్థలో విశ్వమంతయును గృష్ణమయముగఁ గలఁబడెను. ఆతనికిఁ జరాచర విశ్వమంతటను వేఱగాన వినోదుఁడును, వనమాలను ధరించినవాఁడును, శిఖిపింఛ మకుటమును ధరించిన వాఁడును, ద్విభుజుఁడగు శ్రీకృష్ణుఁడే కనబడుచుండెను. ఆతని తనశక్తితోఁగూడి నానా విధములగు గమనీయ క్రిడలొనర్చుచుండెను. ఇప్పుడాతినికి చైతన్యము కలిగెను. శార్భతానశమున నిఖిలాంధికోటి బ్రహ్మాండ నాయకుఁడగు చందనంవనున కనమానము గావించితిని. ఆతఁ డీశ్వరులనును నీశ్వరుఁడు.' అను నీ భావముచే నాతఁడు ప్రభుని పాదపద్మములకుఁ బ్రమాణము కావించెను. ప్రపన్నుడని భావించి భగవానుఁడు వెంటనే వానికభయ మొసంగెను. స్తంభితమైన ఆతని హస్తము మరల సరియయ్యెను. మేఘములతోడను, మరుద్గణములతోడను నాతఁడు లజ్జితు ఁడై స్వర్గమునకు వెడలిపోయెను. మేఘములు తొలిగి పోవుటచే నాకాశము స్వచ్ఛమై

పోయెను వాయువు శాంతించెను. సూర్యదేవుడు వెలుగ నారంభించెను. ఎండ వచ్చుటచే జలికూడ వో నారంభించెను. మంచి యందమగు వృశ్యముండెను. ఆ సమయమున గోవర్ధనమును ధరించియే నందనందనుడు నందాది గోపకు లందఱి తోడ నిట్లనెను:- 'మీ అందఱును జేసిన పూజచే బ్రసన్నుడై గోవర్ధనుఁ డెట్లుగ్రహించినాఁడో చూడుడు. ఇంతటి వర్షము కరిసినను ఒక్క జలబిందువైనను మన సమీపమునకు రాలేదు. ఇప్పుడు వర్షమును గోనునది. సూర్యుడును ఉదయించినాడు. ఇంక నే భయమును నుండజాలదు. మీరందఱును నిర్భయులరై ఓమీ భార్యలను, పిల్లలను, గోధనమును, ఇతర ధనమును బాడ్లతో వైచుకొని పర్వతము క్రిందుగా దూరి బయటకుఁ బొండు. ఇప్పుడు గోవర్ధన గిరి రాజముపరుండవలయును. ఆతనికిని నిద్రవచ్చుచున్నట్లున్నది.'

ఇది విని భయపడి గోపకు లిట్లనిరి:- 'అన్నలారా! ఇప్పుడు గోవర్ధనమును నిద్రవచ్చినచో మనమందఱమును జూర్ణము చూర్ణము కాఁగలము ఇప్పుడప్పుడే చేతిని వదలకుము. అట్లే నిలిసియుంచుము. గోవర్ధనుడు నిద్రించిన మేమందఱమును దీనిక్రిందనే శాశ్వతముగ నిద్రించునట్లు చేయకుము. ఇప్పుడు వర్షము చేరున్నది సదీపదిముల జలమొకను నుప్పొంగుచున్నది.'

(శ్రీ)కృష్ణుఁ డిట్లు నెను:- 'మీరందఱును బయటకు బోవు వఱకు నేను జేతిని దింపకు. ఇప్పుడు బయట నేమియును భయములేదు. ఎండకాయలుచే భూమియును నెండిపోయినది. ఇన్నటికింతవఱకును వీచుచుండిన ప్రచండవాయువును శాంతించినది. నదులలోని జలమును తగ్గిపోయినది. ఇప్పుడందఱును బయటకుఁ బొండు.'

భగవానుని ఆజ్ఞ కారణనే గోచరణమంతయును దమ తమ బండ్ల మీఁద నామానంతయును వైచుకొని దారా పుత్రాదులను, గోవులను వెంటఁ దీసికొని పర్వతము క్రిందనుండి బయటకు వచ్చిరి. భగవానుఁ డచ్చటనే నిలుచుండి యిట్లుడిగెను:- 'ఎవ్వరును నే వస్తువును వదలిపెట్టలేదు కదా! వదలి పెట్టిన మరల వచ్చి తీసికొనిపొండు, గోనర్థ నుండు పసుండెనా ఆవస్తు నిచ్చటనే నిలిచిపోగలదు.'

ఇది విని పిల్లలిట్లు గోలపెట్టిరి:- 'ఒక కృష్ణయ్యా! నా బంతి అచ్చటనే నిలిచి పోయినదయ్యా! దానినిఁ దెచ్చుకొన వలసి యున్నది.' ఒక ముసలిది యిట్లు గోలపెట్టెను:- 'వత్సా! నా కఱ్ఱచు మఱచితిని' గోపికలిట్లు గోలపెట్టిరి:- 'కృష్ణా! నా పాతగుడ్డల ఊంటముచు, సూది, దారముచు నిలిచి పోయినది. వానినిగూడ తెచ్చుకోసీయుమయ్యా!' ఇంకొకఁ డిట్లు నెను:- 'కృష్ణా! నీ మురళీ ఉన్నదో లేదో చూచుకొనుము.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'నా మురళినిఁగూర్చి మీరు చింతింపకుండు. అది నా హిందీన వోపఁబడినది. ఇప్పుడు నా చేయి తిరిగిపోవుచున్నది. ఇంకెవరికైన వస్తువులుండినచో వచ్చి తీసికొనిపొండు.'

ఇది విని అందఱు వచ్చి మరలఁ దమతమ వస్తువులను దీసికొనిపోయిరి. కట్టలను గొనివచ్చి గోపకు నిట్లనిరి:- 'కృష్ణా! ఎట్లుంచెదవయ్యా దీని నిప్పుడు. ఒక్కసారిగాఁ బెట్టిచో నీవు మధ్యలోనే నిలిచిపోయెదవు.'

నవ్వి భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'మీరు నన్నుఁగూర్చి చింతింప నవసరములేదు. గోవర్ధన నాథుండు నాకు సమస్తా పాయములను జెప్పుచున్నాఁడు. మీరందఱును బయటకుఁ బొండు.'

గోపకు నిట్లనిరి:- 'కృష్ణా! మేము నిన్ను వదలిపెట్టి పోము. మేము నీ వెను వెనుకనే వచ్చెదము.'

ప్రేమార్ద్రతతో బలికిన నా వచనములనువిని ఆనంద కంగుండగు శ్రీకృష్ణుండు నవ్వి యిట్లనెను:- 'సరే, నడువుండు. నేనుగూడ వచ్చుచున్నాను, ఇట్లు పలికి వారు ముందుకుఁ బోయిరి. అందఱును బయటకు వచ్చిన తరువాత గోపకులను దాని క్రిందనుండి తొలఁగించి, అందఱును జూచుచుండ నా యేడు క్రోసుల పచ్చలమును లీలగాఁ బూర్వరీతిగాఁ బ్రాచీన స్థానమున నరిగా నూతనము.

బయటకు రాగానే అందఱకును జాల ఆనందము
 కలిగెను శ్రీకృష్ణుని మీఁద ప్రజవాసులందఱకును మిక్కిలి
 ప్రేమ కలదు; కాని నేనా ప్రేమ అసంతృప్తితముగఁ బెరి
 గెను. అందఱ హృదయములందును నానంద తరంగము
 లుబికినను. ప్రేమ యుష్పొంగినప్పుడు మానవుఁడు నిలువఁ
 జాలఁడు. సమ్ముఖమునఁ దమ ప్రేమాస్పదునిఁ గాంచఁగనే
 చిత్తము వివశమగును. వానిని గట్టిగాఁ గాఁగిలింతుకొనుట
 జరుగును. గోపకులు శ్రీకృష్ణుని మాటిమాటికి ఆలింగన
 మొనర్చుకొనిరి. తల్లులు వానిని మాటిమాటికి ముద్దిడు
 కొనిరి. సిగ్గుపడుచు గోపికలు శ్యామసుందరుని మస్తకమున
 దధి తోడను అక్షతల తోడను, గుంకుమతోడను దిలకము
 నుంచిరి. వెన్నను మీఁగడలను నైవేద్యము పెట్టిరి. గోపి
 కలు వృషభానునందిఁగూడ మిక్కిలి యాదరించిరి. ఆమెను
 గూడ వడిలోనికిఁ దీసికొని దీర్ఘ సౌమాంగల్యమును జెందు
 మని ఆశీర్వదించి, లోలోన భగవానునకు గుప్తమును రహ
 స్యమయము నగుఁ బ్రార్థనమును గావించిరి. ప్రప్రథమమున
 యశోదాదేవి వచ్చి శ్రీకృష్ణుని హృదయముతో గట్టిగాఁ
 గాఁగిలింతుకొనెను. ఆమెకు ప్రేమోద్రేకముచే స్తనము
 లందు బాలునికి చేఁగ వచ్చెను, రోహిణీదేవియును నిలువఁ
 జాలకపోయెను. ఆమెయును శ్రీకృష్ణుని గట్టిగా నెత్తుకొని
 కాఁగిలింతుకొనెను. సందుఁడును వచ్చెను. అప్పుడు గోపిక

లంఘించుచు బైటలను సవరించుకొనిరి. శ్రీకృష్ణుడు తల్లి యొడిలో నిలుచుండెను. ప్రజరాగు నందుడు శ్రీకృష్ణుని పిపు మీఁదఁ దపతప చఱచి, చాలసేపటివఱకును నాతనిఁ గౌఁగిలించుకొనెను. ఆతనిఁ గౌఁగిలించుచి విడుచుట కాతని కిష్టము లేనేలేదు. ప్రేమయొక్క అమృతగతి యిదియే. హృదయముతోఁ గలిసికొన్నప్పటికిని శరీరముతోఁ గూడ నెప్పుడట్లే కలిసికొని ఉండవలయునని చిత్తము కాంక్షించుచుండును.

ఇంతలోనే బలరాముడు వచ్చి యిట్లనెను: - 'సోదరా! కృష్ణా! నీవీ దినము చమత్కార మొచ్చితివి.' తన యిట్లనఁగానే శ్రీకృష్ణుఁ డాతని సావములంటుటకై ముందుకుఁ బోయెను; కాని మధ్యలోనే బలభద్రుఁ డాతనిఁ బట్టుకొని గట్టిగాఁ గౌఁగిలించుకొనెను. వృద్ధ గోపికలు భగవాను నాశీర్వాదించిరి. వృద్ధులారని గుఱాన మొనర్ప నారంభించిరి. ప్రజాంగన లారని లీలలను గీతములలో మధుర స్వరమున గానము చేయ నారంభించిరి. సర్వత్ర ఆనందోత్సవము జరుగుచుండెను.

ఇచ్చట భూమండలమున ప్రజమందీ విధముగ నానందోత్సవము జరుగుచుండ, నచ్చట స్వర్గమున దేవగణము భగవానుని యీ యమృత ప్రభావమును గాంచి విస్మితులగుచుండిరి. వారును నానంద వారిధిలో మునిగి, వివిధములఁ

దమ యానందమును బ్రకటించుచుండిరి. ఆకాశమున నుండిన దేవతలును, సాధ్యులును, సిద్ధులును, జారణాదులును నానందోన్మత్తులై గిరిధారుని గుణగణములను గానము చేయ నారంభించిరి. కొందఱు అమర గణములలోని వారు తమతమ వడుల నిండ, నందనోద్యానములలోని అష్టాన కమనీయ కుసుమములను విమానములనుండి వర్షింపఁ జేయుచుండిరి. శంఖ, భేరీ, మృదంగ, దుందుభీ మొదలగు వాద్యముల తుములధ్వనిచే దశదిశలు మారు మ్రోగెను. అప్పరసలు స్పృత్య మొనరింప సాగిరి. తుంబురు, సుదర్శన, చిత్రాంగదాది ముఖ్యముఖ్య గంధర్వులనేకులు గాన మొనర్పసాగిరి. సారాంశ మేమనఁగా భూలోక, భువన్లోక, సువన్లోకములందీ యద్భుత ఘటనలచే నపూర్వానందము కలిగెను.

సూతుఁ డిట్లనెను:- ‘మునులా రా! ఈ విధముగ నింద్రుని కోపమునుండి తన కనురక్త భక్తులను, అనన్యా శ్రయులగు గోపకులను సకుటుంబుగ శ్యామసుందరుఁడు రక్షించెను, ఇంద్రుని మదమణఁగెను. గోవర్ధన మహిమము పెరిగెను. తన యద్భుత యోగశక్తిని గూడ చూపించెను. గోపగణ మత్యంత ప్రేమలో మునిగి, నలువైపులను శ్యామ సుందరుని జట్టుకొని వ్రజమువైపు వెడలిరి. వారి వెనుక వెనుకనే తమ రంగుల రంగుల మేలి ముసుగులను గప్ప

కొని, గుండ్రముగఁ దిరుగు లంగాలను గదిలించుకొనుచు,
నందనందనుని పూర్వోక్త లలిత శీలలను బాడుకొనుచు నోపి
సముతోఁ దమతమ పూర్వపు నివాసస్థానములకు వ్రజమందుఁ
జేరుకొనిరి.

— — —

శ్రీకృష్ణ సంబంధమున గోపకుల శంక

౯౫౩

శో॥ దుస్త్వజ్ఞాను రాగోఽస్మిన్నర్వేషాం నో వ్రజౌకసామ్ |
నంద తే కనయేఽస్మాను కస్యాప్యేత్పత్తి కఃకథమ్ |
క్వ సప్తహయనో బాలః క్వవహాద్రి విచారణమ్ |
తతో నో జాయతే శుకా వ్రజనాథ తవాత్మజే |

శ్రీభాగ. ౧౦, స్కం. ౨౬ ఆ. ౧౪ శ్లో॥

ఈ దేశమందు జాతీయైక్యము సుదృఢముగ నున్న
ప్పుడు జాతి. యానందము చెందును. జాతిలోఁ బెద్ద చిన్న
యెవఁడును లేడు. జాతి సోదరులందఱొక్కటే. జాతిలో
నెవరైన ననుచిత కార్యమొనర్చినచో నా జాతిలో నందఱ
కంటెఁ జిన్నవాఁడును వానిని దండింపవచ్చును. పూర్వము

పెద్దరికము ధనుః పుచ్చేగాని, విద్యచేగాని ప్రభావముచేగాని యెన్నఁబడలేదు. పులీనతి, శాలీనతి, సదాచారములే గొప్ప వారగుటకుఁ గారణము. అందువలన జాతి భయముచే నెవఁడును ననుచితి కార్యములను జేసెడువాఁడుకాఁడు. తమ జాతిలో నెవఁడైన నిర్ణయఁజేసినచో నందఱును గలిసి వానికి సహాయ మొనర్చి వానినిగూడ ధననంతు నొనర్చెడు వారు. అప్పుడు సమాజ శాసనము జాతీయ పంచాయతీలందే యుండెడిది. ఎవరైనఁ దమలో మాట వినకుండిన విరుద్ధముగ నడిచిన వారిని నిత్యమును న్యాయాలయమున దండించెడు వారు కాదు. ఉచితానుచితములు గ్రామస్థులకుఁ దెలిసినట్లే వ్యక్తినిఁ దెలియవు. గ్రామస్థులే బాగుగా విచారించి నిర్ణయ మును జేసెడువారు. ఇంటిలోని అత్తల్లిమగు సమస్యనుండి బృహస్పతిమస్యలవఱకు నిర్ణయము జాతీయ పంచాయతీల యందే నిర్ణయమగుచుండెడిది. ఈ కారణమున జాతి గౌరవము నిలిచెడిది. దానిలో వర్ణ సాంకర్యము, వృత్తి సాంకర్యము, ఆచార విచారసాంకర్యమురాదు. లోకులు కంచము పొత్తునను, మంచము పొత్తునను విశుద్ధముగ నుండెడువారు. ఈ సదాచారమే పరిపాలనమునకుఁ బ్రధానమగు బునాది.

సూతుఁ డిట్లనెను:- ‘మునులారా ! భగవానుఁడు గోవర్ధనమును ధరించుటచే నాతనికి గోవర్ధనధారి, గిరివర

ధారి, గోవర్ధన నాథుడను బేర్లు ప్రసిద్ధికి వచ్చెను. గోవర్ధన ధారణ లీలమైన తరువాత గోపకులు ప్రాణమునకు వచ్చినప్పటికిని వారికాయలాకిక లీల మరపునకు వచ్చుటలేదు. ఆనమయమున విపత్తున నుండుటచే నంతగా మనస్సునకు రాలేదు. ఇప్పుడన్ని విపత్తులను దాటి యింటికి రాగానే వానీ సంఘటనమును గూర్చి యోచింప నారంభించిరి. వారందఱికిదే సందేహము. శ్రీకృష్ణు డేడేండ్ల వాఁడే. ఏడేండ్ల వాఁడేమి క్రోసుల పాపపుగల పర్వతము నెదిరినది నములొక్క చిటికెన వ్రేలివూచి ధరించి యుండుట గోపశాలకునకు సంభవమాయని వారి సందేహము.'

శ్రీకృష్ణుని యమిత ప్రభావము గోపగణమునకుఁ దెలియదు. వారి కితని యచ్చారై శ్వర్యము తెలియనే తెలియదు. ఆతని స్నేహము మాధుర్యము క్తమైనది. అందునలన నందఱును శంకకలిగెను. 'శ్రీకృష్ణుడు నందపుత్రుఁడు కాఁడు. ఈతఁడు మన గోపజాతిలోని కొక విలక్షణ పురుషుఁడు వచ్చినాఁడు.' ప్రేమలో నడుగడుగునకును శంకయుండును. ప్రభావశాలి యెవరైన మనల నత్యధికముగఁ బ్రేమించినచో మన మిట్లనుకొందుము:- 'మన మాతనికి పాపములు కాము. ఈతఁ డింతగాఁ బ్రేమను బ్రవర్తించుట యథార్థమా? లేక కపటమా? గోపకులకును నిదియే మనస్సునఁగల శంక శ్రీకృష్ణ చంద్రుని కార్యములా యలాకికములుగ నున్నవి,

కాని ఆతఁడు వనవాసులమును, గ్రామాలమును మనఁగోప
కులతో సోపరునినలెను, బంధువునినలెను వర్తించుచున్నాఁడు.
సమానపాయలో మిత్రో హృదయ పూర్వకముగఁ గని
మెలసి యున్నాఁడు. ప్రేమించుచున్నాఁడు. ఈతఁడు మన
జాతివాడేనా లేక మనకు విలక్షణుడగు దేవతయేమో!
ఈశంక కలిగినది ఒక్కని మనస్సులోఁగాదు, అందఱు మనస్సు
లలో సమాన రూపమున నీ శంక కలిగెను. వారు శ్రీకృష్ణు
డొనర్చిన పూర్వశీలలను స్మరించిరి. వారాతని పూర్వశీలలను
స్మరించిన కొలఁది వారికింకను శంక కలుగ నారంభించెను.

ఒకానొక దినమున గోపకులందఱును సమావేశమై
సభ నొనర్చి. రిఆసభలో శ్రీకృష్ణ చంద్రుఁ డెవరను ప్రశ్న
యుచుంచెను ఒక వృద్ధ గోపకుఁడు తన తెల్లని తలగుడ్డను
సవరించుకొనుచు నిట్లనెను:- 'సభా సదులారా! నందకుమా
రుడగు నీ కృష్ణచంద్రుఁడు మన మందఱులో విలక్షణుఁడు.
బాల్యము నుండియు నాతని కర్మలన్నియును నతి విలక్షణ
ములు, విచిత్రములు. ఆతని కర్మలను బట్టి, యీతఁడు
దేవతా భవనములందు నివసింప యోగ్యుఁడు; కాని
యీతఁడు వనవాసులమును మనమధ్య సామాన్య బాలకుని
వలెనివసించుచున్నాఁడు: ఇది యితనికి ప్రతికూల విషయము.
మీరు మీ కన్నులారఁ బ్రత్యక్షముగఁ జూచితిరి కదా! ఏడు
క్రోసుల పొడవుగల యీతఁటి పెద్ద పర్వతమును నీతఁడు గజ

రాజు కమల నాశమను బట్టి నట్లు శ్రమ యే మాత్రమును జెందకయే యేడు దినములు ధరించెనుకదా! ఇంకను గాలుఁడు వర్షాకాలమున భూమినిఁ దనుత్పన్నమగు గుక్కగొడుగును ఛత్రిమునిలెఁ బట్టుకొని నట్లును, లేక సింహము జిల్లేడు కాయనుండి వెలువడిన మాది పింజను ధరించినట్లు, ఏజేండ్ల పిల్లవాఁ డేమాత్రమును విశ్రాంతినిఁ గొనకయే, యేడు దినములు చిటికెన వ్రేలిపొందఁ బర్యంతము నెత్తినాఁడు ఇది యేమంత తక్కువ ఆశ్చర్యము కల విషయము!

అంత నింకొక గోపకుఁ డిట్లనెను:- ‘అయ్యా! మన మారంభము నుండియును నీ బాలుని యందిట్టి యద్భుత లాఠికి శక్తులను జూచుచున్నాము. ఇప్పుడితఁ డేడు సంవత్సరముల యీడు కలవాఁడైనాఁడు. ఈతఁడు చాల చిన్నవాఁడైనాఁడు. ఈతఁడు చాల చిన్నవాఁడుగ నున్నప్పుడు అనఁగాఁ బది దినముల లోపుకూడలేదు, అప్పు డీతఁ డిట్టి వికరాళి రూపము, పిశాచియు, గ్రూరకర్మయు, రాక్షసియునగుఁ బూతనను సింహశాపకము బాగుగాబలిసి మదిం చిన యేనుఁగును నిర్జీవ మొనర్చినట్లును, మృత్యువు పెద్ద శరీరమును నిమిషములో నిర్జీవమొనర్చినట్లు పూతనను బడవైచి, యీ రాక్షసి స్తనములందు గల స్తన్యమును బాస మొనర్చుచుఁ బ్రాణములను హరించినాఁడు. దాని మృత శరీర పాతముచే నేడుక్రోసుల వజ్రకు గల వృక్షము లన్ని

యను బండి పిండి యయ్యెను? సద్యోజాత శిశు వెన్నడైన నిట్టి కాయ మొనర్పగలడా ?'

అంత నింకొక డిట్ల నెను:- 'ఈతని విషయము లన్ని యను నాలోచించినచో, జాల పిస్సయములగు చుండును. ఈతిడు మూడు నెలలపాడై యుండఁగా, దసకాలి బొటన ప్రేలిచే బెద్ద బండిని వన మీఁదఁ బడవై చుకొనిను. అప్పు డీతని కేమియును హానికలుగ లేదు.'

అంత నింకొక డిట్ల నెను:- 'బండిని బడవేయుటంతటి ఆశ్చర్య జనకమైనది కాదుగాని యీతని బైకి లేవఁ దీసి కొని పోయిన తృణావర్తుని విషయమెంత విలక్షణమైనది! అప్పుడీతఁ డొక సంవత్సరము ఈడైన వాఁడునుగాఁడు. అప్పు డంగణమందు సుడిగాలి కాపమున నీతని నాయసురుఁ డెత్తుకొని పోగా నీతఁ డాతని గొంతును బిసికి వానిని జంపి వైచెను.'

అంతనొక యవక గోపకుఁడిట్ల నెను:- 'అయ్యలారా! మాకు యమశార్జునుల సంఘటన మిప్పటి వఱకు మరుపునకురాదు. వెన్నను దొంగిలించుచుచే నుదరమునఁ ద్రాటితోఁ గట్టి తల్లి యశోద తోలునకు బంధింపఁగా, దానిని బండివలె లాగి, రెండు అర్జున వృక్షముల మధ్యగాఁ గొనిపోగా చదదదమ్మని

యెన్నియుగముల నుండియో యుండిన చెల్లు పడిపోయెను. ఇది యేమంత తక్కువ ఆశ్చర్యము కలదా?

అంత నొక చిన్న గోపాలుఁడిట్లనెను:- 'ఓ సభాసదు లారా! మీరిదియే చూచినారు. గోపాలకృష్ణుఁడు పర్వతము వలెనున్న బకుని బటానీ కాయను జీల్చినట్లు దానిముక్కును బట్టుకొని జీల్చివై చెను. వత్సరూపమును ధరించినచ్చు వత్సా సురుని తోకను బట్టుకొని గిరగిరఁ ద్రిప్పి కదంబ వృక్షమునకుఁ గొట్టెను. బలరాముఁడును ధేనుకాసురుని పాదములను బట్టు కొని గిరగిరఁ ద్రిప్పి కొట్టి యచుసదనమునకుఁ బంపినాడు. వాని నొక్కనినేకాదు, వానికుటుంబ పరివారము సంతను స్వాహా కావించినాడు. అంతేకాదు, ఆనాఁడు దావాసల మునుండి మమ్ముల సందఱును రక్షించెనుగదా!'

ఇది విని ఒక గోపకుఁడిట్లనెను:- 'ఇదంతయును సత్యమే. కాని మాకాశ్చర్య మేమనఁగాఁ గాళియఫణి ఫణిగ్ర మున శ్రీకృష్ణుఁడు సృత్యము చేయుటలోఁ గలదు. కాళియ హ్రూదమునకు సమీపమునకు వెడలఁగానే ప్రతి జీవియు మరణించుచుండెడిది. రమణక ద్వీపమునుండి వచ్చిన కాళియుండి బృందావన భూమియందు దన నివాసము నేర్పఱచుకొని యమునా జలమును దూషిత మొనర్చుటయేకాదు, అచ్చటి వాఘుమండలమును గూడ విషయుక్త మొనర్చెను.

ఇంతటి ప్రబల పరాక్రమముగల శత్రువు నీ బాలకుఁడు నవ్వుచు నవ్వుచుఁ దన వశము కావించుకొనినాఁడు. వందల కొలఁది ఫణములు కల నాతని శరస్సున నటశేఖరుఁడగు నందనందనుఁడు నాట్య మొనర్చి తన నృత్యమును జూపించి నాఁడు. వానిని బలవంతముగ కాళీయ ప్రాదమునుండివెడల నడపి కాళిందిని విషహీన మొనర్చినాఁడు. ఇవన్నియు నేమి ? ఈ బాలకునందిట్టి యలాకిక విషయము లెట్లు వచ్చినవి ?

అంత నొక వృద్ధ గోపకుఁ డిట్లనెను:- 'ప్రజరాజగు నందునే యీ విషయములనన్నిటికినిఁగారణమడుగవలయును ఇటువంటి యలాకిక కార్యము నొనర్చిన వ్యక్తి మన గోప వంశముగ దింకొకఁడిదివఱకు పుట్టలేదు. ఇది మన జాతికి విచిత్రమగు విషయము.'

అప్పుడొక వృద్ధసభాసదుఁడిట్లనెను:- 'నందా! ఇప్పు డింక నటునిటు మభ్యపెట్టి అడుగులెందులకు? ఈతఁడు నీ కౌరవపుత్రుఁడుకాఁడని మాకు తోచుచున్నది, నిజ మును జెప్పము. నీవీతనికి జాతికర్మలను గూడ చేయలేదు. నామక రణోత్సవమున జాతిజనులకు భోజనమైనను జెట్టలేదు. ఈ పిల్లవానిని నీవెచ్చటఁ దెచ్చితివి? మాకీతని జన్మకర్మల విషయమున సందేహమున్నను మాకాతని యెడల నేవగింపు లేదు. ప్రజమందలి నరనాి జనము వీనినిఁ దమ స్వంత

పుత్రులకంటెను నధికముగఁ జ్రేమించుచున్నారు. ఈతని యెడల నందఱకును సహజ స్వాభావికమగు ననురాగము కలదు. సదా యీతని ముఖారవిందమును జూచుచుండ వలయునని ప్రజవాసుల మందఱమును నిరంతరమును గోరు కొనుచుందుము. అయినను మా కందఱకును నీతని విషయమున సందేహము కలదు. ఈతఁడు మన జాతి బాలకుఁడు కాఁజాలఁడు. నీ విన్నాళ్లనుండి యీ రహస్యమును దాచియుంచితీవి. నేఁడు సత్యమును జెప్పము. కాకున్నచో నేటినుండి మాకు మీకు భోజన ప్రతిభోజనములు వేరుగ నుండఁగలవు. మేము మాకు వేటోకరోజు నేర్పాటు చేసి కొందుము. మేము నిన్ను సభలో సభ్యునిగఁ గూర్చుండ నీయము నీవు మా శంకః సమాధాన మీయవలయును. మీ పిల్లవాని జనవృత్తాంతమును గూర్చి చెప్పవలయును.'

సూతుఁడిట్లనెను:- 'మునులారా! పంచాయతీసభలో నీ బాలుఁడు తన కుమారుఁడుకాఁడను నభియోగము నందునిచ్చెడి రాఁగానే నందుఁడు భయపడెను. ఆతఁడు తన ముఖమునకుఁబోసిచ చెమటను వస్త్రముతోఁ దుడుచుకొని కొంచెము వగ్గి, శంకము క్షేపేసికొని సభాసదులకుఁ బ్రత్యుత్తర మొసంగ నుద్యుక్తుడయ్యెను.

నందుని మాటల గోపకు లంగీకరించుట

(954)

శ్లో॥ క్రూయతాం మేవచోగోవా వ్యేతు శంకా చ
వోఽర్భకే ।

ఏన కుమారముద్దిశ్య గర్భో మే యదువాచ హ ॥

శ్రీ భాగ. గంస్కం ౨౬ అ. ౧౫ శ్లో ॥

ప్రదైతను శంక సంభవవిషయమును గాంచి శంకించుట స్వాభావిక మే. జీవుఁడు సర్వజ్ఞుఁడుకాఁడు. ఆతఁడనుమాన బలముననే చాల విషయములను స్థిర మొనర్చుకొనుచుండును. జీవులకు విషయభోగములందు స్వాభావిక ప్రవృత్తి యుండును. ఏకాంతమున నెవండైనయువతియగు దన సోదరితో నవ్వచు మాటలాడుచుండినచో, జూచువారలకు సర్వప్రథమమున దృష్టి దుష్టభావము వైపునకే పోవును. వారిలో నీచప్రవృత్తిగల ఖలుఁడా సమయమున నా వ్యక్తి సదాచార హీనుండని యాసమయముననే నిశ్చయించును. ఖలుఁడగు వాఁడు కొంచెము ఛిద్రము కనబడెనా, అనేక కల్పనలను గల్పించి సర్వత్ర చెరువునే చేయుట కారంభించును; కాని ధర్మమునకుకు భగవంతునకును భీతి జెందు గంభీరపురుషులు పరుల విషయములో శంకకలిగినను నేమియును నిశ్చయింపక నెవని యెదుటను దానినిఁ బ్రకటింపఁడు, ఎవని విషయమున

శంక కలిగినచో, అతఁడు సామాన్యమానవుడైనచో, అతఁడు తన కేవిధమునను సంబంధించినవాఁడు కాకుండినచో నప్పుడాతఁడు దానిని మ్రింగివేయును. అతఁడు ఏమైన నేమి నాకు దీనివలనఁ బ్రయోజన మేమున్నదని అనుకొనును. అట్టి శంక తనకత్యంత ఆత్మీయుల విషయమున నైనచో, సమయమును గనిపెట్టి ప్రేమపూర్వకముగ వాని కడ ప్రకటించును. శంక కలిగినపుడు ప్రకటించుట యేలననఁగా శంకయుండఁగాఁ బూర్ణప్రేమయుండదు. ఇది అత్యంత ఆత్మీయతకు చిహ్నము. వానినలన శంకకు సమాధానము లభించినచో నిక నా పురుషునకుఁ బశ్చాత్తాపము కలుగును. 'అయ్యో! ఇంతటి పవిత్రుఁడును విశుద్ధుఁడునగు బంధువునిఁ దన నేను వ్యర్థముగ శంకించితినేల! కాని శంకకు సమాధానము లభించుట నుంచిది. చిత్తమున నేమాత్రము శంకయున్నను హోరికప్రేమ యుండదు. స్వార్థపరుల విషయము వేఱు. స్వార్థులెవరినిఁ బ్రేమింపఁజాలరు. వారికిఁ గావలసినది వారి స్వార్థప్రయోజనమే. ఎంతవరకెవని వలనఁ దన స్వార్థము నెఱుఁగెనునో, అతఁడు మంచి వాఁడు కానిండు, చెడ్డవాఁడు కానిండు వాని వలనఁ దన స్వార్థమును నెరవేర్చుకొనును. స్వార్థము నెఱవేరకున్నచో నాతఁడు వాని యింటనుండును, ఈతఁడు వీనియింటనుండును

ఎప్పుడైనను శంక ప్రేమచూడనే కలుగును. సమాధానము లభించిన తరువాతఁ బ్రేమప్రవృద్ధినిఁ జెందును.

సూతుఁడిట్లనెను:- 'మునులారా! శోపకులు నందుని యెదుటనే నిండుసభలోనే యిట్టి శంకను లేవఁదీయఁగా ననఁగా శ్రీకృష్ణుఁడు నందుని పుత్రుఁడు కానట్లున్నదనఁగా నప్పుడు నందుఁడిట్లనెను:- 'సభాసదులారా! మీరు నా మాటను నమ్ముఁడు. శ్రీకృష్ణుఁడు నా పుత్రుఁడే.' అంత నొక వాచాలుండగు శోపకుఁడిట్లనెను:- 'వ్రజరాజా! ఇప్పుడు నీవు వెఱుగఁచలంపరాదు. మునుముందు శంకకలు గుటయే చెడ్డది. ఒక వేళ మనస్సులో శంకకలిగినచో దానిని దాచుట మహాపాపము. మాకే కారణములచే శంక కలుగుచున్నచో దానినిఁ జెప్పినచో నీవన్యథా తలంపవు గదా!' నందుడు దృఢతా స్వరమున నిట్లనెను:- 'అన్యథా తలచుట కేమున్నది? లోపలచున్న విషయము బయటకు వచ్చుట చాలమంచిది, ఈ విషయములు లోపలయుండి నచో నది క్రుశ్ణును. మీరు మీ శంకలను స్పష్టముగఁ జెప్పఁడు.' ఆ శోపకుఁడే యిట్లనెను:- 'చూడుఁడు. మాకీ విషయములో శంక చున్నది. సాధానముగఁ బుత్రుఁడు తల్లిపోలికలోఁగాని తల్లిపోలికలోఁగాని యుండును. ఒక్కొక్కప్పుడు దీనికి విపరీతముగఁగూడ నుండును. శ్రీకృష్ణుని

ముఖమున నీ పోలికలును లేవు యశోదాదేవి పోలికలును లేవు. నీ ముఖము కొంచెము పొడుగు, పెద్దది శ్రీకృష్ణుని ముఖము చంద్రునివలె గుండ్రగుండ్రముగా నున్నది. వర్ణమును గలియుటలేదు. నీవును గౌరవర్ణుడవే, యశోదారాణియును గౌరవర్ణయే. అట్టియెడ నీ యీపుత్రుఁడు నల్లవాఁడై న్నాఁడు. నలుపైనను సామాన్యపు నలుపుకాదు. ఇంతటి నల్లనివానిని మేమిలోకమున నొక్కనినైనను జూడలేదు. మిక్కిలి ఆకుపచ్చగ నుండువాఁడు కొంచెము నీలముగను కొంచెము నలుపుగను విచిత్రమగు రంగులతో నుండును. జలముచే నిండిన మేఘమువలెను, మయూర కంఠమువలెను, ఇందీవరమువలెను, అతిసీపుష్పమువలెను, వర్షాకాలమందలి సఖున దూర్వాదళమువలెను, ఇంద్రసీలమణివలెను నీ బాలకునకు విచిత్రమగు రంగుగలదు ఋషులును, మునులును వచ్చినచో సీతని వాసుదేవుడని పిలుచుచుందురు. వసుదేవపుత్రుని వాసుదేవుడందురు. ఇందును బట్టియును మాకు సందేహము కలుగుచున్నది. పైఁగా స్వభావముచేతను నీతఁడు మీతోఁ గలియుటలేదు. మీరు మిక్కిలి సాధువులు ఈతఁడో మహాచంచలుఁడు. ఆకృషియును గలయుటలేదు. నీవు సరళుడవు, సరసుడవు. ఈతనికి మూఁడుచోట్లవంకర. దృష్టిలోను బోలిక లేదు. మీ దృష్టి సూటిగా నుండును. ఈతఁడెప్పుడు చూచినను గోరచూపులు చూచును. కర్మల

లోను బోలిక లేదు. సేవెప్పుడైనను మణుఁగున్నరనైన నెత్తుటను మేము కాంచలేదు, కాని యీతఁడు తన చిటికెన ప్రేలిమిఁద నేడు క్రోసుల మహాపర్వతమును నేడు దిసములట్లే మోసినాఁడు. ఇదివరలో మన వ్రజమున కెన్నడైన తోఁడేళ్లు వచ్చినచో నీవు సమస్త గోపకుల సహాయమున వానినిఁ జట్టి చంపించెడు వాఁడవు; కాని యీతఁడింతంత పెద్దపెద్ద రాక్షసులను నిమిషములో మట్టుపెట్టినాఁడు. ఈ విషయములన్నిటిని జూచినచో మా మనస్సులలో శంక కలుగుచున్నది. ఈతఁడు నీ పుత్రుఁడు కానేకాఁడని, నీవీతని నెచ్చటనైనను దెచ్చినావా? లేక యేదైన గడబిడమోసము జరిగినదా? ఏదో జరిగినది.'

ఇదివిని యందఱును నవ్వనారంభించిరి. నందుఁడు గంభీరుడై అట్లేయుండి, నవ్వక, సంభాళించుకొని యిట్లు చెప్పుట కారంభించెను:- సభాసదులారా! మీరు నాయెదుట పలికిన శంక నామీఁదఁ గృపచేతనే పలికినారు. హితైషులయొక్క లక్షణమేమనఁగా నేవిషయమున శంక కలిగినను దానిని స్పష్టముగఁ జెప్పుటయే. మీకు శంకకలుగుట స్వాభావికమే. మీకేకారణమున శంకకలిగినదో అది యందఱును గలుగఁ గలదు. కొందఱు స్వార్థవశమునఁ బ్రకటింపరు, కాని మీరు ప్రేమవశమున నీ పలుకులు పలికి

తిరి. ఇంక నీ విషయమున నేను చెప్పమాటలను వినుడు. ఈ పిల్లవాడు పుట్టిన కొలది దినములకే జ్యోతి శాస్త్రాచార్యుడును, యదువంశ రాజులకుఁ బురోహితుఁడు నగు గర్గాచార్యులవారు తిరుగుచుఁ దిరుగుచు నిచ్చటికి వచ్చిరి. రామశ్యాముల కిద్దరకును నామకరణ సంస్కార మొనర్ప వలసినదని నేను వారిని వేడితిని' అంత నొక వృద్ధ గోపకు డిట్లనెను:- 'నీవు గర్గమహామునిని నామకరణ సంస్కార మొనర్పమని యేల నడిగితివి? మనకుల పురోహితుఁడు శాండిల్యుఁడు కదా!

దైర్యముతో నందుఁడిట్లనెను:- 'ఆసమయమున శాండిల్య మహాముని వ్రజమందు లేడు. బయటకెచ్చటికో పోయినాడు, దైవికముగ గర్గాచార్యులవారు విజయమొనర్చిరి బ్రాహ్మణుఁడు జన్మచేతనే అందఱకును గురువగును. నేనిట్లను కొంటిని :- 'ఇంతటి గొప్ప విద్వాంసుడును, త్రికాల దర్శియు, జ్యోతిషాచార్యుఁడును, మహామునియునగు గర్గుడుఁ తనకుఁ దానే-మనము పిలువకయే రాఁగా నీతని ద్వారా నామకరణ సంస్కారమేలఁ జేయింపఁగూడదు?' ఈతఁడు త్రికాలజ్ఞుఁడు ఈతఁడు జన్మచక్రమును రచించి నాకు బాలకుని భవిష్య ద్విషయముల నన్నిటిని సత్యముగఁ జెప్పఁగలడు. అందువలన నే నాతనిఁ బ్రార్థించితిని.' నే నిట్లనుకొంటిని:- 'మిక్కిలి

వైభవముగ మహాత్మవమును నెన్నడైనను చేసికొనవచ్చును ఇది మాయింటి స్వంత విషయము. ఈ సమయమునఁ దల యెత్తుకొని తిరుగవలయును,' అని యాలోచించుకొని మన జాతివారికి విందులు పెట్టకయే, యెవరినిఁ బిలువకయే యా మహామునిచే నామకరణ సంస్కార మొనర్పజేసితిని. తరు వాత నేను మూడవ నెలలో జన్మనక్షత్ర దినమున నుత్స వము కూడ చేయించితిని. జాతి జనములకును విందులొనర్చి తిని. దానిని మీరంగీకరింపకుండినచో మరల నేఁడు జాతి జనులందఱకును మరల సంతర్పణ చేసెదను.' అంత నొక వృద్ధ గోపకుఁ డిట్లనెను:- 'ఇందులోఁ జెడ్డవిషయ మేమి యును లేదు. గర్గుడేమి చేయుట యుచితము? ఆతఁడేమి చెప్పెనో తరువాతఁ జెప్పవచ్చును.'

నందుఁ డిట్లనెను:- 'గర్గుడు పిల్లలిద్దరకును సంస్కార మొనర్చినారు. అంత నచ్చట కూర్చుండియే ఆతఁ డిద్దర జన్మ పత్రికలను లిఖించినాఁడు. జన్మ పత్రికను లిఖించి యాతఁ డీకృష్ణును దేశించి యీ విషయములను నాతో నిట్లు చెప్పినాఁడు. ఆతఁడెట్లనెను:- "సందా! ఈ నీ పిల్లనాఁడు సాధారణ బాలకుఁడుకాఁడు. ఈతడు ప్రతి యుగమునను బుట్టించుడును. కృతయుగమున నీతఁడు శ్వేతవర్ణముగ నుండును. ద్వాపరమునఁ బీతవర్ణముగ నుండును. ద్వాప

రాతమునను గలియుగాదిని నీతః శుక్తవృక్షవృక్షముగనుండును. ఈ నీ పుత్రుడు జీవుడుకాదు ఈశ్వరుడే. ఈతఁడవతారములు ధరించుచుండును. ప్రతియుగమునను నీతఁడవతరించుచుండును. ఇదివఱకు నొకానొకప్పు డీతఁడు వసుదేవునకుఁ బుత్రుడయ్యెను. అందువలన ఋషులును, మునులును, మహర్షులును, జ్ఞానులగు మునులును నీతని వాసుదేవుడనుచుందురు. దీనివలన మీరన్యథా తలంపరాదు. మీ యీ పుత్రున కనంతగుణములుకలవు. అనంత కర్మలు కలవు. అతని గుణకర్మలను బట్టి యీతని పేర్లును ననంతములుగఁ గలవు. అందువలన నీతనిఁ గొందఱు పూతనారి, బకాసుర సంహారి, వచూలి, గిరివరధారి, కుంజవిహారి, లీలాధారి, ఇంకను ననేకనామములతోఁ బిలుచుచుందురు. మీరన్యథా తలంపరాదు. ఈ రహస్యములను గొంతవఱకు త్రికాలజ్ఞుడనగుటచే నేను బాగుగా నెఱుఁగుదును. సాధారణ మానవులగు నితరు లెఱుఁగఁజాలరు. నేనును బూర్ణముగ నెఱుఁగఁజాలను. నీ యీ బాలుఁడు మిక్కిలి యశస్వీయుగు నక్షత్రమున నుద్భవించినాఁడు. అందువలన నీతనికిఁ బ్రపంచమున గొప్ప మహిమ కలుగును. ఈ శుక్తవృక్షవృక్షమునను, గోకులమండలి శోపశోపకా జనుములకును నానందకయోగుఁడుండును. మీ రీతనివలన ననగా ప్రజవాసులందఱును

గొప్పగొప్ప విపత్తులను నిమిషములోఁ దరించెదరు.” అంత నొక గోపకుఁడిట్లనెను:- “గర్గాచార్యులవారి యీ భవిష్యద్వాణి నూటికినూఱుపాళ్లు సత్యములైనవి. ఈతని బాల్యము నుండి నేటివఱకు వ్రజమున కెన్ని విపత్తులు వచ్చినవో, ఆ విపత్తులనుండి యీతఁడు రక్షింపకుండినచో వ్రజమిప్పటికి మిగిలియుండెడిది కాదు. మే నుండఱి మొప్పుతో స్వాహా అయి యుండెడి వారమే”

నందుఁడిట్లనెను:- ‘గర్గాచార్యులవారు నాకీ విషయముల నన్నిటిని ముందుగానే చెప్పియుండెను. ఈతఁ డిప్పుడీ దుష్టులను సంహరించుటయే కాదు; పూర్వయుగములందును నరాజకత్తి యేర్పడినపుడు దుష్ట దస్యుల వలనఁ బ్రజలను బీడించుచున్నప్పు డందఱును నీతని శరణు చొచ్చిరి. సాధువులు దుఃఖించుటను గాంచి యీతఁడు వారి పక్షమును వహించెను. ఈతని వలన నబలమై, సురక్షితులై సజ్జనులు దుర్జనులను దనున మొనర్చిరి. నీయీ పుత్రుఁడు సామాన్యుఁడు కాఁడు. ఈతని మహిమమును గూర్చి యెవరును వర్ణింపఁజాలరు. ఈతని నెవరు ప్రేమించెదరో వాడును జగత్పూజ్యులు కాఁగలడు. సాభాగ్యకాలురగు పురుషులే యీతనిని ప్రేమించెదరు. ఈతని నెవరును నణఁపఁ జాలరు, కొట్టఁజాలరు,’ తర్వాత నాతఁ డత్యంత దృఢముగ నిట్లనెను:-

‘నందా ! నీ యీ పుత్రుఁడు అలాకికుఁ య, గుణ. శ్రీ, కీర్తి ప్రభావముల దృష్టితో నీతఁడు గాఢాన్నారాయణ సదృశుఁడు. సంభవా సంభవ కర్మలలో నీతఁ డేకర్మ నొనర్చినను మీరు దాని విషయమున నాశ్చర్యమును జెంద నవసరములేదు. ఈతఁ డేమైనను జేయుటకు సమర్థుఁడు, ఈతని కీ ప్రపంచమున నసంభవమనునది లేదు.’ కావున సభాసదులారా! గర్గాచార్యులవారు నాకిదివఱకే చెప్పియున్నాను, చెప్పటయే కాదు, ఈ సమస్త విషయములను నాతఁడు వ్రాసిన జాతకములలో వ్రాసి నాకాతఁ డిచ్చిపోయినాడు.’ ఆతఁడిది చెప్పి మధురలోఁ గల తన యింటికి వెడలి పోయినాడు. నేను వ్రజములోనే యుండి ఆ వాక్యముల నాలోచించుచుంటిని అప్పటినుండి నేనీ యక్లిష్ట కర్ముడగు శ్రీకృష్ణచంద్రుని శ్రీమన్నారాయణుని యంతగా భావించుచున్నాను. ఒక వేళ మీకు విశ్వాసము లేకున్నచో నిదిగో నావద్ద జన్మప్రతికను జూఁడుడు. అప్పటికిని విశ్వాసము లేకున్నచో నేనబద్ధమును జెప్పుచున్నానను కొన్నచో మీరందఱును బోయి యీ మాట నిజమో, అబద్ధమో గర్గాచార్యులవారి నడిగి తెలిసికొనుఁడు. ఇప్పుడు నేను జెప్పిన మాటలలో నసత్యమున్నచో గజదొంగ కెట్టి శిక్షను విధింపెదరో అట్టి దండమును నాకొరంగుఁడు.’ ఇది వినగానే గోపకులందఱును మిక్కిలి యానంద

డిచిరి. వాసదేవి పండుక గొంగిలియగుచిరి, అంత నందఱును నై కష్టకంఠమున బిల్లువిరి:- 'వ్రజవాసు! శంకకు సమాధానము పూర్ణముగ లభించినది నీవు సత్యవాదివి. మేము శంకించితిమిని నీవు మా యెడల నప్రసన్నుడవు కారాదు. మా యెడల పూర్వరీతిని గృహజాపుడు. మా విస్మయము దూరమైనది. నదా మా విపత్తుల నన్నిటిని అవి యెంత గొప్పవై నప్పటికిని రక్షించిన శ్రీకృష్ణుడు ధన్యుడు. ఇట్టి పుత్రరత్నమును బొందిన నీవుకు బ్రహ్మచమున ధన్యుడవు. ఇట్టి యవతార పురుషునితో నుండు భాగ్యము లభించిన మేమును ధన్యులము.'

సూతుఁడిట్ల నెఱు:- 'మునులారా! ఈవిధముగ గోపంజల శంకకు సమాధానము కలుంగగా, వ్రజవాసు లందఱును బరమ ప్రముదితులైరి. వారు భగవాను నతిశయముగఁ బ్రశంసించిరి. భగవానుడును సుఖపూర్వకముగ వారితో నుండి నానా విధముల ననేకాంశు తాంబూల క్రీడల నొనర్చుచు వ్రజవాసులకు సుఖమును గూర్చుచుండెను. ఇప్పుడింద్రుడు వచ్చి యేదిధముగ భగవానున కభిషేక మొనర్చెనో, యా కథా ప్రసంగమును నేడు మూడు దెసకఁ గుమియింప దత్త విత్తులై క్రమం మొనర్చుడు.

ఇందుఁడు నందనందనంబు క్షమించు వేదెను

(955)

శ్లో॥ గోవర్ధనే ధృతశైల ఆసారాదక్షితే వ్రతే ।

గోలోకాదా వ్రజత్కృష్ణం సురభిః శక్ర ఏవచ ।

శ్రీభగ. ౧౦ స్కం. ౨౭ అ. ౧ శ్లో॥

సురాపానముచే మత్తుఁడైన వానికి కర్తవ్యాకర్త
వ్యతా జ్ఞానముండదు. ఏపనిఁ జేయవచ్చునో, ఏపనిఁ
జేయరాదో ఆ వివేకముండదు. బెల్లము, బియ్యము లేక
యవలు, తుమ్మచెక్క రసము, దానిమ్మ మొదలగు వస్తువు
లతోఁ జేసిన నారాయియొక్క మత్తు ఒకరోజులో దిగిపో
వును, కాని కామమదమును, మోహమదమును, విశ్వర్య
మదమును జాల దినములకు భగవంతుని కృపవలనాని
దిగదు. 'సంపన్నాంధుః కంజనం వినుమా దాన్య
మూహింపంగన్' ఆ యైశ్వర్యము నాశము కాఁగానే మద
మణిగును, మఱికు ధనము నవ్వమెను, విశ్వర్యము తెగినను
మనకు విపత్తు చచ్చిపడిందని మనమహిమనుచుందుము. కాని
యిది విపత్తుకాదు, భగవంతునియొక్క అపజ్ఞాన కృపయే.
ధనము దినచో నన్నియో యనర్థములు కలుగును. దుష్టులు
వెంటఁ బడుచుందురు. ధననష్టమును గలుగఁజేసి భగవా
నుఁడు మనహృదయమునందు దీనతా సంచారి మొనర్చును.

ధనహినుఁ డెట్లు జీవితమునుగడుపునో దానినాలోచించుట కవ
కాశ మొసంగెను. మదమణగిన మీఁదట లభించిన యైశ్వ
ర్యమును ప్రభు ప్రభావముని భావించి యుభోగించినచో
దాన నెన్నటికిని మోహము కలుగదు. మన శరీరము విష
యమున మనము పథ్యపూర్వకముగ హితముగను మితము
గను గావలసినంతవఱకు భోజనము చేసినచో దేహము రోగ
రహితమై యుండును. మనము జిహ్వచాపల్యమున నైనదియుఁ
గానిదియుఁ దినుట కారంభించినచో బొట్ట పెరిగిపోవును.
శరీరము స్థూలమగును. భేదమధిక మగును, రోగములువచ్చి
శరీరమునఁ గాపుర మొనర్చును. బాహ్యదృష్టి కలవారు
ఈతఁడు బలినన వాఁడనియు, లావెక్కినాఁడనియు, రోగ
రహితుఁడనియు, స్వస్థుఁడనియు భావించుచుందురు; కాని
వాస్తవమున నాతఁడు రోగియే. అతనికి జ్వరము వచ్చినచో
నాతనిలోని వికారము లన్నియును జీర్ణించును. పెరిగిన ధాతు
వులు కమన మగును. జ్వరమణగఁగానే మరల క్రమక్రమ
ముగఁ బథ్య భోజన మొనర్చుచు నెన్నడును గుపథ్య మొన
ర్చకున్నచో శరీరము స్వస్థముగనుండును. కావున భగవా
నుఁడు ధన సంపత్తులనుండి యెవనిని భ్రష్టుఁ గావించినను
నాతఁ డాతఁడై గృహ జూపుచునే యున్నాడని తెలియ
వలెను.

సూతుఁడిట్లనెను:- 'మునులారా! తానే త్రిలోకముల కధిపతిని యింద్రున కధికమగు గర్వము కలను, ఇట్టి యహంకారమునకు వశుఁడై యాతఁడు భగవానునిఁ గూడ అనరాని మాటఁనెను. తన్ను గూర్చి యజ్ఞ మొనర్చక పోవుటచే గోపకులపైఁ గూడ కోపించెను. ప్రజమునంతను ముంచివేయ వలయునని ప్రయత్నించెను అతఁడు తన ప్రయత్నమున విఫలఁడు కాఁగా, నాతఁడు మేఘముల నన్నిటినిఁ ద్రిప్పి పంపివైచి, మిక్కిలి లజ్జకుఁడై తన లోకమునకు వెడలిపోయెను. భగవానుఁడు తిరిగి ప్రజమునకు రాఁగానే యింద్రుఁడిట్లనుకొనెను:- 'పోయి, తన యపరాధమును తమింపుమని భగవంతుని తమూవణమును గోరెదను; కాని అందఱ యెదుటకెట్లు పోగలను. గోపకు లేమను కొందురో. ఈ దేవతాధిపతి యెట్టి దీనుఁడైనాఁడో చూడుఁడను కొందురు: భగవంతుఁ డెప్పుడేకాంతమునఁ జిక్కునా యెప్పుడు తమింపవేడుదునా యని యాతఁడాలోచించు కొనుచుండెను.

దైవ నశమున నొక దినమున భగవానుఁ డొంటరిగ వనమున విచరించుచుండెను. ఎచ్చటికో గంకేత స్థానమున కొంటికిగాఁ బోవుచుండెను. ఇంతలోనే క్వేతగజముగు నైరావతము వీపు మీఁదనుండి దిగి, సూర్యస్పర్శను గావించుచు నాదిని సమ్ముఖమున పట్టాంగము పడెను. తన పాదములకు

సాష్టాంగము పడుపాఁడెవఁడాయని భగవానుఁడు పారచూచెను. నేను నాగఁతివ్య స్థానమునకుఁ బోవుచున్నాను. ఎవఁడో యథార్థియగు దరిద్రుఁడు మధ్యలో వచ్చి నాప్రయాణమునకు విఘ్నమును గలుగఁ జేయుచున్నాడు. ఈతని వేషభూషలను బట్టి యీతఁడు దేవతలకు రాజగు దేవేంద్రుఁడని తెలియ వచ్చుచున్నది. ఆతఁడు చాలసేపటి వఱకు పాదములపై ననే పడియుండెను. దేవతాగణము నేలను స్పర్శింపక అంతరాళముననే యుండురని యున్నను, నేఁడింద్రుఁడా నియమమును మఱచిపోయెను. భగవానుఁడిట్లనెను:- 'లేవండయ్యా ! లేమ్ము. ఎవరవు నీవు ? ఏమి కావలయును ?'

భగవానుఁ డెన్నో సాకులన్నను భగవదవజ్ఞ నొనర్చుటచే లోలోన నత్యంత లజ్జితుఁడగుచు నింద్రుఁడు తలను వంచుకొని దీనభావముతో భగవంతుని సమ్ముఖమున నిలిచి యుండెను. తాను త్రైలోక్యాధిపతినను గర్వ ముఁగెను. ఆతఁడిప్పుడు మదరిపీతుడై ఆశ్రువులను గార్చుచు భగవానుని స్తుతింప నారంభించెను:- 'నీవు శుద్ధ సత్యమయుఁడవు. గుణాతీతుఁడవు, అజ్ఞానమువలన నీ జగత్తు నీ సత్తాచే సత్తుగా భాసించుచున్నది. నీకు జగత్తుతో నే విధమగు సంబంధము లేకున్నను, నీవు ధర్మ స్థాపనము కొఱకు యుగ యుగములం దవతారములను ధరించుచుందువు. నీవందఱకును

సర్వస్వమును, నావంటి మదమత్తుల ముమును మర్దించి
 వారిని గృహ జూచుచుందువు. నీవు శిష్టులను బాలించుట
 యును, దుష్టులను శిక్షించుటయును కారణమున యగయుగ
 మున నవతరించుచుందువు. నీ వందఱకును సర్వేశ్వరుడవు.
 నావంటి మదమత్తుల ముమును మర్దించి చారిపై గృహ
 జూపువాడవు. నీవు శిష్టులను బాలించెదవు. దుష్టులను
 శాసించెదవు. నీయవతారము కేవలము భక్తుల ప్రీతికొఱకే.
 నీవు కృష్ణుడవు, శగచీశ్వరుడవు కాని నీపాపపద్మములకు
 పునః పునః ప్రణామము.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'మాటలు పెంచవలసిన పని
 లేదు. నీయవసర మేమియో చెప్పుము! నీకేమి కావలయును.'

దేవేంద్రుఁ డిట్లనెను:- 'స్వామీ! నేను మీ చేత
 నిర్మింప బడిన యింద్రుడనే నాకు నాయైశ్వర్యము మీఁద
 మిక్కిలి గర్వము కలదు. యజ్ఞభాగములను నిరంతరమును
 దిని తిని, సమస్త యజ్ఞములకు నేనే యేకైక అధీశ్వరుడనని
 యనుకొనుచుంటిని. అందఱును నా యజ్ఞమునే చేయవలయు
 ననుకొను చుంటిని. గోపకులు మీ యాజ్ఞచే నా యజ్ఞమును
 జేయకపోగా నిది నాకు గొప్ప యవమానమని భావించితిని.
 గోపకులు చేసిన యీ యవమానమునకుఁ బ్రతీకారముచేయ
 వలయునని నేనత్యంత క్రోధమున వర్షముచేతను వ్రజమును

సశింపఁ జేయఁజూచితిని; కాని కృపాచూః సీవు నాపైనను ప్రజపాసులపైనను గృహను జూపితివి.

ఇది విని భగవానుఁడు నవ్వి యిట్లనెను:- 'ప్రజపాసులను వర్షమునుండి రక్షించితిని కావున పారిపైఁ గృహఁ జూపితి ననవచ్చును. కాని నీపై నేమి కృపను జూపితిని, పైఁగా నీ యజ్ఞమును భంగ మొనర్చితిని.'

అంత నింద్రుఁ డిట్లనెను:- 'స్వామీ! కృప మాత్రము నామీఁద నే యెక్కువగఁ బ్రసరించినది సీవు నా యభిమానమును నాశ మొనర్చకుండినచో నేనింకను గొప్పగొప్ప యనర్థముల నొనర్చెడు వాఁడనే.'

ఇది విని భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'అవును, యథార్థ విషయ మదియే సీవు నీయైశ్వర్యమును జూచుకొని అత్యంతము మదించిపోయితివి, నేనిట్లను కొంటిని:- 'నీతో మదముడుగుమని చెప్పినచో సీవు నామాటను వినవు. వీలననఁగా నెవఁడు తన భవమును, ఐశ్వర్యమును, ప్రభావమును, తపస్సును, సిద్ధులను జూచుకొని గర్వపడునో అట్టివాఁ డితరుల మాటలను వినఁడు. ఐశ్వర్య మదముచేతను, లక్ష్మీ మదము చేతను అంధుడై నవాఁడు దండపాణి ప్రభువునగు నన్నఁ జూడనే చూడఁడు. కావున నే నెవ్వరి ననుగ్రహింపఁ దలఁ

తునో వాని యైశ్వర్యమును భ్రష్టము కాపించెదను. దాని వలన నాతఁడు నిశ్చింతతతో నన్ను భజింపఁ గలఁడు.'

అంత శౌనకుఁ డిట్లుడిగెను:- 'సూతా! భగవంతుఁడు భక్తుల ధనమును, ఐశ్వర్యమును హరించి తన స్వజనులనుండి వేఱు చేయుటవలన నేమి మేలొనర్చినట్లు?'

ఇది విని సూతుఁడు గ. భీరుడయ్యెను. ఆతఁడిట్ల నను: "స్వామీ! సాంసారికవస్తువులు నాశవంతములును, క్షణికములునైయున్నవి. ఇవి వచ్చుటలోను రాకపోవుటలోను నేమి కష్టమున్నది? భగవంతుని మరచుటయే విపత్తు. భగవంతుని స్మరించుటయే సంపత్తు. భగవంతుని మఱచి సాంసారిక విషయములందాసక్తి కలిగియుండుట సుఖముకాదు, ఇది మహాదుఃఖము. భక్తునకు దేయందధికాసక్తికలదో భగవంతుఁడాతనికి దానిని దూరము కావించును. పురాణములలో నీవిషయమున ననేక దృష్టాంతములు. కలవు చాకూబర మణిగ్రీవులకు దమయైశ్వర్యమును గూర్చిన గర్వమురాఁగా నారదునిద్వారా వారి యైశ్వర్యమును భ్రష్టముకావించి వారికి భగవానుఁడు వృక్షజన్మలనొసఁగెను. చివరకు వారిని గృహజూచి తన భక్తిని బ్రసాదించెను. చిక్కిరేణుమహాబాహుకుఁడన యేకైక పుత్రునిమీఁద శిష్యులొకఁడై కలను. అతఁడు తన నిమాయకత చే విషమును బెట్టించి మృత్యువును గలు

గఁజేసి, చివరకాతనికి సంపూర్ణభగవత్రాప్తినిఁ గలుగఁ జేసెను. హృదయమున భక్త్యంకురమున్నవారికిఁ దమకుఁ బ్రయాతి ప్రయమైనవాఁడును, సర్వగుణసంపన్నుఁడగు బుత్తుఁడు చచ్చుచుండుటను మనములోకమునఁ గాంచుచునే యున్నాము. ఆ సమయమున నాతని కత్యంతదుఃఖము కలుగును. నిరంతరమేడ్చుచునే యుండును, కాని ఆతని యా విషాదమున నాతని యంతఃకరణమందలి మలమంత యును దుడుచుకొనిపోవును. ఆతఁడిదివఱకుకంటె శధిక భక్తుఁడగున. నిత్యమును మనమిట్టి సంఘటనములను గాంచుచునే డిన్నాము.

బుద్ధభగవానుఁడీ పృథివియందు విచరించుచున్నప్పు డాతఁడు సర్వత్ర వైరాగ్యములోనే సుఖముకలదని బోధించుచుండెను. వేలకొలది పురుషులారని చరణసన్నిధికివచ్చి శాంతిలాభమును బొందుచుండెడువాడు. ఆతనికి మిక్కిలి భ్యాతి కలిగెను. అదతాతని శాంతిదూరగా భావించిరి.

ఆ రోజులలో నత్యంతధనికయగు నొక మహిళ ఒక పెద్ద పట్టణమున నివసించుచుండెడిది. ఆమెకు గొప్ప ధన సంపత్తికలదు. ఆమెకు మిక్కిలి చక్కని కుమారుఁడుండెను. ఆమె ఆతనిఁ ధన ప్రాణములకంటె శక్కుడుగఁ బ్రేమించుచుండెడిది. ఆతనికొకరు ఆమె తన సర్వస్వము నర్పింప సిద్ధ

ముగ నుండెను. పిల్లవాడును మిక్కిలి సుందరుఁడు, సుశీలుఁడు, అభివృద్ధికి రాఁగలవాఁడు. మార్త్యభక్తి కలవాఁడై యుండెను. అకస్మాత్తుగ నాతని కొకనారి జ్వరము వచ్చెను. తల్లి ప్రాణములొడ్డి ఆతనికి చికిత్సను గావించెను. తన పిల్లవానిని బ్రదికించువానికి దన సర్వస్వము నిచ్చదనసి ఆమె ప్రకటించెను. మృత్యుముఖమునుండి రక్షించుట కెవనికి శక్తి కలదు. పిల్లవాడు బ్రదుకకుండిన నామెయును ప్రాణములను విడుచును. తల్లి దుఃఖమునకు మేఘలేకండెను. ఆమె పిల్లవాని శవమును గొఁగిలించుకొని యేడ్చుచుండెను. ఒక్కక్షణమైనను ఆమె ఆతని వీడలేదు. ఈ విధముగ నామెకు రోజులు గడిచెను.

సరిగా నా సమయమున బుద్ధభగవానుఁడు తన నగరమునకు వచ్చెనని ఆమె వినెను. ఆతఁడు చచ్చినవారిని బ్రతికింపఁగలడనుకొనెను. ఆమె ఆ పిల్లవాని నట్లు కౌఁగిలించుకొనియే ఆతని సమీపమునకుఁబోయి యిట్లనెను:- 'తథాగతా! మీరు మా పిల్లవానిని బ్రదికింపఁగలరా?'

బుద్ధభగవానుఁ డామె మోహమును గాంచి ఆమె సంస్కారముకలదని తెలిసికొనెను. అనిత్యవస్తువు నందింతటి యాసక్తి కల యామెకు వైరాగ్యమున నాసక్తి యుండినచో సంసారనాగరమునుండి తరించెడినని యనుకొని ఆతఁ డిట్లు

నెను:- 'అవును, నేనీతని బ్రదికింపఁగలను, కాని నీవొక వస్తువును దీసికొని రావలెను.'

అట్లొత్తోత్సాహముతో నామె యిట్లనెను:- 'మీ రాజ్యాపించినచో నే నెంతటి స్రవ్యమునైనను వ్యయమొనర్చి మీరు చెప్పిన వస్తువును దప్పక తెచ్చెదను.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'నాకు మూల్యవంతమగు వస్తువు అవసరములేదు. నావొక పిడికెడావాలు మాత్రము కావలెను. కాని ఆయావాస తమయింట నెన్నడును నెవని కిని మృత్యువు సంభవింపని యింటినుండి కావలయును.'

ఆమె పుత్రపేమమున నున్నత్రయై యుండెను. ఆమె కేమియును నాలోచనము లేకుండెను. ఆమె వెంటనే లేచి బయటవెడలెను. ఆమె ప్రతియింటికినిఁ బోయి తనవొక పిడికెడావాలు నొక గుఱుని యాచించెను. ఇంతటి ధన వంతురాలు పిడికెడావాల్పైకై యాచించుటకు గాంచి అందఱును మిక్కిలి శూశ్చర్యమును జెందిరి. ఆమెవొక కావాలను దెచ్చి యాయఁగా మీయింట నెవరును కావలేదు కదా!' యని యడిగెడిది. అప్పుడువారు తమయింట మృత్యువు సంభవించినదని చెప్పుచుండిరి. ఆమె అచ్చటినుండి యింకొక యింటికిఁబోయి అడిగెడిది. అచ్చటను నిట్టి ప్రత్యుత్తరమునే విని మూడవ యింటికిఁ బోయెను. ఈ విధమున నామె దిన

మంతయును దిగుగుచునే యుండెను. తిరిగితిరిగి ఆమె అలసి పోయెను. ఆమెకు మృత్యువు లేని యిల్లు దొఱక లేదు. తమకు సంబంధించిన వారిలోఁ జూపనివ్యక్తి ఆమెకుఁ గనఁబడ లేదు. ఆమె తిరిగి బుద్ధభగవానుని కడకు తిరిగి వచ్చెను.

భగవానుఁ డిట్లడిగెను:- 'నీవు ఆవాలను దెచ్చితివా!'

ఆమె దీనతా స్వరమున నిట్లనెను:- 'ప్రభూ! ఎచ్చటను దొఱక లేదు.'

కపట విస్మయ స్వరమున భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'నీకొక పిడికెడవాలు దొఱక లేదటమ్మా?'

ఆమె యిట్లనెను:- 'ఎదుకు దొఱక లేదు. ఆవాలు చాలగ దొఱకినవి. కాని మృత్యువు లేని యిల్లు దొఱక లేదు. తమ సంబంధులలో నెవరును జూపని వ్యక్తి నాకు దొఱక లేదు.'

అంత నవ్వి భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'అన్ని యిండ్లలో మృత్యువు సంభవించుట అనితార్య మైనపుడు నీయింట మృత్యువు సంభవించుటలో నాశ్చర్య మేమియున్నది? అందఱకును సంబంధించిన వారెట్లు బ్రదుకఁగలరు. పుట్టినవాఁడు గిట్టితీరును. పుట్టినవానికి మృత్యువు తప్పనిది.' ఇది వినఁ గానే ఆమెకు జ్ఞానము కలిగెను. ఆమె సర్వస్వమును ద్యజించి భిక్షుకి యయ్యెను. ఆమెకు భగవానుని కృపకలిగెను.

సూతుఁడిట్ల నెను:- 'మునులారా! హానిలాభములును, జీవస మరణములును, కీర్త్యపకీర్తులును నివి యన్నియును దైవాధీనములు. భగవానుఁడు ధనహానియు, తన బంధువుల యొక్కయు, బ్రయుల యొక్కయు మృత్యువును నపయశి మును గలిగించియును గృహజాపును. ఇంద్రుని యైశ్వర్యమును నెవ్వపటచి యాలఁడతని ననుగ్రహించెను. ఇంద్రుఁడీ గహస్యమును దెలిసికొనఁగానే భగవానుని శరణువేడి, తన యపరాధమును క్షమింపుమని కోరెను. భగవానుఁడు భక్త వత్సలుఁడు. శరణాగత ప్రతిపాలకుఁడు, ఇంద్రుఁడు దీనుఁడగుటనుగాంచి శ్రీకృష్ణుఁడిట్ల నెను:- 'ఏమియునులేదు దేవేంద్రా! ఇప్పుడిక నీ లోకమునకుఁ బొమ్ము. ఆనంద పూర్వకముగ స్వర్గమును బాలింపుము. నాయాజ్ఞను బాలించుచు నభిమాన రహితుఁడవై నీయధికారమున నుండుము.' భగవానుని యాయాజ్ఞను బొంది యింద్రుఁడు తన లోకమునకుఁ బోయెను. ఇప్పుడికఁ గామధేనువు వచ్చి భగవానునకు గోవిందుఁడను వికుదు నెందుల కొనుంగనో దాని వర్ణనమును ముందు చేసెదను.'

గోవుల ఇంద్రుఁడు గోవిందుఁడు

(956)

శ్లో॥ దేవేవర్షతి యజ్ఞ విష్ణవరుషా వజ్రాశ్మ వర్షానిరైః
సీదత్పాల పశుష్ట్రీ ఆత్మకరణం దృష్వానుకం

వ్యుత్స్మయన్ ।

ఉత్పాత్యైక కరేణ తైలమబిలో నీలోచ్చి లీంధ్రంయథా
బిభ్రద్గోష్ఠ మపాన్మహేంద్ర మదభిత్ప్రియాన్న

ఇంద్రోగవామ్ ॥

శ్రీభాగ. ౧౦ స్కం. ౨౬ ఆ. ౨౫ శ్లో॥

మనము మన శ్రద్ధను జూపుటకై పెద్దల సమ్ముఖమునఁ
జిన్న చిన్న వస్తువులను నుపహారముగ నుంచెదము. పెద్దలను
దమ తమ బద్ధుల ననుసరించి చిన్న నాగుములతో సంబో
ధించుచుందుము. మఁ దృష్టిలో నదిచాల గొప్ప ఆదరమే
కాని వారికది యే మాత్రమును గొప్పదికాదు. అయినప్ప
టికిని వారు మన సంతోషముకొఱ కాక్షుద్రోపహారమును
నాయల్ప బిరుదమును గ్రహించెదరు. మహాపురుషులయొక్క
సమస్త కార్యములు పరుల నిమిత్తమే యుండును. వారు
స్వయముగ నాప్తకాములై యుండురు; కాని భక్తుల కొఱ
కును అనుగతుల కొఱకును వారు సర్వమును జేయుచుందురు.

వారితో నవ్వు చుండురు, ఆడుకొను చుండురు, శిష్టాచార
లొక్కములను బలుకు చుండురు వారొనర్చిన పూజను
గ్రహించెదరు. ఇదియే మహాపురుషులయొక్క మహత్త్వము.

సూతుఁడిట్లనెను:- 'మమలారా! ఇంద్రుఁడు ఈమా
పణమును గోరిన తరువాత సమస్త గోజాతికి ఆదిచూతయగు
సురభి శ్రీకృష్ణుని సమీక్షించునకు వచ్చెను. మహామనస్విని
యగు నా కామధేరువు వచ్చి ప్రథమమున గోపవేషధారి
యగు శ్రీకృష్ణుని గానూని పాదపద్మములకుఁ బ్రణమిల్లి చక్కని
సంబోధనలచే సంబోధించుచు దన సంతానముతోఁ గూడి
ప్రార్థించుట కారంభించెను. కామ ధేరువిట్లనెను:- ఓకృష్ణా!
శ్రీకృష్ణా! నీవు సమస్త చరాచర జగత్తున కేకైక అధీశ్వ
రుఁడవు. మహాయోగీ! నీవు సుఖ నా సుఖము లన్నింటి
నొనర్చి సుఖియుఁడవు. విశ్వాత్మా! నీవు సమస్తోపాధుల
నెఱుంగుదువు విశోవిత్పత్తిస్థి సహారముల కేకైక స్థాన
మగునో స్వామీ! ఈ జగత్తు నీలీలా విలాసము మాత్రమే.
ఓ అచ్యుతా! నీవు యథార్థముగ లోకనాథుఁడవు. నీవలన
గోజాతి యును సనాథయైనది. ఇంద్రుఁడు కోపించి నాసంతాన
మును జంప నుద్యుక్తుఁడైనాఁడు. నీవే నీయోగ ప్రభావ
ముచే గిరిరాజగు గోవర్ధనమును గొడుగువలె నెత్తి గోజాతిని
రక్షించితివి. జగత్పతే! నీవు మాకు పరమ పూజనీయుఁడవగు

దేవుడవు. నీవు మా ప్రార్థనము నొక్కదాని సంగీకరింప వలయును. మేము మీ చరణములకుఁ గొంచెము నివేదింపఁదలచుచున్నాము.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'కామధేనూ! నీవు చెప్పినదలంచిన దేమియో నిర్భయముగా చెప్పుకొనుము. సంకోచింపవలసిన పనిలేదు.'

ఇది వినఁగానే సురభికి సాహసమధికమయ్యెను ఆమె వినయముతో భగవానుని నిట్లనెను:- 'ప్రభూ నీవు సర్వదా గో, దేవ, బ్రాహ్మణ, సాధువు, సజ్జనులను రక్షించుటకై అవతారమును ధరించెదవు. నీవు గోవుల కింద్రుడవు కావలయునని మాకోరిక. మేము నీకు 'గోవిందుఁ' డను బిరుద విభూషితులు కావలయునని మాకోరిక.'

ఇది విని నవ్వుచు శ్రీకృష్ణుఁ డిట్లనెను:- 'సురభీ! త్రిలోకముల కింద్రుఁడీ శతక్రతువగు దేవేంద్రుఁడే. మరల మీరు నన్ను గోవులకు వేఱుగా నిండులనేల. జేయుచున్నారు! ఈతఁడే సమస్త ఋషులకును, మునులకును, దేవతలకును, త్రిలోకములకును నింద్రుఁడు.'

కామధేను విట్లనెను:- 'ప్రభూ! విషత్తుల నుండి రక్షించువాఁడే యింద్రుడగును. ఇంద్రుఁడు ఋద్ధిపూర్వకముగ గోవులను గోవులకు విషత్తులలోఁ బడవేయుటకుఁ

బ్రయత్న మొనర్చినాడు. రక్షణమును నీవు చేసితివి. కావున మేము మా శ్రద్ధాభక్తులను వ్యక్త మొనర్చుటకై నిన్నింద్రుని నిగా నొనర్పఁ దలఁచుచున్నాము. దయతో నీవుమా విషయమునంగీకరింపవలెను.'

భగవానుఁ డిట్లనెను:- 'గోమాతా! బ్రహ్మాండమందొందువిప్రప్రథమమునలోకపితామహుండగు బ్రహ్మయేగ్వలచును అతని యనుమతి లేక నింకెవనినింద్రునిగా నొనర్పనధికారములేదు. ఇది సృష్టియందలి కల సనాతన నియమము.'

తొందలకఁ గామధేను విట్లనెను:- 'నేను లోకపితామహుండగు బ్రహ్మయొక్క ఆజ్ఞచేతనే యీ ప్రస్తావమును జేయుచున్నాను. ఆతఁడే మమ్ములను, దేవతల మాతయగు నదితిని నీ కడకుఁ బంపినాడు. స్వామీ! నీవు భూభారమును హరించుటకై భూమండలమున నవతార ధారణ మొనర్చితివి. అందువలన మేము నేడు నీకు విశేషాభిషేకము నొనర్చి నీకు 'గోవిందు'డను బిరుదముచే విభూషిత మొనర్పదలఁచుచున్నాము.'

భగవానుఁడు సరళముగ నిట్లనెను:- 'మంచిది. మీ యానంద మెట్లుండిన నట్లు చేయుఁడు. కాని యీ యింద్రుఁ డిందుఁ దన యవమానమని భావింపఁడు కదా!'

అంత నింద్రుని సమస్త దేవతలకును దిల్లియగు నదితీ దేవి యిట్లనెను:- 'స్వామీ! నీవు చరాచర విశ్వమున కింద్రుడవు, గోవుల కింద్రునిగా నొనర్చుట నీ మహత్వమును దగ్గించుటయే, ఇంద్రుడు దీనికి దన సౌభాగ్యముగ భావింపఁగలడు. దీనివలన నాతని గౌరవ మింకను నినుమడించును, ఆతఁడు స్వయముగఁ దన యైరావతముయొక్క తొండము ద్వారా తెచ్చిన ఆకాశ గంగా జలముచే నికభిషేకము చేయఁగలడు.'

అందఱును నిట్టి కోరికను గలిగియుండుటను గాంచి భగవానుఁ డభిషేకమున కనుమరించెను. కాని భేదపు తన దివ్య దుర్గములచే యశోదా నందనున కభిషేకమును గావించెను. తదనంతరము ఐరావతము తన తొండముతోఁ దెచ్చిన గంగాజలముచే సింద్రభగవాను నభిషేకించెను. అందఱును గలిసి విధ్యుక్తముగ భగవానునిఁ బూజించిరి. ఆ సమయమునఁ దమ తమ విమానములలోఁ గూర్చుండి దేవతలును, సిద్ధులును, గంధర్వులును, గుహ్యకులును, విద్యాధతులును, జారణులు మొదలగువారు అచ్చటఁ జూచుచుండిరి. అభిషేకము నిమిత్తమై గొప్ప సమూహము చేరెను. భగవానుఁ డగు శ్రీకృష్ణ చంద్రు నొక దివ్యసింహాసనము మీఁదఁ గూర్చుండఁ జెట్టిరి. సర్వప్రథమమున నారద ముహర్షి

స్వర బ్రహ్మ విభూషితమగు వీణా తంత్రులమీఁద
తాగాలాపన మొనర్చుచు 'శ్రీకృష్ణ గోవింద హరే
మురారే, హేనాథ నారాయణ వాసుదేవ' మొదలగు సుమ
ధుర భగవన్నామములతోఁ గీర్తనము కావించెను. తదనంత
రము తుంబురాది గంధర్వులు గోవింద భగవానుని స్తుతిఁ
జేయుచు నితను గీతములను బాడిరి. అన్యగంధర్వులను,
విద్యాధరులను, సిద్ధులను, చారణగణమును భగవానుని
సంసార దోషాపహారియగు నిర్మల యశమును గానమును
జేయనారంభించెను. స్వర్గమందలి యప్సరస లందఱును భగ
వంతుని యభిషేకసందర్భమున నృత్య మొనర్చుటకై సిద్ధముగ
నుండిరి. దేవేంద్రుఁడు సైగఁ జేయఁగనే పారతి సంతోష
మున వివిధములగు హావభావములను జూపుచు నృత్యము
చేయ నారంభించిరి. నేడు వారి నృత్యకళ సార్థకమని
భావించిరి భగవత్సేవకుఁ బనికివచ్చు కళయే నిజమునకుఁ
గళ. మిగిలిన కళలు కుకళలు. అవి ఉదరపూర్తి సాధక
మాత్రములే నేడప్సరసలు తమ నృత్యముచే నందఱును
విముగ్ధులను గావించిరి.

సమయమును గనిపెట్టి ముఖ్య ముఖ్య దేవతలును,
లోకపాలురును భగవానుని స్తుతించి, యాతనిపై నందనవన
మందలి సుమములను వర్షింపఁజేసిరి. త్రిలోకములందును

జరమానందము వెల్లివిరిసెను. గోవులయొక్క స్తనముల నుండి తమకుఁ దామే సాలను గార్చుచుండెను. అప్పుడు పృథివి యంతయును దుగ్ధమయ మయ్యెను. అది భగవాను నకుఁ బ్రియురాలగుఁ బృథివిని అభిషేకించుచున్నట్లుండెను. నదుల జలములు అమృత తుల్యము లయ్యెను. వాని జలము లందు నానా ప్రకారములగు రసాస్వాదనము కలుగ నారంభించెను. వృక్షములు తమతమ తోటరములనుండి మధువును గ్రక్కుచుఁ దమ యానందమును బ్రకటించుచుండెను. ఆసమయమున నన్ని వృక్షములందును ఫలపుష్పములు పూయ సాగినవి, దున్నకయే విత్తకయే ఓషధులుత్పన్నము లయ్యెను, పర్వతముల లోపలనున్న బహుమూల్యములగు మణులు ప్రత్యక్షముగఁ బ్రకటమై కనఁబడు చుండెను.

సూతుఁడిట్లనెను:- 'మునులారా! ఈవిధముగ మహా వైభవముగ జయప్రదముగ భగవానునకు అభిషేకము జరిగెనని నూనముందుగా నింద్రుఁడు భగవానుని 'గోవింద' అని పిలిచెను. తదనంతర మందఱును గోవిందయని పలికి భగవానునకు బ్రణామము కావించెను. స్వభావమునఁ ప్రకృతముగ నుండు జీవులు వైరహీనులయ్యెను. ఈవిధముగ గోవిందుని గూర్చియును శ్రీహరిని 'గోవింద' పదమున నభిషేకించి, భగవాదాజ్ఞను బొంది, కామధేనువును, దేవేంద్రుఁ

దును, సమస్త దేవతలును, ఉపదేవతలును శ్రీకృష్ణ పరమాత్మయొక్క పాదపద్మములకుఁ బ్రణమిల్లి తమ తమ లోకములకుఁ బోయిరి. భగవానుఁడును నెచ్చటికి వెడలఁ దలఁచెనో అచ్చటికిఁ బోయెను. ఆతని కీ బిరుదముచే నేమికాఁగలదు. ఆతఁడు నిఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండ నాయకుఁడు కదా! ఈవిధముగ భగవానునియొక్క నామము గోవిందయని ప్రసిద్ధినిఁ జెందెను. మునులారా! నేనత్యంత సంక్షేపమున గోవర్ధనధారి, గిరిధారి, భగవాన్ నందనందనునియొక్క గోవర్ధన ధారణలీలలో భగవానుఁ డింద్రుని మదము నణచి నుద్ధరించుటను వర్ణించెతిని. ఇప్పుడిక నేవిధముగ జలేశుఁడగు వరుణునకు దర్శన మొసఁగి ఆతనిఁ గృతార్థునొనర్చెనో, ఆకథను ముందు చెప్పఁబోవు చున్నాను. మీరందఱును సమాహితచిత్తులై వినఁగలరని నా ఆశ.

—//—

వరుణునిపై శ్రీకృష్ణుని అనుగ్రహము

(957)

శ్లో॥ చుక్రుకుస్తర్మ వశ్యంతః కృష్ణ రామేతి గోపకాః ।
భగవాంస్త దువక్రుత్య పితరం వరుణాహృతమ్
తదంతికం గతో రాజన్యవానామ భయదో విభుః ।

శ్రీభాగ. ౧౦ స్కం. ౨౦ అ. ౩ శ్లో॥

వైష్ణవ ధర్మమునందు ఏకాదశీ వ్రతమునకు గొప్ప
మోహోత్సాహము కలదు. ఏకాదశీ దినమునఁ బాపములన్ని
యును నన్నము మీఁదకువచ్చి యుండుచు గావున నెవఁడే
కాదశినాఁ డన్నమును దినునో అతఁడు పాములచు దినువాఁ
డగుచున్నాఁడని చెప్పఁబడినది. ఏకాదశికి హరిబాసరమును పేరు
కూడ కలదు. పురాణములలో మనము ముఖ్యముగ నాలుగు
విషయములనే కాంచుచుందుము. భగవంతుని యొక్కనామ
గుణములయొక్క మహిమ, తులనీ మహిమ, గంగామహిమ,
ఏకాదశీవ్రతమహిమను, వీనిని గుఱించి చెప్పని పురాణము
పురాణము అందు లేనేలేదు. ఏకాదశి వ్రతమును గుఱించి,
పురాణములలో నధికముగఁ జెప్పఁబడినది. ఒక చోట
ఏకాదశీవ్రత మహిమమును గూర్చి యొక్కవగఁ జెప్పును
నిట్లు చెప్పఁ బడినది. దేవతలలో శ్రీకృష్ణుఁడు శ్రేష్ఠుఁడు,
వర్ణములలో బ్రాహ్మణ వర్ణము శ్రేష్ఠమైనది. దేవతలలో
గణపతి శ్రేష్ఠుఁడు. శాస్త్రములలో వేదమును, తీర్థములలో
గంగయును, ధాతువులలో సువర్ణమును, జీవులలో వైష్ణవుఁ
డును. ధనములలో విద్యాధిమమును, సహచరులందు ధర్మ
పత్నియును, ప్రమథులలో రుద్రుడును, శ్రేయః ప్రదాతృత్వ
మున బుద్ధియును, ఇంద్రియములలో నాత్మయును, చంచలత్వ
మున మనస్సును, గురువులలోఁ దల్లియును, ప్రియులలో

భర్తయును, బలవంతులలో దైవమును, గణన మొనర్చు
దానిలోఁ గాలమును మిత్రులలో సౌశీల్యమును, శత్రువు
లలో రోగమును, కీర్తిమంతులలోఁ గీర్తియును, గృహస్థు
లలో గృహమును, హింసకులలో ఖలుండును, దుష్టులలో
బుంశ్చలియును, తేజస్వులలో సూర్యుండును, సహిష్ణువులలో
బృథివియు, తినెడు పదార్థములలో నమృతిమును, కాల్పు
వారిలో నగ్నియును, ధనమునొసంగు వారిలో లక్ష్మీయును,
సతీసాధ్యులలో శివ ప్రియగు సతీదేవియు, ప్రజాపతులలో
బ్రహ్మయు, జలాశయములలో సాగరమును, వేదములలో
సామ వేదమును, చంద్రులలో గాయత్రియును, వృక్షము
లలో నశ్వత్థ వృక్షమును, పుష్పములందు తులసీ మంజరియు
మాసములలో మార్గశిరమాసమును, ఋతువులలో వసంత
మును, ఆదిత్యులలో సూర్యుండును, రుద్రులలో శంకరుం
డును, వసువులలో భీష్ముండును, వర్షములలో భారత వర్ష
మును, దేవర్షులలో నారదుండును, బ్రహ్మర్షులలో భృగువును,
రాజులలో రామచంద్రుండును, సిద్ధులలోఁ గపిలుండును,
జ్ఞానులలోఁ గు యోగులలోను సనత్కు-మారుండును, ఏనుఁగు
లలో నైరావతమును ,పశువులలో శరభమును, పర్వతము
లలో హిమాలయము ను, మణులలోఁ గాస్తుభమణియును,
పుణ్యస్వరూపిణియగు నదులలో సరస్వతియును, గంధర్వు

లలోఁ జిత్రరథుడును, యక్షులలోఁ గుబేరుడును, రాక్షసులలో సుమాలియు, స్త్రీలలో శతరూపయును, మనువులలో స్వాయంభవమనువును, సుందరియగు నప్పరసలలో రంభయు నమస్త మాయలొనర్చు వారిలో మాయయును సర్వశ్రేష్ఠైనట్లు సర్వవ్రతములలో నేకాదశి వ్రతము సర్వశ్రేష్ఠమనది. పురాణములలో నేకాదశివ్రతము సర్వశ్రేష్ఠమైనదని చెప్పఁబడినది. పురాణములలో నేకాదశి వ్రతవిధానమును గుఱించి విస్తారముగ వర్ణింపఁబడియున్నది దశమీ దినమున నొక్కసారియే హవిష్యాన్నమును భోజన మొనర్ప వలయును. ఏకాదశినాడు నిర్జలంపవాసముండవలెను. ద్వాదశీ దినమున నొక్కసారియే పారణచేయవలయును ఈ విధముగ దాని విధిని గూర్చి వర్ణనము కలదు. వ్రజవాసులందఱును నేకాదశీవ్రతము నొనర్చెడువారు. శ్రీకృష్ణుడవలెరించుటయును నేకాదశీ వ్రత మొనర్చుట చేతనే వచ్చిన దని చెప్పుదురు. అందువలన నందుఁడు సదా ఏకాదశీ వ్రతమును జేయుచుండెడువాఁడు. పగలంతయును వ్రత మొనర్చి రాత్రియందు బాగరణ మొనర్చి, అనంతరము మిక్కిలివైభవముగఁ బారణ మొనర్చెడువారు.

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా ! వ్రజముననుండి భగవానుఁడు పృథివియందుండు వారలను గృహదృష్టితోఁ

జూచుటయేకాదు, దేవతలను లోకపాలురను గూడ తన పాద ధూళిచే గృతార్థులను గావించుచుండెను. బ్రహ్మ మోహమును దూరము కావించెను. ఇంద్రుని మదము నణఁచెను. ఈ విషయము లన్నియును దేవలోకమందు సర్వత్ర వ్యాపించెను. లోకపాలుఁడగు వరుణుఁడు మొదట నుండి యును భగవద్భక్తుఁడు. భగవానుఁడగు నందనందనునిఁ దానును సపరివారముగ దర్శింపవలయునని ఆతని మనస్సున సంకల్పము కలిగెను. తానును దన చేతులార నాతనిఁ బూజించి తన యైశ్వర్యమును సార్థకము చేసుకొనవలయు ననుకొనెను. సర్వాంతర్యామియగు ప్రభువాతని కోరికను దీర్చుదలఁచెను.

నిరాహార నిర్జనలోపవాసవ్రతము సర్వశ్రేష్ఠమని చెప్పఁబడుటచే నొకదినమున నందుఁజేకాదళి వ్రతము నేర్పఱచెను. ఒకవేళ నిర్జనలోపవాసముండకుండినచోఁ గొంచెముగ జలమును ద్రాగవలెను. ఒకవేళ నీటితో నుండఁజాలకుండినచోఁ బాలను ద్రాగియుండుట మధ్యమ పక్షము. ఫలములను దినియుండుట అధమ పక్షము. చలిమిడి, వేపుడు పిండి, రొట్టె, పేలపిండి మొదలగువానినిఁదినుట అన్నము నకుఁ బ్రత్యామ్నాయము మాత్రమే. నందుఁడు సదా నిరాహారముగ నుండిపూజాఁడు. పగలంతయును వ్రత మొనర్చి

రాత్రి జాగరణ మొనర్చెను. ఆ దినము కా రీక శుద్ధము నందు వచ్చు దేవోత్థాపిని ఏకాదశి. శాస్త్రీయవిధిని ఆలఁ దింటిని గోమయమును దెచ్చి అలికి, సాలగ్రామమును స్థాపించి స్వామికిఁ బూజార్చనలను గావించెను. రాత్రి జాగ రణ మొనర్చుటచే నాఁకలిలో నిద్రయును తఱిగి పోవును. జాగరణ రాత్రియందు రాత్రి దీర్ఘముగఁదోచెను. అర్ధరాత్రి చాటుగనే నందునకరుణోదయమైనట్లుతోఁచెను. అతఁడు వెంటనే తన పట్టువస్త్రమును, నీటిచెంబును దీసికొని ఒక సేవకుని వెంటఁబెట్టుకొని యమునాతీరమునకుఁ బోయెను. నిత్యకృత్యములను నెఱవేర్చుకొని ఆతఁడు జలమును బ్రవేశించెను, ఆ సమయమున నింకను రాత్రిశేషముండెను, ఆసురీవేళ. జలమున వరుణదూతలు కాపాలాయుండురు. ఆ సమయమున జలమునఁ బ్రవేశించుట నిషేధింపఁబడినది. కాని నందునికా విషయము మనస్సునకు రాలేదు. దైవవశ మున నా సమయమున నొకానొక వరుణదూత జలములో పలఁ గూర్చుండి యుండెను, అతఁడీ నందుని సాధారణ మానవుఁడనుకొని జలమార్గమునఁ బట్టుకొని వరుణలోకము నకుఁ గొనిపోయెను. తన భృత్యుఁడు తెలియక ఆనంద కందుఁడగు శ్రీకృష్ణుని తండ్రినిఁ బట్టుకొని వరుణలోకము నకుఁ దెచ్చిన సంగతిని దెలిసికొని, అప్పడతని నతఁడు

క్రద్ధుడయ్యెను. సేవకుఁడిట్లనెను:- 'ప్రభూ! నేను తెలిసి
కొనక ఆసురీవేళయందు స్నానము చేయుచుండిన నీతనిఁ
బట్టుకొని తెచ్చితిని.'

వరుణుఁడిట్లనుకొనెను!- 'ఏమియును ఘరపాలేదు.
భగవంతుఁడేది చేసినను మన మేలుకొరకే యొనర్చును.
ఈ కారణమున నా గృహమును భగవంతుఁడు తన పాద
పద్మ పరాగముచే బావన మొనర్చుగాక! తండ్రినిఁ
గొనిపోవుట కాలఁడు నాతోకమునకు వచ్చినపుడు నేను
నా పరిపార సహితముగ నాతనిఁ బూజచేయగలను.
అని యాలోచించుకొని యాతండు నందుని
మిక్కిలి యాదరముతోఁ దన సమీపమున నుంచుకొనెను.
వ్రజరాజు మునింగి చాలసేపటివఱకు లేచి రాతిపోవునప్పటికి
సేవకులారనిఁగూర్చి మిక్కిలి సందేహించిరి. వారును నీటిలో
మునింగి నందుని బాగుగా వెదికిరి గాని జాడ చిక్కలేదు.
అప్పుడు వారు మిక్కిలి భయపడిరి. అట్లే పరువిడి వ్రజము
నకుఁ జేరుకొనిరి. గోపకులందరును సమావేశమైరి. క్షణకాల
మున నీనృత్తాంతమంతయు వ్రజమంతటను వ్యాపించెను
శ్రీకృష్ణుఁడు తప్ప యింకెవరును నీ విపత్తునుండి రక్షించు
వారెవరును లేరని అందరనుకొనిరి. ఆతఁడే యిదివరలో
వారి విపత్తులనుండి రక్షించెను. ఇప్పుడును నాతఁడే మన

యా విపత్తునుండి రక్షింపగలఁడు.' అని తలంచి వారు రామకృష్ణులనామమును స్మరించుచుఁ గరుణా స్వరమున నాక్రందింప నారంభించిరి. యశోదారోహిణులును విని అయ్యో! అయ్యో! అని యేడ్వ నారంభించిరి.

బలరామ కృష్ణులు సుఖపూర్వకముగ శయ్యపై శయ నించి యుండిరి. రల్లుల యొక్కయు. గోపకుల యొక్కయు కరుణాక్రందనమును విని భగవాన్ముడు మేల్కొని, తల్లి సమీపమునకు వచ్చి యిట్లనెను:- 'అమ్మా! నీవితగా దుఃఖించుచుంటివేల? నీవు నీయొక్క దుఃఖ కారణ మేమియో నాకుఁ జెప్పము.'

తల్లి యిట్లనెను:- 'నాయనా! నీ తండ్రి జలములలో మునిగి పోయినాడు. యమునా స్నానమునకుఁ బోయినాడు. మునిగిన తరువాత మరల లేవనే లేవలేదు.'

శ్రీకృష్ణుడు క్రద్ధుడై యిట్లనెను:- 'జలమునకు నాతండ్రిని ముంచివేయు నాహసమా? మీరు చింతింపకుండు. నేనిప్పుడే తండ్రిని దెచ్చెదను.'

ఇట్లు పలికి భగవాన్ముడు గోపకులతో నా ఘట్టము నకుఁ బోయెను. అచ్చటికిఁ బోయిన తరువాతఁ దన యోగ మాయా ప్రభావమున నా శరీరము అోడనే వరుణ లోకము నకుఁ బోయెను.

హృషీకేశుడు తన లోకమునకు వచ్చుటనుజూచి అమితముగ సంతోషించెను. ఆ సంతోషమునకు మేఱ లేకుండెను. ఆనంద మగ్నుడై ఆతడు నృత్యము చేయఁ దొడఁగెను. జీవునియొక్క కర్మలన్నియును భగవత్ప్రాప్తి కొఱకే యుండును. భగవానుఁ డచుగ్రహించి యెవని భవన మునకు విచ్చేయునో ఆతని కింకేమి చేయవలసిన కార్యము లుండును. లోకపాలుఁడును, జలేశ్వరుఁడునగు వరుణుఁడు ప్రభు దర్శనము వలనఁ బరమ ప్రముదితుఁడై పూజన సామ గ్రుల ద్వారా ప్రేమ పూర్వకముగ నాతనికిఁ బూజార్చనలను గావించెను. అంత రెండు చేతులకు జోడించి గద్గద వాక్కులతో నెట్లనెను:- 'ప్రభూ! నేను శరీరమును ధరించి నందు లకు నేటికి నాబస్మము ధవ్యమైనది. నేఁడు నామసోరథము లన్నియును నెఱవేరినవి; ఏలననఁగా సమస్త సిద్ధుల నొసంగు నవి నీ చరణారవిందములే. ఏ మానవుఁడు నీ చరణారవిందములను శ్రద్ధాభక్తులతో నేవించునో వారు సంసార సాగరమునుండి ప్రయాగము లేక యేదాఁటి పోవుదురు. ఇప్పుడింక నా యుద్ధారము విషయమున సందేహమేమి కలదు? నీచరణ దర్శనముచే నేను గృతార్థుఁడనైతిని. నీయొక్క భావమయమును, మనోమయమునగు మూర్తినిఁ జింతించుట చేతనే సమస్త శోకములు శాంతించును. అట్టియెడ నేను నిన్నుఁ

బ్రత్యక్షముగ దర్శించితిని. లోకసృష్టి కల్పన మొనర్చు
 మాయకు నీ వీశ్వరుడవు. నీవు వజ్రైశ్వర్య సంపన్నుడవు.
 సర్వవ్యాపకుడవు అందఱకును బరమాత్మతుండవు. నేను
 నిన్నెట్లు సేవింపఁగలను? కేవలము నీ చరణ కమలములకు
 శ్రద్ధా పూర్వకముగఁ బ్రణామ మొనర్చెదను.' భగవానుఁ
 డిట్లనెను:- 'సరియే, ప్రణామ నమస్కారములై పోయినవి.
 మాతండ్రి యెచ్చట నున్నాడో ముందుగాఁ జెప్పుము. నీవా
 తనిని నీ లోకమునకుఁ బట్టుకొని వచ్చితివని వినియుంటిని.'
 వరుణుఁ డిట్లనెను:- 'లేదు స్వామీ! నేను బట్టుకొని రాలేదు.
 అజ్ఞానియగు నా భృత్యుని వలన నీయపరాధము జరిగినది
 యథార్థమే. ఆతఁడును దెలిసి తెలిసి యీ యపరాధమును
 గావించి యుండలేదు. భ్రమవశమున, అజ్ఞాన వశమున
 నాతఁడిట్టి యనుచిత కార్యము నొనర్చినాఁడు. నీవు శరణా
 గత వత్సలుడవు. కృపాసాగరుడవు, ఆతని యజ్ఞాన కృత
 మగు నపరాధమును నీవు ఊహింప వలయును.'

ఇట్లు పలికి వరుణుడు లోపలఁ గూర్చుండిన నందుని
 సత్కార పూర్వకముగఁ దెప్పించి చేతులను జోడించుకొని
 యిట్లనెను:- 'విత్తవత్సలుడవగు నో ప్రభూ! ఈతఁ డిడుగో
 పూజనీయుడగు నీ తండ్రి. నా భృత్యుని వలన నీతనికొ
 గవ్వము కలిగినది. ఆతఁడు చేసినది అసభ్యమగు నపరాధమే;

కాని దీనివలన నాకు జాల లాభము కలిగినది. నేను నాయంట నుండఁగనే దేవ దుర్లభముగు నీ దర్శనము లభించినది. నా గృహము నీ చరణ ధూళిచే బలితమైనది. నీవు సర్వుల హృదయముల నెఱుంగుదువు. ప్రాణులందఱకును నాక్షిణి. కావున నీవు నాపై గోపపడరాదు. సదా సేవకునిఁగ భావించి కృపాదృష్టితోఁ జూడవలయును.'

తన తండ్రినిఁ గాంచి భగవానుఁడు లేచి నిలుచుండెను. ఆతనిని ఉచ్చసింహాసనమునఁ గూర్చుండఁ జేసెను. వరుణుఁడు విధ్యుక్తముగ శ్రీకృష్ణుని, నందునిఁ బూజించెను. వరుణుఁడిట్లు చేసిన స్వాగతమును గాంచి నందుఁడు చాలగ విస్మితుఁ డయ్యెను. ఆతఁడు శ్రీకృష్ణుని అమిత ప్రభావమును, మహేశ్వర్యమును గాంచి చకితుఁ డయ్యెను. భగవానుఁడువరుణునితో నిట్లనెను:- 'జలేశా! ఇప్పుడింక మేము పోయెదము. నీవు మిక్కిలి యానందముతో నీపదవియందుండి నన్ను స్మరించుచుండుము.'

భగవదాజ్ఞచే వరుణుఁడు నందునితోఁ బాటుగా శ్రీకృష్ణుని సాశ్రయనములతోఁ బ్రేమపూర్వకముగ వీడ్కోలిపెను. భగవానుఁడు వెంటనే ఆఘట్టమువకే వచ్చి నందునితోఁ హాసి ప్రసటమయ్యెను. చచ్చిన పాఁడు బ్రదికిన పాని బాధువులెల్ల నెట్లు సుతోషించెనో అట్లే వారినిఁ గాంచి

గోపకులందఱును సంతోషించిరి. అందఱును నందుని చరణార విందములకు వందనము గావించిరి. కొందఱతాతని మెడఁ గా, గిలించుకొనిరి. కొందఱతాలింగన మొనర్చిరి. గోపకు లిట్లడిగిరి:- 'నందబాబు! మీరెచ్చటికి వెడలితిరి?'

నందుఁ డిట్లనెను:- 'నాయనలారా! ఏమిని చెప్పుదును! వరుణ సేవకుఁడొకఁడు నన్నుఁ బట్టుకొని వరుణలోకమునకుఁ గొనిపోయినాడు. అతఁడుకొనిపోయి నన్నపరాధివలె వరుణుని యెదుట నిలువఁబెట్టెను. అతఁడు నన్ను గుర్తించి, తన యాసవమునుండి లేచి నిలుచుండెను. అతఁడు నాకు గొప్పగా స్వాగత సత్కారము లొనర్చెను. అది గొప్ప దివ్యలోకము. వరుణునకు గొప్పయైశ్వర్యము కలదు. అతఁడు పశ్చిమదిశకు లోకపాలకుఁడు. తర్వాత శ్రీకృష్ణుఁడు నా స్థానమునకుఁ జేరుకొనెను. అతనిఁ గాంచఁగనే వరుణుఁడు చాల విస్మయమును జూపించెను. సేవకునివలెఁ జేతులను జోడించుకొని, యీతని సమ్ముఖమున నిలుచుండి, వినతు లొనర్చుచు వెనువెంటఁ దిరుగఁ దొడఁగెను. మిక్కిలిగఁ బూజించెను. ఈతని తరువాత నాపూజయును జరిగినది.'

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! నందుని నోట గోపకులు శ్రీకృష్ణుని మహదైశ్వర్యమును గూర్చియుఁ బ్రభావమును గూర్చియు వినఁగానే అందఱతాతని నిష్పడిశ్వ

రునిగ భావించుచుండిరి, అత్యుత్సాహమున వారులోలోన మనస్సులలో నిట్లను కొనిరి:- 'శ్రీకృష్ణుడు సర్వేశ్వరుడును ఈశ్వరులకును సీశ్వరుడగుచో నెన్నడైన మనలను గూడ కృప జూచునా! మన కింతవఱకును ననురులను జంపుటనే చూపించుచుండెను. తన యొక్క యీదివ్య ప్రభావము నెన్నడును జూపింపలేదు. మనలను నెన్నడైన దన సూక్ష్మ గతి వఱకు చేర్చునా! మనకును నెన్నడైన వైకుంఠదర్శనము కావించునా?' భగవంతుడు భక్తవాంఛా కల్ప తిరువు. ఆతని భక్తుల మనస్సుతో దేనిని గోరుదురో దానిని నఱవేర్చును. గోపకుల కేవిధముగ వైకుంఠదర్శనమును జేయించెనో ఆ కథను నేను ముందు చెప్పెదను.'

—//—

గోపకులకు వైకుంఠ దర్శనము

[958]

శ్లో॥ ఇలి సంచిత్య భగవా న్మహాకారుణీ కో హరిః ।

దర్శయామాస లోకం స్వం గోపానాం తమనః పరమ్ ।

శ్రీ. లా. గ. ౧౦ స్కం. ౨౮ ఆ. ౧౪ శ్లో॥

సుఖశాంతులకును, సంతోషానందములకును నేక
మాత్రమగు స్థానము ప్రభువుయొక్కలోకమగు పరమపదమే.
జీవుడు దానిని దెలిసికొనజాలక అజ్ఞానవశమున విషయ
సంపాదనము కొఱకై కామ్యకర్మ లొనర్చుచు వానిలోఁ
బట్టుపురుగు తనకుదాను బంధింపఁ బడునట్లు, ఎనుబది
నాలుగు లక్షల జీవరాసులలోఁ బడి సంసారమునఁ దిరుగు
చున్నాడు. జీవునకుఁ దన వాస్తవిక గతి తెలిసెనా, తన
యథార్థ స్వరూపము తెలిసెనా యీ విషయములు వచ్చినను
రాకున్నను హర్ష విషాదములుండవు. ఈ సంసార మాగమా
పాయి. ఇందులో నేవస్తువు స్థిరముగనుండును. పుట్టినదేమో
గిట్టి తీరును. ఈ పంచభూతములతో నేర్పడిన పదార్థము
లందు స్థాయిత్య మెక్కడిది. ఇవన్నియును శశించెడివియే.
ఏవి నశ్వరములో అవి సుఖదాయకములు కాఁజాలవు.
సుఖము శాశ్వత వస్తువునందే యుండును. కేవలము ప్రభువు

యొక్క ధామము, ప్రభువుయొక్క నామము, ప్రభువు
యొక్క రూపము, ప్రభువుయొక్క లలిత లీలలు శాశ్వత
ములు. వీనినే చూచుట, వినుట, చెప్పుట యందిచ్చ కలిగి
యుండుట వీని నొనర్చుటచే సుఖము కలుగును. లేకున్నచో
దుఃఖమునే అనుభవింపవలసి వచ్చును; కావునఁ దన కేదైన
నిచ్చయున్నను నది యా ప్రభువునకు సంబంధించి యే
యుండును. దానిని నెఱవేర్చుకొనుటకై ఆతఁడు ప్రభువునే
ప్రార్థింపవలయును.

సూతుఁ డిట్లనెను:- 'మునులారా! నందుఁడు ద్వాదశీ
వ్రతము నొనర్చెను. కార్తీక శుద్ధ త్రయోదశీ దినమునఁ
బ్రాతఃకాలమున నాతని వరుణదూత పట్టుకొని పోయెను.
ఆదినముననే శ్రీకృష్ణభగవానుఁడు వరుణలోకమునుండి
నందునిఁ దీసికొనివచ్చెను. రాఁగానే ఆతఁడు గోపకులతో
శ్రీకృష్ణభగవానుని పరమైశ్వర్యమును గూర్చి చెప్పెను.
ఆ సమయమున నందఱ మనస్సులలోను భగవానునియొక్క
వైకుంఠధామమును జూడఁ గోరిక కల్గెను. ఆ దినమునఁజాల
ఆలస్యమైనది. యశోదమ్మ చాల వ్యాకులతను జెందెను.
అందువలన గోపకులందఱును నింటికిఁబోయిరి. ఆ దినమున
నానందోత్సవమునందు శ్రీకృష్ణుని మహిమమును వర్ణించుట
యందే గడిపిరి. ఇప్పుడు చతుర్దశీ దినము వచ్చెను. గోప

కులందఱ హృదయములలో నొక్కసారిగా వైకుంఠ దర్శన
లాలస ఉత్కటమయ్యెను. అందఱును వచ్చి శ్రీకృష్ణనితో
నిట్లనిరి:- ‘కృష్ణా! నీ లోకము వరుణలోకము కంటెను
సుందరమని వినియున్నాము. నీవా లోకమందే యుందువఁట
మాకా లోకమును జూపింపవలయును.’

శ్రీకృష్ణభగవానుఁ డిట్లనెను:- ‘ఓయీ, నేఁడు మీ
రందఱును భంగేమైనను ద్రాగినారా? నాయనలారా! నా
లోకము ఈ బృందావనమే. గోవులును, మాఅమ్మ యశో
దయును, సందబాబును, గోపికలును మీరు నెచ్చటనుందురో,
యముసయును, గోవర్ధన పర్వతమును గల బృందావన
మెచ్చట నున్నదో అదియే నాథామము. మీ రెట్టి వెర్రి
మాటలను మాటలాడుచున్నారు?’ గోపకులిట్లనిరి:- ‘ఓయీ!
నీవు మమ్ములనేల మోసము చేసెదవు? వైకుంఠలోకము
చాల బాగుండునని మేము వినియుంటిమి. ఆ భూమి రమణీ
యముగ నుండునఁట. అమృత వాపీకూప తటాకములుండు
నఁట. అచ్చటి సరిత్తులు దివ్యామృతముతోఁ బ్రవహించు
చుండును. వాని తటములు దివ్యమణులచే నిర్మింపఁబడిన
వఁట. అచ్చనుండువారు శుద్ధ సర్వగుణులుగ నుందురఁట.
అచ్చటనుండు వారి వస్త్రములును, ఆభరణములును, కిరీ
టాంగదాదులన్నియును దివ్యములఁట.,

భగవానుఁడిట్లనెను:- 'నాయనలారా! దివ్యములైనవి ఊండవచ్చును. దివ్యములలో నేమికలదు. ఇవి యన్నియును బృందావనమునకు మించినవి కావు.'

గోపకలిట్లనిరి:- అట్లు కాదయ్యా! నీవు మీతండ్రికి వరుణలోకముయొక్క విశ్వర్యమును జూపించితివి. ఇప్పుడు మావద్ద మాయమాటలు చెప్పి మోసగించుచున్నావు.'

ఇది విని భగవానుఁడు నవ్వెను. ఆతఁడిట్లనుకొనెను:- 'ఈ జీవులజ్ఞానముచే నానావిధములగు చిన్న పెద్ద కోరికల చేతను, కామ్యకర్మలచేతను నిరంతరము చిన్న పెద్ద, ఉచ్చ, నీచ యోనులలో భ్రమించుచున్నారు. ఒక్కొక్కప్పుడు భౌమ స్వర్గసుఖములను గోరుచుందురు. ఒక్కొక్కప్పుడు పాతాళ స్వర్గసుఖములను, ఇంకొకప్పుడు వరుణలోకముయొక్కయు, ఇంద్రలోకముయొక్కయు, పాతాళస్వర్గముయొక్కయు సుఖములను గాంక్షించుచున్నారు. ఇంకొక్కప్పుడు జనలోక సుఖములను, తపోలోకసుఖములను, బ్రహ్మలోకసుఖములను, ఇట్లాకలోకమునుండి యింకొకలోకసుఖములను గాంక్షించుచుందురు. అట్లు సర్వలోకములందును దిరుగుచుందురు, అసమానమగు నాపరమపదము నందెవరును మనస్సును స్థిరమొనర్పరు. తమ వాస్తవిక గతిని గుర్తించి దానియందారూడులైనచో నీ జీవుని సమస్తశోకమోహ

ములును, దుఃఖములును మూలముకాకలవు. ఇట్లైతే చించుకొని భగవానుఁ డిట్లుచుకొనెను:- ‘సరియే, నడువుడు. నేను మీకు వసుణలోకముకంటెను నొక దివ్యాశిదివ్యలోకమును జూపించెదను.’ ఇట్లు పలికి వారిని యమునా తీరమునకుఁ గొనిపోయెను.?

యమునానదియందొక ప్రాదము కలదు. దానిపేరు ‘బ్రహ్మప్రాదము భగవానుఁ డిట్లు నెను:- కూరందఱును మీ వస్త్రములను వీడి యీ ప్రాదమునఁ బ్రవేశించి, మునుఁగుఁడు. ఏమి చమత్కారము కనఁబడునో కాంచుడు.’

ఇది విని సమస్త సందాది గోపకులుత్సాహముతోఁ దమ తమ వస్త్రములను విడిచి బ్రహ్మప్రాదమునఁ బ్రవేశించిరి.

భగవంతుఁ డిట్లు నెను:- ‘ఇప్పుడేమి చూచుచున్నారు? మునుఁగుఁడు.’

శ్రీకృష్ణ భగవానుఁ డిట్లు చెప్పఁగానే మునిగిన వారందఱును వైకుంఠ లోకమునకుఁ జేరుకొనిరి, అది అపూర్వమగులోకము. అచ్చటి శోభ అవర్ణనీయము. అచ్చట నున్న వారందఱును జతుర్భుజాకారులే. వారి ముఖము లన్నియును గోటిశరత్పూర్ణి నూ చంద్రులవలెఁ బ్రకాశమానముగ నుండెను. అందఱి శిరస్సులందును దివ్యమణి

జటితములగు పరమ ప్రకాశవంతములగు గిరీటములుండెను. వారి వస్త్రాభరణము లన్నియును ననుపమములుగ నుండెను, వారికే చింతలును లేవు. వారు నిత్యనిరంతరము బ్రహ్మానంద సుఖమున నిత్యనిమగ్నులై యుందురు. శంఖ, చక్ర, గదా, పద్మ ధారులై యుందురు. గోపకు లచ్చట బలరామునితోఁ గూడిన శ్రీకృష్ణుని గాంచెను. ఆతఁడు రత్న జటిత మణిమయమగు నుచ్చ సింహాసనమున విరాజ మాచుండై యుండెను. బ్రహ్మాది దేవతలును, ఇంద్రాది దిక్పాలకులును సూత మాగధ వందీ గణములవలె వారిని స్తుతించుచుండిరి. సర్వత్ర అతివైభవమును, ఆనందోత్సవము లును జరుగుచుండెను. గోపకులనుగాంచి శ్రీకృష్ణుఁడు సింహాసనమునూఁడి లేవనులేదు. వ్రజములోఁ జనువునఁ దమ్ముఁ గాఁగిలించుకొనినట్లు కాఁగిలించుకొననులేదు. గోపకు లిట్లను కొనిరి:- 'ఓరీ ! మన కృష్ణున కిచ్చట నిట్టిరోగము వచ్చిన దేమి ? ఈతనికి రెండు భుజములకు బదులుగా నాలుగు భుజములున్న వేమి? ఈతని శిరస్సున నెమలి పింఛముండిన ముకుటములేదే! కఱ్ఱలేదు, కిరీటములేదు, వేణువులేదు, పులులేవు, బృందావనములేదు. అయ్యో! మన కృష్ణుఁ డిచ్చట నెట్టి వక్కియై బక్కచిక్కియున్నాడు! కిరీటము నందు మెడయు చూడిన రాళ్లున్నవి. గురివెంద పూసల దండలేదు. నల్లని వెండ్రుకలులేవు. మనతో నీతఁడు మిత్రునివలెఁ బలు

కడేమి? కలిసికొనడేమి?' బావా! యని పిలువఁడు. ఇట్టి వైకుంఠము మన కెందులకు? వారందఱును శిఖిపించుమాలి, బృందావన విహారి, వంశీధారియునగు ద్విభుజుఁడగు శ్రీకృష్ణుని ఉపాసకులు. ఇచ్చట నాతని జతుర్భుజరూపమున నుండుటను గాంచి భయపడిరి. ఈరూపమున వ్యవధానము కలిగెనా భక్తుని చిత్తము విచలితమై బాధను జెందును. అది జ్ఞానాతీతమైన లోకము. అది సత్య, జ్ఞాన, అనంతానంద, సనాతన బ్రహ్మజ్యోతి స్వరూపమగు ధామము. దాని దర్శన మందఱుకును లభింపదు. గుణ సంబంధమును సర్వథా త్యజించి మునిగణముల కాగ్రచిత్తులరై మిక్కిలి యత్నముతో దానిని బ్రాప్తించెదరు. గోపకులచ్చటికిఁ బోయి ఆనంద నిమగ్నులైరి. కాని ద్విభుజ కృష్ణుని గాంచక కొట్టుకొను చుండిరి. ఎచ్చటికిఁ బోయిన మరలఁ దిరిగిరాలో అది అట్టి ధామమైనప్పటికిని, ఆ గోపకుల మనస్సులలో ద్విభుజుఁడగు శ్రీకృష్ణుఁడే వసించియుండెను. వారి చిత్తము లాతని యందే లగ్నమై యుండెను. అందువలన సర్వాంతర్యామి యగు ప్రభువు నారిని దారినుండి బయటకు లాగెను. గోపకులు బ్రహ్మహృదమునుండి బయట పడఁగానే యమునా తటమున వారికి త్రిభంగ లలిత గతిచేఁ గదంబ వృక్షముక్రింద వ్యత్యస్త పాదుఁడై నిలుచుండి, వేణుగాన మొనర్చుచు శిఖిపంచ మాలియగు వనమాలి కనఁబడెను. వెంటనే జలము